

GDAŃSK

www.gdansk.pl

RAPORT Z PRACY WŁADZ MIASTA V KADENCJI 2006–2010

GDAŃSK

www.gdansk.pl

RAPORT Z PRACY WŁADZ MIASTA V KADENCJI 2006–2010

Wydawca:

Urząd Miejski w Gdańsku
ul. Nowe Ogrody 8/12
80-803 Gdańsk
tel. (+4858) 323 63 00, 323 60 05
e-mail: umg@gdansk.gda.pl
www.gdansk.pl

Opracowanie:

Wydział Polityki Gospodarczej:
Iwona Bierut
Katarzyna Drozd-Wiśniewska
Wojciech Woźniak
Marcin Hrynkiewicz
Katarzyna Auksztol

Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta

Opracowanie graficzne:

Maciej Blachowski
www.artdesign.net.pl

Spis treści

Prezydent Miasta Gdańska i jego współpracownicy	6	Społeczeństwo obywatelskie	99
Prezydent Miasta Gdańska – słowo wstępne	7	Organizacje pozarządowe w Gdańsku	100
List Przewodniczącego Rady Miasta Gdańska	8	Gdańska Rada Pożytku Publicznego	101
Rada Miasta Gdańska V kadencji	10	Współpraca finansowa z trzecim sektorem	101
Zrównoważony budżet rozwoju	11	Ważne inicjatywy i wydarzenia	103
Finanse Gdańska w latach 2006–2010	12	Wsparcie gdańszczan dla organizacji pożytku publicznego	105
Dochody Gdańska w latach 2006–2010	13	Europejskie centrum kultury	107
Wydatki Gdańska w latach 2006–2010	14	Gdańskie instytucje kultury	109
Stabilne perspektywy	16	Gdańsk – Europejska Stolica Kultury 2016	114
Miasto dobrych prognoz dla biznesu	17	Miasto pełne kultury	116
Stabilny rynek pracy	18	Światowa Stolica Bursztynu	119
Gdańscy przedsiębiorcy	21	Nagrody w dziedzinie kultury	121
Otwarcie na inwestorów	23	Miasto sportu i rekreacji	123
Wsparcie dla przedsiębiorczych	26	Nowe obiekty sportowo-rekreacyjne	124
Stawiamy na innowacje	29	Najważniejsze imprezy sportowe	127
Miasto bardziej dostępne	31	Inwestujemy w sport	130
Gdańsk – szerokiej drogi	33	Doceniamy wybitnych sportowców	132
Gdańsk bliżej świata	43	Gdańsk – raj dla turystów	133
Mieszkam w Gdańsku	53	Rozwój bazy turystycznej	135
Jestem z Gdańska	54	Gdańsk bliżej wody	139
Miasto dobrze zaplanowane	55	Więcej atrakcji dla turystów	143
Wydatki na budownictwo komunalne	57	Pomorski klaster turystyczny	147
Komunalny zasób mieszkaniowy	57	Zintegrowany System Informacji Turystycznej	
Rewitalizacja gdańskich dzielnic	59	Województwa Pomorskiego	148
Rynek mieszkaniowy	61	Miejska informacja turystyczna	148
Miasto ludzi wykształconych	63	Gdańsk Convention Bureau	
Od przedszkolaka do maturzysty	64	– wsparcie dla organizacji konferencji i kongresów	149
Stypendia dla najlepszych i potrzebujących	68	Program wspierania produktów turystycznych	150
Nowatorskie inicjatywy edukacyjne	69	Budowa wizerunku i promocja miasta	152
Szkolnictwo wyższe	72	Turyści w Gdańsku	154
Centrum Hewelianum	75	Zielony Gdańsk	157
Zdrowy gdańszczanin	77	Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków	159
System opieki zdrowotnej	78	Poprawa bezpieczeństwa powodziowego	161
Program Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania		Gospodarka odpadami	162
Wybranych Chorobom Społecznym	79	Ochrona powietrza	164
Ośrodek Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka	81	Jakość wód powierzchniowych	165
Gdański Zespół Żłobków	82	Monitoring natężenia hałasu w mieście	166
Bezpieczne miasto	83	Rewitalizacja terenów zielonych	167
Monitoring wizyjny w mieście	84	Gdańsk w Europie i na świecie	171
Działalność służb publicznych	84	25-lecie przyznania Lechowi Wałęsie	
Poczucie bezpieczeństwa gdańszczan	90	pokojuowej Nagrody Nobla	172
Pomoc społeczna	91	Obchody 70-lecia wybuchu II wojny światowej	172
Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów		III Światowy Zjazd Gdańszczan	172
Społecznych do 2015 roku	92	Międzynarodowy Złot Gwiazdzisty Policji w Gdańsku	174
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	95	Współpraca międzynarodowa Gdańska	174
Domy opieki społecznej i placówki		Gdańsk – miasto projektów unijnych	179
opiekuńczo-wychowawcze	98		

Prezydent Miasta Gdańska i jego współpracownicy

Paweł Adamowicz – prezydent Gdańska

Wiesław Bielawski – zastępca prezydenta ds. polityki przestrzennej

Ewa Kamińska – zastępca prezydenta ds. polityki społecznej

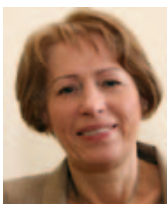
Maciej Lisicki – zastępca prezydenta ds. polityki komunalnej

Andrzej Bojanowski – zastępca prezydenta ds. polityki gospodarczej

Danuta Janczarek – sekretarz miasta

Teresa Blacharska – skarbnik miasta

W latach 2006–2010 funkcje zastępców prezydenta pełnili również:

Szczepan Lewna – zastępca prezydenta ds. polityki komunalnej

Marcin Szpak – zastępca prezydenta ds. polityki gospodarczej

Szanowni Gdańszczanie!

Obejmując w 2006 roku urząd Prezydenta Miasta Gdańska, miałem świadomość wielkich wyzwań, jakie stoją przez miastem, oraz wielkich oczekiwań związanych z poprawą jakości życia gdańszczan. Z perspektywy mijającej kadencji mogę stwierdzić, że we właściwy sposób wykorzystaliśmy wspólnie z moimi pracownikami kredyt zaufania, jakim obdarzyła mnie większość mieszkańców naszego pięknego Gdańska. Jestem przekonany, patrząc na efekty, że odnieśliśmy wiele sukcesów.

Gdańsk AD 2010 zdecydowanie się różni od miasta sprzed czterech lat. Z każdym rokiem bliżej mu do miana centrum europejskiej metropolii, zwłaszcza w takich dziedzinach jak transport publiczny, edukacja, sport i rekreacja, ochrona środowiska, kultura i turystyka. W dużej mierze rozwój ten zawdzięczamy umiejętności pozyskiwaniu środków z Unii Europejskiej. To właśnie dzięki nim kończymy między innymi budowę trasy W-Z oraz tras Słowackiego i Sucharskiego, zapewnimy mieszkańcom czystą wodę i dostęp do kanalizacji, w sposób przyjazny dla środowiska utylizujemy ścieki i śmieci. Tylko dzięki połączeniu pieniędzy z Unii Europejskiej i budżetu miasta modernizujemy linie tramwajowe i kupujemy nowy tabor, a wkrótce zyskamy nowe obiekty sportowe i kulturalne, służące gdańszczanom i gościom miasta.

Dumą napawa fakt, że udało się nam ominąć rafy światowego kryzysu gospodarczego. Nowym inwestycjom w infrastrukturę miejską, coraz liczniejszej rzeszy przedsiębiorców, zapuszczającym tu korzenie inwestorom zagranicznym oraz pracowitości gdańszczan zawdzięczamy wysokie noty w rankingach gospodarczych i znaczący udział w zielonych barwach Polski na gospodarczej mapie Europy.

Walory naszego miasta doceniają niezależni eksperci. W 2009 roku Gdańsk, jako jedyne polskie miasto, znalazł się wśród 31 miast świata uznawanych przez renomowaną firmę doradczą KPMG za jedno najbardziej perspektywicznych miejsc dla lokalizacji światowych centrów usług finansowych i informatycznych. Najlepszym dowodem na to, że eksperci nie mylą się w swoich ocenach, jest obecność w Gdańsku tak znanych światowych firm, jak między innymi: Arla Foods, Acxiom, Transcom, First Data Corp., N-Computing, Jeppesen by Boeing czy Willis, które pojawiły się na gdańskim rynku pracy w czasie mijającej kadencji.

Aktywnie popieramy rozwój przedsiębiorczości. Z myślą o początkujących przedsiębiorcach usprawniamy działanie Gdańskiego Centrum Obsługi Przedsiębiorcy oraz budujemy Inkubator Przedsiębiorczości. Ułatwienia, zachęty i inne formy wsparcia, dostępne w ramach projektów finansowanych ze środków unijnych, sprawiły, że mimo kryzysu gospodarczego liczba gdańskich przedsiębiorców w ostatnich czterech latach systematycznie rosła. Na terenie naszego miasta funkcjonują obecnie 62 tysiące firm.

Konsekwentnie w ostatnich czterech latach rozwijaliśmy budownictwo mieszkaniowe. Efektem naszych starań są liczne nowe inwestycje mieszkaniowe, realizowane przez deweloperów, spółdzielnie oraz należące do gminy Towarzystwa Budownictwa Społecznego. Dzięki nim jesteśmy w czołówce miast pod względem liczby wybudowanych mieszkań.

Nowe oblicze zyskuje wiele ulic Głównego Miasta. Z roku na rok przybywa nam iluminacji najpiękniejszych zabytków oraz historycznych obiektów, które dzięki pracom renowacyjnym odzyskują dawną świetność, takich jak Forty Napoleońskie czy Twierdza Wisłoujście. Wkrótce wypięknieją też inne historyczne dzielnice, które zostały objęte specjalnymi programami rewitalizacji. Dzięki wspólnym wysiłkom władz i mieszkańców oraz wsparciu Unii Europejskiej miasto szybko odzyskuje dawną świetność.

Atrakcyjność Gdańska ma swój praktyczny wymiar. Na mapie turystycznej Polski znajdujemy się w ścisłej czołówce, razem z Krakowem i Warszawą.

Ubiegając się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016, zrobiliśmy wiele, aby wzbogacić kalendarz imprez kulturalnych kierowanych do różnych grup odbiorców. Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych FETA, Festiwal Szekspirowski, Jarmark Świętego Dominika, Jarmark Wileński czy promujący ideę wolności festiwal All About Freedom ściągały tysiące widzów.

Nowe możliwości organizacji imprez masowych z udziałem gwiazd oraz drużyn sportowych stwarzają dwa nowe, wielkie obiekty. Pierwszy z nich – hala Ergo Arena – jest już gotowy, natomiast wiosną 2011 roku otworzymy stadion PGE Arena Gdańsk – nasz wkład w organizację Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA 2012. To także nasz wkład w rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej służącej na co dzień mieszkańcom Gdańska i regionu. Z równym entuzjazmem inwestujemy w modernizację i budowę sieci nowych boisk i obiektów sportowych, których przybyło znacznie w ciągu ostatnich czterech lat w ramach takich programów jak „Orlik” i „Junior”.

Szanowni Gdańszczanie, przedstawiam Wam podsumowanie moich dokonań jako prezydenta Gdańska. Ufam, że podzielicie moją opinię, iż ostatnie cztery lata to czas, który wspólnie wykorzystaliśmy dla rozwoju miasta i który dobrze wpisze się w annały jego ponadtysiącletniej historii. Przed nami jeszcze wiele do zrobienia. Jestem przekonany, że równie dobrze wykorzystamy naszą szansę także w nadchodzących latach.

prezydent Gdańska

Szanowni Państwo!

Cztery lata temu, 12 listopada 2006 roku, została wybrana Rada Miasta Gdańska V kadencji. Prawo do zasiadania w ławach sali obrad Nowego Ratusza uzyskało 34 radnych zrzeszonych w dwóch klubach politycznych. Od tamtego czasu Rada Miasta Gdańska zebrała się 53 razy na zwykłych sesjach, na których podjęła blisko półtora tysiąca uchwał. W trakcie mijającej kadencji zwołano także pięć sesji nadzwyczajnych, poświęconych ważnym dla Gdańska i jego mieszkańców sprawom, między innymi uchwaleniu Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2008–2012; utworzeniu spółki celowej Gdańskie Inwestycje Komunalne Euro 2012; upoważnieniu przewodniczącego Rady Miasta do wystąpienia do Rady Ministrów o zmianę granic administracyjnych miasta. W czasie V kadencji zwołano także osiem sesji uroczystych poświęconych: pamięci ofiar katastrofy w Smoleńsku (15 kwietnia 2010 r.); jubileuszowi 20-lecia samorządu terytorialnego (28 maja 2010 r.); wręczeniu tytułu Honorowy Obywatel Miasta Gdańska (dwie sesje) i nadaniu medali Świętego Wojciecha oraz Księcia Mściwoja II (cztery sesje).

Szczególny charakter miała uroczysta sesja w dniu 15 kwietnia br. w Dworze Artusa, podczas której radni uczcili pamięć ofiar katastrofy w Smoleńsku. W trakcie sesji wspomniano gdańszczan, którzy zginęli w wypadku polskiego samolotu rządowego: Annę Walentynowicz, posłów na Sejm RP Macieja Płażyńskiego i Arkadiusza Rybickiego oraz Leszka Solskiego, przedstawiciela Rodzin Katyńskich.

Znaczącym wydarzeniem V kadencji był zorganizowany w dniu 28 maja br. w Teatrze Wybrzeże jubileusz 20-lecia samorządu terytorialnego, połączony z uroczystą sesją Rady Miasta Gdańska. Do udziału w tym wydarzeniu zaproszono radnych wszystkich kadencji, począwszy od roku 1990, oraz samorządy sąsiedzkich gmin, gości z miast partnerskich Gdańska: Bremy, Sefton i Kaliningradu oraz przedstawicieli i pracowników instytucji samorządowych. Podczas uroczystości najbardziej zasłużeni dla samorządności zostali odznaczeni specjalnym medalem z okazji 20-lecia gdańskiego samorządu.

Rada Miasta Gdańska nadaje trzy honorowe odznaczenia: tytuł Honorowy Obywatel Miasta Gdańska, Medal Księcia Mściwoja II oraz Medal Świętego Wojciecha. Rada Miasta Gdańska V kadencji przyznała zaszczytny tytuł Honorowego Obywatela Miasta Gdańska trzem osobom: Ryszardowi Kaczorowskiemu, ostatniemu prezydentowi RP na uchodźstwie (31 stycznia 2008 r. w Dworze Artusa); Helmutowi Kohlowi, byłemu kanclerzowi RFN, który współtworzył proces pełnej normalizacji stosunków z Polską (19 maja 2010 r. w domu Helmuta Kohla w Ludwigshafen); oraz Tadeuszowi Mazowieckiemu, pierwszemu niekomunistycznemu premierowi Rzeczypospolitej Polskiej (21 czerwca 2010 r. w Dworze Artusa).

Przyznawane przez Radę Miasta Gdańska medale Księcia Mściwoja II oraz Świętego Wojciecha to z kolei wyraz uznania dla osób i instytucji za wybitne zasługi na rzecz miasta na arenie regionalnej, krajowej i międzynarodowej. W czasie V kadencji Rady Miasta Gdańska przyznano 19 medali Świętego Wojciecha oraz 26 medali Księcia Mściwoja II.

Rada Miasta Gdańska V kadencji nie tylko ustanawiała prawo lokalne i wyróżniała najbardziej zasłużonych, lecz także podejmowała szereg działań służących kreowaniu postaw obywatelskich. Z myślą o mieszkańcach Gdańska zorganizowano wiele imprez i konkursów, kierowanych do różnych grup wiekowych: przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych i gimnazjów oraz do seniorów. Wszystkie konkursy miały na celu krzewienie lokalnego patriotyzmu oraz budowania więzi z historią miasta. Co roku 26 maja Rada Miasta Gdańska organizuje specjalny koncert z okazji Dnia Matki.

Historia naszego miasta i gdańskiego samorządu to tematy rozmów przewodniczącego Rady Miasta Gdańska ze studentami z Niemiec, Ukrainy, Rosji i Białorusi. W ramach programu Study Tours to Poland odwiedzają nas wyróżniający się studenci z sąsiadujących państw, spotykając się także z przedstawicielami władz, politykami, działaczami społecznymi. Ich zadaniem jest poznanie polskich doświadczeń z zakresu transformacji ustrojowych, sukcesów i porażek demokracji w Polsce. Radę Miasta odwiedzają również zagraniczni samorządowcy i przedstawiciele środowisk akademickich oraz pracownicy redakcji zagranicznych mediów interesujących się tematyką gdańskiej samorządności.

Przewodniczący Rady Miasta oraz radni są także zawsze obecni na lokalnych oraz państwowych uroczystościach rocznicowych.

Z myślą o najmłodszych mieszkańcach Gdańska tradycyjnie już w dniu 1 czerwca organizowaliśmy w Nowym Ratuszu posiedzenia Dziecięcej Rady Miasta Gdańska. Młodzi radni w dniu swojego święta skupiali się i dyskutowali o różnych problemach miasta oraz tych interesujących ich najbardziej. Podczas dorocznych sesji przedmiotem dziecięcych debat były takie tematy, jak: wyjazd z osiedla Ujeścisko, korki na trasie Osowa-Oliwa; brak przejść podziemnych na ulicy Grunwaldzkiej we Wrzeszczu, a także problemy związane z budownictwem, edukacją oraz turystyką i rekreacją. Młodzi radni podjęli uchwałę w sprawie wprowadzenia w szkołach szafek na książki, aby odciążyć szkolne tornistry i plecaki. Opowiedzieli się też za budową ścieżek i terenów przeznaczonych specjalnie do jazdy na rolkach i utworzeniem muzeum w kuźni na Oruni. Uczniowie optowali również za powołaniem straży i policji chroniącej zwierzęta, sugerowali zwiększenie liczby boisk przy-szkolnych, placów zabaw i basenów oraz liczby godzin nauki języków obcych dla wszystkich uczniów.

Siedziba Rady Miasta Gdańska w czasie ostatniej kadencji pełniła także funkcję edukacyjną jako miejsce zajęć poświęconych samorządności, w których uczestniczyła młodzież gimnazjalna. Pomysł przeprowadzenia lekcji poza budynkiem szkoły, aby młodzież bardziej zainteresować tematyką, powstał w Biurze Rady Miasta Gdańska. Lekcje były organizowane przez całą kadencję. Przez salę obrad Rady Miasta Gdańska, w której prowadzono zajęcia, przewinęło się 70 klas oraz kół naukowych, to jest około dwóch tysięcy uczniów. Lekcje cieszyły się ogromnym zainteresowaniem gdańskich szkół.

Młodzież dowiadywała się na nich, jak działa samorząd, czym się zajmują radni. W lekcjach uczestniczyli gdańscy radni, którzy odpowiadali na pytania zadawane przez młodzież. W zajęciach brali udział przeważnie uczniowie klas szóstych, ale przygotowywano także lekcje dla gimnazjalistów i licealistów.

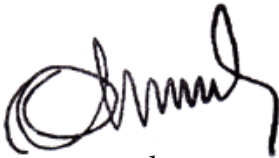
Siedziba Rady Miasta Gdańska – Nowy Ratusz – to miejsce nie tylko poważnych debat politycznych. To także miejsce, w którym można było nawiązać bliski kontakt z kulturą.

Na zaproszenie Rady Miasta i Cappelli Gedanensis w ramach cyklu „Muzyka w Nowym Ratuszu” odbyło się kilkanaście koncertów muzyki poważnej z udziałem znanych wirtuozów, koncertmistrzów oraz solistów największych scen operowych Europy.

Nasza siedziba przez ostatnie trzy lata w dniu obchodów Światowego Dnia Książki gościła młodych miłośników słowa drukowanego. W Gdańsku od roku 2006 ideę obchodzenia tego święta propaguje Rada Miasta Gdańska. Radni czytali dzieciom bajki i uczestniczyli w wielkiej wymianie książek, a dzieci wykazywały się znajomością bajek i baśni, biorąc udział w licznych konkursach. W siedzibie Rady Miasta odbył się wernisaż prac plastycznych oraz pokaz filmów promujących książki i czytelnictwo. Na scenie na placu przed budynkiem zorganizowano rozstrzygnięcie konkursów związanych ze Światowym Dniem Książki oraz szereg występów artystycznych.

Co roku podczas Dnia Otwartego radni otwierają drzwi Nowego Ratusza przed mieszkańcami oraz turystami. Ta forma kontaktów okazała się nie tylko skutecznym elementem edukacyjnym, lecz także okazją do zwiedzenia odrestaurowanego budynku, w którym mieści się siedziba radnych. W czasie Dnia Otwartego udostępnia się zwiedzającym wszystkie najważniejsze sale i pokoje w budynku, które zwykle są niedostępne dla interesantów.

Salę Nowego Ratusza są również miejscem spotkań przedstawicieli świata polityki, gospodarki i nauki oraz służą prezentacji osiągnięć studentów i absolwentów uczelni wyższych.

przewodniczący
Rady Miasta Gdańska

Struktura Rady Miasta Gdańska

Stan na początku kadencji:

Klub Radnych Platformy Obywatelskiej – 21 radnych

Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości – 13 radnych

Stan na koniec kadencji:

Klub Radnych Platformy Obywatelskiej – 20 radnych

Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości – 13 radnych

niezrzeszeni – 1 radny

Rada Miasta Gdańska V kadencji

PLATFORMA OBYWATELSKA (PO):

- Jarosław Gorecki – przewodniczący
- Maciej Krupa – wiceprzewodniczący
- Marcin Skwierawski – sekretarz
- Wojciech Błaszczkowski
- Jerzy Borowczak
- Marek Bumblis
- Małgorzata Chmiel
- Irena Dymarska
- Piotr Dzik
- Lech Kaźmierczyk
- Maria Małkowska
- Patrycja Mlejnek-Gałęza
- Bogdan Oleszek
- Agnieszka Owczarczak
- Sylwester Pruś
- Stanisław Sikora
- Piotr Skiba
- Tomasz Słodkowski
- Mirosław Zdanowicz
- Arkadiusz Żukowski

PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ (PiS):

- Kazimierz Koralewski – przewodniczący
- Wiesław Kamiński – wiceprzewodniczący
- Anna Połetek – sekretarz
- Piotr Gierszewski
- Stefan Grabski
- Paweł Jaworski
- Ryszard Jędrzejczak
- Krystian Kaczmarek
- Zdzisław Kościelak
- Maria Krzaklewska
- Mariusz Pankowski
- Jacek Teodorczyk
- Krzysztof Wiecki

NIEZRZESZONY:

- Sylwester Wysocki

W ławach Rady Miasta Gdańska V kadencji zasiadała także radna Agnieszka Pomaska (obecnie posłanka na Sejm RP VI kadencji)

Zrównoważony budżet rozwoju

Finanse Gdańska w latach 2006–2010

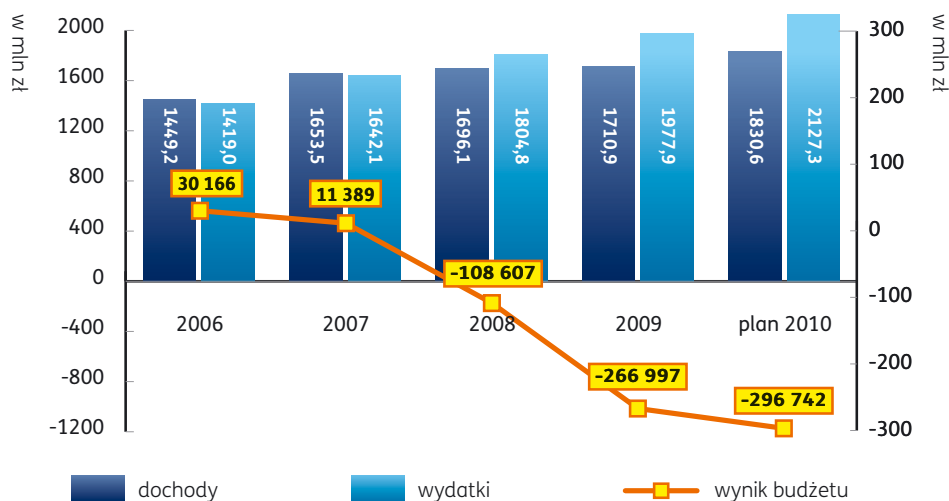
W latach 2006–2010 dochody Gdańska sukcesywnie wzrastały i w 2010 roku są planowane na poziomie 1 830 598 tys. zł. Planowany jest również wzrost wydatków do wysokości 2 127 340 tys. zł. Prognozowany wynik budżetu zakłada deficyt w wysokości 296 742 tys. zł. Jego wielkość wynika z rosnących potrzeb inwestycyjnych miasta.

Wielkość i dynamika budżetu Gdańska w latach 2006–2010

Budżet	2006	2007	2008	2009	Plan 2010
Dochody (w mln zł)	1 449,210	1 653,460	1 696,170	1 710,888	1 830,598
Dynamika (nominalnie)	115,7%	114,1%	102,6%	100,9%	107,0%
Wydatki (w mln zł)	1 419,044	1 642,071	1 804,777	1 977,885	2 127,340
Dynamika (nominalnie)	116,4%	115,7%	109,9%	109,6%	107,6%
Wynik budżetu (w mln zł)	30,166	11,389	-108,607	-266,997	-296,742

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projekt budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Budżet Gdańska w latach 2006–2010 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projekt budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

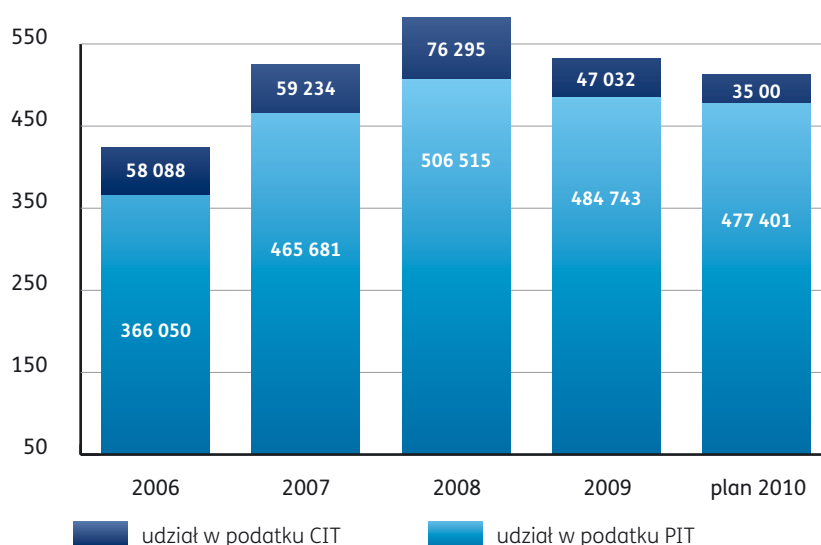
Udział wydatków majątkowych, w tym wydatków inwestycyjnych, w ogólnej kwocie wydatków zwiększył się od 2006 roku o 10% i jest zaplanowany na 2010 rok na poziomie 27,13% ogółu wydatków. Z wydatków inwestycyjnych są finansowane między innymi projekty drogowe i komunikacyjne: Trasa Słowackiego, Trasa W-Z, Nowa Łódzka, Trasa Sucharskiego, Łostowicka oraz kolejny etap Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej. Inwestycje te znacząco polepszą jakość życia w mieście. Gdańsk należy do grona miast europejskich, w których kluczową rolę odgrywa wymiana doświadczeń w sferze społecznej, kulturalnej, gospodarczej i naukowej. Prowadzone są zatem prace związane z rozpoczęciem

nowych inwestycji kultury: Europejskiego Centrum Solidarności oraz Teatru Szekspirowskiego, a także kontynuowane działania związane z Centrum Hewelianum oraz Twierdzą Wisłoujście. Inwestujemy także w nowe obiekty sportowe, które służyć będą mieszkańcom Gdańska i turystom.

Dochody Gdańska w latach 2006–2010

Dynamika dochodów budżetowych w okresie od 2006 roku do 2010 roku w zakresie dochodów własnych wzrastała średnio o 3,33% w ciągu roku, natomiast transfer środków finansowych z budżetu państwa w obszarze subwencji i dotacji wzrastał średniorocznie o 12,57%.

Udział Gdańska w podatkach dochodowych PIT i CIT w latach 2006–2010 (w tys. zł)

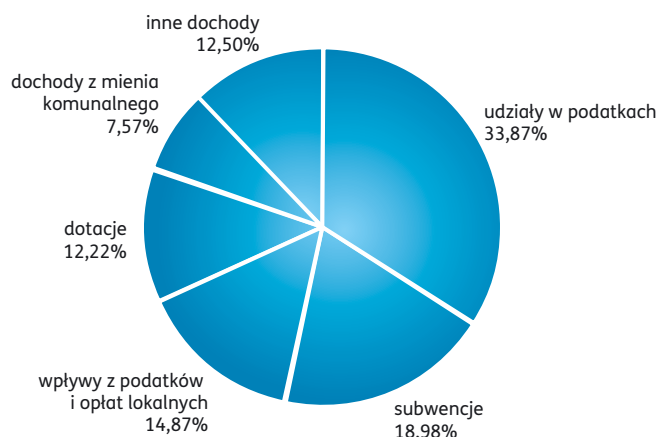
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Dochody budżetu Gdańska w latach 2006–2010

Dochody (w tys. zł)	2006	2007	2008	2009	Plan 2010
Dochody własne, w tym:	1 042 632 242	1 160 307 832	1 207 026 518	1 153 742 465	1 177 757 152
wpływy z podatków i opłat lokalnych	213 952 600	231 413 102	256 293 375	261 552 655	275 519 400
dochody z mienia komunalnego	151 530 825	138 917 649	107 463 577	107 584 124	124 887 266
udziały w podatkach	479 430 579	588 520 510	641 361 725	569 683 433	551 947 187
inne dochody	197 718 238	201 456 571	201 907 841	214 922 253	225 403 299
Transfer z budżetu państwa, w tym:	406 577 536	493 152 122	489 143 382	557 145 546	652 841 092
subwencje	263 555 282	278 777 757	316 804 245	356 327 359	365 635 923
dotacje	143 022 254	214 374 365	172 339 137	200 818 187	287 205 169
Dochody ogółem	1 449 209 778	1 653 459 954	1 696 169 900	1 710 888 011	1 830 598 244

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Struktura dochodów budżetu Gdańska w latach 2006–2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Wydatki Gdańska w latach 2006–2010

Miasto Gdańsk przy planowaniu wydatków uwzględniło zmieniającą się sytuację gospodarczą w Polsce i na świecie. Wydatki Gdańska w latach 2006–2010 wyniosły łącznie 8971 mln zł, czyli 3933 zł rocznie w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

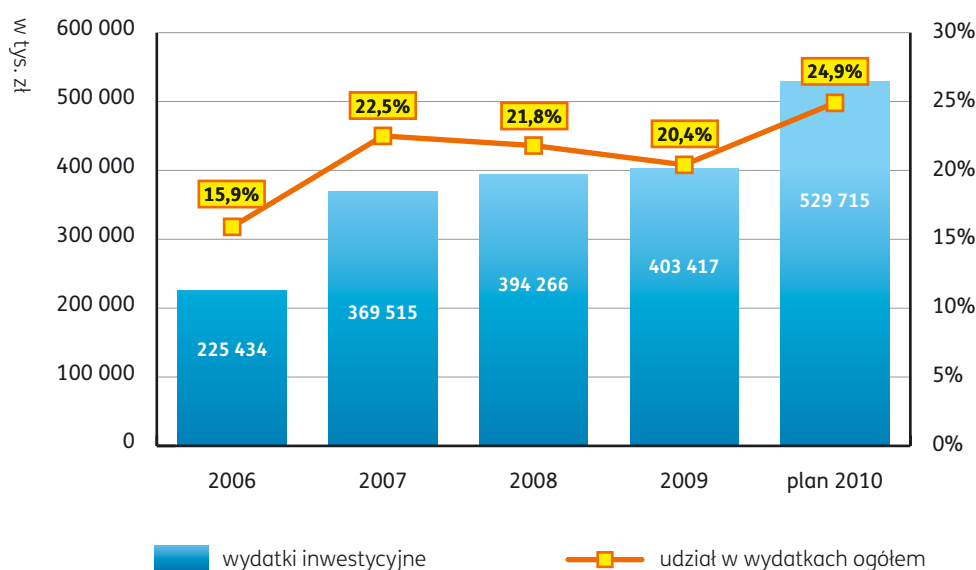
Wielkość i dynamika wydatków Gdańska w latach 2006–2010

Wydatki	2006	2007	2008	2009	Plan 2010	Dynamika 2010–2006
Bieżące (w tys. zł)	1 167 274	1 235 459	1 370 316	1 529 983	1 550 153	132,80%
bieżące – udział w wydatkach ogółem	82,26%	75,24%	75,93%	77,35%	72,87%	–
Majątkowe (w tys. zł)	251 770	406 612	434 461	447 902	577 187	229,25%
majątkowe – udział w wydatkach ogółem	17,74%	24,76%	24,07%	22,65%	27,13%	–
Ogółem	1 419 044	1 642 071	1 804 777	1 977 885	2 127 340	149,91%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Piąta kadencja władz miasta upłynęła pod znakiem realizacji ambitnych planów inwestycyjnych, stąd też bezpośredni wzrost wydatków budżetowych. Przedsięwzięcia były ukierunkowane na rozbudowę i modernizację miejskiej infrastruktury, która w istotny sposób przyczyni się do poprawy funkcjonowania lokalnej gospodarki oraz znacząco polepszy jakość życia mieszkańców. Wydatki inwestycyjne w okresie mijającej kadencji wyniosły 1,9 mld zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca przełożyło się średnio na kwotę 833 zł rocznie.

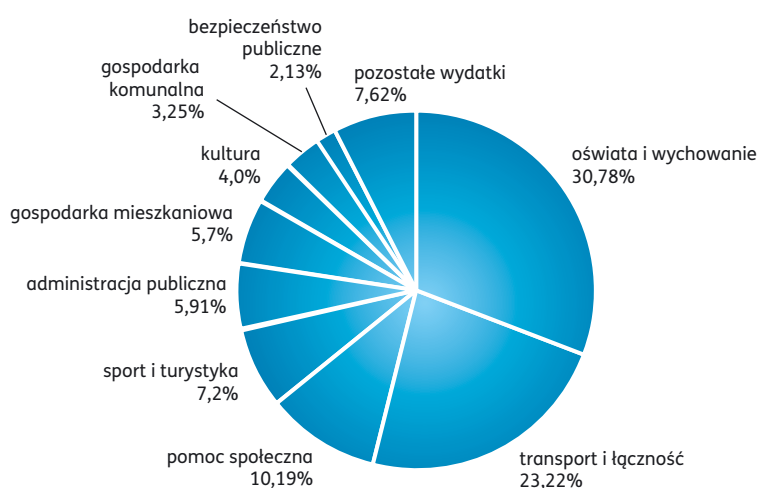
Wydatki inwestycyjne Gdańska w latach 2006–2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Największą część wydatków budżetowych Gdańska stanowią wydatki na oświatę, wychowanie i edukacyjną opiekę wychowawczą. W latach 2006–2010 władze Gdańska przeznaczyły na ten cel 2761,5 mln zł, co stanowi 30,78% ogółu wydatków. Ta kwota pozwoliła na sfinansowanie funkcjonowania szkół szczebla podstawowego, gimnazjalnego i średniego, przedszkoli, żłobków oraz ośrodków opiekuńczo-wychowawczych.

Struktura wydatków Gdańska w latach 2006–2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Wydatki z budżetu Gdańska według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2006–2010 (w mln zł)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	Plan 2010
Oświata i wychowanie wraz z edukacyjną opieką wychowawczą	469,8	508,9	569,5	591,6	621,7
Transport i łączność	352,2	457,9	355,8	379,0	537,9
Pomoc i polityka społeczna	168,0	177,6	190,4	191,7	186,6
Kultura fizyczna, sport i turystyka	17,3	51,2	137,3	253,0	187,2
Administracja publiczna oraz urzędy organów władzy państwowej	86,4	96,2	116,9	114,2	116,3
Gospodarka mieszkaniowa oraz zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	99,6	100,7	115,3	103,4	92,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	45,5	50,5	89,7	87,6	85,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	45,4	57,2	62,8	66,4	60,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	32,9	35,1	40,7	45,2	37,2
Działalność usługowa	19,9	21,6	31,1	37,0	60,5
Rolnictwo i łowiectwo	26,2	22,3	23,3	22,3	18,5
Ochrona zdrowia	13,5	14,0	14,4	15,8	16,6
Obsługa długu publicznego	13,0	11,9	13,9	23,1	52,9
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz obszary ochronnej przyrody	8,9	10,8	12,1	9,7	8,5
Inne wydatki	20,4	26,1	31,7	37,9	45,3
Ogółem	1 419,0	1 642,0	1 804,8	1 977,9	2 127,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Stabilne perspektywy

W Gdańsku jest prowadzonych szereg inwestycji, również tych współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej. Środki są inwestowane w infrastrukturę drogową, ochronę środowiska, edukację i kulturę, czyli w te dziedziny, które mają największy wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców.

Miasto Gdańsk planuje na koniec 2010 roku deficyt budżetowy w wysokości 296 742 tys. zł. Jest to już trzeci z kolei rok, w którym wydatki miasta przewyższyły jego dochody. Wymagało to pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowych, m.in. w postaci kredytów z międzynarodowych instytucjach finansowych: Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz Banku Rozwoju Rady Europy. Wiarygodność finansowa miasta jest jednak utrzymywana na wysokim poziomie pomimo rosnącego poziomu zadłużenia. Agencja ratingowa Fitch Ratings oceniła efekty polityki finansowej w 2009 roku i podała, podobnie jak rok wcześniej, bardzo wysoką ocenę długoterminowego ratingu kredytowego dla Gdańska w walucie polskiej i zagranicznej na poziomie BBB+ z perspektywą „stabilny”. Taka ocena oznacza, że Gdańsk, mimo trudnej sytuacji na rynku krajowym i zagranicznym, deficytu budżetowego i wzrastającego poziomu zadłużenia, należy do grupy kredytobiorców, którzy posiadają zdolność pokrywania swoich zobowiązań i właściwie zarządzają swoimi finansami.

Miasto dobrych prognoz dla biznesu

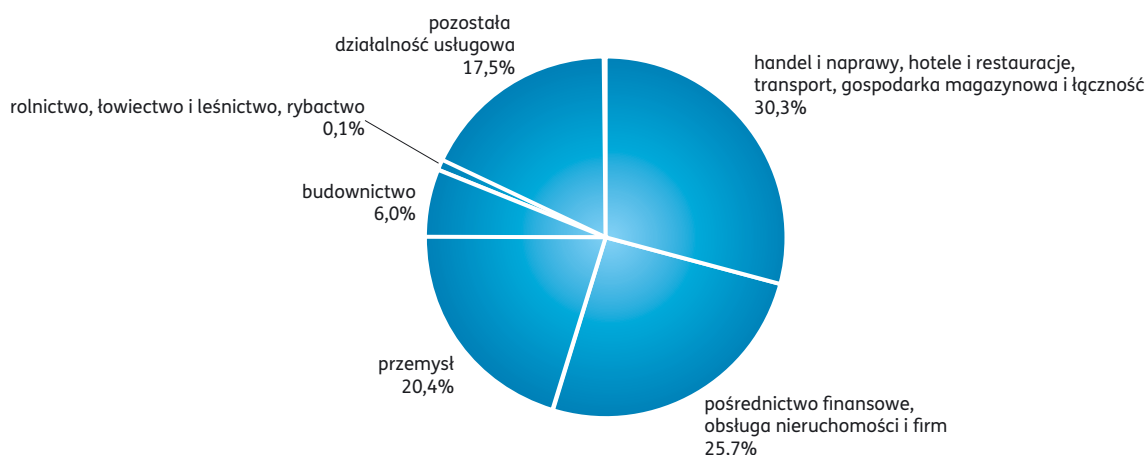

Gdańsk to znane w Europie stare hanzeatyckie miasto, które od stuleci odgrywa kluczową rolę w regionie bałtyckim, ocenianym jako najszybciej rozwijający się region Europy.

W mijającej kadencji kluczowy dla oceny kondycji gospodarki wskaźnik – produkt krajowy brutto – wzrastał w Trójmieście w ujęciu średniorocznym o 7,8%, zaś w przeliczeniu na mieszkańca o 8,2%. Wartość tego wskaźnika w Trójmieście w przeliczeniu na jednego mieszkańca była dużo wyższa niż w przypadku województwa i kraju – odpowiednio o 45,3% i 43%.

Na kierunek zmian nie wpłynął nawet światowy kryzys finansowy, który zachwiał podstawami globalnej gospodarki. W minionych latach szybko rozwijały się także gdańskie przedsiębiorstwa, w których wartość wytworzonych towarów i usług (pomniejszona o zużycie pośrednie poniesione w związku z ich wytworzeniem) rosła średniorocznie o prawie 7,5%. W przeliczeniu na jednego pracującego wartość dodana brutto w Gdańsku była wyższa niż w województwie pomorskim i Polsce odpowiednio o 16% i 25%.

Udział poszczególnych sekcji gospodarki w wartości dodanej brutto tworzonej przez gdańskie przedsiębiorstwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS.

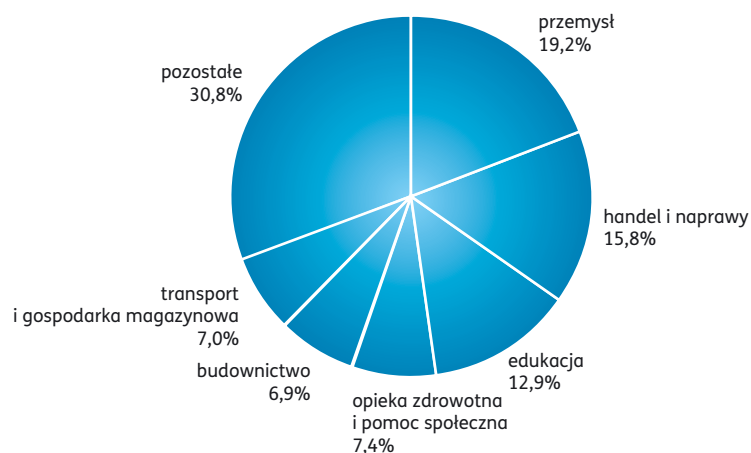
Gospodarka Gdańska opiera się w głównej mierze na usługach – prawie 74% wartości dodanej brutto jest tworzone przez przedsiębiorstwa właśnie z tego sektora. Dla porównania: w skali kraju firmy usługowe generują niecałe 65% wartości dodanej brutto, zaś rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo oraz rybactwo ponad 4% (w Gdańsku jest to nieco powyżej 0,1%). Na podobnym do średniej krajowej poziomie znajduje się natomiast udział budownictwa. Wyższy wkład sektora usług oraz niższy udział działalności rolniczej w generowaniu wartości dodanej brutto pozwalają stwierdzić, że w porównaniu ze średnią krajową, gospodarka Gdańska jest bardziej rozwinięta.

Stabilny rynek pracy

W Gdańsku w roku 2009 pracowało prawie 141 tys. osób*, w tym 27,1 tys. w przemyśle, 22,3 tys. w handlu i naprawach, 18,2 tys. w edukacji, 10,5 tys. w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej, zaś w transporcie i gospodarce magazynowej 9,8 tys. osób. W latach mijającej kadencji liczba pracujących zwiększyła się w Gdańsku o prawie 4,5%. Co ważne, trend ten utrzymywał się mimo stopniowego zmniejszania się liczby osób w wieku produkcyjnym.

* Bez mikroprzedsiębiorstw zatrudniających do 9 osób, rolnictwa indywidualnego, duchowieństwa, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

Struktura pracujących według sekcji gospodarki w Gdańsku w 2009 roku

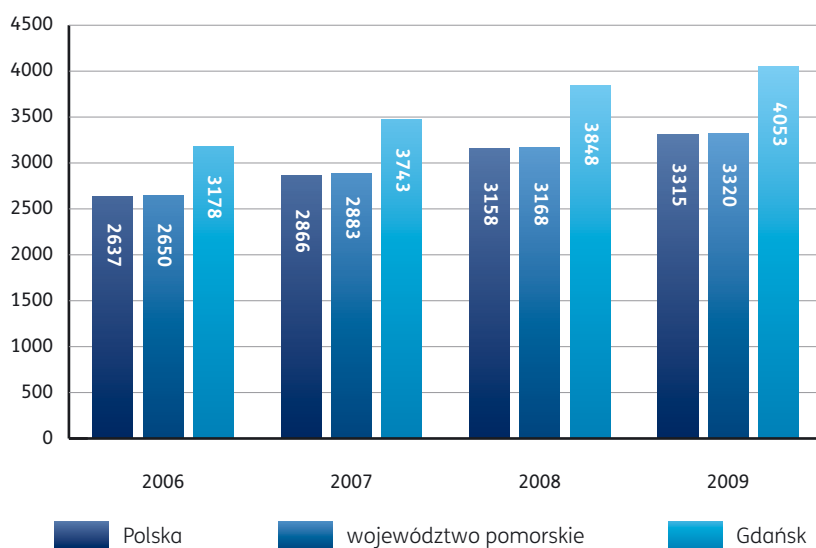
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatora o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2009 rok”.

W latach mijającej kadencji wyraźnie wzrosło też przeciętne wynagrodzenie – w ujęciu średniorocznym o prawie 8,5% – i na koniec 2009 roku wyniosło 4053 zł. Dla porównania: w skali całego kraju było to 3315 zł, zaś w województwie pomorskim 3320 zł. W obu przypadkach była to kwota mniejsza o ok. 18% od tej, którą średnio otrzymywali pracujący w Gdańsku.

Rynek pracy w Gdańsku w niewielkim stopniu odczuł skutki globalnego spowolnienia gospodarczego i pod względem liczby oferowanych miejsc pracy oraz poziomu zarobków należy do najbardziej atrakcyjnych w Polsce.
Fot. Przemysław Rot

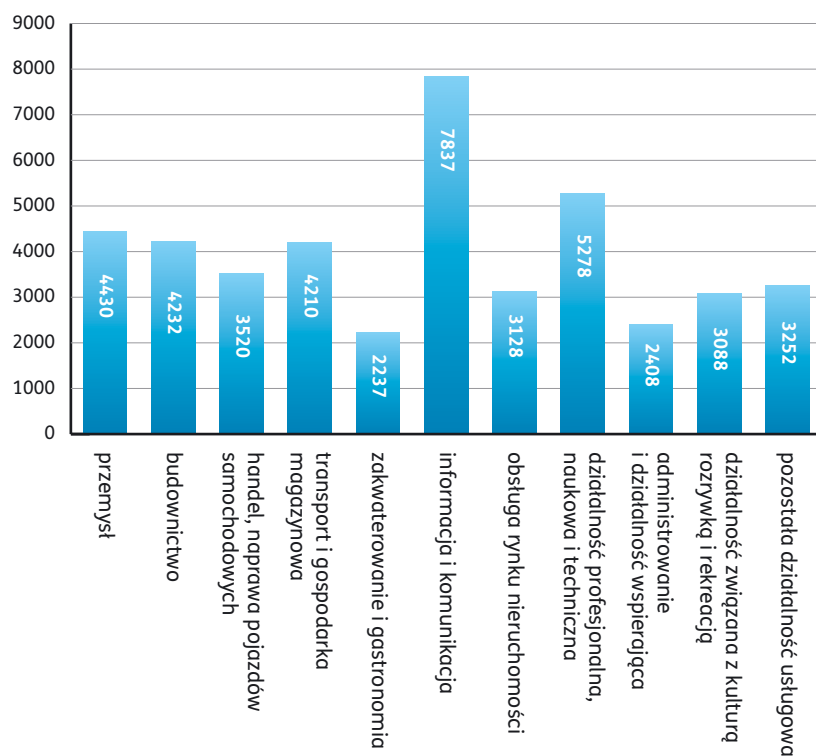
Przeciętne wynagrodzenie w latach 2006–2009 (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS.

W sektorze przedsiębiorstw w 2009 roku najlepiej zarabiały osoby zajmujące się informacją i komunikacją – 7837 zł oraz działalnością profesjonalną, naukową i techniczną – 5278 zł. To dowód na to, że gdański rynek pracy jest bardzo atrakcyjny dla specjalistów w innowacyjnych branżach, takich jak informatyka i telekomunikacja czy badania rozwojowe w dziedzinach nauk przyrodniczych i technicznych.

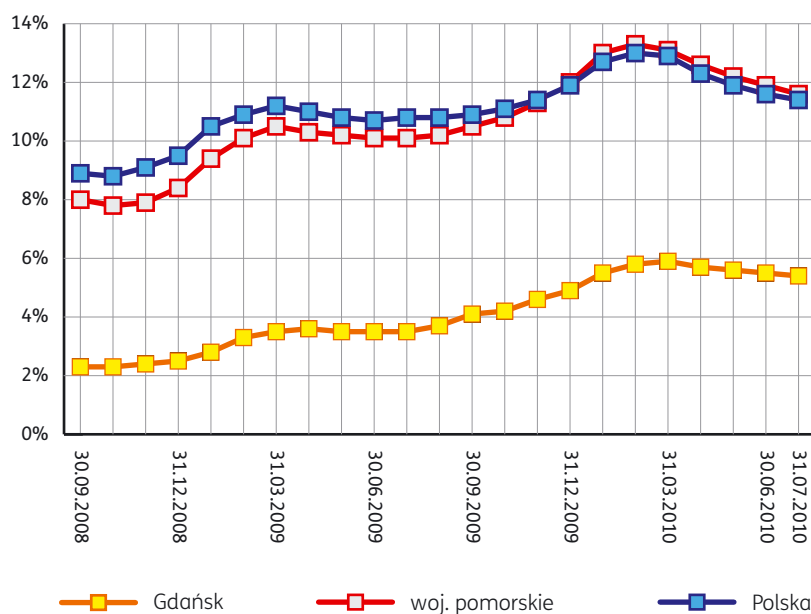
Przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w Gdańsku w 2009 roku (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatora o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za 2009 rok”.

Na koniec lipca 2010 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w mieście wynosiła 5,4% i była niższa niż w województwie pomorskim (11,6%) i w całym kraju (11,4%). W latach mijającej kadencji wartość tego wskaźnika dla Gdańska wahała się od 6,1% w 2006 roku, gdy była najwyższa, do 2,6% w 2008 roku, kiedy odnotowano ją na najniższym poziomie. W wyniku kryzysu od października 2008 roku zarówno w Gdańsku, jak i w całej Polsce poziom bezrobocia zaczął wzrastać. W kwietniu 2010 roku można było zaobserwować pierwszy od prawie osiemnastu miesięcy spadek wartości tego wskaźnika dla Gdańska.

Stopa bezrobocia w Gdańsku, województwie pomorskim i Polsce w okresie od września 2008 roku do lipca 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gdańsku.

W kontekście bezrobocia pozytywnym zjawiskiem, które odnotowano w mijającej kadencji, jest zmiana struktury bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy. O ile w 2006 roku krócej niż sześć miesięcy pozostawała bez pracy ponad połowa bezrobotnych, a prawie 33% szukało pracy dłużej niż rok, to w roku 2009 bezrobocie długotrwałe dotyczyło jedynie 6,9% bezrobotnych, a prawie 78% z nich status bezrobotnego posiadała krócej niż pół roku.

Gdańscy przedsiębiorcy

W latach mijającej kadencji systematycznie rosła liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie Gdańska (średniorocznie o 2%) i w 2009 roku osiągnęła wartość 62,3 tys. Znakomita większość z nich – ponad 95% – to tzw. mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. Niespełna 4% stanowiły podmioty małe, które zatrudniały od 10 do 49 pracowników, zaś udział średnich i dużych przedsiębiorstw w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych wyniósł niecały 1%.

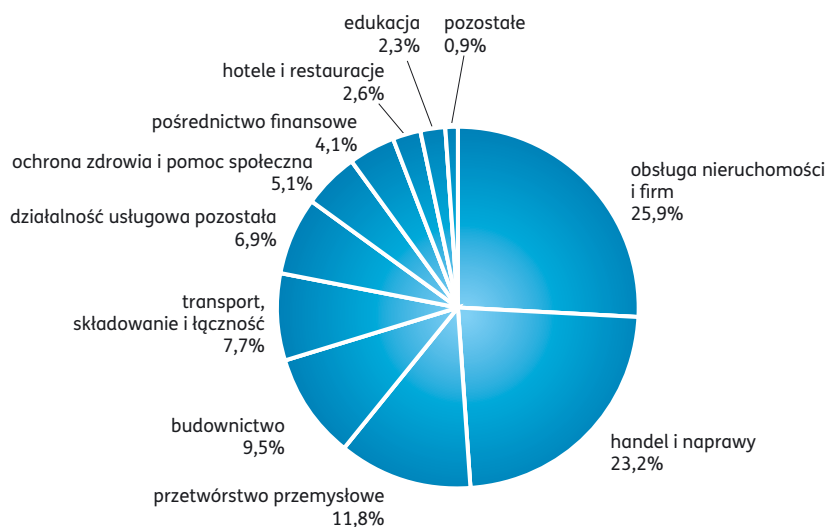
Podmioty gospodarki narodowej według przedziałów wielkości zatrudnienia w latach 2006–2009

Wielkość zatrudnienia	2006	2007	2008	2009	Dynamika średnioroczna
Ogółem	58 849	59 076	60 122	62 281	1,9%
Do 9 osób	56 071	56 234	57 228	59 288	1,9%
10–49 osób	2 257	2 310	2 338	2 426	2,4%
50–249 osób	429	441	468	478	3,7%
250 i więcej osób	92	91	88	89	-1,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006–2009”.

W 2009 roku gdańskie przedsiębiorstwa były skoncentrowane głównie w sektorze usług – dominowały podmioty, których podstawową działalność stanowiła obsługa nieruchomości i firm (25,9% ogółu przedsiębiorstw), a także podmioty zajmujące się handlem i naprawami (23,2%). Przedsiębiorstwa spoza sektora usług działały głównie w przetwórstwie przemysłowym (11,8%) oraz budownictwie (9,5%). Procentowy rozkład przedsiębiorstw w danych sektorach gospodarki był zatem bardzo zbliżony do udziału tychże sekcji w generowanej wartości dodanej brutto.

Podmioty gospodarcze według sekcji gospodarki w Gdańsku w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatora o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za rok 2009”.

W latach mijającej kadencji wyniki finansowe przedsiębiorstw ulegały znacznym wahaniom. Główne powody załamania, które odnotowano w 2008 roku, to światowy kryzys finansowy oraz spowodowane nim spowolnienie gospodarcze. W pierwszym półroczu 2008 wynik finansowy brutto gdańskich przedsiębiorstw wynosił ponad 2,1 mld zł, a na koniec roku spadł do niespełna 1,5 mld zł. Ten niekorzystny stan utrzymywał się także w pierwszych sześciu miesiącach 2009 roku, kiedy to wynik finansowy brutto za pierwsze półrocze osiągnął poziom najniższy od 2005 roku. Znaczne polepszenie sytuacji nastąpiło w drugiej połowie roku 2009, który gdańskie firmy zamknęły najwyższym w latach mijającej kadencji wynikiem finansowym brutto wynoszącym prawie 3,1 mld zł.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw w Gdańsku w latach 2006–2009 (w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006–2009”.

Gdańsk jest również miejscem, w którym są skoncentrowane największe przedsiębiorstwa województwa pomorskiego. Prawie połowa firm zatrudniających tysiąc i więcej pracowników ma swoją siedzibę w tym mieście. Do największych gdańskich pracodawców należą firmy związane z branżą paliwowo-energetyczną: Grupa Energa SA, Grupa Lotos SA, Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., GPEC Sp. z o.o., Elektrociepłownie Wybrzeże SA, przemysłem stoczniowym: Gdańska Stocznia Remontowa im. Józefa Piłsudskiego SA i Stocznia Północna SA oraz innymi gałęziami gospodarki: LPP SA (przemysł odzieżowy), JYSK Sp. z o.o. (handel) czy Mercor SA (produkcja przemysłowa).

Gdańskie przedsiębiorstwa znajdują się wśród najszybciej rozwijających się firm na Pomorzu. W prestiżowym rankingu „Gazeta Biznesu”, organizowanym przez redakcję „Pulsu Biznesu”, w pierwszej setce firm z województwa pomorskiego, które uzyskały największy wzrost przychodów (główne kryterium rankingu), znalazło się aż 40 reprezentantów Gdańska.

Otwarcie na inwestorów

W latach mijającej kadencji Gdańsk stał się dla zagranicznych inwestorów jednym z najbardziej atrakcyjnych miejsc w kraju, szczególnie dla tych zainteresowanych lokowaniem tu przedsięwzięć offshoringowych. Czynnikiem kształtującym taki obraz miasta, obok stabilnej sytuacji ekonomicznej, nadmorskiego położenia i wykwalifikowanych kadr, jest także prorozwojowa polityka gospodarcza. Przejawia się ona m.in. w coraz przejrzystszych procedurach urzędowych i programach wsparcia zachęcających do inwestowania, jak np. zwolnienia z podatku od nieruchomości przedsiębiorstw rozwijających działalność produkcyjną i usługową w obrębie szeroko pojętych nowych technologii.

Niewątpliwe walory Gdańska, a także duża konkurencja na europejskim rynku inwestycji zagranicznych spowodowały, że władze miasta zdecydowały się na aktywne poszukiwania potencjalnych inwestorów. Między innymi w tym celu w grudniu 2008 roku prezydent miasta powołał do życia Gdańską Agencję Rozwoju Gospodarczego (investGDA). Spółka oferuje szeroki wachlarz usług dla inwestorów krajowych i zagranicznych, w tym najbardziej aktualne informacje o lokalnej gospodarce i warunkach

inwestycyjnych, a także o programach wspierających inwestycje w regionie. Agencja zarządza obecnie dwoma zlokalizowanymi Gdańsku terenami inwestycyjnymi. Oba znajdują się w miejscach strategicznych z punktu widzenia logistyki miejscach.

Pierwszy z nich, o powierzchni 51 ha, leży w bezpośrednim sąsiedztwie Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy. Tutaj też powstanie Park Przemysłowo-Techniczny „Maszynowa”, w którym znajdą miejsce firmy z branż zaawansowanych technologicznie i to zarówno produkcyjne, jak i badawczo-rozwojowe. Dzięki staraniom GARG udało się pozyskać już dwóch inwestorów z sektora hi-tech, którzy postanowili zlokalizować w tym miejscu swoje zakłady produkcyjne. Jednym z nich jest belgijska firma Desotec Polska Sp. z o.o., która wybuduje zakład produkcji i serwisu mobilnych filtrów węglowych wykorzystywanych do oczyszczania wody. Kolejnym – jest potentat na rynku przetwórstwa drzewnego – amerykańska firma Weyerhaeuser, która zamierza wybudować na terenie parku oparty na najnowocześniejszych technologiach zakład uszlachetniania celulozy.

Drugi teren, o powierzchni 186 ha, jest położony niedaleko Portu Północnego i terminalu kontenerowego DCT. Bezpośrednie połączenie z najgłębszym niezamarzającym portem na Bałtyku i dynamicznie rozwijającym się terminalem kontenerowym, a także rozpoczęte i planowane inwestycje drogowe i kolejowe sprawiają, że obszar ten idealnie nadaje się na inwestycje o charakterze logistycznym i dystrybucyjnym w ramach planowanego Pomorskiego Centrum Logistycznego. Istnieje tu również możliwość powstania obiektów produkcyjnych, biurowych i przemysłowych.

Przedstawiciele miasta organizują i uczestniczą też w misjach gospodarczych, które mają na celu pozyskanie nowych inwestorów, m.in. z Francji, Stanów Zjednoczonych i Chin. Dzięki tym wyjazdom udało się w ostatnich latach przyciągnąć do Gdańska i Trójmiasta wiele firm międzynarodowych, które umieściły tu swoje oddziały.

Gdańsk jest atrakcyjny nie tylko dla inwestorów branży IT czy usług finansowych. Nowoczesną fabrykę tapet uruchomił tu niedawno skandynawski koncern Flügger.

Fot. Jerzy Pinkas

Inwestorzy zagraniczni w Gdańsku w latach 2006–2010

Rok	Nazwa firmy	Profil działalności
2006	Compuware	Światowym lider w dziedzinie produkcji oprogramowania przeznaczonego do zarządzania i monitorowania dużych sieci komputerowych.
	Baltic Property Trust	Subholding luksemburskiego funduszu inwestycyjnego, który powstał w celu zabudowania dawnych terenów stoczniowych w Gdańsku.
	Thomson Reuters	Największa na świecie międzynarodowa agencja informacyjna dostarczająca wiadomości o tematyce inwestycyjnej, biznesowej, finansowej, giełdowej. Trójmiejski oddział, jedno z głównych światowych centrów zarządzania danymi i informacją, składa się z dwóch biur – w Gdańsku i Gdyni.
	ThyssenKrupp Krause	Niemiecki gigant przemysłu stalowego i samochodowego. Zlokalizowana w Gdańskim Parku Naukowo-Technologicznym spółka córka koncernu prowadzi produkcję małoseryjną prototypów urządzeń z branży motoryzacyjnej.
2007	Suruga Seiki	Firma produkująca specjalistyczne podzespoły, elementy do wtryskiwaczy samochodowych i precyzyjne narzędzia. W Gdańsku produkuje się precyzyjne podzespoły wykonawcze i pomiarowe do automatycznych linii produkcyjnych m.in. w elektronice.
	ZenSar Technologies	Jedna z czołowych hinduskich firm informatycznych, partner m.in. IBM, Microsoftu i Oracle. W Gdańsku ZenSar ulokował swoje centrum badawczo-rozwojowe.
	Transcom WorldWide	Firma outsourcingowa, oferująca klientom obsługę infolinii, zarządzanie wierzytelnościami oraz zarządzanie relacjami z klientem.
	First Data	A amerykańska firma bankowo-finansowa, która obsługuje ponad 5 mln punktów akceptujących płatności elektroniczne, 1900 wydawców kart płatniczych oraz ich klientów.
2008	IBM	Jeden z pierwszych i obecnie największych koncernów informatycznych. Firma oferuje rozwiązania w oparciu o usługi doradcze i informatyczne oraz oprogramowanie i sprzęt. W Gdańsku działa Regionalne Centrum Kompetencyjno-Wdrożeniowe tego koncernu.
	Axiom	A amerykańska spółka specjalizująca się w dostarczaniu i zarządzaniu informacjami dla biznesu, w szczególności informacji o klientach. W Gdańsku funkcjonuje globalny oddział operacyjny tej firmy.
	Kainos	Jest jednym z liderów w zakresie integracji systemów informatycznych na rynkach brytyjskim i irlandzkim. Kainos projektuje i wdraża rozwiązania IT, mające na celu usprawnienie procesów biznesowych w organizacjach sektora finansowego oraz publicznego.
	SII	Jeden z liderów doradztwa w zakresie nowoczesnych technologii i integracji systemów informatycznych i nowoczesnych technologii.
	Arla Foods	Największy w Skandynawii producent wyrobów mleczarskich i jeden z największych w Europie. Koncern zdecydował się otworzyć w Gdańsku swoje centrum finansowo-księgowe.
	Hines	Spółka o amerykańskich korzeniach specjalizująca się w prowadzeniu inwestycji, organizacji procesu deweloperskiego i zarządzaniu nieruchomościami.
2009	Meritum Bank	Działający wcześniej pod nazwą Bank Współpracy Europejskiej S.A., specjalizuje się w obsłudze mikro- i małych firm oraz osób prywatnych.
	Fineos	Zakresem działalności tej irlandzkiej firmy jest przede wszystkim rozwój i zarządzanie zaawansowanymi czynnościami, związanymi m.in. z bankowością i ubezpieczeniami; usługi informatyczne dla banków, firm ubezpieczeniowych i innych instytucji finansowych.
	Panattoni Europe	Jeden z największych deweloperów na świecie specjalizujący się w budowie dużych hal magazynowych, centrów logistycznych. Firma realizuje budowę dużych powierzchni magazynowych w bliskim sąsiedztwie terminala DCT.
	AIG/Lincoln	Firma deweloperska i inwestycyjna, oferująca usługi w zakresie organizacji i nadzoru procesu inwestycyjnego, budowania nieruchomości oraz zarządzania nimi. Jest odpowiedzialna za budowę Parku magazynowo-dystrybucyjno-biurowego Diamond Business Park w Gdańsku.
	Playsoft	Firma francuska zajmująca się testowaniem gier, przeznaczonych przede wszystkim na telefony komórkowe, komputery osobiste oraz konsole przenośne.
2010	Weyerhaeuser	A amerykańska firma działająca w branży przetwórstwa drewna. Na terenie Gdańska chce wybudować fabrykę uszlachetniania celulozy.
	NComputing Inc.	A amerykańska firma informatyczna specjalizująca się w tworzeniu komputerowych systemów wielodostępowych, pozwalających na wykorzystanie mocy obliczeniowej komputerów osobistych przez wielu użytkowników równocześnie.
	Desotec	Firma belgijska specjalizująca się w produkcji mobilnych filtrów wody. W Gdańsku wybuduje zakład produkcji i serwisu mobilnych filtrów węglowych wykorzystywanych do oczyszczania wody.

Źródło: Opracowanie własne.

Wsparcie dla przedsiębiorczych

W Gdańsku stawia się nie tylko na rozwój wielkich przedsiębiorstw czy przyciąganie inwestycji zagranicznych. Władze miasta, zdając sobie sprawę z faktu, iż podmioty z sektora MSP w dużej mierze przyczyniają się do rozwoju gospodarczego miasta i zapewniają wiele miejsc pracy, od lat realizują projekty do tej właśnie grupy przedsiębiorców.

Inicjatywy te są realizowane przez Gdańskie Centrum Obsługi Przedsiębiorcy (GCOP) oraz Gdańską Fundację Przedsiębiorczości (GFP).

GCOP jest wyspecjalizowaną jednostką informacyjną, a zarazem innowacyjnym w skali kraju projektem typu „one stop shop”, świadczącym usługi z zakresu zakładania działalności gospodarczej. Podstawowym zadaniem centrum jest udzielanie informacji i pomoc w wypełnianiu wniosków osobom rozpoczynającym działalność gospodarczą, co pozwala na maksymalne skrócenie czasu procedury rejestracji firmy.

Ponadto GCOP co roku wydaje publikację multimedialną „Asystent Gdańskiego Przedsiębiorcy”, która stanowi kompendium wiedzy obejmujące porady, wskazówki i wymagania stawiane zarówno osobom zamierzającym prowadzić działalność gospodarczą, jak i przedsiębiorcom już działającym.

GFP stanowi z kolei jedno z najistotniejszych narzędzi wsparcia dla MŚP w Gdańsku. Zadania stawiane przed fundacją skupiają się przede wszystkim wokół działalności edukacyjnej w zakresie przedsiębiorczości oraz merytorycznego i finansowego wsparcia dla nowych przedsiębiorców. Ponadto GFP świadczy usługi doradcze z dziedziny prawa i gospodarki, które pozwalają zminimalizować ryzyko towarzyszące prowadzeniu własnego biznesu.

Z myślą o osobach stawiających pierwsze kroki w biznesie Gdańskie Centrum Obsługi Przedsiębiorcy od wielu lat wydaje specjalny przewodnik – Asystent Gdańskiego Przedsiębiorcy.
Fot. Jerzy Pinkas

Do projektów prowadzonych przez fundację należą m.in.:

- „DIONE – kobiety w zaawansowanych technologiach” – projekt trwający od grudnia 2006 roku do marca 2008 roku został sfinansowany ze środków UE i był realizowany w partnerstwie czterech krajów: Wielkiej Brytanii, Szwecji, Słowenii oraz Polski. Był skierowany bezpośrednio do kobiet wymagających wsparcia w założeniu lub też prowadzeniu już istniejącego biznesu w dziedzinach gospodarki opartej na wiedzy. W ramach projektu zorganizowano cztery spotkania, po których wyłaniano kandydatki do objęcia programem mentorskim. Każda z wybranych pań wzięła udział w pięciu, sześciu bezpłatnych indywidualnych spotkaniach z mentorem – specjalistą w danej branży.
- „Mentoring kobiet w biznesie” – projekt ten był kolejnym przedsięwzięciem realizowanym przez Gdańską Fundację Przedsiębiorczości, którego celem było wspieranie rozwoju zawodowego kobiet w zakresie przedsiębiorczości. W jego ramach odbywały się szkolenia i warsztaty, w tym także te wykorzystujące autorską platformę e-learningową, zaś dla kobiet, które w wyniku projektu założyły działalność gospodarczą bądź już w trakcie jego trwania taką działalność prowadziły, zorganizowano 30 programów mentorskich. Pierwsza edycja projektu rozpoczęła się we wrześniu 2008 roku i trwała do czerwca 2010 roku. Wraz z jej zakończeniem rozpoczęła się rekrutacja do drugiej odsłony tego przedsięwzięcia, której zakończenie planuje się na grudzień 2011 roku.
- „Dojrzały Przedsiębiorca” – ten projekt jest skierowany do osób powyżej 50. roku życia, planujących uruchomienie własnej działalności gospodarczej. Cele projektu to zapewnienie merytorycznego oraz finansowego wsparcia osobom zamierzającym rozpocząć działalność gospodarczą, a także budowanie klimatu sprzyjającego podejmowaniu działalności gospodarczej. Osiągnięciu celów ma pomóc organizacja szkoleń z zakresu przedsiębiorczości, pomocy przy sporządzaniu biznesplanów, kampania informacyjno-edukacyjna dotycząca perspektyw samo zatrudnienia oraz perspektyw na rynku pracy, a przede wszystkim dotacje jednorazowe i pomostowe dla 20 uczestników, którzy przedstawią najlepsze pomysły na firmę. Projekt rozpoczął się w styczniu 2009 roku, zaś jego zakończenie jest planowane na koniec grudnia 2010 roku.

Ponadto GCOP i GFP wspólnie realizują wiele projektów ukierunkowanych na wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw, w tym jedno z najważniejszych przedsięwzięć z tego zakresu, jakim jest Gdański Inkubator Przedsiębiorczości „STARTER”. Działający w jego ramach przedsiębiorcy mogą liczyć na kompleksową pomoc w prowadzeniu działalności gospodarczej, w tym przede wszystkim na obsługę administracyjną i księgową, doradztwo prawne, podatkowe i finansowe, dostęp do powierzchni biurowej, zaplecza konferencyjno-szkoleniowego i infrastruktury telekomunikacyjnej czy też szkolenia z zakresu tworzenia i prowadzenia własnej firmy.

Władze miasta, chcąc rozszerzyć wachlarz świadczeń skierowanych do młodych przedsiębiorców, podjęły decyzję o budowie nowego gmachu Gdańskiego Inkubatora Przedsiębiorczości, który wraz z przyległym parkingiem powstanie na obszernej działce przy ul. Lęborskiej w gdańskiej dzielnicy Przymorze. W nowym, pięciokondygnacyjnym budynku o łącznej powierzchni 11,2 tys. m² miejsce znajdzie ok. 70 inkubowanych firm, z których co najmniej 20 będzie miało charakter innowacyjny. Nowo powstałe firmy docelowo zajmą ok. 70% powierzchni biurowej. Budowa Inkubatora Przedsiębiorczości rozpoczęła się w marcu 2010 roku, zaś jej zakończenie jest planowane na czerwiec roku 2011. Koszt przedsięwzięcia to prawie 58 mln zł, z których 39 mln zostanie przekazanych przez Gminę Miasta Gdańsk, zaś pozostałe 19 mln będzie pochodziło ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Inne projekty wspierające sektor MSP, realizowane przez Gdańską Fundację Przedsiębiorczości oraz Gdańskie Centrum Obsługi Przedsiębiorców, to:

- „Akademia Gdańskiego Przedsiębiorcy” – program, którego idea jest umożliwienie osobom chcącym założyć działalność gospodarczą, przedsiębiorcom i ich pracownikom dokształcania się oraz rozwijanie kompetencji osobistych i zawodowych. W ramach akademii są realizowane szkolenia z różnych obszarów tematycznych, w tym zakładania oraz prowadzenia działalności gospodarczej, finansowania działalności MSP, rachunkowości i finansów, tworzenia biznesplanu, negocjacji handlowych,

marketingu oraz wykorzystania technik komputerowych. W sierpniu 2010 roku rozpoczęła się rekrutacja do czwartej edycji Akademii Gdańskiego Przedsiębiorcy.

- „Biznes na Start” – projekt, którego celem jest objęcie wsparciem merytorycznym przyszłych przedsiębiorców w pierwszym okresie prowadzenia działalności gospodarczej. Wsparcie udzielane w ramach projektu to, przede wszystkim opieka mentora, doradztwo finansowe i prawne, szkolenia oraz warsztaty. Uczestnicy projektu przystępują do cyklu szkoleń, kończących się stworzeniem biznesplanu. Najistotniejszym elementem projektu jest etap finalny, w którym uczestnicy zakładają działalności gospodarcze, jednocześnie będąc włączanymi do Inkubatora Przedsiębiorczości „STARTER”. We wrześniu 2010 roku rozpoczęła się już ósma edycja tego programu.
- „Wakacyjny Staż” – projekt realizowany co roku w ramach działań na rzecz aktywizacji zawodowej i pobudzania przedsiębiorczości wśród gdańszczan i mieszkańców metropolii gdańskiej. „Wakacyjny Staż” to przedsięwzięcie, którego celem jest pomoc zarówno firmom poszukującym stażystów, jak i studentom oraz absolwentom szkół wyższych w zdobyciu bądź pogłębieniu swojej wiedzy praktycznej, w rezultacie ułatwiając im wejście na rynek pracy.

Władze Gdańska dzięki prowadzonej od wielu lat akcji „Wakacyjny Staż” otworzyły tysiącom studentów i absolwentów drzwi do kariery zawodowej.

Fot. Jerzy Pinkas

- „Portal e-gospodarka” – serwis e-gospodarka umożliwia uzyskanie informacji na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz aktualności o dostępnych narzędziach wsparcia dla przedsiębiorców. Zapewnia szybki i tani dostęp do informacji ułatwiających podejmowanie decyzji gospodarczych. Gdańscy przedsiębiorcy mają ponadto możliwość założenia pierwszej, bezpłatnej wizytówki własnej firmy. W ten sposób jest budowana baza gdańskich przedsiębiorców, dająca możliwość wyszukiwania firm według różnych kryteriów, branży, adresu lub nazwy firmy.
- „Creative Cities” – projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, którego głównym celem jest wykorzystanie potencjału branż kreatywnych na rzecz wzrostu konkurencyjności i atrakcyjności miast biorących udział w projekcie. Jego efektem będzie powstanie klastra, w którym obok instytucji naukowo-badawczych, władz samorządowych swoje miejsce znajdą też małe i średnie przedsiębiorstwa z dziedzin takich jak architektura, wzornictwo przemysłowe, sztuka, fotografia, media czy przemysł filmowy. Współpracujące w nim podmioty przyczynią się do rozwoju tego sektora gospodarki w wymiarze lokalnym, regionalnym i międzynarodowym, co znajdzie swoje odzwierciedlenie w rozwoju przedsiębiorczości i pozytywnych zjawiskach na rynku pracy i sferze społecznej. Projekt, który rozpoczął się w styczniu 2010 roku, zakończy się pod koniec grudnia 2012 roku. Gdańscy przedsiębiorcy mogą też liczyć na pomoc finansową, której udzielają dwie spółki z udziałem miasta: Pomorski Fundusz Pożyczkowy oraz Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych. W latach 2006–2009 fundusze te udzieliły 1382 pożyczek na łączną kwotę 36,9 mln zł oraz 535 poręczeń kredytowych na łączną sumę 86,2 mln zł.

Stawiamy na innowacje

Gospodarka w krajach wysoko rozwiniętych w coraz większym stopniu opiera się na wiedzy. Oznacza to mniej więcej tyle, że wśród klasycznych czynników tworzących dochód narodowy, a więc m.in. ziemi, siły roboczej i kapitału, wiedza zyskuje na znaczeniu. Zgodnie z definicją Banku Światowego jednym z filarów gospodarki opartej na wiedzy są tzw. systemy innowacji, a więc ogólnie przyjęta praktyka współdziałania ośrodków naukowych (np. szkół wyższych) oraz biznesu działającego w dziedzinach opartych na nowoczesnych technologiach oraz przetwarzaniu informacji.

Gdańsk jest najsilniejszym ośrodkiem akademickim na Pomorzu – na terenie miasta znajduje się 14 szkół wyższych. W latach mijającej kadencji liczba studiujących w nich osób rosła średniorocznie o prawie 4%, osiągając w 2009 roku prawie 80 tys. osób, liczba absolwentów wzrastała zaś średnio co roku o 10% i w 2009 roku wyniosła prawie 18 tys. osób. Ponadto Gdańsk jest także miejscem, w którym swoje inwestycje lokuje coraz większa liczba międzynarodowych firm koncentrujących swoją działalność wokół wysokich technologii. Z tego względu władze miasta angażują się w partnerskie przedsięwzięcia, które mają na celu wspieranie i stymulowanie innowacyjności w mieście i regionie.

Przykładem takiego projektu jest Gdański Park Naukowo-Technologiczny, który powstał w 2006 roku na terenie miasta. GPN-T działa w ramach Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Sp. z o.o., której jednym z udziałowców jest Gmina Miasta Gdańsk. Ośrodek ten jest miejscem ułatwienia i upowszechniania dostępu do wiedzy i najnowocześniejszych badań, przenikania się nauki, innowacyjnej gospodarki i szeroko rozumianej przedsiębiorczości. Oferuje najlepsze warunki lokalizacji laboratoriów badawczo-rozwojowych i instytucji otoczenia biznesowego oraz firm zaawansowanych technologii, dając tym samym pole do kontaktów i współpracy naukowcom, a także liderom nowoczesnego przemysłu. Partnerami GPN-T są władze województwa pomorskiego i Gdańska, a także trzy czołowe gdańskie uczelnie: Politechnika Gdańska, Uniwersytet Gdański oraz Gdański Uniwersytet Medyczny. Dzięki takiemu modelowi działalności w parku rozwija się zintegrowany system zarządzania procesami innowacyjnymi, opierający się na modelu tzw. złotego trójkąta, którego elementami są: nauka, biznes oraz samorząd. Obecnie na terenie parku działają 24 firmy z branż takich jak biotechnologia, biomedycyna, elektronika, telekomunikacja, informatyka, a także inżynieria mechaniczna i przemysł budowlany.

Siedziba GPN-T mieści się na terenie dawnych Zakładów Graficznych. Perspektywy tego ośrodka przyczyniły się do podjęcia decyzji o rozbudowie parku. Projekt zakłada budowę dwóch nowych, zespolonych budynków o charakterze biurowo-produkcyjno-technologicznym, dzięki czemu powierzchnia całkowita pomieszczeń GPN-T powiększy się do ok. 38 tys. m². Dodatkowa infrastruktura pozwoli na powstanie w parku m.in. Instytutu Technologii Bezpieczeństwa Wewnętrznego tworzonego w ramach działalności Polskiej Platformy Bezpieczeństwa oraz Bałtyckiego Klastra Ekoenergetycznego. Umożliwi ona także rozszerzenie działalności podmiotów, które już teraz funkcjonują na terenie parku. Rozbudowa infrastruktury przyczyni się z pewnością do zwiększenia potencjału GPN-T, uatrakcyjni jego ofertę, a także wpłynie pozytywnie na zainteresowanie kapitałów polskiego i zagranicznego powstającymi w nim innowacjami. Zakończenie wartego ok. 177 mln zł projektu jest planowane na sierpień 2011 roku.

W 2006 roku Gdańsk stał się udziałowcem powołanej przez władze województwa pomorskiego spółki INVENO, zarządzającej funduszem typu venture capital o tej samej nazwie. INVENO specjalizuje się w inwestycjach w innowacyjne małe i średnie firmy we wczesnej fazie rozwoju lub planujące dynamiczny rozwój poprzez wdrożenie nowoczesnych technologii. Często firmy takie z powodu wysokiego ryzyka podejmowanych przedsięwzięć nie mogą liczyć na pomoc tradycyjnych instytucji finansowych. Fundusz zarządza aktywami inwestorów prywatnych oraz kapitałem pochodzący m.in. z programu wsparcia dla funduszy venture capital, realizowanego przez Krajowy Fundusz Kapitałowy ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

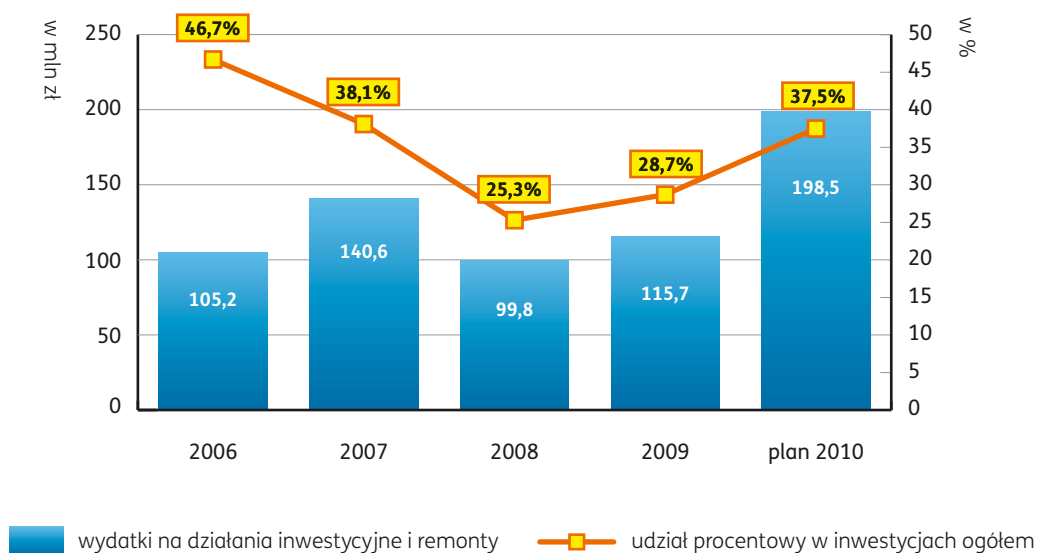
*Tak będzie wyglądał jeden z nowych budynków kompleksu Gdańskiego Parku Naukowo-Technologicznego.
Rys. GPN-T*

Miasto bardziej dostępne

W latach mijającej kadencji władze Gdańska dołożyły wielu starań, aby rozbudowywać infrastrukturę drogową w mieście oraz polepszać jej stan. O zaangażowaniu w tę sferę działalności może świadczyć ogrom środków finansowych przeznaczonych na inwestycje i remonty w dziedzinie drogownictwa. Łącznie z planowanymi na 2010 rok wydatkami wyniosły one około 660 mln zł. W latach 2006–2010 kwota ta rosła w średnim tempie 17% rocznie. Duża część tych środków została skierowana na poprawę jakości już istniejących dróg i torowisk: modernizacje nawierzchni i infrastruktury, zwiększenie bezpieczeństwa oraz ulepszenie warunków ruchu. Dzięki inwestycjom i remontom przeprowadzonym w Gdańsku w latach mijającej kadencji o 23 km wzrosła długość dróg, o 6,2 km długość torowisk, zaś o 30 km zwiększyła się długość dróg rowerowych. Zmodernizowano 23 km dróg i ok. 30 km torów tramwajowych.

Wydatki na działania inwestycyjne i remontowe w drogownictwie w Gdańsku w latach 2006–2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Inwestycje drogowe realizowane w Gdańsku mają strategiczne znaczenie dla gospodarki miasta, regionu, a także kraju. Przez Gdańsk biegną ważne europejskie arterie komunikacyjne:

- prowadząca z Białorusi, przez Obwód Kaliningradzki aż do Berlina trasa europejska E28, której częścią jest biegnąca od Sankt Petersburga m.in. przez Gdańsk i Szczecin droga krajowa nr 6. Trasa E28 w znacznej części pokrywa się z łączącą miasta południowego Bałtyku trasą Via Baltica, która ciągnie się od Sankt Petersburga do Hamburga;
- biegnąca od Pskowa w Rosji aż do stolicy Węgier – Budapesztu trasa europejska E77, wraz z wchodzącą w jej skład drogą krajową nr 7 z Gdańska przez Warszawę do Krakowa;
- biorąca swój początek w Vardo na północy Norwegii, a kończąca się w Iraklionie na Krecie trasa europejska E75; częścią tego transeuropejskiego korytarza transportowego jest droga krajowa nr 1 wraz z łączącą się z obwodnicą Trójmiasta autostradą A1, której północny odcinek kończy bieg w Nowych Marzach koło Grudziądza.

Gdańsk – szerokiej drogi

Okres mijającej kadencji w Gdańsku to czas wielkich inwestycji drogowych, których zadaniem jest dobre skomunikowanie miasta z budowaną autostradą A1 i sprawne wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obszar zabudowany. Takich inwestycji, które rozpoczęto w Gdańsku dzięki unijnym dotacjom nie było od ponad trzydziestu lat.

Mapa najważniejszych inwestycji drogowych realizowanych w Gdańsku w latach 2007–2013

Źródło: Biuro Informatyki.

Budowa Trasy W-Z

Budowa Trasy W-Z (Wschód-Zachód), realizowana sukcesywnie od 1980 roku, jest projektem stanowiącym jeden z kluczowych elementów inwestycyjnych Gminy Miasta Gdańska. Potrzeba jego realizacji wynikała z braku dogodnego powiązania miejskiego systemu komunikacyjnego z układem istniejących dróg krajowych i regionalnych. Miasto potrzebowało połączenia drogowego umożliwiającego szybkie skomunikowanie obwodnicy Trójmiasta z rozległymi terenami portowo-przemysłowymi, znajdującymi się na jego obszarach wschodnich. Z powodu braku takiego połączenia cały ciężki ruch tranzytowy odbywał się przez intensywnie zabudowane dzielnice mieszkaniowe, w których infrastruktura drogowa była nieprzystosowana do tego typu obciążeń. Skutkowało to szybkim niszczeniem funkcjonującego tam systemu drogowego oraz wpływało negatywnie na warunki życia mieszkańców. Prace nad „Wuzetką” nabrały rozpędu w roku 1999, kiedy to decyzją rządu RP zarząd nad drogami krajowymi leżącymi w granicach miasta przejęły władze samorządowe. Wtedy też rozpoczęto budowę odcinka trasy od ul. Łostowickiej do ul. Jabłoniowej, który został oddany do użytku w 2001 roku.

W dniu 12 grudnia 2007 roku przekazano do eksploatacji kolejne ogniwo trasy W-Z – odcinek Jabłoniowa – Kartuska. W wyniku realizacji projektu oddano do użytku dwujezdniową drogę szybkiego ruchu o długości 2,4 km z pełnym uzbrojeniem i oświetleniem, przebudowane i wybudowane ulice boczne o łącznej długości 4,2 km, ścieżki rowerowe o długości 0,71 km, skrzyżowanie typu rondo, trzy obiekty

mostowe oraz 1,16 km ekranów akustycznych. Łączny koszt budowy odcinka Jabłoniowa – Kartuska wyniósł 56,1 mln zł, z czego 35,2 mln zł stanowiły środki pozyskane przez miasto z Unii Europejskiej w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

W czerwcu 2010 roku rozpoczęto budowę gdańskiej trasy Wschód-Zachód kolejnego i zarazem ostatniego etapu budowy, tj. odcinka Kartuska – Otomińska. Równolegle z prowadzonymi tam pracami budowlanymi, będzie trwała przebudowa Węzła Komunikacyjnego Karczemki, dzięki któremu powstanie bezkolizyjne połączenie śródmieścia Gdańska z obwodnicą Trójmiasta. Przedsięwzięciu towarzyszy szereg mniejszych inwestycji, które przełożą się na usprawnienie ruchu lokalnego i poprawę warunków życia w tej części Gdańska. Obok dwupasmowej i dwujezdniowej trasy powstaną m.in. węzły drogowe w rejonie ul. Gronostajowej i ul. Nowej Myśliwskiej, rondo na skrzyżowaniu z ul. Otomińską, odcinek ul. Kartuskiej Północnej o długości ponad 1 km oraz odcinek ul. Nowej Myśliwskiej o długości 250 m. Projekt przewiduje także przebudowę ulic bocznych o łącznej długości ponad 2 km, przejść dla zwierząt pod Trasą W-Z i pod ul. Kartuską, budowę ekranów akustycznych o długości ponad 4 km oraz ścieżek rowerowych o długości ponad 3 km. Dzięki realizacji tego projektu Gdańsk uzyska szybkie i bezpośrednie połączenie drogi krajowej nr 7 z obwodnicą, autostradą A1 oraz Śródmieściem. Całkowity koszt projektu wyniesie 149 mln zł, z czego ponad 100 mln zł będzie pochodziło z Funduszu Spójności Unii Europejskiej. Termin oddania drogi do użytku jest planowany na maj 2012 roku.

Przebudowa głównego ciągu komunikacyjnego – Wały Jagiellońskie i Podwale Grodzkie wraz z przebudową wiaduktu Błędnik

Inwestycje drogowe w mijającej kadencji nie ominęły też ścisłego centrum Gdańska. Pierwszą z dwóch uzupełniających się wzajemnie inwestycji drogowych w tej części miasta była gruntowna przebudowa wiaduktu Błędnik, który w niezmienionej postaci funkcjonował od 1970 roku, czyli od daty ukończenia jego budowy. W ramach projektu wzmocniono płytę i podpory wiaduktu, wymieniono nawierzchnię oraz tory tramwajowe na wiadukcie i dojazdach, wyremontowano tunele i estakady dla pieszych i rowerzystów. Dodatkowo pracami objęto skrzyżowanie alei Zwycięstwa i ulicy 3 Maja, gdzie również wymieniono nawierzchnię dróg i tory tramwajowe, a także wyremontowano perony i przystanki. Całkowity koszt przebudowy Błędnika oraz skrzyżowania wyniósł 38 mln zł, a wyremontowany wiadukt oddano do użytku we wrześniu 2007 roku.

Projektem dopełniającym prace drogowe w obrębie Śródmieścia była przebudowa ulic Podwale Grodzkie i Wały Jagiellońskie, które zalicza się do głównych arterii komunikacyjnych miasta. Ponadto stanowią one fragment drogi krajowej nr 1 a także leżą w bezpośredniej bliskości dróg krajowych nr 6 i 7, przez co ciąg ulic Podwale Grodzkie – Wały Jagiellońskie jest narażony na przenoszenie bardzo dużego ruchu kołowego, w tym ciężkiego ruchu tranzytowego. Do najważniejszych elementów zakończonej we wrześniu 2007 roku przebudowy można zaliczyć: wymianę nawierzchni i regulację istniejących jezdni, wymianę nawierzchni chodników, która została dostosowana do okolicznej zabudowy, wprowadzenie dwukierunkowych ścieżek rowerowych po obu stronach modernizowanych jezdni, wprowadzenie pasa ruchu tylko dla autobusów na jezdni w kierunku Wrzeszcza, wprowadzenie dodatkowych lewoskrętów na skrzyżowaniach z ul. Wały Piastowskie i ul. Hucisko oraz wymianę infrastruktury tramwajowej, w tym dostosowanie wysokościowe nawierzchni peronów tramwajowych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dzięki wartej 34,4 mln zł inwestycji, zasilonej 22,7 mln zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego usprawniono przejazd przez centrum miasta, podniesiono poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także poprawiono dojazd do gdańskiego portu.

Przebudowa ulicy Marynarki Polskiej

W ramach projektu przebudowano jedno z zasadniczych ogniw układu komunikacyjnego Gdańska – ul. Marynarki Polskiej. Ta dwujezdniowa trasa wraz z torowiskiem tramwajowym umożliwia dojazd do intensywnie rozwijających się zachodnich terenów Portu Morskiego Gdańsk, m.in. do Wolnego Obszaru Celnego i przystani promowej Polskiej Żeglugi Bałtyckiej, a także do obszarów położonych po

zachodniej stronie Martwej Wisły oraz osiedli mieszkaniowych w dzielnicy Nowy Port. Ponadto trasą będzie można dojechać do powstającego stadionu piłkarskiego PGE Arena Gdańsk, na którym rozgrywane będą mecze w ramach Euro 2012. Kompleksowe prace były prowadzone na odcinku od ul. Reja do ul. Wyzwolenia i objęły: wykonanie nowej nawierzchni jezdni i chodników wraz z odwodnieniem, oświetleniem i częściową przebudową uzbrojenia podziemnego na odcinku 3 km, wybudowanie jednokierunkowych ścieżek rowerowych po obu stronach ulicy o łącznej długości 6,1 km, przebudowanie 7 skrzyżowań w ciągu ulicy, ulic bocznych, dwóch obiektów mostowych, ponad 3,6 km torów tramwajowych oraz 10 przystanków tramwajowych i 11 przejazdów przez tory. Na realizację tego przedsięwzięcia miasto pozyskało 32,4 mln zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, zaś całkowity koszt inwestycji wyniósł 49,8 mln zł.

Przebudowa ulicy Łostowickiej

Dla gdańszczan, a w szczególności mieszkańców południowych dzielnic Gdańska ulica Łostowicka jest jedną z najważniejszych dróg komunikacyjnych. Jest to trasa łącząca ulicę Armii Krajowej z ulicą Kartuską, stanowi też ważny element najszybszego połączenia między Górnym Tarasem miasta a Wrzeszczem. Dodatkowo na popularność tej tarasy wpływa fakt, iż jest ona drogą dojazdową do największego gdańskiego miejsca pochówku zmarłych – cmentarza Komunalnego Łostowice.

Projekt przebudowy Łostowickiej docelowo zakłada dobudowę dwóch, równoległych do już istniejących, pasów ruchu, aby w każdym kierunku prowadziła droga dwujezdniowa, wymianę istniejącej nawierzchni jezdni oraz chodników, a także budowę ścieżek rowerowych i ekranów dźwiękochłonnych.

Warta 62,5 mln zł inwestycja została podzielona na trzy etapy:

- przebudowę odcinka od al. Armii Krajowej do ul. Wojskiego z budową parkingu przy cmentarzu;
- przebudowę odcinka od ul. Wojskiego do ul. Pana Tadeusza;
- przebudowę odcinka od ul. Pana Tadeusza do ul. Kartuskiej ze skrzyżowaniem Kartuska-Nowolipie.

Przebudowa ulicy Łostowickiej oraz budowa ulicy Nowej Łódzkiej to najważniejsze inwestycje drogowe dla mieszkańców dzielnicy Gdańsk-Południe.

Fot. Przemysław Rot

Pierwsza z zaplanowanych części – odcinek trasy od ul. Armii Krajowej do ul. Wojskiego wraz z budową parkingu przy cmentarzu – została oddana do użytku w marcu 2010 roku. Dzięki tej inwestycji na wymienionym odcinku powstał pierwszy fragment dwujezdniowej trasy, jaką pod koniec 2011 roku stanie się ul. Łostowicka. Oprócz tego efektami prowadzonych prac są: przebudowane skrzyżowanie ul. Armii Krajowej i ul. Łostowickiej, nowy, większy parking przy cmentarzu Komunalnym, ścieżka rowerowa do ul. Wojskiego, która jest kontynuacją drogi rowerowej wykonanej na skrzyżowaniu trasy Armii Krajowej i ul. Łostowickiej, nowe chodniki i przystanki autobusowe, sygnalizacja świetlna na skrzyżowaniach ul. Łostowickiej z ul. Wojskiego oraz wjazdem na parking i ekrany dźwiękochłonne. Ponadto przeprowadzona modernizacja zapewnia poprawę warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz segregację odbywającego się na tej trasie ruchu kołowego i rowerowego.

Kolejny etap inwestycji rozpoczął się w drugiej połowie 2010 roku. Obejmie on prace na odcinku od ul. Wojskiego do ul. Kartuskiej wraz ze skrzyżowaniem z ul. Nowolipie.

Gdański Projekt Komunikacji Miejskiej

W nowoczesnych i dynamicznie rozwijających się ośrodkach miejskich czynnikiem bardzo istotnym dla poziomu jakości życia mieszkańców, a także atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej miasta jest transport publiczny. Ponadto zwiększenie popularności transportu publicznego sprzyja środowisku naturalnemu, gdyż większa liczba osób korzystających z komunikacji miejskiej oznacza mniejszą liczbę samochodów w codziennym ruchu miejskim, a to z kolei przekłada się na niższą emisję spalin i zanieczyszczeń. Zdając sobie z tego sprawę, władze Gdańska zaangażowały się w realizację zakrojonego na szeroką skalę projektu inwestycyjnego pod nazwą Gdański Projekt Komunikacji Miejskiej (GPKM). Koncepcja takiego przedsięwzięcia sięga jeszcze końca lat dziewięćdziesiątych. Jej realizację bardzo przybliżyły pozyskane z Unii Europejskiej fundusze – początkowo pochodzące z programu pomocy przedakcesyjnej PHARE, zaś po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Nowe tramwaje PESA Swing natychmiast po oficjalnej prezentacji wyruszyły na gdańskie linie tramwajowe.
Fot. Przemysław Rot

Ostatni kurs autobusu marki Ikarus.
Fot. Biuro Prasowe

Pierwszy etap projektu realizowany był w latach 2003–2004, a w rezultacie prowadzonych w jego ramach prac wyremontowano ponad 13 km torów tramwajowych wraz z towarzyszącą im infrastrukturą. Prace przewidziane w drugim etapie Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej rozpoczęły się w październiku 2004 roku, a zakończyły się w sierpniu roku 2008. Partnerem projektu został Zakład Komunikacji Miejskiej w Gdańsku Sp. z o.o. Zadania zrealizowane w ramach projektu podzielono na trzy zasadnicze części:

- modernizację infrastruktury tramwajowej o łącznej długości ok. 19,9 km sieci torowisk tramwajowych wraz z siecią trakcyjną i zasilaniem oraz dokończenie modernizacji podstawowej pętli tramwajowej w Gdańsku;
- budowę nowej linii tramwajowej do dzielnicy Chełm, o długości 2,9 km wraz z siecią trakcyjną, zasilaniem oraz urządzeniami towarzyszącymi, zakończonej węzłem autobusowo-tramwajowym; linia została oddana do użytku 19 grudnia 2007 roku;
- pozyskanie nowoczesnego taboru transportu publicznego do obsługi nowego węzła autobusowo-tramwajowego, który objął zakup 3 tramwajów oraz 28 autobusów i został zrealizowany przez gdański ZKM. To m.in. dzięki temu zakupowi od początku 2009 roku wszystkie linie autobusowe w Gdańsku są obsługiwane przez autobusy niskopodłogowe.

Łączna ilość środków wydatkowanych na GKPM II wyniosła 241,1 mln zł, z czego 77,6 mln pochodziło ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR), będącego częścią Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Należy też dodać, iż gdański projekt został doceniony przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, które

przyznało mu miano „najlepszego projektu dla rozwoju polskich regionów”. Jego prezentacja została zamieszczona w albumie wyróżniającym 90 najlepszych projektów zrealizowanych w latach 2004–2008 w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR).

Mimo ogromu przedsięwzięcia, jakim był drugi etap Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej, władze miasta nie poprzestały na realizacji tylko jego. Od roku 2009 jest realizowany etap III A GPKM. W tym samym roku rozpoczęły się wstępne prace nad etapem III B. Część A zakłada przede wszystkim wydłużenie linii tramwajowej prowadzącej do dzielnicy Chełm o odcinek biegnący przez ulice Witosa i Nową Łódzką aż do nowej pętli tramwajowej, która powstanie na skrzyżowaniu ulic Nowa Łódzka i Świętokrzyska. Dodatkowo prace obejmą modernizację 12 odcinków istniejących już torowisk, przebudowę zajezdni tramwajowej we Wrzeszczu, a także budowę i przebudowę urządzeń elektroenergetycznych zasilających trakcję tramwajową. Podobnie jak w etapie drugim, tak i w tym zaplanowano zwiększenie taboru obsługującego linie tramwajowe w Gdańsku – w 2009 roku podpisano umowę z cenioną na rynku bydgoską firmą „Pesa” na dostarczenie 35 nowoczesnych, niskopodłogowych tramwajów, które w latach 2010–2011 będą się sukcesywnie pojawiały na gdańskich torach. Wcześniej, już w roku 2008 zostało zrealizowane jedno z zadań wliczanych do Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej. Była nim przebudowa torowiska tramwajowego na odcinku od ulicy Klinicznej do ulicy Mickiewicza.

Część B III etapu GPKM zakłada przede wszystkim budowę nowej linii tramwajowej biegnącej od istniejącej już pętli w dzielnicy Siedlce przez ulice Kartuską, Nowolipie, Rakoczego i Bulońską aż do nowej pętli, planowanej w miejscu skrzyżowania ulic Bulońskiej i Myśliwskiej w gdańskiej dzielnicy Morena. Oprócz tego w planach są kolejne zakupy taboru tramwajowego oraz modernizacja istniejących odcinków torów.

Łączny koszt III etapu tego długofalowego projektu szacuje się dziś na około 747 mln zł, zaś wysokość dofinansowania pochodzącego z funduszy unijnych na ponad 290 mln zł.

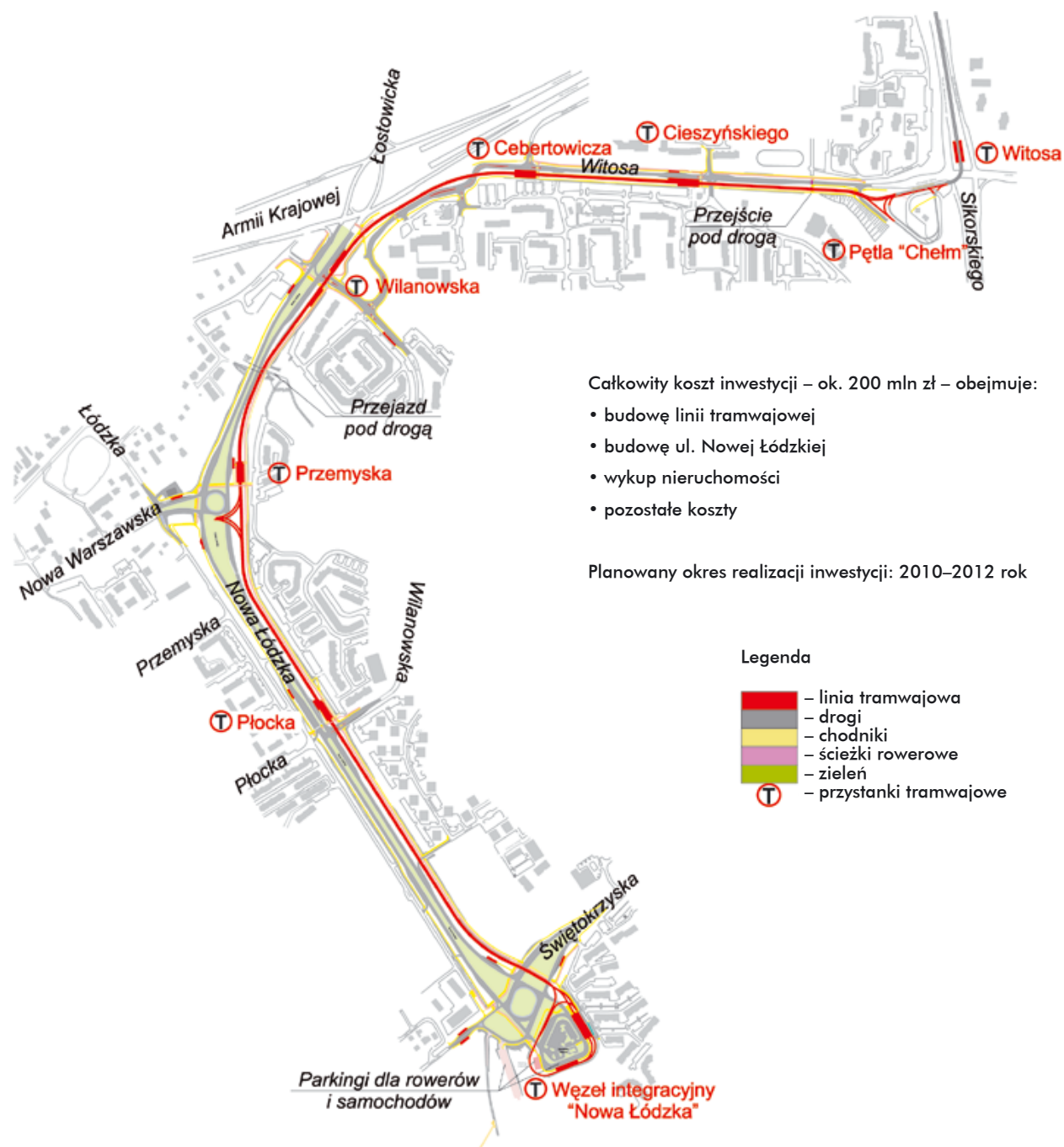
Budowa ul. Nowej Łódzkiej

Równoległe do prac nad III etapem Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej realizowane będą prace związane z powstaniem ulicy Nowej Łódzkiej. Jest to inwestycja komplementarna do GPKM, gdyż to właśnie dzięki budowie tej trasy na skrzyżowaniu Nowej Łódzkiej z ulicą Świętokrzyską powstanie duży Węzeł Integracyjny z parkingami dla samochodów i rowerów, przystankami autobusowymi i pętlą nowej linii tramwajowej. Droga będzie się zaczynała na skrzyżowaniu czterech ulic: Warszawskiej, Łostowickiej, Witosa i Wilanowskiej i będzie częściowo biegła wzdłuż istniejącej ulicy Łódzkiej, zaś jej koniec wyznaczy wymieniony wyżej węzeł integracyjny. Dzięki temu przedsięwzięciu mieszkańcy pręźnie rozwijającej się południowej części miasta zyskają nowe połączenie drogowe, składające się z dwóch jezdni, pomiędzy którymi zostanie zbudowany odcinek nowej linii tramwajowej. Inwestycja, zasilona 46,2 mln zł pochodzącymi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, będzie kosztowała łącznie 92,6 mln zł. Zakończenie prac związanych z tym zadaniem jest planowane na rok 2012.

Zintegrowany System Zarządzania Ruchem TRISTAR

Gdańsk jest również zaangażowany w inny duży projekt, który chociaż nie wiąże się bezpośrednio z powstaniem bądź modernizacją dróg czy torowisk, to ma na celu poprawę płynności i bezpieczeństwa ruchu na terenie aglomeracji trójmiejskiej. Gdańskie władze wspólnie z wóldarzami Sopotu i Gdyni współpracują przy realizacji automatycznego systemu sterowania ruchem, którego głównym ogniwem będzie centralny komputer, połączony ze znajdującymi się w trzech miastach centrami sterowania. To w nim będą przetwarzane wszystkie dane dotyczące ruchu drogowego w Trójmieście oraz wydarzeń (np. imprez masowych, remontów, wypadków), które mogą wpływać na jego płynność. Innymi elementami systemu będą m.in. specjalnie zaprojektowana sygnalizacja świetlna, czujniki w jezdni, komputery w pojazdach komunikacji miejskiej, kamery, fotoradary, elektroniczne tablice informacyjne. Nad jego

Planowana trasa przebiegu linii tramwajowej z pętli Chełm w kierunku węzła integracyjnego Nowa Łódzka.

Rys. GIKE Euro 2012

pracą będzie czuwał zespół działający w centrum zarządzania ruchem. System będzie wprowadzany etapami i obejmie tzw. „Trasę Średnicową”, biegnącą od Traktu św. Wojciecha w Gdańsku do granicy Gdyni z Rumią oraz główne ciągi ulic w każdym z trzech miast. Planuje się, że jego wprowadzenie poprawi przepustowość dróg w Trójmieście o 20–30%. Koszt przedsięwzięcia jest szacowany na 184,2 mln zł, zaś termin jego realizacji przewidziano na 2014 roku.

Trasa Sucharskiego i Trasa Słowackiego

Chcąc usprawnić rozwiązania komunikacyjne poprawiające ruch zarówno wewnętrzny, jak i tranzytowy w Gdańsku, władze miasta zaangażowały się w realizację dużych projektów drogowych, których celem jest m.in. połączenie gdańskich portów: lotniczego oraz morskiego, a także lepsze skomunikowanie dróg krajowych biegnących przez Gdańsk. Wprowadzone zmiany odczują też sami gdańszczanie, gdyż realizacja tych projektów znacznie usprawni komunikację pomiędzy dolnym a górnym tarasem miasta, zmniejszy ruch uliczny w Śródmieściu, a także w znaczącym stopniu poprawi komunikację dzielnic Olszynka, Przeróbka i Stogi. Powstający w ramach projektów układ drogowy pozwoli również na sprawne przemieszczanie się kibiców piłki nożnej podczas zbliżających się Mistrzostw Europy w 2012 roku oraz ludzi uczestniczących w innych imprezach organizowanych na powstającym w sąsiedztwie trasy stadionie PGE Arena Gdańsk.

Pierwszy z tych projektów – „Połączenie Portu Lotniczego z Portem Morskim Gdańsk – Trasa Słowackiego”, który będzie realizowany w latach 2010–2014 według szacunków pochłonie około 1,49 mld zł, z czego 800 mln zł będą stanowiły środki z Funduszu Spójności Unii Europejskiej. Jest to jedno z najważniejszych dla miasta i regionu przedsięwzięć tego typu. Inwestycja została podzielona na cztery etapy, których realizacja obejmie następujące odcinki:

- ul. Spadochroniarzy – ul. Budowlanych;
- ul. Potokowa – al. Rzeczypospolitej;
- al. gen. J. Hallera – Węzeł Marynarki Polskiej;
- Węzeł Marynarki Polskiej – Węzeł Ku Ujściu.

W ramach wymienionych wyżej zadań zostaną zbudowane nowe jezdnie oraz nowe drogi dojazdowe, chodniki i ścieżki rowerowe, nastąpi przebudowa istniejących skrzyżowań, powstanie też kilkanaście obiektów inżynierskich i przejść podziemnych. Bardzo istotnym, a zarazem największym i najkosztowniejszym przedsięwzięciem będzie budowa tunelu pod Martwą Wisłą. Od czerwca 2010 roku trwają prace geologów, którzy badają grunty znajdujące się w sąsiedztwie rzeki. Wyniki badań posłużą do stworzenia dokumentacji projektowej, pomogą także konstruktorom w budowie specjalnej maszyny, która będzie drążyła tunel pod Martwą Wisłą. Należy dodać, iż będzie to pierwszy w Polsce tunel podwodny i zarazem najdłuższy tunel samochodowy w naszym kraju.

Drugi projekt – „Połączenie dróg krajowych Trasa Sucharskiego” – jest komplementarny wobec opisanego wyżej przedsięwzięcia. Połączy on infrastrukturę gdańskiego portu morskiego, a więc Terminal Promowy Westerplatte oraz istniejące i powstające terminale przeładunkowe i centra logistyczne z najważniejszymi drogami krajowymi, czyli autostradą A1, a także Obwodnicą Południową Trójmiasta. Całkowity koszt projektu, którego zakończenie jest planowane na rok 2014, szacuje się na 627 mln zł, z czego prawie 561 mln zł będzie pochodziło z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W ramach projektu realizowane będą trzy zadania:

- prace na odcinku Węzeł Olszynka (skrzyżowanie z Obwodnicą Południową) – Węzeł Elbląska;
- prace na odcinku Węzeł Elbląska – Węzeł Ku Ujściu;
- prace na odcinku Węzeł Ku Ujściu – Terminal Promowy Westerplatte.

Rozwój Komunikacji Rowerowej Aglomeracji Trójmiejskiej

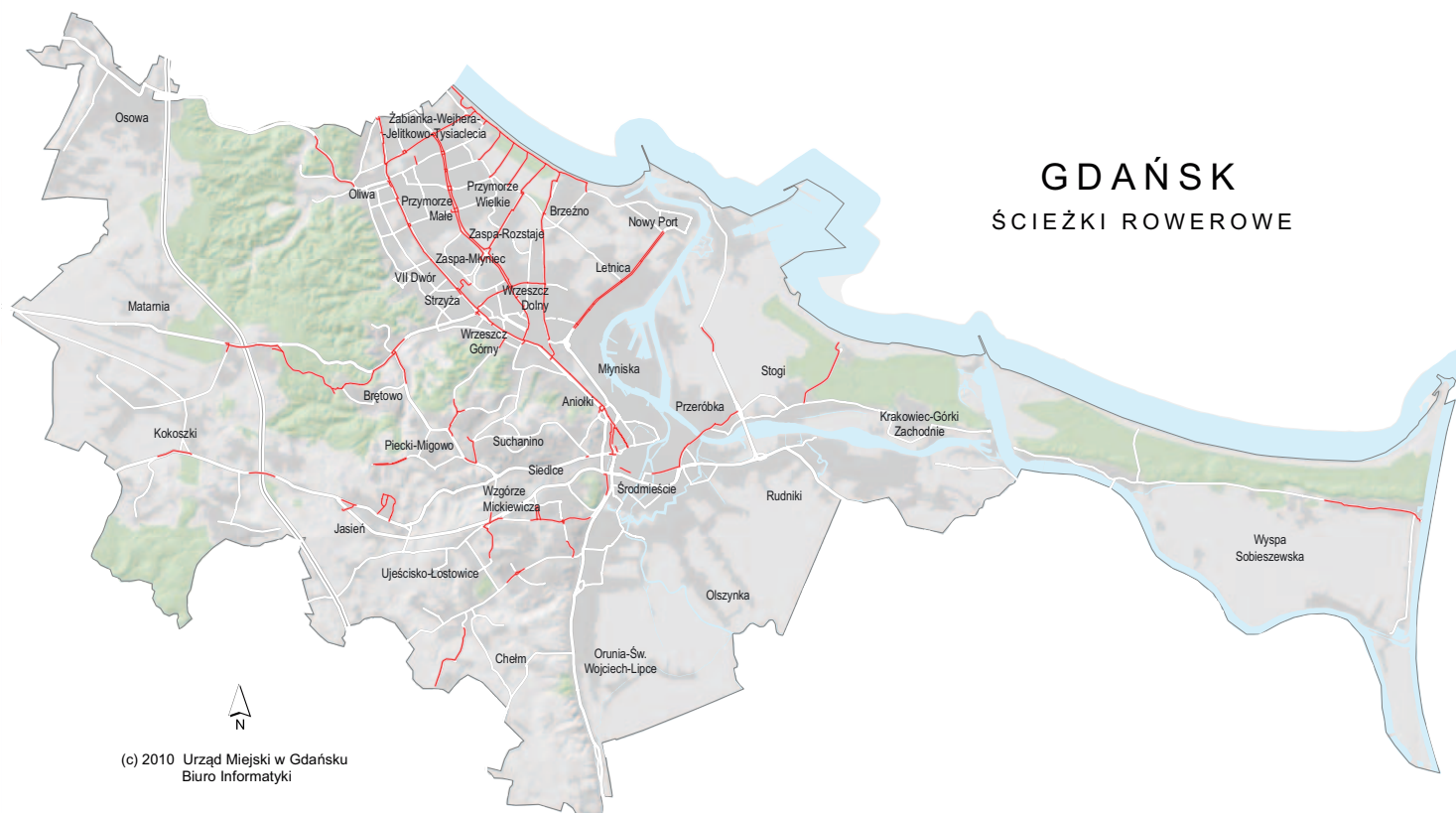
W Gdańsku w ciągu ostatnich 10 lat wybudowano 80 km dróg rowerowych, a udział ruchu rowerowego w ruchu miejskim w tym samym okresie wzrósł z 1,3% do 2%. Do 2014 roku planuje się powstanie ponad 30 km wydzielonych dróg rowerowych, jednak doświadczenia zarówno Gdańska, jak i wielu europejskich miast wskazują, że budowa wydzielonych dróg rowerowych nie jest działaniem wystarczającym, a niekiedy nie jest nawet działaniem koniecznym do osiągnięcia wzrostu skali ruchu rowerowego. Kluczem do sukcesu są udogodnienia dla rowerzystów, tj. pasy rowerowe w jezdniach, parkingi rowerowe oraz systemy wsparcia dla osób i firm korzystających z rowerów.

W kwietniu 2010 roku miesięcznik „Rowertour” ogłosił Gdańsk „rowerową stolicą Polski”. Ten niewątpliwy sukces jest wynikiem prowadzonych od wielu lat działań zmierzających do wypromowania komunikacji rowerowej jako alternatywnej formy transportu zrównoważonego. Rozwój ruchu rowerowego oznacza poprawę jakości przestrzeni publicznych oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

Z najistotniejszych działań prowadzonych na rzecz rozwoju ruchu rowerowego należy wymienić audyt polityki rowerowej miasta Gdańska według metodologii BYPAD, działania promocyjne prowadzone w ramach projektu CIVITAS MIMOSA, w tym konkurs „Moda na rower” i organizację imprez w ramach Tygodnia Zrównoważonego Transportu oraz udział Gdańska w projektach pozastrukturalnych, np. Central Meet Bike, który polega na transferze wiedzy.

BYPAD (Bicycle Policy Audit) jest narzędziem prowadzącym do opracowania, wdrożenia oraz monitorowania polityki rowerowej samorządów. Certyfikacja BYPAD ułatwia dostęp do funduszy pozastrukturalnych oraz poprawia efektywność wdrażanych w tym zakresie rozwiązań. Proces certyfikacji przeprowadzono dotychczas w ponad stu europejskich miastach i regionach, w tym w niektórych już kilkakrotnie (trzeci audyt odnowieniowy przeprowadziła Bruksela). Podstawową zaletą metodologii BYPAD jest podejście systemowe, oparte na dziewięciu modułach określających: potrzeby użytkowników, przywództwo i koordynację, politykę w dokumentach, personel i środki, infrastrukturę i bezpieczeństwo, informację i edukację, promocję i partnerstwa, działania uzupełniające oraz ewaluację i efekty. Założenia polityki rowerowej są wypracowywane przy czynnym udziale mieszkańców, polityków i urzędników (po 5 osób – tzw. grupa ewaluacyjna). Działania grupy ewaluacyjnej wspiera międzynarodowy zespół doświadczonych audytorów. Rezultatem pracy grupy ewaluacyjnej oraz audytorów jest raport końcowy, zawierający szczegółowy, 24-miesięczny plan działań prowadzących do efektywnego rozwoju systemu rowerowego. W 2010 roku była realizowana pierwsza edycja akcji „Zamów stojak rowerowy”. Mieszkańcy Gdańska zamówili ponad sto stojaków rowerowych we wskazanych przez siebie lokalizacjach, co daje blisko tysiąc miejsc parkingowych.

W ramach działań inwestycyjnych jest realizowany projekt „Rozwój Komunikacji Rowerowej Aglomeracji Trójmiejskiej w latach 2007–2013”, w którym Gdańsk odgrywa rolę lidera. Warto podkreślić, iż jest

to przedsięwzięcie realizowane wspólnie przez trzy miasta: Gdańsk, Sopot i Gdynię, co pozwala na lepszą koordynację prac, a w rezultacie przełoży się na lepsze skomunikowanie, wchodzących w skład aglomeracji, ośrodków miejskich.

Projekt zakłada budowę 26 dróg rowerowych o łącznej długości 34,64 km, z czego 22,84 km powstanie w Gdańsku, 7,88 km w Gdyni i 3,92 km w Sopocie. Rozbudowana w ten sposób sieć dróg stanie się docelowo elementem międzynarodowych tras rowerowych, takich jak wiodąca wokół wybrzeży Bałtyku trasa R-10 czy trasa R-9, biegnąca od Gdańska aż do miasta Puli nad Adriatykiem. Nowe ścieżki, będą uzupełnieniem wciąż rozrastającej się gdańskiej sieci tras rowerowych, która w latach mijającej kadencji wzbogaciła się o ok. 30 km nowych dróg.

W ramach projektu zostanie także wybudowanych czternaście węzłów integracyjnych „bike&ride” (w tym dziewięć w Gdańsku), w których będą się łączyły różne formy transportu, takie jak komunikacja autobusowa, tramwajowa, kolejowa, samochodowa i rowerowa. Węzły zaplanowane zostały przede wszystkim przy przystankach Szybkiej Kolei Miejskiej, z uwagi na popularność tego środka komunikacji wśród rowerzystów. Planowana jest także budowa dwanaście parkingów (sześć w Gdańsku) wzmacniających charakter transportowy sieci dróg rowerowych. Parkingi zostaną zlokalizowane w miejscach najbardziej uczęszczanych przez mieszkańców i turystów. Łączny koszt projektu wyniesie 79,2 mln zł, z czego 48 mln zł pochodzić będzie z funduszy Unii Europejskiej. Gdańska część projektu ma wartość 39 326 tys. zł i w 70% jest dofinansowana z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego.

Karta Brukselska

Podczas światowego kongresu rowerowego Velo-city 2009 w Brukseli kilkadziesiąt europejskich miast przyjęło tzw. Kartę Brukselską (Charter of Brussels). Gdańsk był jednym z dwóch polskich miast, które zostały sygnatariuszami dokumentu.

Uczestnicy kongresu Europejskiej Federacji Cyklistów (ECF) na wycieczce po terenach Stoczni Gdańskiej.
Fot. Biuro Prasowe

Zapisy karty zobowiązują jej sygnatariuszy do:

- zwiększenia do 15% udziału komunikacji rowerowej w ruchu miejskim do 2020 roku;
- zmniejszenia o 50% ryzyka wypadków rowerowych do 2020 roku;
- opracowania systemu parkingów rowerowych oraz polityki przeciwko kradzieży rowerów;
- zwiększenia wykorzystania rowerów w dojazdach do szkoły i pracy;
- działania na rzecz rozwoju turystyki rowerowej;
- podjęcia współpracy ze środowiskiem rowerowym, biznesem i instytucjami publicznymi w celu upowszechnienia ruchu rowerowego.

W dążeniu do realizacji idei transportu zrównoważonego oprócz budowy sprawnego systemu komunikacji miejskiej bardzo ważnym elementem jest też stymulowanie wysokiego udziału ruchu rowerowego w ruchu miejskim. Władze Gdańska, które od lat są liderem we wprowadzaniu „prorowerowych” rozwiązań, rozumieją tę potrzebę i podejmują wiele kompleksowych działań, które razem składają się na politykę rowerową miasta. Jej podstawowe założenie to wielokierunkowy rozwój udogodnień dla rowerzystów, oparty na inwestycjach infrastrukturalnych, innowacyjnych rozwiązaniach z dziedziny inżynierii ruchu drogowego oraz działaniach promocyjnych.

Gdańsk bliżej świata

Gdańsk jest jednym z najważniejszych węzłów komunikacyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej. W jego skład wchodzi nowoczesny port morski, bezpośrednio powiązany siecią trzech międzynarodowych linii kolejowych. W pobliżu portu krzyżują się cztery połączenia drogowe o kluczowym znaczeniu tranzytowym: drogi krajowe nr 1,6 i 7 oraz autostrada A1. Szybki i bezpośredni transport do kilkudziesięciu miast na terenie Europy zapewniają połączenia lotnicze obsługiwane przez Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy w Gdańsku. Dzięki inwestycjom finansowanym przez budżet państwa i miasta oraz projektom finansowanym przez Unię Europejską i inwestorów prywatnych poprawia się dostępność transportowa Gdańska w skali ogólnopolskiej i europejskiej. Polepsza się także wewnętrzna spójność komunikacyjna. Władze miasta podejmują wiele starań związanych z programowaniem rozbudowy systemu transportowego Gdańska oraz zapewnieniem integracji wewnętrznego układu komunikacyjnego z aglomeracyjnym i krajowym systemem transportowym. Dotyczy to przede wszystkim modernizacji oraz budowy dróg, tras rowerowych i linii tramwajowych.

Transport lotniczy

Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy jest czwartym pod względem liczby obsłużonych pasażerów lotniskiem w Polsce (po Warszawie, Krakowie, Katowicach). W 2009 roku obsłużono ponad 1 910 tys. pasażerów, zaś dynamika średnioroczna od 2006 roku wyniosła 15%. Ogólnoświatowy kryzys pod koniec 2008 roku i na początku 2009 roku przełożył się na spadek liczby obsłużanych pasażerów. W czerwcu 2009 roku kryzys został przelamany, a liczba obsłużonych pasażerów zaczęła ponownie wzrastać.

Liczba pasażerów obsłużonych w Porcie Lotniczym Gdańsk im. Lecha Wałęsy w latach 2006–2009

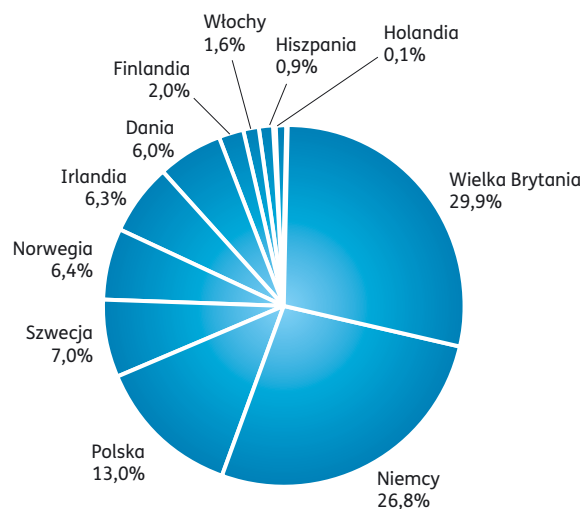
Pasażerowie obsłużeni	2006	2007	2008	2009	Dynamika średnioroczna
Ogółem	1 256 014	1 715 758	1 954 177	1 910 670	15,01%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy.

Terminal T1 obsługuje dzisiaj kilkadziesiąt połączeń lotniczych do wielu krajów Europy oraz liczne loty czarterowe.
Fot. Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy

Kierunki ruchu pasażerskiego w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy.

W 2009 roku port lotniczy prowadził połączenia rejsowe na 43 liniach krajowych i międzynarodowych. Największa liczba operacji lotniczych (odloty + przyloty) była związana z obsługą połączeń do Warszawy 24,6%, Frankfurtu 11,8%, Kopenhagi 10,8% oraz Monachium 9,8%. Główne kierunki ruchu pasażerskiego pod względem liczby osób przewiezionych prowadziły do Wielkiej Brytanii (29,9%) oraz Niemiec (26,8%), przy czym ten pierwszy systematycznie traci udział procentowy ze względu na mniejszą liczbę osób pracujących w Wielkiej Brytanii, drugi zaś zyskuje dzięki tranzytowi na niemieckich lotniskach, znanych jako „huby” (pełnią one funkcję głównego portu przesiadkowego z dostosowaną do tego infrastrukturą). W 2009 roku największym przewoźnikiem pod względem liczby osób obsłużonych był Wizzair 46,9%, a kolejne miejsca zajęły Ryanair 18,6% oraz Polskie Linie Lotnicze LOT 17,9%. Na tak dużą liczbę pasażerów, podobnie jak rok wcześniej, wpłynęła przede wszystkim cena biletów, którą oferowały tanie linie lotnicze Wizzair i Ryanair oraz połączenia krajowe z oferty PLL LOT.

Przewozy cargo w latach 2006–2009

Lata	2006	2007	2008	2009	Dynamika średnioroczna
Przewozy cargo (w kg)	4 036 950	4 757 358	4 610 376	4 016 932	-0,17%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy.

W dniu 11 sierpnia 2008 roku w centrum Gdańska, przy ul. Heweliusza, został otwarty Terminal Miasto. Umożliwia on pasażerom odprawę wraz z bagażem nawet na 24 godziny przed planowanym odlotem. Oprócz punktów check-in znajdują się tam również kasy biletowe lotniska oraz informacja turystyczna. Usługa odprawy pasażerów linii lotniczych w Terminalu Miasto została uhonorowana w 2010 roku Medalem Europejskim. Zgodnie z ideą przyznawania nagrody wyróżnione zostały usługi, których jakość odpowiada standardom europejskim.

Projekt architektoniczny drugiego terminalu pasażerskiego w Gdańsku.
Rys. Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy

Gdańskie lotnisko w Rębiechowie jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się portów lotniczych w naszym kraju. Sukcesywnie zwiększająca się liczba obsługiwanych pasażerów, potencjał rozwojowy Gdańska i całej metropolii oraz organizacja Euro 2012 przyczyniły się do podjęcia decyzji o rozbudowie terminala pasażerskiego oraz infrastruktury technicznej Portu Lotniczego Gdańsk. Dzięki realizacji tej rozpoczętej w maju 2010 roku inwestycji znacznie zwiększy się przepustowość gdańskiego lotniska, które na początku 2012 roku będzie mogło obsłużyć 5 mln pasażerów, czyli ponad dwukrotnie więcej niż obecnie. Wcześniej, bo już w październiku 2011 roku, będzie gotowa płyta postojowa dla samolotów,

która znajdzie się przed nowym terminalem. W ramach modernizacji infrastruktury zostaną wyremontowane lub zbudowane na nowo następujące obiekty: droga kołowania, droga patrolowo-techniczna, stanowiska do odladzania samolotów, system odprowadzania wód z całego lotniska. Wcześniej przeprowadzono już modernizację systemu energetycznego portu lotniczego oraz zakupiono nowoczesny wóz strażacki. Plan inwestycyjny Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy na lata 2010–2012 zakłada realizację zadań na łączną kwotę 396 mln zł, z czego 169 mln będzie pochodziło z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Transport morski

Zarząd Morskiego Portu Gdańsk SA (ZMPG) jest jedynym podmiotem zarządzającym portem w Gdańsku. Jego działalność obejmuje zarządzanie nieruchomościami, rozbudowę i modernizację infrastruktury portowej oraz planowanie rozwoju portu.

Gdański port należy do najważniejszych w regionie. Zgodnie z obowiązującą w Unii Europejskiej strategią kształtowania spójnej sieci transportowej, morski port w Gdańsku odgrywa znaczącą rolę jako ogniwo Transeuropejskiego Korytarza Transportowego nr VI łączącego kraje skandynawskie z Europą Południowo-Wschodnią.

W gdańskim porcie wyodrębniono dwa obszary o zróżnicowanych w sposób naturalny parametrach eksploatacyjnych: Port Wewnętrzny, usytuowany wzdłuż Martwej Wisły i kanału portowego, oraz Port Północny z bezpośrednim dostępem do Zatoki Gdańskiej. W Porcie Wewnętrznym znajdują się: terminal kontenerowy, baza i terminal dla promów pasażerskich oraz statków ro-ro, bazy przeładunku samochodów osobowych i owoców cytrusowych, baza do obsługi siarki oraz innych ładunków masowych, baza przeładunku fosforu. Pozostałe nabrzeża z racji zainstalowanych urządzeń i infrastruktury mają charakter uniwersalny i umożliwiają przeładunek drobnicy konwencjonalnej i towarów masowych, takich jak: wyroby hutnicze, sztuki ciężkie i ponadgabarytowe, zboża, nawozy sztuczne, ruda oraz węgiel. W tej części portu mogą być obsługiwane statki o maksymalnym zanurzeniu 10,2 m i długości 225 m. Port Północny funkcjonuje w oparciu o pirsy, nabrzeża i pomosty przeładunkowe zlokalizowane bezpośrednio w akwenach wodnych Zatoki Gdańskiej. W tej części portu znajdują się specjalistyczne bazy przeładunku surowców energetycznych: paliw płynnych, węgla oraz gazu płynnego. W Porcie Północnym jest również zlokalizowany nowoczesny głębokowodny terminal kontenerowy DCT. W tej części portu mogą być obsługiwane statki przy pirsach o długości od 220 do 765 m i przy zanurzeniu wynoszącym do 15 m. Głębokość toru wodnego wynosi 17 m.

W latach mijającej kadencji zrealizowano w porcie gdańskim kilka znaczących inwestycji. Wśród nich był złożony projekt poprawy jego dostępności. Władze miasta, we współpracy z Zarządem Morskiego Portu Gdańsk SA, w latach 2005–2008 zrealizowały trzy partnerskie projekty inwestycyjne, mające na celu podniesienie możliwości przeładunkowych oraz usprawnienie komunikacji drogowej w dzielnicach portowych, w taki sposób, by w miarę możliwości wyeliminować ciężki ruch samochodowy z dzielnic mieszkalnych. Rezultatem pierwszego projektu było udrożnienie układu komunikacyjnego łączącego nabrzeże Przemysłowe oraz tereny rozwojowe portu z podstawowym trzonem komunikacyjnym wschodniej części portu, jak również zwiększenie potencjału przeładunkowego tego nabrzeża. Oprócz przebudowy nabrzeża zadania inwestycyjne objęły też budowę nowego wiaduktu o nośności 50 ton a także modernizację ulicy Ku Ujściu. Ponadto zostały stworzone warunki do zagospodarowania ok. 120 ha terenów rozwojowych portu, na których w przyszłości będą się mogły rozwijać bazy przeładunkowe oraz przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością logistyczną i przemysłową.

W ramach drugiego projektu, którego działania koncentrowały się wokół Wolnego Obszaru Celnego (WOC) w porcie, dokonano modernizacji nabrzeża WOC 2 o łącznej długości 600 m, wybudowano nowe drogi technologiczne i place manewrowo-postojowe, a także wyremontowano skrzyżowanie ulic Oliwskiej i Przemysłowej, na którym jest rozdzielany ruch w kierunku WOC i bazy promowej Polskiej Żeglugi Bałtyckiej. W efekcie powstały rozwiązania infrastrukturalne sprzyjające rozwojowi morskich

przewozów bałtyckich, aktywizacji gospodarczej oraz przeciwdziałaniu tendencji zmniejszania się zatrudnienia w wewnętrznej części portu Gdańsk.

Projekt trzeci dotyczył rozbudowy infrastruktury nabrzeżowej i drogowej Terminalu Promowego Westerplatte. Dzięki jego realizacji terminal na Westerplatte uzyskał dwa nowe stanowiska promowe oraz place i drogi techniczne, zaś w wyniku zrealizowanej przez miasto przebudowy wjazdu do Terminalu poprawiło się bezpieczeństwo ruchu drogowego, co jest szczególnie istotne ze względu na popularność tego rejonu wśród mieszkańców i turystów odwiedzających Gdańsk.

Największym wyzwaniem jest planowana w trzech etapach budowa terminalu kontenerowego DCT. Pierwszą fazę budowy ukończono w październiku 2007 roku. Rezultatem prac było powstanie pełnej infrastruktury głębokowodnego terminalu kontenerowego wraz z drogą dojazdową i torowiskiem, własną boczną kolejową, w pełni wyposażonym nabrzeżem przeładunkowym oraz rampą umożliwiającą rozładunek statków w technologii ro-ro*. Etap drugi obejmie przedłużenie pirsu w kierunku morza, co pozwoli na znaczne zwiększenie powierzchni placów składowych terminalu. Trzeci etap będzie związany z budową dodatkowego pirsu i wschodniego nabrzeża przeładunkowego.

Modernizacja wejścia do Portu Wewnętrznego – w ramach projektu przebudowano falochron zachodni oraz poszerzono wejście do portu. Celem inwestycji było uzyskanie możliwości bezpiecznej obsługi statków o długości 250 m, szerokości do 36 m oraz zanurzeniu 10,6 m. Nowe parametry zapewniły poprawę bezpieczeństwa na wejściu do portu. Budowa zakończyła się w 2008 roku.

Budowa Pomorskiego Centrum Logistycznego – blisko 200-hektarowy teren zlokalizowany na zapleczu Portu Północnego, w sąsiedztwie terminalu kontenerowego DCT, został przeznaczony pod budowę Pomorskiego Centrum Logistycznego. Nieruchomości te są przeznaczone do wniesienia do Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego (GARG), spółki ze 100-proc. udziałem Gminy Miasta Gdańsk, która będzie pilotowała tę inwestycję. W 2010 roku planuje się rozstrzygnięcie trwającego obecnie przetargu na powierzchnię 110 ha, na którym są planowane inwestycje magazynowe, dystrybucyjne, produkcyjne oraz projekty energetyczne. Część terenu może zostać objęta specjalną strefą ekonomiczną oraz wolnym obszarem celnym. Prace budowlane powinny się zacząć w pierwszej połowie 2011 roku. Pozostała

Głębokowodny terminal kontenerowy DCT Gdańsk.
Fot. Zarząd Morskiego Portu Gdańsk SA

* Ro-ro (roll on / roll off) – typ statku lub barki, przystosowany do przewożenia ładunków toczonych i pojazdów.

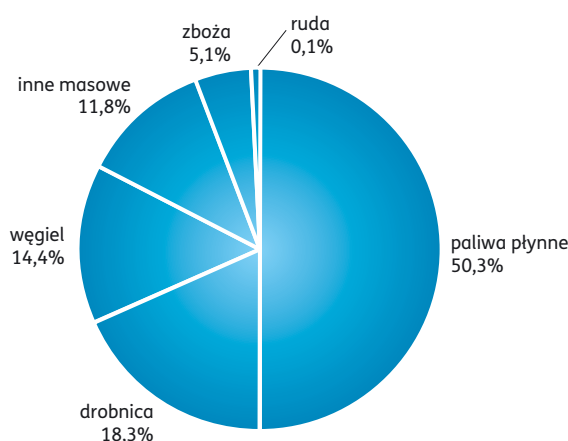
część Pomorskiego Centrum Logistycznego, zajmująca blisko 76 ha, została przeznaczona na potrzeby inwestycji z branży energetycznej – nowej elektrowni lub elektrociepłowni. Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego prowadzi negocjacje z koncernami energetycznymi, które złożyły oferty, zaś podpisanie umowy z inwestorem planuje się na początku 2011 roku.

Przeładunki w Porcie Gdańsk w latach 2006–2009

Przeładunki (w tonach)	2006	2007	2008	2009	Dynamika średnioroczna
Ogółem	22 407 129	19 826 332	17 781 002	18 862 891	-5,58%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZMPG SA za lata 2006–2009.

Struktura przeładunków w Porcie Gdańsk w 2009 roku

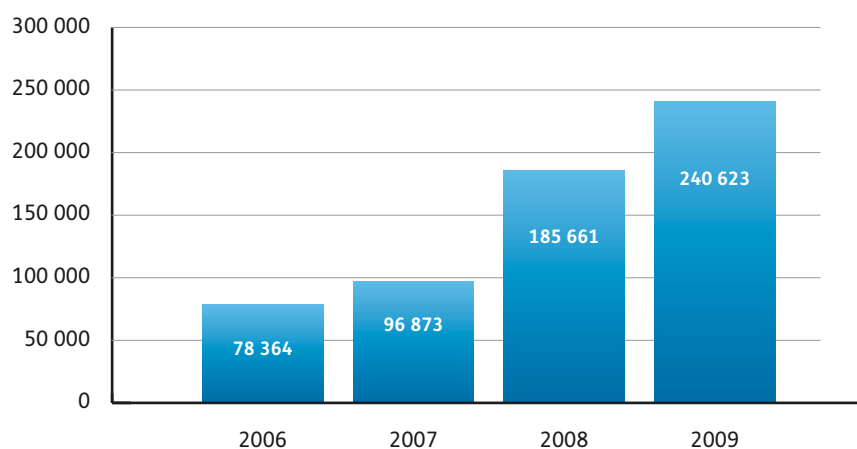
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZMPG SA za rok 2009.

W 2009 roku przeładowano 18,9 mln ton towarów, o 6% więcej niż w 2008 roku. Ładunkiem dominującym, podobnie jak w latach poprzednich, były paliwa płynne, których przeładunek stanowił ponad 50% wszystkich przeładunków odnotowanych w gdańskim porcie morskim w 2009 roku. Największy wzrost przeładunków w stosunku do roku 2008 odnotowano w przypadku węgla (o blisko 150%), zaś największy spadek w grupie ruda (o 46,5%).

Dla przyszłości gdańskiego portu najważniejszy jest rosnący udział ładunków skonteneryzowanych, które są obsługiwane w dwóch terminalach kontenerowych.

Jako pierwszy w listopadzie 1998 roku rozpoczął działalność Gdański Terminal Kontenerowy (GTK). W ciągu kilku lat zyskał renomę, czego efektem jest stały wzrost obrotów. Podstawowe atuty GTK to: usługi ułatwiające klientowi kontakty z urzędami i instytucjami, zintegrowane usługi terminalowe oraz strefa wolnocłowa. Terminal jest przystosowany do obsługi statków o nośności do 20 tys. ton i oferuje stałe połączenia kontenerowe na trasach Gdańsk – Hamburg, Bremerhaven, Rotterdam.

Przeładunki kontenerów w Porcie Gdańsk w latach 2006–2009 (w TEU*)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZMPG SA za lata 2006–2009.

Drugim terminalem jest terminal kontenerowy DCT, który rozpoczął działalność w 2007 roku. Roczna zdolność przeładunkowa terminalu kształtuje się obecnie na poziomie 500 tys. TEU, jednak docelowo ma osiągnąć 2 mln TEU. DCT oferuje połączenia kontenerowe na trasach m.in. Gdańsk – Hamburg, Bremerhaven, Rotterdam, Helsinki, Szanghaj, Hongkong, Le Havre.

W 2009 roku w gdańskim porcie obsłużono w sumie ponad 240 tys. TEU, tj. o blisko 30% więcej niż w 2008 roku. Od stycznia 2010 roku do nabrzeża terminalu DCT zawijają w odstępach tygodniowych jedne z największych kontenerowców na świecie (ponad 8 tys. TEU każdy), które w ramach globalnego serwisu kontenerowego łączą bezpośrednio Gdańsk z Szanghajem i innymi portami Dalekiego Wschodu. Tym samym Port Gdańsk awansował do roli światowego portu kontenerowego.

Widok na nabrzeże Przemysłowe.
Fot. ZMPG SA

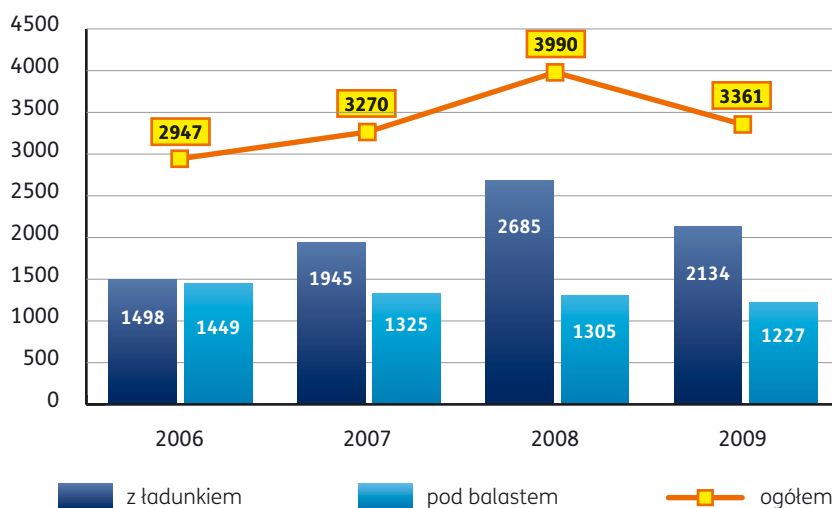
* (twenty-foot equivalent unit) jednostka określająca standardowy wymiar kontenera dwudziestopowego; służy do określania pojemności kontenerowej portów i statków.

Port Gdańsk oferuje regularne połączenia żeglugowe do 18 krajów. Są to: Belgia, Chiny, Dania, Finlandia, Francja, Hiszpania, Holandia, Japonia, Kolumbia, Litwa, Malezja, Niemcy, Rosja, Singapur, Szwecja, Trynidad i Tobago, Wenezuela, Wielka Brytania.

W 2009 roku do gdańskiego portu wpłynęło 3361 statków, natomiast opuściły go 3334 jednostki. Biorąc pod uwagę dynamikę średnioroczną 2006–2009, można zauważyć wzrost liczby statków wchodzących i wychodzących z portu ogółem rzędu 4,5%–4,6%.

Obsługa promowa jest zarządzana przez Bazę Promową Polskiej Żeglugi Bałtyckiej SA Polferries (PŻB) i nowoczesny Terminal Promowy Westerplatte (TPW). Ruch pasażersko-samochodowy obsługują dwa promy („Scandinavia” i „Baltivia”), które kursują sześć razy w tygodniu, a w sezonie letnim codziennie do stolicy Szwecji – Sztokholmu. Port docelowy leży w miejscowości Nynäshamn, oddalanej od stolicy o 30 km.

Liczba statków wchodzące do Portu Gdańsk w latach 2006–2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006–2009”.

Komunikacja miejska

Zarząd Transportu Miejskiego (ZTM) w Gdańsku jest jednostką budżetową miasta. Został powołany w 2005 roku w celu rozdzielania funkcji organizacyjnych od przewozowych. Doświadczenia zbierane w Polsce i na świecie podczas wprowadzania takich rozwiązań pokazują, że proces ten sprzyja poprawie funkcjonowania komunikacji miejskiej. Do kompetencji ZTM należą: prowadzenie badań rynku usług transportu zbiorowego w celu określania potrzeb transportowych mieszkańców, planowanie sieci i układu linii w zakresie komunikacji miejskiej, opracowywanie założeń do rozkładów jazdy, prowadzenie postępowań z zakresu zamówień publicznych na wykonywanie usług transportu zbiorowego, kontrola nad świadczeniem usług przewozowych pod względem ich zgodności z warunkami umów oraz promocja transportu publicznego.

Firmy świadczące usługi transportu zbiorowego na rzecz Zarządu Transportu Miejskiego w Gdańsku w 2009 roku to:

- ZKM – w trakcji autobusowej: 73 stałe linie dzienne, 10 linii nocnych oraz dodatkowo w sezonie letnim dwie linie; w trakcji tramwajowej: 10 linii stałych dziennych, w sezonie letnim jedna linia tramwajowa;
- Warbus Sp. z o.o. – 6 linii autobusowych;
- PKS Gdańsk – 9 linii autobusowych.

Tabor Zakładu Komunikacji Miejskiej w Gdańsku w latach 2006–2009

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009
Ogółem, w tym:	450	450	340	340
autobusy	229	216	232	224
tramwaje *	212	225	104	110
mikrobusy / midibusy	9	9	4	6

* W latach 2006 i 2007 była podawana liczba wagonów, ale ze względu na sukcesywne wprowadzanie nowoczesnych tramwajów przegubowych „jednowagonowych” była ona nieprecyzyjna. W roku 2008 i 2009 podano liczbę składów/zestawów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej.

Zakład Komunikacji Miejskiej (ZKM) w Gdańsku funkcjonuje jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ze 100-proc. udziałem miasta. ZKM jest przewoźnikiem, czyli wykonawcą usług komunikacyjnych, a do jego kompetencji należy przewóz osób zgodnie z rozkładem jazdy ZTM oraz utrzymanie czystości i estetyki pojazdów.

W imieniu Gminy Miasta Gdańsk działa ponadto Zarząd Dróg i Zieleni (ZDiZ) w Gdańsku, do którego kompetencji należy zarządzanie infrastrukturą komunikacyjną miasta.

W latach 2006–2009 uruchomiono nowe linie autobusowe, wydłużono już istniejące trasy oraz skomunikowano rozkład jazdy autobusów z Szybką Koleją Miejską. Powstała nowa linia tramwajowa na Chełm, połączona bezpośrednio z centrum Gdańska i Wrzeszczem. Wdrożono system elektronicznego biletu okresowego dla miasta Gdańska, który obecnie można doładować w 19 punktach sprzedaży. Główne zalety wprowadzenia tego biletu to wysoka trwałość jego nośnika (tzw. karty miejskiej, którą można używać nawet do 10 lat), odporność na zniszczenie, brak konieczności jego wymiany w przypadku zmiany trasy, uprawnień do ulg czy stawek w taryfie.

Kolej Metropolitalna

Z punktu widzenia mieszkańców aglomeracji trójmiejskiej sprawą równie ważną jak nowe drogi są nowatorskie rozwiązania w dziedzinie transportu zbiorowego. Dlatego też Gdańsk angażuje się w prowadzony przez Samorząd Województwa Pomorskiego projekt budowy Kolei Metropolitalnej. Jej trasa będzie biegła z terenów położonych nieopodal istniejącego już przystanku SKM na gdańskiej Zaspie przez dawny nasyp kolejowy w Strzyży, Niedźwiednik, Morenę, Kiełpiniek, Złotą Karczmę, Rębiechowo, Osowę aż do Wzgórza św. Maksymiliana w Gdyni. Na stacji Gdańsk-Osowa zbiegną się trasy Kolei Metropolitalnej i regionalnych połączeń kolejowych. Co istotne dla wewnętrznego systemu komunikacji miejskiej w Gdańsku – po nowych torach biegnących przez miasto będą się mogły poruszać także tramwaje. Dzięki zrealizowaniu tego unikatowego w skali kraju projektu znacznie się skróci czas podróży z głównych ośrodków Trójmiasta do Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy w Rębiechowie, znacznie też przyspieszy się integracja obrzeży metropolii z jej ścisłym centrum. Innym, nie mniej ważnym dla Gdańska rezultatem będzie zmniejszenie się ruchu samochodowego w mieście, co z pewnością pozytywnie wpłynie na jakość życia mieszkańców.

Kolej Metropolitalna ma ruszyć w roku 2014. Przewidywany koszt budowy to 876 mln zł, a planowane dofinansowanie z europejskiego Funduszu Spójności ma wynieść 745 mln zł.

PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście funkcjonuje jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z 6-proc. udziałem Gminy Miasta Gdańsk. Jest ona w trakcie realizacji projektu „Rozwój szybkiej kolei miejskiej w Trójmieście”. W zakres przedsięwzięcia wchodzi m.in. budowa nowego przystanku SKM

Gdańsk Śródmieście oraz budowa torów zwrotnych w rejonie wiaduktu drogowego w ciągu alei Armii Krajowej. Inwestycja ma zostać zakończona do czerwca 2012 roku, zaś jej przewidywany koszt to około 97 mln zł, przy planowanym 50-proc. dofinansowaniu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Transport indywidualny

W Gdańsku w 2009 roku wśród zarejestrowanych pojazdów najwięcej było samochodów osobowych – 80,9%, następnie samochodów ciężarowych – 13,9%. Motocykle i skutery stanowiły 3%.

W latach 2006–2009 największy wzrost dynamiki średniorocznej zarejestrowanych pojazdów odnotowano w grupie motocykli i skuterów – ponad 25%.

Wskaźnik motoryzacji, czyli liczba pojazdów zarejestrowanych w Gdańsku przypadających na tysiąc mieszkańców, w 2009 roku wyniósł 575,8.

Liczba pojazdów zarejestrowanych w Gdańsku w latach 2006–2009

Rodzaj pojazdu	Liczba pojazdów w dniu 31 grudnia				Dynamika średnioroczna
	2006	2007	2008	2009	
Motocykle i skutery	3 921	5 044	6 463	7 823	25,89%
Samochody osobowe	188 341	200 822	215 799	212 639	4,13%
Autobusy	1 022	1 226	1 395	1 381	10,56%
Samochody ciężarowe	37 731	38 238	39 111	36 664	-0,95%
Ciągniki siodłowe	2 509	3 195	3 467	3 262	9,14%
Ciągniki rolnicze	882	922	960	1 138	8,87%
Ogółem	234 406	249 447	267 195	262 907	3,90%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich.

Mieszkam w Gdańsku

Jestem z Gdańska

Pod koniec 2009 roku w Gdańsku mieszkało 456,6 tys. osób, a gęstość zaludnienia wyniosła 1745 osób na km². W Gdańsku mieszka więcej niż co piąty mieszkaniec województwa pomorskiego.

Ludność Gdańska według płci oraz przyrost naturalny w latach 2006–2009

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	Dynamika 2009/2008 (w %)
Liczba ludności ogółem, w tym:	456 658	455 717	455 581	456 591	100,22
mężczyźni	216 374	215 784	215 624	215 924	100,14
kobiety	240 284	239 933	239 957	240 667	100,30
Przyrost naturalny na 1000 os.	-0,2	-0,1	0,7	1,1	–

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006–2009”.

W 2009 roku najwięcej osób zamieszkiwało Chełm z dzielnicą Gdańsk-Południe (67 862 osoby) oraz Wrzeszcz (51 744 osoby). Najmniej osób zamieszkiwało dzielnice: Letnica (1538 osób), Rudniki (1800 osób), Krakowiec-Górki Zachodnie (1997 osób) oraz Wzgórze Mickiewicza (2563 osoby).

Podobnie jak w poprzednich latach w 2009 roku największą gęstość zaludnienia odnotowano w dzielnicach: Zaspie-Młyniec (11 373 os./km²), Przymorzu Wielkim (9268 os./km²) oraz jednostce Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia (8680 os./km²) i Suchaninie (8224 os./km²). Najmniej mieszkańców w stosunku do powierzchni dzielnicy zamieszkiwało takie jednostki jak: Wyspa Sobieszewska (98 os./km²), Rudniki (127 os./km²), Krakowiec-Górki Zachodnie (223 os./km²) oraz Letnica (352 os./km²).

Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 16,3% ogółu mieszkańców miasta, natomiast ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 64,8% ogółu mieszkańców. To jeden z najwyższych wskaźników dla dużych miast w Polsce, który dobrze rokuje dla gospodarki miasta i inwestorów.

Ludność Gdańska w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w Gdańsku w latach 2006–2009

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009
Ogółem w wieku:	456 658	455 717	455 581	456 591
przedprodukcyjny	75 919	74 904	74 564	74 603
produkcyjny	300 695	298 928	296 919	295 940
poprodukcyjny	80 044	81 885	84 098	86 048
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	51,9	52,5	53,4	54,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006–2009”.

Miasto pozostaje atrakcyjnym miejscem do osiedlenia. Najlepszym dowodem jest niewielkie saldo ujemne migracji, które w 2009 roku wyniosło tylko minus 92 osoby. Łącznie w 2009 roku przybyło do miasta 4577 osób, w tym 532 osoby z zagranicy, a wyjechało 4669 osób, w tym za granicę 387 osób. Wśród osób osiedlających się w Gdańsku jest coraz więcej obcokrajowców. Dominują wśród nich obywatele z paszportami brytyjskimi i niemieckimi.

Miasto dobrze zaplanowane

Gdańsk jest głównym miastem rozwijającego się od wielu lat Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego (GOM). Centrum obszaru stanowią obok Gdańska także miasta Sopot i Gdynia. W jego skład wchodzi też otaczające duże miasta gminy, które dynamicznie rozwijają się dzięki sąsiedztwu silnego centrum gospodarczego.

Miasto posiada wiele zasobów przyrodniczych, a wśród nich lasy, parki spacerowo-wypoczynkowe, ogródki działkowe oraz zieleń uliczną. Lasy są zgrupowane w północno-zachodniej części miasta oraz w pasie nadmorskim. W Gdańsku największą część powierzchni zajmują użytki rolne. Pozostałą część stanowią głównie tereny przeznaczone pod zabudowę oraz użytki leśne.

Charakterystyka użytkowania gruntów w Gdańsku w 2009 roku

Wyszczególnienie	Powierzchnia (w ha)	Struktura (w %)
Użytki rolne	9 402	35,9
Użytki leśne	4 886	18,7
Tereny zabudowane i przeznaczone pod zabudowę, w tym:	6 452	24,6
mieszkaniowe	4 369	16,7
przemysłowe	1 319	5,0
tereny niezabudowane	764	2,9
Tereny komunikacyjne, w tym:	2 858	10,9
drogi	2 445	9,3
koleje	413	1,6
Wody	1 284	4,9
Tereny różne i nieużytki	1 314	5,0
Razem	26 196	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest głównym dokumentem dotyczącym gospodarki przestrzennej na obszarze miasta. Jego postanowienia są wprowadzane w życie za pomocą miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Sporządzaniem studium, planów oraz innych opracowań planistycznych zajmuje się Biuro Rozwoju Gdańska.

W latach 2006–2009, w porównaniu do poprzedniej kadencji pokrycie powierzchni miasta planami zagospodarowania przestrzennego zwiększyło się o blisko 15% i obejmuje obecnie ponad 60% całej powierzchni Gdańska. Co prawda w omawianym okresie uchwalono mniej planów miejscowych, jednak powierzchnia każdego z nich była większa, co w podsumowaniu dało niewielką różnicę w wielkości zagospodarowanego obszaru. Plany zagospodarowania przestrzennego nie są niezmiennie, co oznacza, iż istnieje możliwość wnioskowania o ich zmianę, a także o utworzenie nowych planów. W latach 2006–2009 wpłynęło 459 takich wniosków, z których 75% dotyczyło przekształcenia, a 25% uchwalenia nowych planów.

Sytuacja planistyczna na obszarze Gdańska w latach 2002–2006 oraz 2006–2009

Wyszczególnienie		2002–2006	2006–2009
Plany obowiązujące	liczba planów	304	424
	powierzchnia (w ha)	12 307,7	16 284,4
	% powierzchni miasta	46,4	61,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rozwoju Gdańska.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom inwestorów, miasto zaangażowało się w dwa strategiczne projekty planistyczne. Pierwszym z nich było studium lokalizacyjne dla konwencjonalnych elektrowni węglowej i gazowej. Jest to dokument o tyle ważny, że ewentualna realizacja tego typu inwestycji zwiększy bezpieczeństwo energetyczne miasta i całego regionu, do którego energia jest obecnie dostarczana głównie z południowych obszarów naszego kraju. Drugi projekt to Studium Lokalizacji Obiektów Wysokościowych (SLOW), w ramach którego wskazano tereny szczególnie predysponowane do tego typu inwestycji, a także wypracowano procedurę sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów dopuszczających lokalizację wysokościowców.

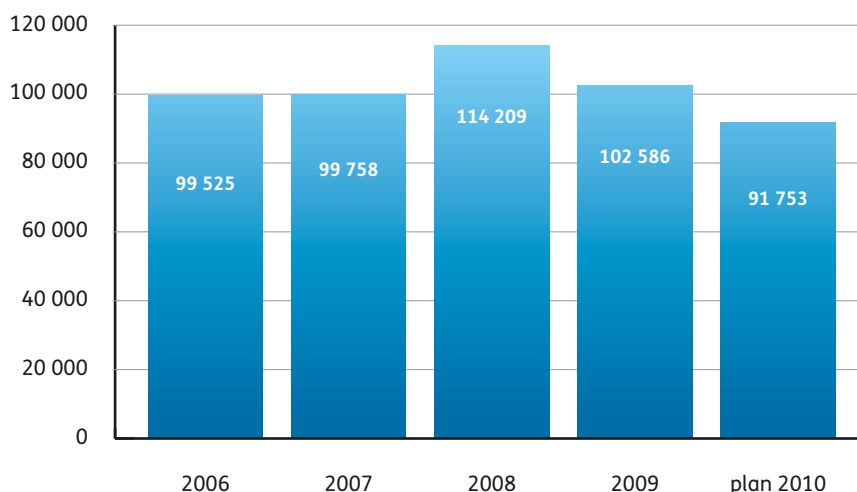

Miasto stwarza warunki do powstania wieżowców takich jak jedna z koncepcji Big Boy Building na Przymorzu.
Rys. Hossa SA

Wydatki na budownictwo komunalne

W latach 2006–2010 na gospodarkę mieszkaniową wydano ponad 500 mln zł. Środki te zostały przeznaczone na dotacje przedmiotowe dla Gdańskiego Zarządu Nieruchomości Komunalnych (GZNK) oraz wydatki związane z gospodarką nieruchomościami.

Wydatki budżetowe Gdańska na gospodarkę mieszkaniową w latach 2006–2010 (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

GZNK finansował swoje wydatki z dochodów własnych powiększonych o dotację z budżetu miasta, środki z Gminnego i Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu najmu. Środki finansowe pochodzące z dotacji przedmiotowej przeznaczono głównie na dofinansowanie remontów i konserwacji budynków mieszkalnych i innych nieruchomości przekazanych przez Gminę Miasta Gdańska do zarządzania, rozbiórek budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, remontów budynków zabytkowych, remontów budynków objętych ochroną konserwatorską będących w zasobach Gminy Miasta Gdańska oraz remontów budynków wspólnot mieszkaniowych, w których Gmina Miasta Gdańska posiada udziały.

Komunalny zasób mieszkaniowy

Zasoby mieszkaniowe Gdańska w 2009 roku stanowiło 6039 budynków mieszkalnych: 43% z nich to budynki komunalne, natomiast 57% to budynki wspólnot mieszkaniowych. W budynkach tych mieściło się 25 555 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 1 216 517 m². Średnia wielkość mieszkania w budynkach komunalnych wyniosła blisko 47 m², natomiast w budynkach wspólnot mieszkaniowych ponad 48 m².

Komunalny zasób mieszkaniowy w Gdańsku w latach 2006–2009

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009
Liczba budynków ogółem	6 414	6 274	6 183	6 039
budynki komunalne	3 002	2 924	2 832	2 602
budynki wspólnot mieszkaniowych	3 412	3 350	3 351	3 437
Liczba lokali mieszkalnych	30 475	28 487	27 265	25 555
w budynkach komunalnych	12 350	12 072	11 700	10 322
w budynkach wspólnot mieszkaniowych	17 780	16 059	15 117	14 776
w innych budynkach*	345	356	448	457
Powierzchnia użytkowa lokali (w m ²)	1 468 836	1 367 695	1 304 263	1 216 517
w budynkach komunalnych	590 813	575 619	555 163	482 341
w budynkach wspólnot mieszkaniowych	860 668	774 069	726 143	710 987
w innych budynkach*	17 355	18 007	22 957	23 189

* Budynki prywatne oraz budynki spółdzielni mieszkaniowych.

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej.

W latach 2006–2009 odnotowano ponad 13-proc. spadek liczby budynków komunalnych. Systematyczne zmniejszanie się zasobu komunalnego było spowodowane sprzedażą lokali na rzecz ich najemców oraz prowadzonymi rozbiórkami wyeksploatowanych budynków.

Budownictwo społeczne

Gdańska Infrastruktura Społeczna Sp. z o.o. powołana w 2006 roku jest spółką celową ze 100-proc. udziałem miasta. Do zadań spółki należy budowa mieszkań i budynków użyteczności publicznej. W wyniku realizacji Gdańskiego Programu Budowy Mieszkań Komunalnych spółka przekazała do użytkowania 312 mieszkań w 8 budynkach wybudowanych przy ulicach Ptasiej, Platynowej i Rumla w Gdańsku. Założenia programowe zostały podzielone na etap inwestycji, przypadający na lata 2007–2009, oraz etap eksploatacji, przewidziany na lata 2010–2030. Projekt został sfinansowany ze środków własnych spółki, a w pozostałej części z kredytu bankowego oraz z emisji obligacji przez spółkę. Łączna kwota nakładów inwestycyjnych przekroczyła 66 mln zł. Budowa mieszkań komunalnych przez spółkę miejską jest nowym a zarazem pionierskim sposobem zaspokajania potrzeb mieszkaniowych Gdańska i uzupełnia działalność towarzystw budownictwa społecznego.

Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w 1996 roku rozpoczęło działalność w zakresie budowy i eksploatacji mieszkań pod wynajem. Miasto posiada 100% udziałów w tej spółce. W latach mijającej kadencji spółka wybudowała 330 mieszkań w dziesięciu budynkach. Aktualnie realizowane są inwestycje dotyczące trzech budynków ze 125 mieszkaniami, które zostaną oddane do użytkowania do marca 2011 roku.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława” Sp. z o.o. jest spółką ze 100-proc. udziałem miasta. Od dziesięciu lat zajmuje się budową mieszkań pod wynajem. W latach mijającej kadencji spółka wybudowała 407 mieszkań w 12 budynkach.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji gdańskie TBS-y przystąpiły do działań rewitalizacyjnych dzielnicy Gdańsk-Letnica. Ich działania skupią się na wybudowaniu 9 budynków ze 149 lokalami mieszkalnymi, które planuje się oddać do użytku do lutego 2012 roku.

*Z roku na rok przybywa budowanych przez miejskie TBS-y mieszkań, w budynkach takich jak na przykład przy ul. Jeleniogórskiej.
Fot. Przemysław Rot*

Rewitalizacja gdańskich dzielnic

Kwestia degradacji społeczno-ekonomiczno-przestrzennych dzielnic jest problemem, z którym boryka się wiele miast w Polsce. Chcąc przeciwdziałać skutkom tego negatywnego zjawiska Gdańsk, jako jedno z pierwszych miast w Polsce, sporządził i uchwalił w 2004 roku Lokalny Program Rewitalizacji. Został on przygotowany z myślą o ożywieniu społeczno-gospodarczym oraz kulturalnym obszarów miasta, które uległy degradacji w wyniku utraty dotychczasowych funkcji ekonomicznych, administracyjnych czy też społecznych. Program diagnozuje problemy i wskazuje kierunki działania mające na celu powstrzymanie negatywnych zjawisk w dzielnicach mieszkaniowych, w tym zwłaszcza o wysokich walorach historycznych i kulturowych, a także zmianę charakterystyki wykorzystania terenu, rozbudowę i modernizację lokalnej infrastruktury, wzmacnianie funkcji kulturalnej i turystycznej oraz ochronę dziedzictwa kulturowego. Ze względu na kompleksowość działań osiągnięcie wszystkich celów Lokalnego Programu Rewitalizacji wyznaczone zostało w długim, dwudziestopięcioletnim horyzoncie czasowym.

W latach mijającej kadencji w Gdańsku udało się zrealizować pierwszy etap dużego projektu rewitalizacyjnego, dzięki któremu w części zabytkowych terenów i obiektów Fortów Napoleońskich w okolicach Góry Gradowej otwarto nowoczesny ośrodek edukacyjno-rekreacyjny – Centrum Hewelianum. Obecnie trwają dalsze prace mające na celu adaptację kolejnych pomieszczeń fortyfikacji na potrzeby Centrum Hewelianum. Więcej informacji na temat tego projektu znajduje się w rozdziale poświęconym edukacji. Obecnie w Gdańsku są realizowane cztery duże programy rewitalizacyjne, które obejmują Dolne Miasto, Letnicę, Nowy Port oraz Dolny Wrzeszcz. Zadania zawarte w projektach zostały rozpisane na lata 2008–2015, zaś łączny koszt wszystkich przedsięwzięć szacowany jest na ok. 143 mln zł. Dzięki staraniom władz miasta każdy z projektów uzyskał dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego. Łączna kwota dofinansowania wyniesie ponad 43 mln zł.

Rewitalizacja Dolnego Miasta – część inwestycyjna projektu obejmuje wykonanie nowych nawierzchni ulic, ciągów pieszo-jezdnych i stref postojowych, modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz budowę aktywnego systemu odprowadzającego wody opadowe i gruntowe. Projekt obejmie

następujące ulice: Łąkową (od Podwała Przedmiejskiego do Wróblej), Wróblą, Dolną, Kieturakisa, Śluzą, Kurzą oraz Toruńską (od Wróblej do mostu na rzece Nowej Motławie). Ponadto w celu poprawy jakości przestrzeni publicznej na Dolnym Mieście zaplanowano uzupełnienie i rewaloryzację zieleni, wprowadzenie elementów małej architektury oraz montaż nowego oświetlenia ulicznego. Zadania projektowe obejmują też przebudowę elementów przyziemia 34 budynków bezpośrednio przylegających do pasów drogowych, a także remont i przebudowę budynków przy ul. Dobrej i ul. Jaskółczej, przeznaczonych do realizacji celów społecznych i kulturalnych. Dodatkowo projekt zakłada organizację i wspieranie szeregu inicjatyw skierowanych do dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, w tym m.in. Świetlicy Ucznia, Klubu Seniora, Centrum Aktywizacji Społecznej Młodzieży czy cyklu warsztatów „Dotyk Sztuki”. Planowany koszt realizacji to 42,2 mln zł.

Rewitalizacja Dolnego Wrzeszcza – w ramach działań inwestycyjnych nastąpi przebudowa i modernizacja ulicy Wajdeloty oraz fragmentów ulic przyległych: Grażyny, Konrada Wallenroda i Aldony (wszystkie na odcinkach od ul. Wajdeloty do Potoku Strzyża), wraz z infrastrukturą techniczną i budową kanału Ulgi dla potoku Strzyża pod ulicą Wajdeloty. Ponadto planowana jest przebudowa elementów budynków bezpośrednio przylegających do remontowanych pasów drogowych. Oprócz działań inwestycyjnych planowana jest organizacja działań mających na celu zminimalizowanie różnicowania ekonomicznego, społecznego i edukacyjnego występującego wśród mieszkańców dzielnicy. Działania te, prowadzone głównie przez organizacje pozarządowe oraz gdański MOPS, mają prowadzić do zmiany postaw mieszkańców oraz podniesienia jakości życia w dzielnicy. Planowany koszt realizacji to 20,7 mln zł.

Rewitalizacja Letnicy – w ramach szeroko zakrojonego projektu będą realizowane zarówno zadania o charakterze inwestycyjnym, jak i tzw. działania miękkie, zmierzające do aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców dzielnicy. Służyć temu ma przede wszystkim aktywizacja społeczna wszystkich mieszkańców dotkniętych różnego rodzaju wykluczeniami. Będzie ona prowadzona głównie przez gdański MOPS oraz organizacje pozarządowe. Program rewitalizacji gospodarczej będzie skierowany do osób długotrwale bezrobotnych lub biernych zawodowo, często od lat utrzymujących się jedynie ze środków finansowych pochodzących z MOPS lub PUP. Główny nacisk w projekcie gospodarczym położono na aktywizację zawodową mieszkańców dzielnicy. Projekt przewiduje remont kapitalny 29 budynków mieszkalnych i przylegających do nich przestrzeni półpublicznych. Ponadto na potrzeby bazy lokalowej dla realizacji działań społecznych w dzielnicy zostaną przebudowane i zmodernizowane pomieszczenia w dawnych budynkach szkolnych przy ul. Uczniowskiej i ul. Suchej. Dodatkowo przebudowie i modernizacji zostanie poddana większość ulic znajdujących się w granicach Letnicy. Projekt obejmie m.in. ulice: Starowiejską, Antoniego Michny, Suchą, Sielską, Niecałą oraz fragmenty ulic Stalowej i Szklana Huta. Planowany koszt realizacji to 59,5 mln zł.

Rewitalizacja Nowego Portu – w ramach projektu planowana jest adaptacja, rewaloryzacja i przebudowa budynku dawnej Łaźni Miejskiej, w którym powstanie Centrum Aktywizacji Kulturalnej. W Centrum będą się odbywały zajęcia artystyczne i kulturalne prowadzone przez CSW „Łaźnia”, organizacje pozarządowe a także przez samych mieszkańców dzielnicy. Ponadto w projekcie przewidziano przebudowę i modernizację placu ks. Jana Gustkowicza, która obejmie zaaranżowanie posadzki placu i przestrzeni ulicznych, chodników, zieleni niskiej jako przestrzeni atrakcyjnej dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, co przełoży się na zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej w Nowym Porcie. Realizacja obydwu wspomnianych zadań inwestycyjnych sprawi, iż powiększy się baza lokalowa i przestrzenna dla działań społecznych, kulturowych i artystycznych, wzmocni się kapitał społeczny Nowego Portu, a to z kolei pomoże rozwiązywać problemy społeczne, z którymi borykają się mieszkańcy dzielnicy. Planowany koszt realizacji to 20,6 mln zł.

Unijne środki pozwolą odmienić wygląd ul. Łąkowej i życie jej mieszkańców.
Fot. Przemysław Rot

Rynek mieszkaniowy

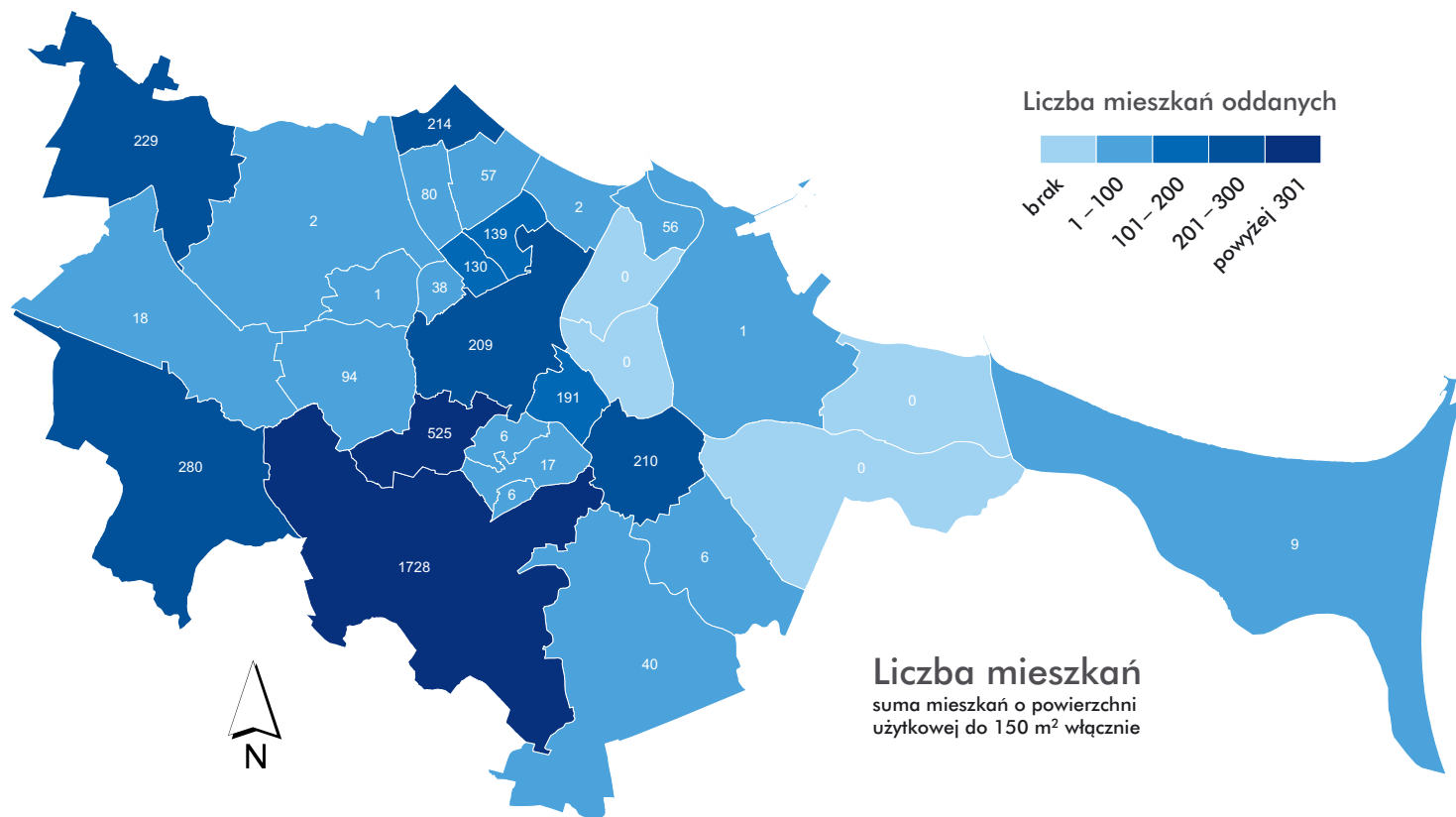
W rozwoju gdańskiego rynku mieszkaniowego istotny udział mają deweloperzy budujący mieszkania na zasadach komercyjnych. Dzięki dostępności terenów inwestycyjnych w latach 2006–2009 oddano do użytku ponad 15 tys. mieszkań z których przeważająca część była przeznaczona na sprzedaż lub pod wynajem.

Mieszkania oddane do użytkowania w Gdańsku w latach 2006–2009

Mieszkania oddane do użytkownika	2006	2007	2008	2009	Suma
Ogółem, w tym:	3 099	3 295	4 550	4 276	15 220
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2 741	3 060	3 704	3 653	13 158
indywidualne	261	234	377	322	1 194
społeczne czynszowe	65	0	172	36	273
spółdzielnie mieszkaniowe	32	1	132	51	216
komunalne	0	0	165	214	379

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006–2009”.

Mieszkania oddane do użytkowania w podziale na jednostki pomocnicze Gdańska w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego za 2009 rok.

W 2009 roku wyraźny rozwój budownictwa mieszkaniowego zaobserwowano w dzielnicach południowo-zachodnich oraz w centrum Gdańska. Najwięcej budynków mieszkalnych oddano do użytku na Chełmie z dzielnicą Gdańsk-Południe (154) oraz w dzielnicach: Kokoszki (78), Osowa (70), Brętowo (62) i Piecki-Migowo (56). Z kolei pod względem liczby mieszkań oddanych do użytku przodowały: Chełm z dzielnicą Gdańsk-Południe (1728), Piecki-Migowo (525), Kokoszki (280), Osowa (229) i Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia (214).

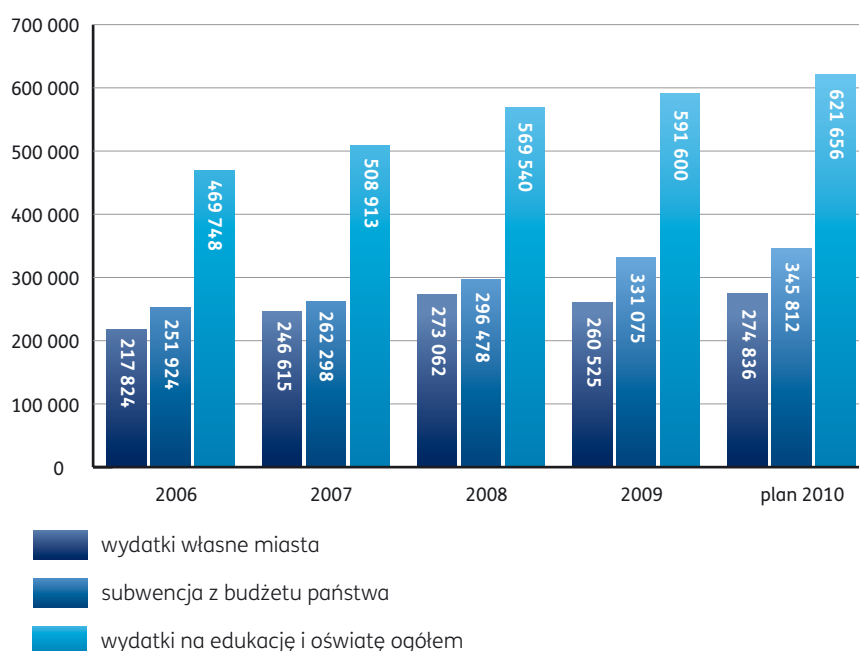
Miasto ludzi wykształconych

Od przedszkolaka do maturzysty

Organizacja i utrzymanie szkolnictwa na poziomach od podstawowego do ponadgimnazjalnego oraz placówek przedszkolnych są jednymi z podstawowych zadań własnych realizowanych przez gdański samorząd. Nakłady na oświatę, wychowanie i edukacyjną opiekę wychowawczą stanowią największą grupę wydatków budżetowych miasta – środki przeznaczone na tę sferę w ciągu ostatnich czterech lat wyniosły ok. 30% ogółu wydawanych pieniędzy. W latach mijającej kadencji wydatki te rosły w ujęciu średniorocznym o 7,2%.

Wydatki Gdańska na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w latach 2006–2010 (w tys. zł)

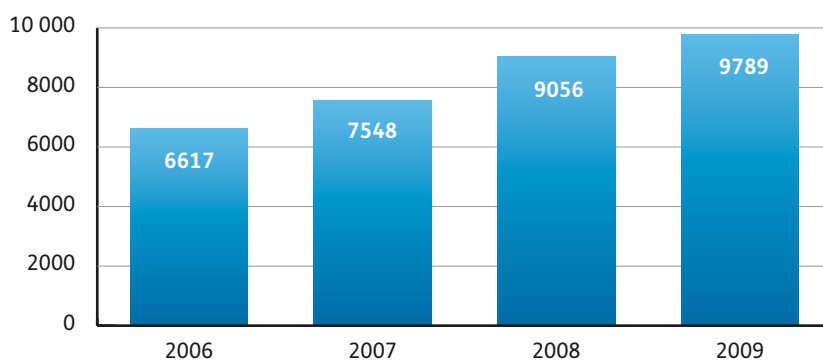

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projekt budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

W okolicznościach istniejącego światowego trendu przechodzenia w kierunku gospodarki opartej na wiedzy (ang. *knowledge based economy*) edukacja i oświata stają się rozwojowymi priorytetami polityki władz Gdańska. Fakt ten znajduje swoje odzwierciedlenie w stale wzrastających nakładach przeznaczanych na ten cel przez miasto. Obrazuje to także wzrost wydatków na tę sferę w przeliczeniu na jednego ucznia. W okresie mijającej kadencji wyniósł on w ujęciu średniorocznym ponad 10%. Chcąc podnieść jakość kształcenia, władze Gdańska skierowały swoje wysiłki w stronę rozbudowy i modernizacji bazy edukacyjnej na terenie miasta. W ciągu mijającej kadencji z miejskiego budżetu na remonty oraz inwestycje w dziedzinie oświaty przeznaczono prawie 200 mln zł. Za pomocą tych środków przy gdańskich szkołach wybudowano m.in. boiska objęte ogólnopolskim programem „Moje boisko – Orlik 2012”, w ramach którego powstały cztery obiekty oraz gdańskim programem „Junior Gdańsk 2012”, dzięki któremu otwarto już dziesięć z planowanych dwudziestu przyszkolnych boisk ze sztuczną nawierzchnią, służących uczniom i okolicznym mieszkańcom. Co istotne, dwie trzecie kosztów budowy

każdego z boisk pokrywają obecni na pomorskim rynku przedsiębiorcy, którzy postanowili wspomóc finansowo ten projekt. Wśród sponsorów znaleźli się: GPEC, Hydrobudowa, Saur Neptun Gdańsk, Stocznia Remontowa, Bank Nordea, Hossa, Energa, Grupa Lotos, Doraco, Navimor, Stocznia Wisła, Vitania, Polnord, Łączpol, Erbud, Przembud, Budimex oraz Robyg.

Wydatki ogółem na oświatę i edukacyjną opiekę wychowawczą w latach 2006–2009 w przeliczeniu na jednego ucznia (w zł)

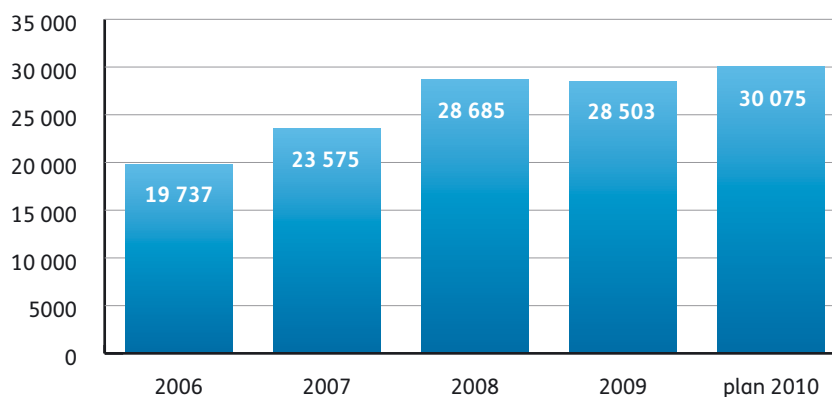

Źródło: Opracowanie własne RliAG.

Wydatki na edukację tysięcy dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym to jedna z największych pozycji w budżecie miasta.
Fot. Przemysław Rot

Wydatki na remonty obiektów oświatowych w latach 2006–2010 (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Dzięki sponsorom miasto wzbogaciło się o kilka kompleksów boisk zbudowanych w ramach programu „Junior Gdańsk 2012”.
Fot. Jerzy Pinkas

Największą inwestycją w dziedzinie edukacji w ostatnich latach była budowa Szkoły Podstawowej nr 12 w dzielnicy Ujeścisko, na którą miasto przeznaczyło 35 mln zł. Dzięki zaangażowanym środkom powstała nowoczesna szkoła, wyposażona m.in. w multimedialne sale dydaktyczne, bibliotekę i czytelnię multimedialną, trzy pracownie komputerowe z dostępem do Internetu, rozbudowany kompleks sportowy z wielofunkcyjnymi boiskami oraz salami gimnastycznymi. Uroczyste otwarcie szkoły nastąpiło 5 września 2009 roku.

Ważnym z punktu widzenia sfery edukacji przedsięwzięciem inwestycyjnym była budowa hali sportowej Gdańskiej Szkoły Floretu przy Zespole Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 26, którego absolwenci zdobyli wiele medali na międzynarodowych imprezach szermierczych, w tym na igrzyskach olimpijskich i mistrzostwach świata. Jest to najnowocześniejszy tego typu obiekt w Europie, w którego skład wchodzi m.in. cztery sale treningowe, sala główna, dwa boiska, bieżnia tartanowa,

zespół odnowy biologicznej oraz internat. Projekt, o wartości ok. 21,5 mln zł, został sfinansowany w 50% przez miasto Gdańsk, a drugie 50% środków pochodziło z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Turystyki i Sportu.

Działania mające na celu polepszenie jakości edukacji w Gdańsku nie koncentrowały się jedynie na lokowaniu środków finansowych w inwestycje infrastrukturalne. W trosce o poziom edukacji w gdańskich placówkach oświatowych w Strategii Rozwoju Gdańska do roku 2015 zawarto program operacyjny „Wykształcony Gdańszczanin”, którego cele skupiają się przede wszystkim na dążeniu do coraz wyższej jakości i dostępności kształcenia, dostosowaniu programu nauczania do potrzeb rynku pracy, a także promocji kształcenia ustawicznego zarówno wśród młodzieży, jak i dorosłych. Przewidziane w programie działania, zrealizowane do roku 2010, przyniosły gdańskiemu systemowi oświaty wiele bezpośrednich i pośrednich korzyści. Z uwagi na fakt, iż w warunkach postępującej globalizacji dla rozwoju społecznego niezwykle istotne znaczenie ma znajomość języków obcych, w Gdańsku nauczaniem języka angielskiego objęto dzieci rozpoczynające naukę w klasach pierwszych szkół podstawowych, zaś w gimnazjach wprowadzono obowiązkowy drugi język obcy. Podniesieniu kompetencji lingwistycznych zarówno młodzieży, jak i nauczycieli służyły też działania, które przyczyniły się do wzmocnienia współpracy gdańskich szkół w ramach europejskich programów Socrates-Comenius oraz Leonardo da Vinci. Bardzo ważnym elementem strategii jest Program Restrukturyzacji Placówek Oświatowych, wprowadzony w życie w celu dopasowania ich struktury i ilości do aktualnych i przyszłych potrzeb, a także do trendów demograficznych. W ramach programu w latach 2006–2009 zrealizowano następujące zadania:

- dokonano prywatyzacji 16 przedszkoli;
- zracjonalizowano sieć szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w celu jej dostosowania do liczby uczniów;
- stworzono sieć szkół z klasami sportowymi, współpracujących z polskimi związkami sportowymi oraz klubami sportowymi różnych dyscyplin w celu wspólnego szkolenia utalentowanych dzieci;
- uporządkowano sieć szkół z klasami integracyjnymi;
- utworzono sieć szkół wiodących i wspomagających w poszczególnych zawodach a także uporządkowano

Szkoła Podstawowa nr 12 na Ujeścisku to najnowocześniejsza i najlepiej wyposażona placówka edukacyjna w Polsce.
Fot. Przemysław Rot

sieć szkół policealnych w celu lepszego dostosowania oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;

- powołano Bursę Gdańską wraz z filiami, składającą się z trzech placówek przy ulicach: Podwale Staromiejskie, Lastadia oraz Piramowicza.

Wszystkie zrealizowane zadania były poparte odpowiednimi analizami oraz konsultacjami eksperckimi. Dodatkowo dzięki przyjęciu i realizacji zadań zawartych w Strategii program nauczania w gdańskich szkołach wzbogacił się o unikatowe elementy. Wdrożono Gminny Program Edukacji Kulturalnej oraz Gminny Program Edukacji Morskiej, którymi objęto odpowiednio 60 i 30 szkół. Pierwszy z nich ma sprzyjać rozwijaniu szkół i przedszkoli jako miejsc realizacji koncepcji wychowania przez sztukę, miejsc aktywności i indywidualnej ekspresji artystycznej. Dzięki temu każdy uczeń ma szansę stać się nie tylko świadomym odbiorcą, lecz także współtwórcą kultury i sztuki. W ramach drugiego z nich wszyscy uczniowie klas pierwszych gdańskich gimnazjów odbywają jednodniowe rejsy po kanale Portowym i Zatoce Gdańskiej, w czasie których uczą się podstaw żeglarstwa, zdobywają wiedzę z historii, geografii, biologii oraz poznają swoje miasto od strony wody. Program ma na celu przybliżenie tradycji morskiej i dziedzictwa Gdańska jego młodszym mieszkańcom oraz pokazanie im możliwości, jakie daje życie w mieście położonym nad wodą. Udział w rejsach jest bezpłatny. Pomysłodawcą programu jest Mateusz Kusznierewicz, ambasador ds. morskich miasta Gdańsk, mistrz olimpijski i wielokrotny mistrz świata i Europy w żeglarstwie. Program nauczania rozszerzono też o dodatkowe zajęcia pozalekcyjne o charakterze wyrównawczym, sportowo-rekreacyjnym, prozdrowotnym, a także o inne zajęcia zgodne z zainteresowaniami uczniów.

Stypendia dla najlepszych i potrzebujących

Władze miasta, rozumiejąc potrzebę promowania najzdolniejszych i niesienia pomocy najbardziej potrzebującym uczniom rokrocznie przeznaczają na stypendia i zasiłki socjalne znaczną sumę pieniędzy. W okresie mijającej kadencji na wspieranie młodzieży uczącej się przeznaczono ok. 9,8 mln zł. Za tę kwotę przyznano ponad 17 tys. stypendiów naukowych, socjalnych oraz zasiłków szkolnych. Dodatkowo 2 mln zł przeznaczono na program dożywiania dzieci z rodzin najuboższych.

Od 2005 roku z inicjatywy prezydenta Gdańsk są przyznawane stypendia naukowe im. Daniela Gabriela Fahrenheita dla absolwentów matury międzynarodowej (wyróżniających się doskonałymi wynikami

Wydatki na stypendia, zasiłki i dofinansowanie dożywiania w placówkach oświatowych w Gdańsku w latach 2006–2009 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009
Kwota wydatkowana na stypendia i zasiłki	2 899,0	2 706,1	2 341,5	1 844,8
Liczba przyznanych świadczeń	5167	4834	3710	3330
Kwota wydatkowana na dożywianie	437,3	441,5	544,5	585,7
Średnia dzienna liczba uczniów korzystających z obiadów finansowanych przez miasto	930	900	936	900

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Edukacji.

w nauce oraz aktywną działalnością na rzecz innych), którzy podjęli naukę na wyższych uczelniach za granicą. W ten sposób władze Gdańska chcą przyczynić się do tworzenia przyszłych elit intelektualnych miasta i kraju. Stypendium ma charakter finansowy i jest przyznawane na całkowite lub częściowe pokrycie kosztów studiów licencjackich lub magisterskich za granicą, w szczególności czesnego. Wyróżnieni studenci otrzymują świadczenia na okres jednego roku akademickiego z możliwością przedłużenia na dalsze lata nauki. Stypendysta ma obowiązek zdobywania wiedzy i umiejętności, a także reprezentowania i promowania Gdańska na uczelni oraz podejmowania pracy wolontaryjnej. Od 2006 roku przyznano 268 tego typu stypendiów na łączną kwotę prawie 3,2 mln zł.

*Miasto nagradza najlepszych i najbardziej obiecujących gdańszczyzan stypendiami im. Daniela Gabriela Farenheita.
Fot. Jerzy Pinkas*

Nowatorskie inicjatywy edukacyjne

Gdańska Rada Oświatowa

W październiku 2007 roku rozpoczęła pracę Gdańska Rada Oświatowa. Jest ona ciałem doradczym i opiniującym Rady Miasta Gdańska w kwestiach związanych z polityką edukacyjną miasta. Do zadań Gdańskiej Rady Oświatowej należy: badanie potrzeb oświatowych i przygotowywanie projektów ich zaspokajania, opiniowanie budżetu miasta i projektów aktów prawa miejscowego dotyczących gdańskiej oświaty, w tym również projektów sieci publicznych szkół i przedszkoli. Z wyjątkiem przerwy wakacyjnej Rada zbiera się raz w miesiącu. W mijającej kadencji Rada podjęła 63 uchwały wewnętrzne, a także zaopiniowała 149 projektów uchwał Rady Miasta Gdańska.

W celu zapewnienia wszechstronności i fachowości prac prowadzonych przez Radę do jej grona są powoływani eksperci branżowi – zarówno teoretycy, jak i praktycy. Rekrutowani do 33-osobowego składu członkowie Rady wywodzą się z różnych środowisk i reprezentują: Radę Miasta Gdańska, Prezydenta Miasta Gdańska, środowiska zainteresowane współpracą z miastem w dziedzinie edukacji, w tym uczelnie wyższe, związki zawodowe i organizacje pozarządowe, podmioty, których decyzje są istotne

dla kształtu polityki oświatowej miasta i regionu, a więc Urząd Marszałkowski, Kuratorium Oświaty, Okręgową Komisję Egzaminacyjną oraz Sąd Rodzinny, środowisko dyrektorów szkół i innych gdańskich placówek oświatowych. Przewodniczącą Rady jest prof. dr hab. Anna Zielińska-Głębocka, była członkini działającej na rzecz jakości kształcenia w szkolnictwie wyższym Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Przedmiotem prac Rady, obok bieżących zmian i kierunków lokalnej polityki oświatowej, były też systemowe zmiany legislacyjne proponowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Do MEN przekazano m.in. rekomendacje dotyczące planowanych zmian systemowych oraz wykaz nieprawidłowych zapisów legislacyjnych wymagających korekty. Rada przygotowywała też projekty rozwiązań o charakterze międzyresortowym, umożliwiających efektywne działanie jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wspierania rodziny, które przedkładane były sejmowej Komisji ds. Polityki Społecznej i Rodziny. W wymiarze lokalnym obszarem prac Gdańskiej Rady Oświatowej było także opracowywanie polityki współpracy szkół ze środowiskiem lokalnym.

Monitoring Jakości Edukacji

Innym nowatorskim przedsięwzięciem władz miasta, którego celem jest podnoszenie poziomu nauczania w gdańskich szkołach, było wprowadzenie Systemu Monitorowania Jakości Edukacji „Gdańskie Lwy”. Rozpoczęty w roku szkolnym 2007/2008 program opiera się na przeprowadzaniu powszechnych konkursów przedmiotowych z dziedzin wiodących na egzaminach końcowych w szkołach podstawowych i gimnazjach: matematyki, języka polskiego i języka angielskiego. Uzyskiwane przez uczniów wyniki stanowią cenną wskazówkę dla kadry pedagogicznej, dając możliwość podjęcia kroków ukierunkowanych na pomoc słabszym uczniom oraz wspieranie najzdolniejszych w rozwijaniu ich talentów i zdolności.

Monitorowanie jest realizowane przy pomocy nowoczesnego systemu informatycznego Qualitas, dzięki któremu możliwa jest kompleksowa analiza wyników osiąganych przez uczniów w poszczególnych szkołach na tle innych gdańskich placówek oświatowych. Wszelkie dane są dostępne dla uczestników programu w Internecie i mogą być zaprezentowane w postaci nowoczesnych i czytelnych form graficznych. Należy dodać, że dane udostępniane są z zachowaniem zasad poufności i ochrony danych osobowych.

Akademia Gdańskich Lwiątek

Kolejnym innowacyjnym projektem edukacyjnym współtworzonym przez miasto, jest „Akademia Gdańskich Lwiątek”. Wspólne dzieło fundacji „Wspólnota Gdańska” i władz Gdańska skierowane jest do najmłodszych uczniów szkół podstawowych, uczęszczających do klas I–III. „Studenci” akademii pod opieką dorosłych – nauczycieli i rodziców – odwiedzają gdańskie placówki kulturalne ważne z punktu widzenia lokalnej tradycji i tożsamości: muzea, kina, teatry, kościoły, biblioteki, domy kultury i inne ciekawe miejsca. Każde zgłoszone dziecko bezpłatnie otrzymuje kolorową książeczkę – Indeks Gdańskiego Lwiątka, w którym przez trzy kolejne lata nauczania początkowego zbiera potwierdzenia wizyt w tych placówkach. Na zakończenie każdego roku dziecko, które z powodzeniem ukończy kolejny etap, a więc odwiedzi sześć wskazanych miejsc, może wziąć udział w Wielkim Finale i otrzymuje Odznakę Gdańskiego Lwiątka – rok po roku: brązową, srebrną i złotą.

Działania te prowadzą do realizacji głównych celów projektu, w tym przede wszystkim do: budowania lokalnej tożsamości i wzmacniania więzi z Gdańskiem wśród najmłodszych poprzez edukację kulturalną, rozbudzenia wśród najmłodszych ciekawości poznawczej, kształtowania postawy aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym Gdańska i poszukiwania atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego w mieście. Wartością dodaną projektu jest tworzenie atmosfery współpracy szkół z gdańskimi placówkami kultury.

Akademia Gdańskich Lwiątek funkcjonuje od roku szkolnego 2007/2008. Godny podkreślenia jest udział w projekcie nie tylko uczniów z gdańskich szkół, lecz także dzieci z gmin ościennych. Przez trzy lata funkcjonowania do akademii zapisało się 7400 „pierwszaków”, a na zakończenie 2010 roku poznaliśmy pierwsze dwa tysiące jej absolwentów.

Olimpiada wiedzy o Gdańsku

Inną unikatową koncepcją o charakterze edukacyjnym jest Olimpiada wiedzy o Gdańsku. Głównym celem olimpiady jest propagowanie wśród mieszkańców Gdańska oraz wszystkich jego sympatyków historii miasta od czasów najdawniejszych do współczesności – w odniesieniu do problematyki politycznej, gospodarczej i społecznej, a także w wymiarze kultury materialnej i duchowej.

W roku 2009, po wielu latach nieobecności, Olimpiada wiedzy o Gdańsku znów stała się ważnym wydarzeniem w życiu miasta. Wtedy też odbyły się dwie edycje tej imprezy: obywatelska i szkolna. Edycja obywatelska była niejako preludium do powrotu olimpiady do gdańskich szkół, a jej zwycięzcą został Piotr Borowiec – urodzony gdańszczanin, z wykształcenia elektronik, miłośnik historii swojego rodzinnego miasta. W ścisłym finale zarówno laureat, jak i dwóch pozostałych uczestników odpowiadali na pytania dotyczące średniowiecza, nowożytności, wieku XIX–XX, architektury i sztuki, literatury, muzyki i teatru oraz współczesności. Eliminacje do drugiej obywatelskiej edycji olimpiady odbyły się 22 maja 2010 w trakcie III Światowego Zjazdu Gdańszczan, zaś jej finał nastąpił 29 maja 2010 roku i był częścią obchodów dwudziestolecia samorządu terytorialnego w Polsce. Zwycięzcą został Klaudiusz Grabowski, student historii oraz historii sztuki Uniwersytetu Gdańskiego.

Edycja szkolna, podzielona na eliminacje szkolne, międzyszkolny półfinał oraz finał, rozpoczęła się w listopadzie 2009 roku. W fazie wstępnej udział brali uczniowie ze szkół podstawowych (klasy IV–VI), gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Dodatkowo uczniowie tych ostatnich mieli możliwość zmagania się z pytaniami w językach obcych: angielskim, niemieckim i rosyjskim. W ścisłym finale znalazło się 6 uczestników, a stawką, o którą walczyli, były m.in. dwa indeksy Uniwersytetu Gdańskiego na kierunku historii. Oba indeksy zdobyli uczniowie I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Gdańsku: zdobywca pierwszego miejsca Andrzej Dzikowski oraz zdobywczyni drugiego miejsca Noemi Etush. Olimpiada wiedzy o Gdańsku jest projektem obywatelskim, wspieranym przez pracowników i przedstawicieli najważniejszych instytucji naukowych i kulturalnych Gdańska, a także przez gdański samorząd. Jej głównym organizatorem jest Fundacja Gdańska, a patronat honorowy sprawuje prezydent Gdańska.

Młodzi olimpijczycy dzielą się swoją bogatą wiedzą o mieście i jego historii.
Fot. Jerzy Pinkas

Laureaci edycji szkolnej Olimpiady wiedzy o Gdańsku 2009/2010

	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Szkoły ponadgimnazjalne
I miejsce	Michał Kaczyński Adam Maciejewski Stanisław Szymański	Katarzyna Jażdż	Andrzej Dzikowski
II miejsce	Bartosz Berecki Zuzanna Czerniak Agnieszka Jeryś	Krzysztof Kotewicz	Noemi Etush
III miejsce	Mateusz Gołaszewski Alicja Kreft Nel Tyborska	Szymon Król	Alicja Gruchała

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Fundacji Gdańskiej.

Gdańskie Okienka Przedszkolne

W marcu 2009 roku uruchomiono w Gdańsku sieć alternatywnych ośrodków edukacji przedszkolnej – Gdańskie Okienka Przedszkolne. Ich organizacją zajmują się wspólnie: Gdańskie Stowarzyszenie Pedagogów Praktyków oraz Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Gdańsku. Skierowane są do dzieci w wieku 3–5 lat. Okienka zlokalizowano w pięciu gdańskich szkołach podstawowych i przez trzy dni w tygodniu oferują czterogodzinne zajęcia pod opieką wykwalifikowanych i kompetentnych wychowawców oraz pełniących dyżury rodziców przedszkolaków. Liczba dzieci w grupie nie przekracza piętnastu, co pozwala na nawiązywanie i rozwijanie bliskich relacji między dziećmi, a także między nimi a wychowawcami, wzmacnia poczucie bezpieczeństwa i pomaga lepiej rozwiązywać powstałe problemy. Dodatkowo zapewnia się diagnozę psychologiczną, logopedyczną i terapię logopedyczną oraz konsultacje dla rodziców.

Dużą wartością Gdańskich Okienek Przedszkolnych jest różnorodność. Przedszkolaki obcują tu z dziećmi już uczęszczającymi do szkoły, a także z dziećmi niepełnosprawnymi. Wzajemna interakcja przynosi wiele korzyści obu stronom, wzbogacając edukację społeczną zarówno maluchów, jak i dzieci starszych.

Szkolnictwo wyższe

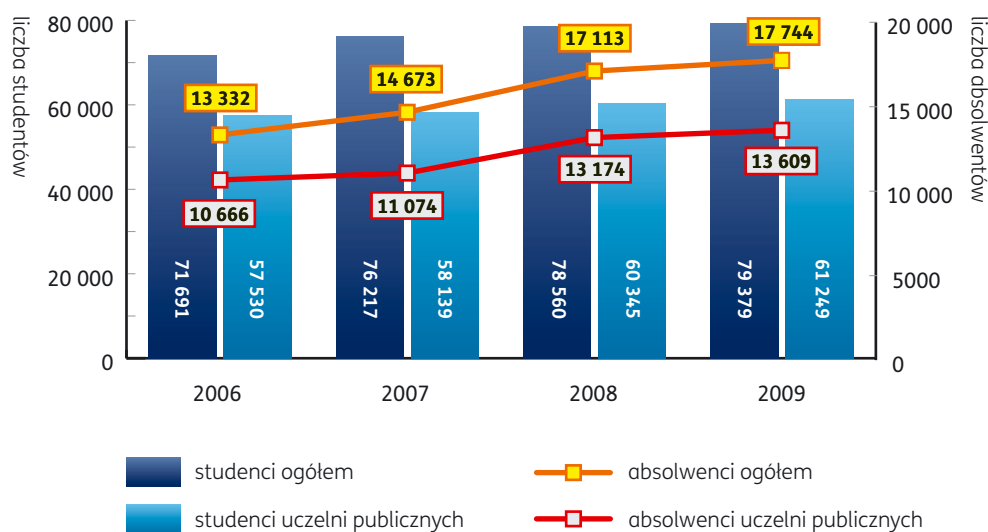
Gdańsk, będący głównym ośrodkiem akademickim i naukowym Polski północnej, przywiązuje dużą wagę do rozwoju nauki oraz szkolnictwa wyższego jako istotnego czynnika wpływającego na rozwój miasta i regionu, a pośrednio także na jakość życia jego mieszkańców. Na terenie Gdańska swoją siedzibę ma sześć publicznych szkół wyższych, osiem niepublicznych szkół wyższych a także trzy wydziały zamiejscowe uczelni niepublicznych.

Z roku na rok powiększa się liczba gdańskich studentów. W roku 2006 na uczelniach w Gdańsku studiowało 71,7 tys. osób, w roku 2009 było to już 79,4 tys. osób. Większa liczba wykształconych ludzi pozytywnie wpływa na atrakcyjność miasta i regionu chociażby w kontekście lokowania dużych inwestycji na terenie Trójmiasta i Pomorza. W tym kontekście ważny jest też wzrost liczby studentów (średniorocznie o 5,5%) na największej w regionie uczelni technicznej – Politechnice Gdańskiej, na której w roku akademickim 2009/2010 studiowało prawie o 4400 osób więcej niż w roku akademickim 2006/2007. Co roku wzrasta też liczba absolwentów szkół wyższych w Gdańsku. W latach 2006–2009 liczba ta wzrosła w ujęciu średniorocznym o 10%.

Liczba studentów gdańskich uczelni przekroczyła w 2010 roku poziom 80 tysięcy osób.
Fot. Griszka Niewiadomski

Liczba studentów i absolwentów gdańskich uczelni w latach 2006–2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006–2009”.

W okresie mijającej kadencji została rozbudowana i zmodernizowana baza infrastrukturalna gdańskich uczelni wyższych. W 2006 roku oddano do użytku nową Bibliotekę Główną Uniwersytetu Gdańskiego, pomyślaną jako środowiskowe centrum informacji naukowej. W pełni skomputeryzowana oferuje wolny dostęp do ponad pięciuset tysięcy woluminów, natomiast spełniające wysokie standardy czytelnie oraz specjalne sale do indywidualnej pracy służą studentom i społeczności akademickiej całego regionu. W roku 2008 otwarto też pierwszą część nowego gmachu Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu

Gdańskiego, zaś w roku 2010 do użytku oddano skrzydło „B” tego budynku. Ta inwestycja wpisuje się w program Budowy Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego w latach 2007–2013, który zakłada rozwój bazy infrastrukturalnej tej największej pomorskiej szkoły wyższej i skoncentrowanie większości wydziałów w jednym miejscu. Obok istniejących już budynków rektoratu oraz wydziałów znajdujących się w oliwskim kampusie powstaną kolejne, przeznaczone dla Wydziałów Biologii i Chemii, Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki (budynek Informatyki), Krajowego Centrum Informatyki Kwantowej oraz Wydziału Filologicznego (nowy gmach Neofilologii). W programie przewidziano też powstanie Uniwersyteckiego Centrum Sportu i Rekreacji oraz domu studenckiego na około 240 miejsc.

Znaczącymi inwestycjami w infrastrukturę może się też pochwalić Politechnika Gdańska, na terenie której w 2008 roku oddano do użytku nowoczesny gmach Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki. W tym samym roku Politechnika Gdańska uruchomiła superkomputer „Galera”, będący częścią Centrum Informatycznego Trójmiejskiej Akademickiej Sieci Komputerowej (TASK). Moc obliczeniowa komputera pozwala na przykład na wykonanie 50 bilionów działań matematycznych na sekundę – dla porównania takie same obliczenia zajęłyby wszystkim ludziom na Ziemi około 1000 lat. Co ciekawe, superkomputer „Galera” waży około 7 ton, a do jego budowy zużyto około ośmiu km kabli. Odpowiedniej temperatury komputera strzeże ponad 2000 wentylatorów.

Kolejną gdańską uczelnią – Gdański Uniwersytet Medyczny – od 2008 roku realizuje wielką, wartą około 350 mln zł inwestycję – Centrum Medycyny Inwazyjnej. Budynek CMI pomieści większość klinik Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego udzielających wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych. Będą w nim leczeni pacjenci wymagający specjalistycznej opieki z zakresu różnych zabiegowych dyscyplin medycznych: m.in. chirurgii, okulistyki, laryngologii. Zakończenie inwestycji jest planowane na 2011 rok.

Tak będzie wyglądał nowy budynek Neofilologii i Rektoratu Uniwersytetu Gdańskiego – jedna z wielu inwestycji w gdańską infrastrukturę naukową.

Rys. UG

Centrum Hewelianum

W Europie Zachodniej ważnym elementem edukacji młodego pokolenia są centra edukacyjno-rekreacyjne (tzw. *science-center*). Dzięki interaktywnym ekspozycjom oraz możliwości samodzielnego eksperymentowania odwiedzający je dzieci i młodzież łączą naukę z aktywnym wypoczynkiem i zabawą. Idea powstania podobnego ośrodka w Gdańsku narodziła się pod koniec lat dziewięćdziesiątych. Zdecydowano, że takie centrum powstanie w samym centrum miasta – na terenach XIX-wiecznych Fortów Napoleońskich. Unikatowość gdańskiego pomysłu polegała na połączeniu przeszłości związanej z miejscem i przyszłości, powiązanej z jego edukacyjną funkcją. Centrum Hewelianum jest pierwszym tego typu przedsięwzięciem w Europie, w którym historyczne obiekty inżynierii wojskowej stanowią bazę dla centrum odkrywania wiedzy.

*Centrum Hewelianum jest ważnym miejscem edukacji młodych gdańszczyzan.
Fot. archiwum PKFM*

W Centrum Hewelianum można odwiedzać dwie wystawy stałe: „Energia, Niebo i Słońce” oraz „Wehikuł Czasu – Człowiek i Pocisk”. Pierwsza wystawa, zlokalizowana w Kaponierze Południowej, jest poświęcona zagadnieniom z dziedziny fizyki i astronomii. W pierwszej z wydzielonych części ekspozycji – „Pracowni Energii” znajdują się stanowiska, na których są prezentowane różne rodzaje i postacie energii. Zwiedzający mogą zbadać, od czego zależy energia fali morskiej, zaobserwować, w jaki sposób działają elektrownie, a na stanowisku „Energia w kuchni” mogą się dowiedzieć, jak dużych ilości prądu zużywają w życiu codziennym. W „Pracowni Nieba” goście mogą się zapoznać z budową i historią Układu Słonecznego a nawet całego wszechświata, poznać zasady działania przyrządów obserwacyjnych, a także podziwiać galerię niezwykłych zdjęć kosmosu, okraszoną grą światła i specjalnymi efektami dźwiękowymi.

Druga ze stałych wystaw wiąże się bezpośrednio z przeszłością miejsca, w którym zlokalizowane jest Centrum. Poruszając się po jedenastu stałych ekspozycjach, rozmieszczonych w odrestaurowanych obiektach pofortecznych, zwiedzający mogą poznać wybrane epizody z dziejów fortów oraz zaznajomić się z tajnikami sztuki wojennej. Urozmaiceniem są też ekspozycje z bliższych nam czasów, jak choćby znana z epoki PRL „zagłuszarka” Radia Wolna Europa. Ekspozycje są wzbogacone słuchowiskami, do których głosów użyli znani polscy aktorzy.

Uzupełnieniem elementów stałych są wystawy czasowe, przygotowywane przez ośrodki naukowe z kraju i zagranicy. Do najważniejszych tego typu przedsięwzięć, które do tej pory odbyły się w Centrum, zaliczyć można następujące ekspozycje: „Nauki Dawne i Niedawne” pod patronatem Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, „Fiat Lux. Od Wieltona do tomografu optycznego”, zorganizowaną przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, i „Life”, która do Gdańska przyjechała aż ze stolicy Wielkiej Brytanii – Londynu.

Budowa kompleksu takiego jak Centrum Hewelianum była bez wątpienia jedną z bardziej spektakularnych inwestycji o charakterze edukacyjno-rekreacyjnym, realizowanych w ostatnim czasie w Gdańsku. Dzięki zaangażowaniu 25,4 mln zł, w tym 11,8 mln zł pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, do listopada 2008 roku udało się zrealizować pierwszy etap tego projektu. W jego ramach odrestaurowano 18 zabytkowych obiektów ceglanych o łącznej powierzchni 1500 m² oraz rewitalizowano obszar o powierzchni 8 ha. Powstała również pełna infrastruktura sieciowa, która będzie wykorzystywana w kolejnych etapach realizacji inwestycji. Odrestaurowane schrony, laboratoria oraz kaponierę wzbogacono wykonaną rekonstrukcją dzieł ziemnych, zgodnie z oryginalną dokumentacją z XIX wieku. Modernizacji poddano też teren parku, który dzięki już przeprowadzonym pracom stał się wręcz wymarzonym miejscem do spacerowania.

Z początkiem października 2009 roku rozpoczęła się realizacja kolejnego etapu tego projektu. Ta część przedsięwzięcia obejmuje rewitalizację i adaptację na cele edukacyjno-ekspozycyjne czterech historycznych budynków: Koszarów Schronowych, Baterii Moździerzy wraz z Poterną oraz Laboratorium Amunicyjnego nr 3, jak również uporządkowanie i zagospodarowanie Majdanu – centralnego placu fortów, który zostanie przystosowany do organizacji imprez masowych. Koszt tego etapu projektu wyniesie prawie 16 mln zł, z czego 7 mln zł będzie pochodziło z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Termin zakończenia prac związanych z tą częścią projektu jest planowany na koniec czerwca 2012 roku.

Dodatkowo w listopadzie 2009 roku rozpoczęto prace w ramach projektu, dzięki któremu oferta dydaktyczno-naukowa Centrum Hewelianum wzbogaci się o atrakcyjne propozycje skierowane do studentów i wyższych uczelni. Na te potrzeby zostaną zaadaptowane kolejne obiekty fortów: Galeria Strzelecka, Kojec oraz Klatka Schodowa. W pomieszczeniach tych powstaną laboratoria, w których będą się odbywały zajęcia akademickie oraz nowoczesna ekspozycja multimedialna. Do realizacji projektu, w charakterze partnera merytorycznego, została zaproszona Politechnika Gdańska. Całkowita wartość przedsięwzięcia wynosi 5,7 mln zł, z czego 4,3 mln zł stanowi dofinansowanie ze środków UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego. Zakończenie inwestycji jest planowane na wrzesień 2012 roku.

Zdrowy gdańszczanin

Rozwój i postęp cywilizacyjny oprócz niewątpliwych korzyści niosą za sobą również pewne zagrożenia, wśród których znajdują się różnego rodzaju choroby i schorzenia, zwane ogólnie społecznymi lub cywilizacyjnymi i problem uzależnień od alkoholu, tytoniu oraz substancji psychoaktywnych. Zapobieganie tym zjawiskom jest jednym z priorytetów polityki miasta, a także bardzo istotnym elementem Strategii Rozwoju Gdańska. Z uwagi na fakt, iż bieżąca działalność zakładów opieki zdrowotnej jest finansowana ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, wysiłki władz Gdańska skupiają się głównie na promocji zdrowego stylu życia, profilaktyce oraz inwestycjach i remontach w jednostkach służby zdrowia świadczących podstawowe usługi medyczne. Profilaktyka i szybkie wykrywanie chorób przez lekarzy pierwszego kontaktu są niedocenianymi elementami ochrony zdrowia, mimo że stanowią niezwykle ważny czynnik wpływający na poprawę zdrowia ludzkiego, a także na wydłużenie średniej długości życia. W latach mijającej kadencji na ochronę zdrowia miasto przeznaczyło ponad 71 mln zł.

Wydatki na ochronę zdrowia w Gdańsku w latach 2006–2010 (w tys. zł)

	2006	2007	2008	2009	plan 2010
Ogółem, w tym:	13 507	14 001	14 370	15 813	16 597
program polityki zdrowotnej	1 538	1 500	1 925	1 873	1 825
przeciwdziałanie alkoholizmowi	5 005	5 504	7 151	7 189	8 354
zwalczanie narkomanii	965	624	404	612	676
zapobieganie i zwalczanie AIDS	17	17	49	50	45

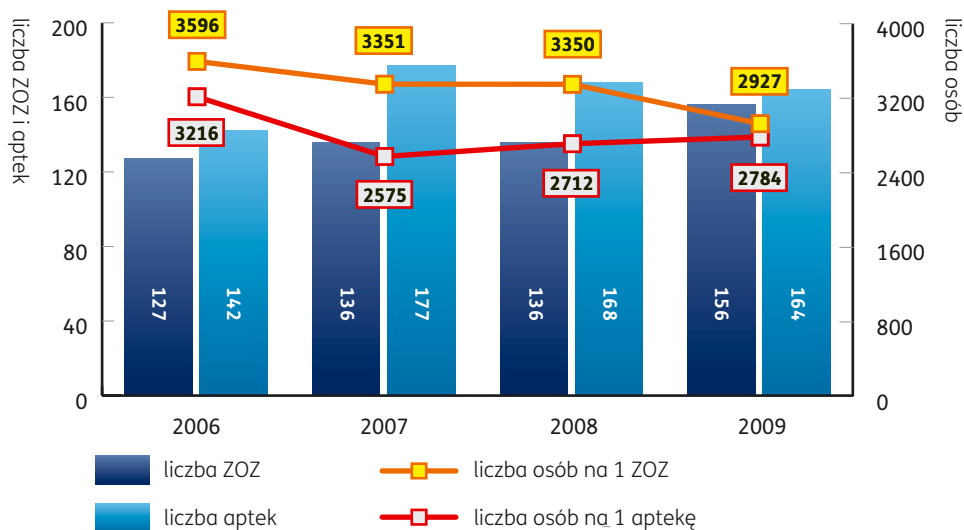
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

System opieki zdrowotnej

Na terenie Gdańska działa 156 zakładów opieki zdrowotnej, w których udziela się pomocy ogólnej i różnej. W trakcie mijającej kadencji obecnych władz miasta, liczba tego typu ośrodków wzrosła o 29 placówek. Tym samym liczba mieszkańców Gdańska przypadająca na jeden zakład opieki zdrowotnej spadła z 3596 w 2006 roku do 2927 w roku 2009. W mieście są zlokalizowane 164 apteki – o 22 więcej niż w 2006 roku. Znacznie zwiększyła się też ich dostępność – w roku 2006 na jedną aptekę przypadało 3216 mieszkańców, w roku 2009 było ich 2784.

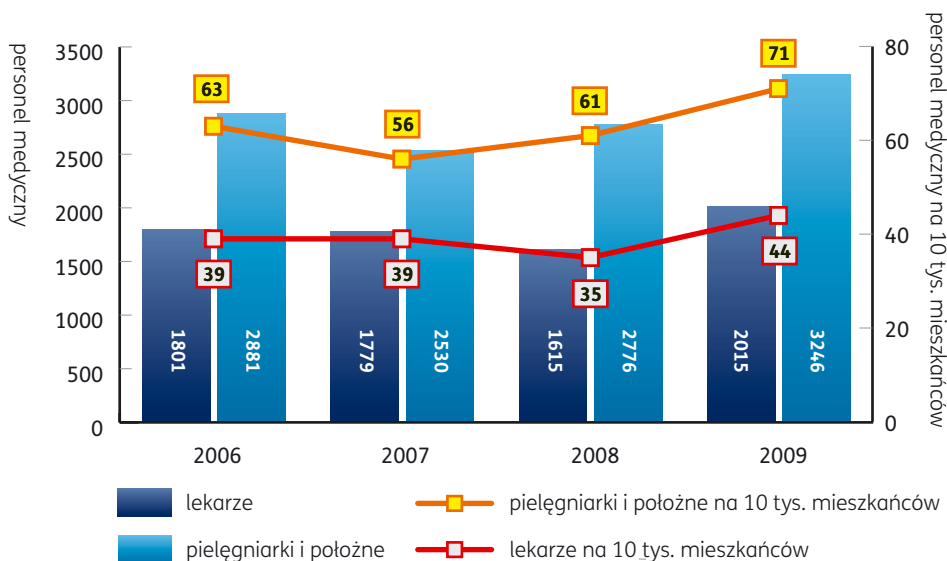
W Gdańsku znajduje się także 14 szpitali (9 publicznych), w tym szpitale: ogólne, specjalistyczne, resortowe, kliniki oraz jeden szpital psychiatryczny. Placówki te dysponują 3480 łózkami, 97% z nich znajduje się w szpitalach publicznych. Oprócz szpitali na terenie miasta są także cztery placówki opieki długoterminowej: trzy zakłady opiekuńczo-lecznicze (w tym jeden dla dzieci) oraz jedno hospicjum. Łącznie jednostki te dysponują 165 miejscami. Ogółem w wymienionych wyżej placówkach pracuje 2015 lekarzy oraz 3246 pielęgniarek i położnych. Na każde 10 tys. mieszkańców Gdańska przypada więc 44 lekarzy oraz 69 pielęgniarek. Dla porównania: w roku 2006 wskaźnik ten przyjął wartość 39 dla lekarzy oraz 63 dla pielęgniarek i położnych.

Liczba zakładów opieki zdrowotnej (ZOZ) oraz liczba aptek w Gdańsku w latach 2006–2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006–2009”.

Wybrany personel medyczny w Gdańsku w latach 2006–2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Pomorskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Gdańsku.

Program Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Wybranim Chorobom Społecznym

Co roku Rada Miasta Gdańska uchwała Program Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Wybranim Chorobom Społecznym, w ramach którego są podejmowane działania dążące do zmniejszenia zapadalności na choroby o podłożu cywilizacyjnym oraz rozwiązywania problemów uzależnień. Jego adresatami są wszyscy mieszkańcy Gdańska, a w szczególności dzieci i młodzież szkolna, kobiety w ciąży, rodzice dzieci

otyłych, seniorzy oraz osoby uzależnione lub zagrożone uzależnieniem od tytoniu. Celem głównym programu jest poprawa stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia gdańszczan, co z kolei powinno być osiągnięte przez:

- usprawnienie wczesnej diagnostyki, profilaktykę i przeciwdziałanie chorobom układu krążenia oraz chorobom nowotworowym;
- rozwój działań profilaktyczno-diagnostycznych oraz edukacji zdrowotnej skierowanej do dzieci i młodzieży;
- promowanie życia bez tytoniu;
- zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym;
- promocję zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym;
- poprawę sposobu żywienia ludności przez promocję zasad prawidłowego odżywiania;
- tworzenie warunków do zdrowego i aktywnego życia osób starszych.

Zadania przewidziane w Programie Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Wybranym Chorobom Społecznym realizowane są przez podmioty wyłaniane w drodze konkursu, w tym przez samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, grupowe oraz indywidualne praktyki osób wykonujących zawód medyczny (lekarzy, pielęgniarki).

W odpowiedzi na bieżące zapotrzebowanie społeczne w ramach programu na rok 2010 zaplanowano dwa nowe przedsięwzięcia: dofinansowanie rehabilitacji dla chorych na stwardnienie rozsiane oraz dofinansowanie działania poradni antytytoniowej. Na profilaktykę i badania prowadzone w oparciu o program w latach 2006–2010 władze Gdańska przeznaczyły ponad 8,6 mln zł.

Wybrane zadania realizowane w ramach Programu Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Wybranym Chorobom Społecznym w latach 2006–2009

Zadanie	Liczba odbiorców	Wydatkowane środki budżetowe (w zł)
Rozszerzenie oferty medycyny szkolnej (działania edukacyjne i badania profilaktyczne)	233 534	2 475 965
Wyszczepianie przeciw grypie osób po 60. roku życia, a od 2009 roku po 70. roku życia	15 325	609 667
Doposażenie dziecięcych oddziałów ratunkowych	–	541 914
Program diagnostyczny w kierunku zwiększenia skuteczności wykrywania gruźlicy	41 196	521 667
Szkoły rodzenia	5 194	474 041
Badanie profilaktyczne w kierunku nowotworów	13 695	467 061
Program opieki nad dzieckiem w wieku 6–12 lat zagrożonym niepełnosprawnością wynikającą z wad postawy i otyłości	1 337	441 210
Organizacja szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy dla II klas gimnazjum	11 983	389 820
Program wczesnego wykrywania zaburzeń otępiennych i depresyjnych u osób po 50. roku życia	10 643	361 982
Dofinansowanie rehabilitacji dla osób po 50. roku życia z dysfunkcją narządów ruchu	2 794	326 519
Dofinansowanie działania poradni geriatrycznej	1 020	306 000
Program profilaktyczno-diagnostyczny w kierunku chorób układu krążenia	4 837	235 165
Program interwencji antytytoniowej skierowanej do przyszłych matek, kobiet w wieku rozrodczym i młodych kobiet w wieku 15–18 lat	8 727	234 590

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych.

W 2009 roku po raz pierwszy przyznano nagrody dla pracowników gdańskiej służby zdrowia za osiągnięcia w ochronie zdrowia i szczególny charakter pracy na rzecz pacjenta. Nagroda promuje osoby, które w wyróżniający się sposób przyczyniły się do budowania solidarności z osobami cierpiącymi i ich rodzinami. Jest też okazją do nagrodzenia najbardziej oddanych pracowników służby zdrowia, jak i sposobnością do wyrażenia uznania władz Miasta przedstawicielom zawodów medycznych. W pierwszej edycji Prezydent Miasta Gdańska przyznał jedenaście nagród w następującej wysokości: dwie nagrody po 15 tys. zł, trzy nagrody po 10 tys. zł oraz sześć nagród po 5 tys. zł. Na nagrody przeznaczono środki budżetowe w łącznej wysokości 90 tys. zł.

Ośrodek Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka

Promocja zdrowego stylu życia i profilaktyka chorób to obszary, w których istnieje szerokie pole do popisu związane z edukacją dzieci i młodzieży. Władze Gdańska już w 1992 roku powołały do życia Ośrodek Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka, któremu powierzono misję podnoszenie świadomości w kwestiach związanych ze zdrowiem wśród gdańskich dzieci. Cel ten placówka realizuje poprzez: edukację zdrowotną rodziców, podnoszenie jakości medycyny szkolnej, wczesne wykrywanie zagrożeń zdrowotnych i wspieranie wychowania zdrowotnego w rodzinie i szkole. Zespół specjalistów ośrodka (lekarzy, psychologów, edukatorów zdrowia oraz specjalistów kultury fizycznej i zdrowia publicznego), wsparty merytorycznie przez gdańskie środowisko naukowe, przygotowuje i wdraża interdyscyplinarne programy zdrowotne kierowane do gdańskich dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów. Najważniejsze z nich to:

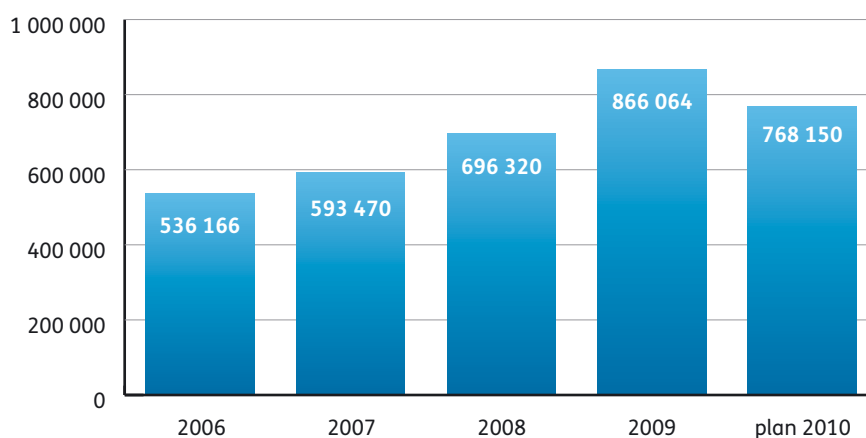
- Program „Zdrowe Życie Twojego Dziecka” – przedsięwzięcie koncentruje się na promocji zdrowia oraz wielokierunkowej ocenie stanu zdrowia i rozwoju psychofizycznego dzieci w wieku 6–7 lat, czyli jeszcze przed podjęciem obowiązku szkolnego. W ramach programu przeprowadza się badania psychologiczne, badania pediatryczne, badania słuchu, badania ostrości wzroku, badania rehabilitacyjne dotyczące oceny postawy ciała i narządu ruchu, badania sprawności i wydolności fizycznej oraz specjalistyczne dodatkowe badania konsultacyjne. Wyniki badań wszystkich dzieci są rejestrowane w komputerowej bazie danych, zaś płynące z nich wnioski oraz zdefiniowane potrzeby rodziców w zakresie edukacji zdrowotnej służą do określania kierunków działań promocyjnych i prewencyjnych w takich obszarach jak edukacja, opieka zdrowotna, sport i rekreacja. W programie uczestniczy rocznie ok. 3500 dzieci z klas „0” ze wszystkich placówek oświatowych Gdańska, co stanowi ok. 80–90% populacji gdańskich dzieci 6–7-letnich.
- Program „Zdrowy Uczeń” – opiera się na edukacji zdrowotnej i przesiewowych badaniach postawy, masy ciała, ciśnienia tętniczego i wydolności fizycznej dzieci z klas II–VI gdańskich szkół podstawowych. Podzielony jest na trzy części: diagnostyczną – realizowaną przez lekarza na terenie placówki oświatowej; edukacyjną – w postaci zindywidualizowanych, przekazywanych rodzicom materiałów dotyczących zdrowia ich dziecka; sprawozdawczą – realizowaną w postaci zbiorczej analizy wyników badań, przedstawianej władzom miejskim. Co roku w tym programie uczestniczy ok. 4000 dzieci.
- Program „Zdrowe Serce Gdańskich Dzieci” – edukacyjny program przeciwdziałania nadciśnieniu tętniczemu u dzieci i młodzieży, skierowany do uczniów klas II–VI szkół podstawowych, a także klas II szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W jego ramach przeprowadzane są badania przesiewowe dzieci i młodzieży w celu wykrycia nadciśnienia tętniczego. W dalszym etapie wyselekcjonowani uczniowie są kierowani na badania specjalistyczne na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym. Rocznie w tym programie uczestniczy ok. 11 tys. osób.
- Program „Waga Zdrowia” – jest skierowany do młodzieży uczęszczającej do gimnazjów (w wieku 14–15 lat) i szkół średnich (w wieku 17–18 lat). Część diagnostyczna programu polega na określeniu nadmiaru lub niedoboru masy ciała u młodzieży w oparciu o wagowo-wzrostowy wskaźnik BMI. Do nich jest kierowana część edukacyjna programu, podejmująca zagadnienia związane z problemem

otyłości, wpływem nadwagi na zdrowie człowieka, wpływem stylu życia na zdrowie i masę ciała oraz proponowane są sposoby modyfikacji stylu życia w celu utrzymania prawidłowej wagi. Co roku w programie bierze udział ok. 10 tys. uczniów szkół średnich i gimnazjów.

- Program „Zdrowe Serce Rodziców” – podobnie jak w przypadku programu skierowanego do dzieci i młodzieży ten program również jest ukierunkowany na wykrycie i leczenie nadciśnienia tętniczego, z tym że w tym wypadku grupę docelową stanowią rodzice dzieci w wieku 6–7 lat. Program jest realizowany we współpracy z Katedrą Medycyny Rodzinnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

W latach mijającej kadencji na działalność Ośrodka Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka miasto przeznaczyło prawie 3,5 mln zł.

Wydatki na działalność Ośrodka Promocji Zdrowia i Sprawności Dzieci w latach 2006–2010 (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Gdański Zespół Żłobków

Fakt narodzin dziecka stawia przed dorosłymi trudne, ale i fascynujące wyzwanie sprawowania opieki i wychowania dziecka w taki sposób, by najlepiej jak to możliwe zaspokoić jego potrzeby, pomóc przezwyciężyć trudności i wspierać jego rozwój możliwości. W tym niełatwym zadaniu pomocną funkcję może spełniać dobrze zorganizowana, fachowa i niedroga instytucja, jaką jest żłobek. Na terenie Gdańska działa dziewięć żłobków publicznych, które mogą przyjąć 555 dzieci. Żłobki zlokalizowane są w różnych dzielnicach miasta, co daje możliwość swobodnego wyboru placówki dla swojej pociechy. Wszystkie żłobki mają dobre warunki lokalowe i odpowiednie wyposażenie. Pokoje do zabaw są przestronne, a sypianie przytulne. Każdy ze żłobków jest otoczony ogrodem – miejscem do zabaw i spacerów na świeżym powietrzu.

Działalność żłobków obejmuje swoim zakresem działania profilaktyczne i opiekę nad małymi dziećmi od trzech miesięcy do trzech lat. Usługi w gdańskich żłobkach są świadczone przez wykwalifikowany i doświadczony personel. Kuchnia każdej placówki jest przygotowana do realizacji zaleceń dietetycznych. Do gdańskich żłobków są przyjmowane też dzieci niepełnosprawne, o ile nie wymagają specjalistycznej opieki indywidualnej. Placówki są otwarte dla rodziców i opiekunów – można osobiście zapoznać się z ich działalnością, przebywać z dzieckiem, by ułatwić mu adaptację do nowych warunków, a także uczestniczyć aktywnie w życiu żłobka.

Bezpieczne miasto

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom oraz turystom przebywającym w Gdańsku stało się jednym z priorytetów władz miasta. Cel ten realizowany jest poprzez budowę monitoringu wizyjnego, finansowanie Straży Miejskiej i Ochotniczej Straży Pożarnej oraz dofinansowanie działalności Komendy Miejskiej Policji i Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

Monitoring wizyjny w mieście

W 1999 roku zainstalowano pierwszy monitoring zewnętrzny na starówce. Zmniejszenie statystyk tzw. przestępczości pospolitej w miejscach objętych monitoringiem (o ok. 30% w ciągu roku od instalacji) zaowocowało dalszą rozbudową i finansowaniem tego systemu, stąd nowy plan rozwoju systemu monitoringu wizyjnego w mieście do roku 2012.

W latach 2006–2010 zostało zainstalowanych 55 kamer, utworzono lokalne studio dozoru przy Komisariacie VIII przy ul. Kartuskiej, do Spółdzielni Mieszkaniowych Morena, Suchanino i Patronacka doprowadzono łącza światłowodowe, zainstalowano zestawy monitoringu wizyjnego w 20 tramwajach i 16 autobusach ZKM, utworzono lokalne studio dozoru oraz studio centralne w Komendzie Miejskiej Policji, doposażono lokalne studia monitoringu, oraz zmodernizowano mobilne studio monitoringu.

Ze środków budżetu miasta przekazanych na fundusz Wsparcia Policji wybudowano magistralę światłowodową, łączącą Komendę Wojewódzką Policji z Komendą Miejską Policji w Gdańsku. Inwestycja była niezbędna do integracji istniejących lokalnych studiów z Komisariatów: I–V z Centralnym Studiem w Komendzie Miejskiej Policji.

Działalność służb publicznych

Policja

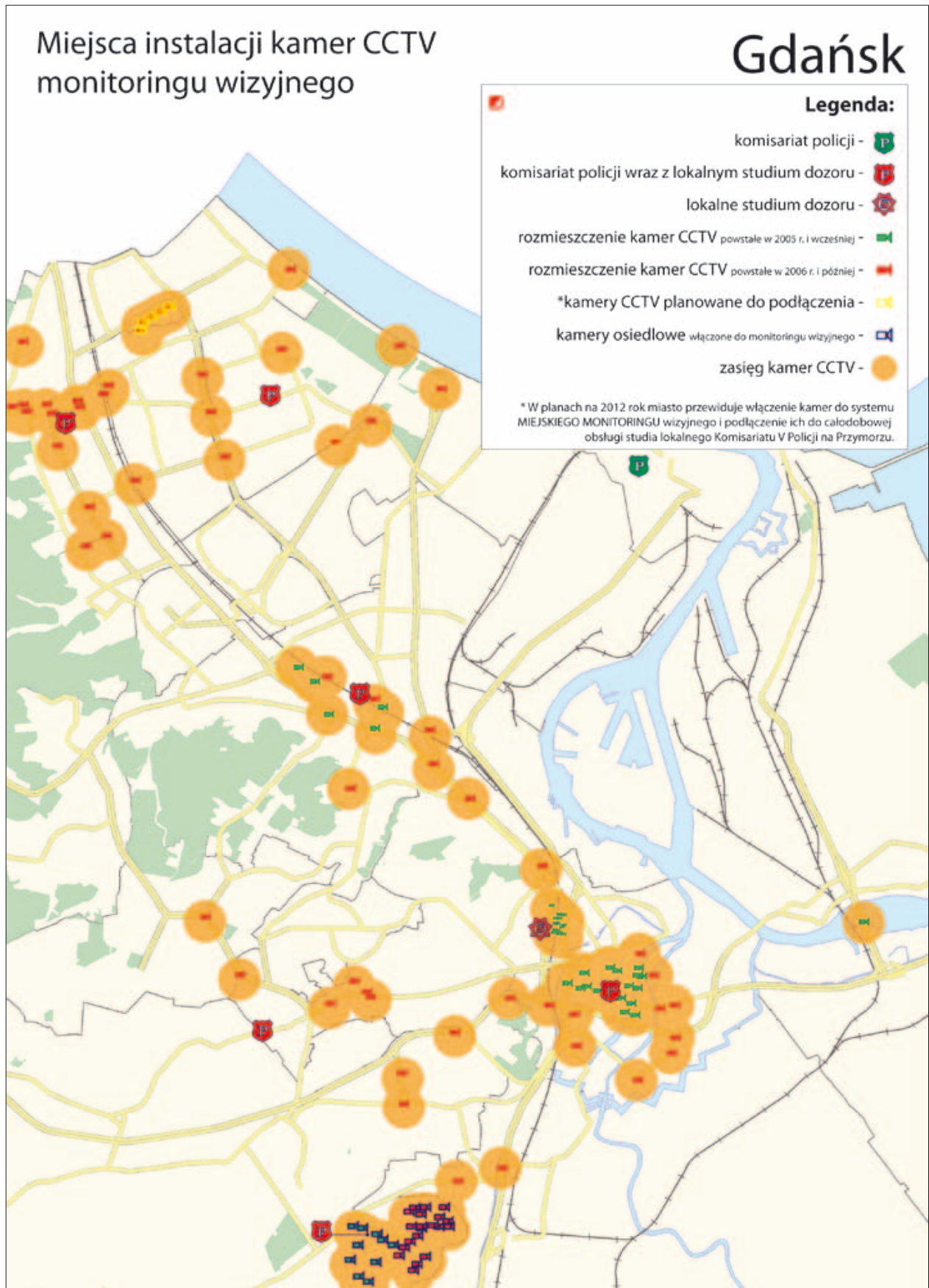
W latach 2006–2009 policja uzyskała dofinansowanie z budżetu miasta w wysokości ponad 7,5 mln zł. Ze środków miejskich dofinansowano budowę komisariatu na Przymorzu oraz sfinansowano: budowę Centrum Nadzoru Monitoringu Policji, zakup samochodów służbowych i alkomatów, dodatkowe patrole policyjne, nagrody dla wyróżniających się policjantów, miejski program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego. Miasto przekazało na rzecz policji w Gdańsku nieruchomości zabudowaną oraz budynek garażowy w dzielnicy Nowy Port, działki w dzielnicach Przymorze i Osowa oraz nieruchomości w dzielnicy Siedlce.

Dofinansowanie policji z budżetu miasta w latach 2006–2009 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	Suma
Środki z budżetu	1 604,0	2 653,0	2 178,5	1 120,6	7 556,1

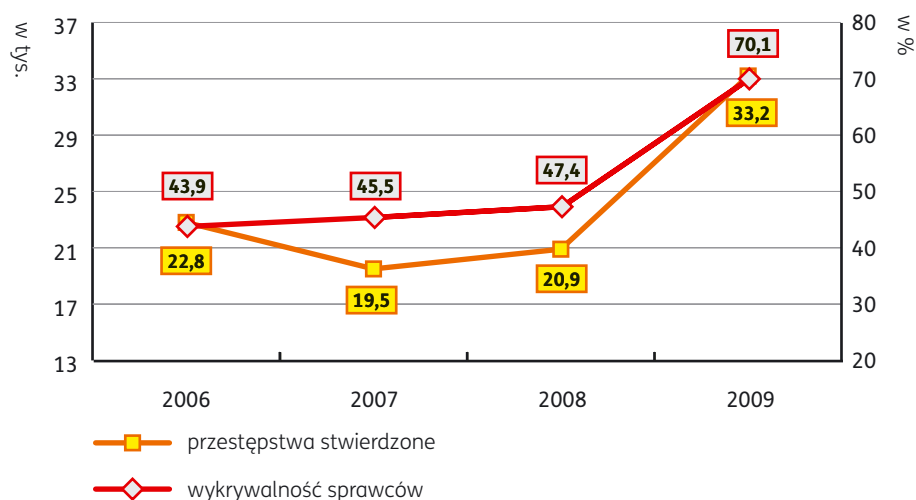
Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Monitoring wizyjny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Przestępstwa stwierdzone oraz ich wykrywalność w latach 2006–2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

W latach 2006–2009 wskaźnik wykrywalności sprawców wzrósł z 43,9% do 70,1%. W 2009 roku najwyższe wskaźniki wykrywalności osiągnęły komisariaty w Oliwie (89,1%) i we Wrzeszczu (81,7%). Dynamika średnioroczna przestępstw o charakterze kryminalnym w Gdańsku, w badanym okresie, spadła o niecały 1%. Największy spadek odnotowano w grupie „kradzieże pojazdów” (ponad 25%) oraz „kradzieże cudzej rzeczy” (prawie 13%).

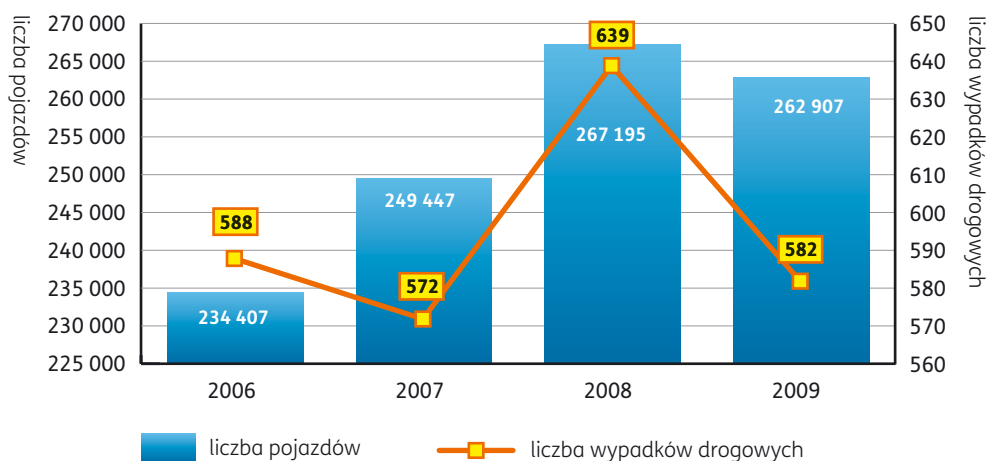
W wielu sytuacjach niezbędna jest ścisła współpraca wszystkich służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne.
Fot. archiwum Straży Miejskiej w Gdańsku

Bezpieczeństwo ruchu drogowego na terenie Gdańska w latach 2006–2009

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	Dynamika 2009/2008 (w %)
Liczba wypadków drogowych ogółem	588	572	639	582	91,1
Liczba kolizji drogowych	5 145	4 873	4 839	4 687	96,9
Osoby zabite na miejscu w wypadkach drogowych	14	20	14	22	157,1
Osoby, które zmarły w wyniku odniesionych obrażeń	11	7	6	11	183,3
Ciężko ranni	84	93	89	66	74,2
Lekko ranni	607	565	678	615	90,7

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Liczba pojazdów oraz wypadków drogowych w Gdańsku w latach 2006–2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności oraz Wydziału Spraw Obywatelskich.

Interwencje policji na terenie Gdańska w latach 2006–2009

Sposoby postępowania wobec sprawców	2006	2007	2008	2009	Dynamika średnioroczna
Pouczenia	69 509	32 810	29 707	26 210	-27,75%
Mandaty karne	23 144	29 227	28 297	30 148	9,21%
Wnioski o ukaranie	4 277	3 699	4 062	4 221	-0,44%
Liczba wykroczeń ogółem	96 930	65 736	62 066	60 579	-14,50%

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Straż Miejska

W latach 2006–2009 Straż Miejska uzyskała dofinansowanie w kwocie ponad 58 mln zł. Z tych środków sfinansowano modernizację budynku Komendy Straży Miejskiej, zakup samochodów specjalistycznych, motorowerów, komputerów i drukarek oraz realizację programu profilaktycznego „Bez strachu, agresji – bezpieczniej”, opracowanego w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”.

Samochód Patrołu Szkolnego służący do realizacji programów profilaktyczno-edukacyjnych z młodzieżą – zakupiony z dotacji budżetu państwa.

Fot. Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności

Finansowanie Straży Miejskiej z budżetu miasta w latach 2006–2009 (w tys. zł)

Środki przeznaczone	2006	2007	2008	2009	Suma
Na działalność SM	12 247	14 448	14 667	15 452	56 815
Na zakupy inwestycyjne	200	465	575	259	1 499
Suma	12 447	14 913	15 241	15 712	58 314

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

By zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa w mieście, liczba funkcjonariuszy Straży Miejskiej jest sukcesywnie zwiększana. W 2006 roku zabezpieczono środki finansowe na 296 etatów z budżetem 12 mln zł; obecnie jest to 315 etatów (stan na 30.VI.2010 roku), a budżet wynosi ponad 15 mln zł.

Interwencje Straży Miejskiej na terenie Gdańska w latach 2006–2009

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	Dynamika średnioroczna
Liczba interwencji ogółem, w tym:	92 444	111 521	74 338	105 845	4,62%
pouczenia	47 029	50 941	27 172	33 973	-10,27%
zawiadomienia o popełnieniu czynu karalnego	19 353	23 874	19 306	23 522	6,72%
kary grzywny na łączną kwotę (w tys. zł)	2 284	2 975	2 457	3 555	15,89%
mandaty karne wręczone osobiście	23 117	34 236	25 524	45 311	25,15%
na łączną kwotę (w tys. zł)	1 870	2 487	1 864	4 238	31,35%
interwencje wobec osób nietrzeźwych	1 378	977	1 062	925	-12,44%
wnioski do sądu o ukaranie	971	1 213	1 034	1 680	20,05%
przekazanie sprawców policji	137	114	54	66	-21,61%
pozostałe interwencje	459	166	186	368	-7,10%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Straż Pożarna

Podobnie jak policja, również straż pożarna jest regularnie dofinansowywana z budżetu miasta. W latach 2006–2009 kwota dofinansowania łącznie wyniosła ponad 4,8 mln zł i została przeznaczona głównie na usprawnienie działań Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej, utrzymanie Miejskiego Centrum Powiadamiania Ratunkowego oraz zakup sprzętu specjalistycznego, w tym samochodów gaśniczych.

Dofinansowanie Państwowej Straży Pożarnej z budżetu w latach 2006–2009 (w tys. zł)

	2006	2007	2008	2009	Suma
Środki z budżetu	1 224,0	1 488,0	1 011,2	1 106,7	4 829,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

W 2009 roku władze miasta wspomogły straż kwotą 1107 tys. zł, z czego 456,7 tys. zł przeznaczono na usprawnienie działania Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej i utrzymanie Miejskiego Centrum Powiadamiania Ratunkowego. W tym samym roku zakończono budowę strażnicy PSP; miasto dofinansowało tę inwestycję kwotą 4 mln zł.

Interwencje ratownicze Państwowej Straży Pożarnej w latach 2006–2009

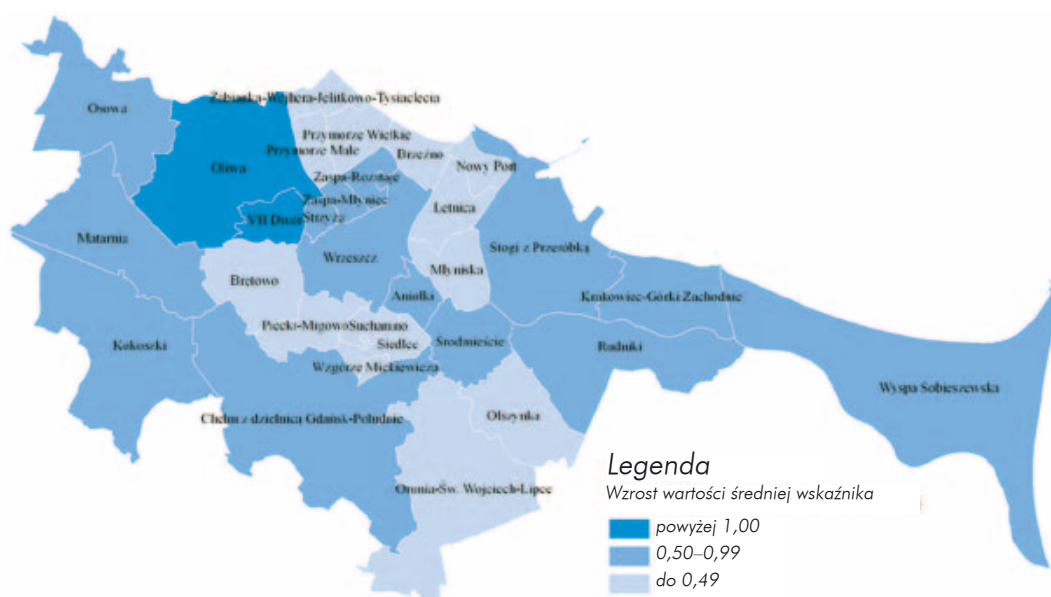
Interwencje ratownicze	2006	2007	2008	2009	Dynamika średnioroczna
Požary	2 630	2 523	2 772	2 667	0,47%
Inne zagrożenia	2 369	2 491	2 646	2 729	4,83%
Fałszywe alarmy	286	309	299	400	11,83%
Ogółem	5 285	5 323	5 717	5 796	3,12%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

Poczucie bezpieczeństwa gdańszczan

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Gdańska systematycznie się zwiększa. Średnia wartość wskaźnika „ogólny poziom poczucia bezpieczeństwa Gdańszczan” wzrosła z poziomu 3,46 w 2007 roku do 4,08 w 2009 roku*. Największy wzrost odnotowano w dzielnicach Oliwa i VII Dwór. Również w kategorii „poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania” zanotowano wzrost z poziomu 3,45 w 2007 roku do 4,66 w 2009 roku; także tutaj prym wiodą wcześniej wymienione dzielnice.**

Wzrost wartości średniej wskaźnika poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gdańska w latach 2007–2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu „Jakość życia w Gdańsku w 2007 i 2009 roku”.

* W pytaniach wykorzystano sześciostopniową skalę odpowiadającą ocenom szkolnym: celująco, bardzo dobrze, dobrze, dostatecznie, miernie, niedostatecznie.

** Na podstawie raportu „Jakość życia w Gdańsku w 2007 i 2009 roku”.

Pomoc społeczna

Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2015 roku

Od 2004 roku problemy społeczne są rozwiązywane w oparciu o Gdańską Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2015 roku (GSRPS). Zakres tematyczny objęty tym dokumentem pokrywa się z zakresem działań zawartym w Programie Operacyjnym „Gdańsk Równych Szans” stanowiącym jeden z programów operacyjnych Strategii Rozwoju Gdańska do 2015 roku. Szeroki katalog działań zawartych w tym dokumencie jest ukierunkowany na pomoc potrzebującym w obszarach takich jak, rynek pracy, bezpieczeństwo i ochrona prawna, edukacja, kultura, sport, polityka prorodzinna, ochrona zdrowia, mieszkalnictwo, udział w życiu społecznym. Tak szeroki wachlarz zadań wymaga wspólnego zaangażowania podmiotów publicznych i niepublicznych oraz ich poziomej współpracy w dążeniu do poprawy sytuacji osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie.

Bazując na celach GSRPS, opracowywane i realizowane są następujące programy:

- Program Współpracy Miasta z Organizacjami Pozarządowymi;
- Program Pomocy Rodzinie, Miejski Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy;
- Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Gdańsku;
- Gdański Program Rozwiązywania Problemu Bezdomności i Łagodzenia jej Skutków;
- Program Przeciwdziałania Wybranym Chorobom Społecznym w Gdańsku;
- Program Przeciwdziałania Narkomanii;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do grona beneficjentów działań strategicznych zalicza się m.in. osoby bezrobotne, bezdomne, niepełnosprawne, dzieci i młodzież pozbawione właściwej opieki rodziców biologicznych, absolwenci szkół, osoby starsze wiekiem, ofiary przemocy, osoby uzależnione, nosiciele wirusa HIV, osoby chore na AIDS, osoby opuszczające zakłady karne, osoby z grup dyskryminowanych z powodu płci, członków mniejszości narodowych i grup wyznaniowych, uchodźców oraz ofiary klęsk żywiołowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku

Obowiązek podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy, dlatego też co roku Rada Miasta Gdańska przyjmuje w formie uchwały Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GPPiRPA).

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu dotyczą znacznej części społeczeństwa, dlatego program był skierowany do wszystkich mieszkańców Gdańska, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z nadużywaniem alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką.

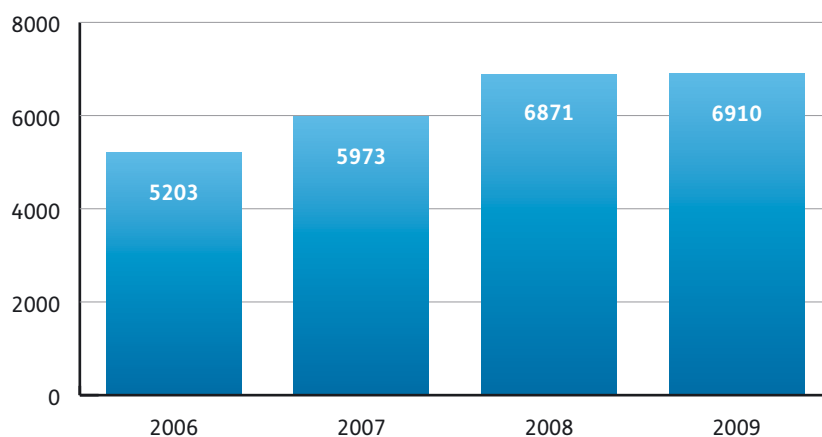
Zadania zawarte w GPPiRPA obejmują w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a przede wszystkim ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności wśród dzieci i młodzieży;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych doceniła jakość prowadzonych przez władze miasta działań i zakwalifikowała Gdańsk do Ogólnopolskiej Sieci Gmin Wiodących. Gminy wiodące realizują wszystkie zadania zapisane w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a sposób prowadzenia działań w zdecydowanej większości tych gmin ma charakter innowacyjny i długofalowy. Przedstawiciele Gmin Wiodących stanowią grupę ekspertów w działaniach agencji i innych samorządów, a wspólne spotkania z przedstawicielami gmin zapewniają potrzebną w tej działalności wymianę doświadczeń, umożliwiają wypracowanie nowych rozwiązań oraz są źródłem wsparcia merytorycznego dla nowych przedsięwzięć.

Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań GPPiRPA pochodzą z opłat za koncesje na sprzedaż napojów alkoholowych. Kwota wydatkowana na realizację programu w latach 2006–2009 wyniosła prawie 25 mln zł. Każdego roku udzielano wsparcia ponad stu tysiącom osób.

Wydatki na Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdańsku w latach 2006–2009 (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych.

W latach mijającej kadencji do najważniejszych działań związanych z realizacją programu należy zaliczyć:

- w 2006 roku – uruchomienie i działalność Miejskiej Poradni Terapii Uzależnień i Współzależnienia;
- w 2008 roku – likwidację Izby Wyrzeźwień i utworzenie oraz finansowanie działalności Pogotowia Socjalnego dla Osób Nietrzeźwych w Gdańsku;
- w 2008 roku – dofinansowanie utworzenia i działalności Centrum Integracji Społecznej;
- w 2009 roku – przekształcenie Gdańskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień od Alkoholu w jednostkę budżetową.

W ramach GPPiRPA działania podejmował także Ośrodek Terapii Dzieci i Młodzieży z Rodzin Alkoholowych, który świadczy usługi zdrowotne dla dzieci, młodzieży i rodziców doświadczających problemu alkoholowego w swoich rodzinach, a także młodzieży mającej problemy o podłożu alkoholowym. W latach 2006–2009 średnia roczna liczba beneficjentów działań ośrodka wyniosła 1117 osób, zaś wydatki poniesione przez tę instytucję z tytułu świadczonych usług zamknęły się w kwocie prawie 3,1 mln zł.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

W zakresie przeciwdziałania narkomanii władze Gdańska podejmują działania w trzech obszarach:

- profilaktyki;
- leczenia, rehabilitacji, ograniczania szkód zdrowotnych i reintegracji społecznej;
- badań i monitoringu.

Gdańsk jest jednym z pierwszych miast w Polsce, które oficjalnie uznały zjawisko narkomanii za problem społeczny. Na długo przed wprowadzeniem ustawowego obowiązku, bo już od 1999 roku, Gdańsk zaczął realizować zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii. Tak długie doświadczenie miało bezpośrednie przełożenie na jakość opracowywanego programu, którego projekt doceniono w 2007 roku na ogólnopolskim konkursie organizowanym przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej. Gdański projekt znalazł się wśród 20 najlepszych z ponad 300 realizowanych w całym kraju. Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gdańsku jest przykładem harmonijnego współdziałania samorządu lokalnego, placówek i instytucji branżowych oraz organizacji pozarządowych. Wszystkie te podmioty wzajemnie współpracują i uzupełniają się, tworząc spójny system działań z obszaru świadczonej pomocy.

W latach 2006–2009 w ramach przeciwdziałania narkomanii miasto Gdańsk zleciło realizację 102 projektów i zorganizowało konferencję naukową. W projektach tych uczestniczyło 142 336 osób, a realizowało je 19 organizacji pozarządowych, 4 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, 18 szkół, 4 placówki opiekuńczo-wychowawcze i 3 jednostki samorządowe. Na realizację programów w tych latach przeznaczono łącznie 2,6 mln zł.

Wydatki na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w latach 2006–2009

Rok	Liczba projektów	Liczba odbiorców	Wydatki (w zł)
2006	22	71 400	965 226
2007	26	47 853	624 246
2008	24	11 484	403 672
2009	30	11 599	629 738

Źródło: Wydział Spraw Społecznych.

Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Gdańsku

W grudniu 2009 roku Rada Miasta Gdańska podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Gdańsku na lata 2010–2013, będącego kontynuacją i rozwinięciem analogicznego programu na lata 2006–2009. Program w swych założeniach nawiązuje do Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych ONZ i Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych ONZ. Zgodnie z zawartymi w nim postanowieniami, władze Gdańska przy udziale społeczności lokalnej, będą wdrażały zadania mające na celu włączenie osób niepełnosprawnych w główny nurt życia społecznego, poprzez realizację usług społecznych oraz wspieranie działalności prowadzonej przez organizacje osób niepełnosprawnych. Przyjęcie takich założeń zobowiązuje do podejmowania działań ukierunkowanych m.in. na:

- podniesienie świadomości społeczeństwa na temat osób niepełnosprawnych;
- zapewnienie skutecznej pomocy medycznej i usług rehabilitacyjnych;
- zagwarantowanie środowiska wolnego od barier;
- zagwarantowanie edukacji;
- wspieranie aktywności zawodowej;
- tworzenie warunków, by osoby z niepełnosprawnością mogły żyć i realizować się we własnej rodzinie.

W realizacji przedstawionych w programie celów i wdrażania zawartych w nim działań ważną rolę odgrywają organizacje pozarządowe, zrzeszające osoby z niepełnosprawnością i ich opiekunów oraz organizacje specjalizujące się w świadczeniu usług społecznych i realizacji zadań z zakresu wspierania osób niepełnosprawnych w różnych sferach życia.

W lutym 2010 roku prezydent Paweł Adamowicz powołał Radę Programową, której zadaniem jest monitoring i ewaluacja programu. W jej skład weszli przedstawiciele wydziałów i jednostek organizacyjnych miasta oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych i pracodawców.

Gdański Program Rozwiązywania Problemu Bezdomności

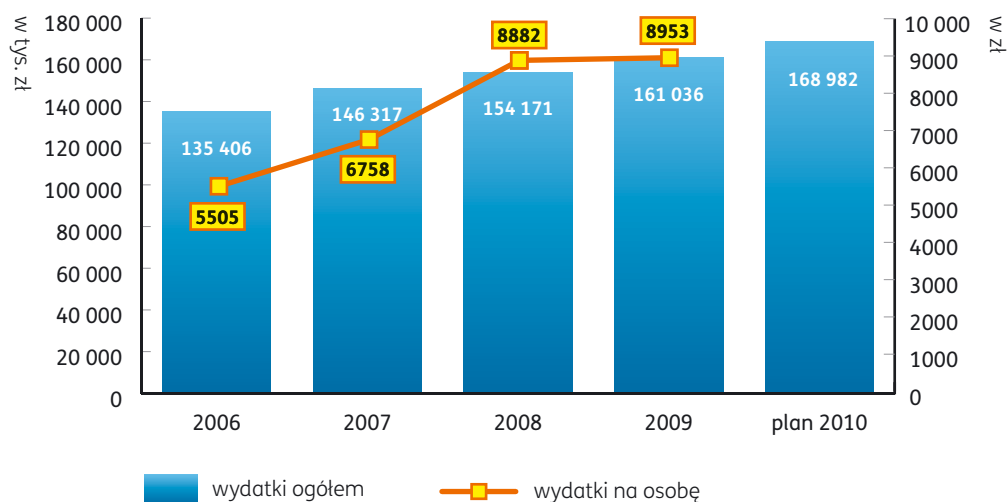
Gdański Program Rozwiązywania Problemu Bezdomności opiera się na nieustannej analizie problemów i potrzeb społecznych w zakresie bezdomności. Program ten obejmuje zadania z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i łagodzenia jego skutków. Ich podstawą jest zapobieganie powstawaniu, utrwalaniu się i poszerzaniu zjawiska bezdomności poprzez szeroko rozumiane działania profilaktyczne, osłonowe i aktywizujące. Mają one prowadzić do zapewnienia osobom zagrożonym bezdomnością bezpieczeństwa socjalnego oraz stwarzania warunków sprzyjających rozwiązywaniu problemów osób bezdomnych wynikających z braku schronienia, jak również do tworzenia szans i warunków umożliwiających konkretnym osobom i grupom społecznym wyjście z bezdomności przez wykorzystanie ich własnych zasobów. W pracy nad programem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, organizacji pozarządowych, środowiska naukowego, policji i Straży Miejskiej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Za organizację i funkcjonowanie Systemu Pomocy Społecznej w Gdańsku odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS), który jest jednostką organizacyjną Miasta.

Rokrocznie wzrasta kwota pieniędzy przekazywanych z budżetu Gdańska na zadania realizowane przez MOPS. Ze względu na spadek liczby rodzin oraz osób korzystających z usług pomocy społecznej, rosną wydatki w przeliczeniu na jedną osobę – co roku średnio o 17,6%. Jest to o tyle ważne, że wzrost ten przekłada się bezpośrednio na podwyższenie jakości i poszerzenie katalogu świadczeń udzielanych w ramach Systemu Pomocy Społecznej w Gdańsku.

Wydatki na pomoc społeczną w Gdańsku w latach 2006–2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Najczęściej korzystającymi z usług Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej bywają rodziny cierpiące z powodu ubóstwa, niepełnosprawności, bezrobocia bądź długotrwałych chorób.

Liczba rodzin będących podopiecznymi MOPS według powodu trudnej sytuacji życiowej w latach 2006–2009

Powód trudnej sytuacji życiowej podopiecznych	2006	2007	2008	2009
Ubóstwo*	7 730	6 340	5 469	5 182
Niepełnosprawność	4 179	4 110	4 104	4 064
Bezrobocie	3 473	2 447	1 963	2 012
Długotrwała choroba	2 094	2 133	2 770	2 853
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	2 093	2 292	1 425	1 539
Bezdomność	858	825	713	772

* Ubóstwo traktowane jako powód współwystępujący
Źródło: MOPS.

Formami pomocy stosowanymi w takich przypadkach są: zasiłki stałe i okresowe, praca socjalna, posiłki, udzielanie schronienia czy też usługi opiekuńcze.

Wartość świadczeń dla podopiecznych pomocy społecznej według wybranych form udzielonej pomocy w latach 2006–2009 (w tys. zł)

Formy pomocy	2006	2007	2008	2009
Zasiłki stałe	7942	8552	8873	9524
Zasiłki okresowe	984	1069	1234	1622
Schronienie	2211	2135	2449	3064
Posiłek	950	901	852	925
Usługi opiekuńcze	1790	1822	3121	2804
w tym specjalistyczne	69	80	27	58
Inne zasiłki celowe i w naturze – ogółem	7036	7218	6315	6059

Źródło: MOPS.

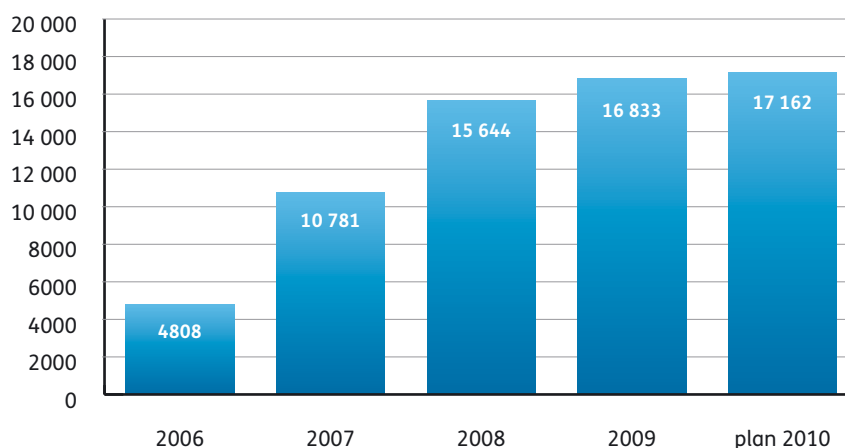
W latach mijającej kadencji MOPS kontynuował szereg zadań związanych z realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2015. W okresie od 2006 do 2009 roku pracownicy Systemu Pomocy Społecznej w Gdańsku zrealizowali 591 projektów opierających się na wymienionych wcześniej programach Strategii.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej partycypował też w projektach finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Najczęściej przedsięwzięcia te koncentrowały się na działaniach mających na celu polepszenie sytuacji beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych bezrobociem, bezdomnością, ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Były to następujące projekty:

- „Europejskie standardy aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi i osób bezdomnych”, realizowany w ramach ukierunkowanego na promocję mobilności zawodowej oraz innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych Programu Leonardo da Vinci (2006);
- „Innowacyjne metody podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników systemu pomocy społecznej”, realizowany w ramach Programu Leonardo da Vinci (2006–2007);
- „Opiekun usamodzielnienia doradcą zawodowym młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze”, realizowany w ramach Programu Leonardo da Vinci (2007–2008);
- „Agenda Bezdomności – Standard Aktywnego Powrotu na Rynek Pracy”, organizowany w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL (2006–2007);
- „Zwiększenie świadomości społecznej oraz wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w zakresie rzecznictwa i monitoringu – gdańskie koalicje społeczności lokalnych – szansą na zwiększenie aktywności obywatelskiej”, będący częścią programu „Środki Przejściowe” (2006–2007);
- „Projekt badawczy Ekskluzja II – badanie wykluczenia społecznego i ubóstwa w Gdańsku” – projekt uzyskał maksymalną liczbę punktów podczas oceny merytorycznej na etapie wnioskowania (2008);
- „Systematycznie do celu” – będzie realizowany do roku 2013; jego celem jest zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej osób bezrobotnych, poszukujących pracy lub niepozostających w zatrudnieniu, będących w wieku aktywności zawodowej i korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej (2008–2010);
- „Razem dla siebie, razem dla innych” – pierwszym etapem projektu były badania mające na celu zidentyfikowanie potrzeb osób po 45. roku życia, pozostających bez zatrudnienia (również osób niepełnosprawnych mających możliwość pracy, a także osób po opuszczeniu zakładu karnego i z problemem alkoholowym) (2008–2009); etap drugi obejmował organizację szkoleń z zakresu aktywizacji zawodowej – w zajęciach doksztalających wzięło udział 60 osób.

Zadania z zakresu pomocy społecznej są też zlecane podmiotom niepublicznym, w tym głównie organizacjom pozarządowym. Co roku realizuje je około 50 takich podmiotów. Rokrocznie zwiększa się wysokość środków finansowych przeznaczanych przez władze Gdańska na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe. Średniorocznie wydatki te rosły o ponad 37%. Łącznie w latach 2006–2010 na dotacje z tego tytułu przeznaczono z budżetu miasta ponad 65 mln zł.

Kwota dotacji przeznaczonej na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej zleconych podmiotom niepublicznym w latach 2006–2010 (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych.

Domy opieki społecznej i placówki opiekuńczo-wychowawcze

Osoby niemogące samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym oraz osoby, którym nie można zapewnić bezpośredniego wsparcia w formie usług opiekuńczych, korzystają z opieki świadczonej w domach pomocy społecznej. Obecnie na terenie Gdańska funkcjonuje siedem tego typu placówek, w których w latach mijającej kadencji co roku schronienie znajdowały 564 osoby. Dodatkowo w Gdańsku znajdują się cztery rodzinne domy pomocy, z usług których w latach 2006–2009 rokrocznie korzystało średnio 37 osób. W mieście działa też 17 placówek opiekuńczo wychowawczych typu: rodzinnego, socjalizacyjnego, interwencyjnego oraz wielofunkcyjnego. W tych placówkach dzieci i młodzież w różnym wieku otrzymują wsparcie zaspokajające ich potrzeby oraz wspierające ich rozwój. Pokrzywdzeni przez los młodzi ludzie mogą liczyć m.in. na wyżywienie, dostęp do opieki zdrowotnej, dostęp do zajęć wychowawczych, edukacyjnych, w tym także tych wyrównujących opóźnienie rozwojowe i szkolne, dostęp do nauki oraz pomoc w nauce, wyposażenie w odpowiednie środki, w tym odzież, leki, podręczniki i przybory szkolne, a także zabawki. Od roku 2006 do roku 2009 w gdańskich placówkach opiekuńczo-wychowawczych zapewniono opiekę średnio 440 dzieciom rocznie.

Ważnym elementem systemu opieki społecznej w Gdańsku są placówki opiekuńcze dla dzieci i młodzieży takie jak Dom Integracyjno-Rodzinny w Gdańsku-Wrzeszczu.
Fot. Jerzy Pinkas

Spółeczeństwo obywatelskie

Spółeczeństwo obywatelskie oznacza taką formę organizacji zbiorowości ludzkiej, której członkowie aktywnie uczestniczą w wielu sferach jej życia, w tym gospodarczej, politycznej czy kulturalnej. Obywatele z własnej inicjatywy podejmują działalność na forum publicznym samodzielnie bądź zrzeszając się w wieloosobowe, zorganizowane grupy.

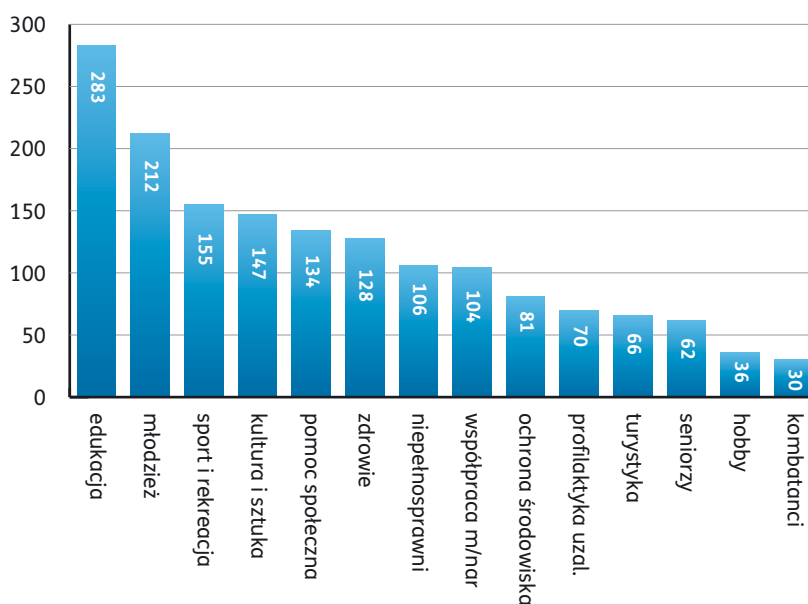
W praktyce często utożsamia się społeczeństwo obywatelskie m.in. z działalnością wieloosobowych podmiotów, określanych mianem organizacji pozarządowych. Ich działania są ukierunkowane na zaspokajanie różnych potrzeb społeczności lokalnych, często poprzez uczestnictwo w realizacji zadań publicznych. Wzrost roli organizacji pozarządowych w tego typu przedsięwzięciach przynosi wiele korzyści lokalnemu środowisku. Po pierwsze przyczynia się do poprawy jakości świadczonych usług publicznych, po drugie zaś wzmacnia sektor pozarządowy, przyczyniając się do profesjonalizacji jego działania i upowszechniania wiedzy na jego temat wśród obywateli.

Organizacje pozarządowe w Gdańsku

W Gdańsku jest zarejestrowanych ponad 1200 organizacji pozarządowych, w tym 64 fundacje. Spośród wszystkich podmiotów 193 posiadają status organizacji pożytku publicznego. W celu ich lepszej identyfikacji Urząd Miejski w Gdańsku prowadzi bazę, w której do tej pory zarejestrowało się 595 podmiotów. Baza organizacji, oprócz funkcji informacyjnej, jest również wykorzystywana do bezpośredniej komunikacji działań władz Gdańska, których potencjalnym beneficjentom mogą być m.in. organizacje pozarządowe, jak choćby ogłaszanie otwartych konkursów na dofinansowanie ich działalności.

Największa liczba organizacji deklaruje działanie w szeroko pojętym obszarze edukacji (283). Nieco mniej (212) poświęca się pracy z młodzieżą. Innymi popularnymi w gdańskim środowisku pozarządowym dziedzinami są sport i rekreacja (155), kultura i sztuka (147), pomoc społeczna (134) oraz zdrowie (128). Należy dodać, iż większość zarejestrowanych w bazie organizacji określa zakres swojej działalności poprzez kilka dziedzin czy grup beneficjentów.

Obszary działalności oraz liczba gdańskich organizacji pozarządowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Organizacji Pozarządowych (www.gdansk.pl).

Gdańska Rada Pożytku Publicznego

Gdańska Rada Pożytku Publicznego powstała już w pierwszym roku obowiązywania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a więc w roku 2005. Jeszcze wcześniej, bo od 1995 roku, w ramach współpracy środowiska samorządowego i pozarządowego funkcjonowała tzw. komisja konsultacyjna, której GRPP była naturalnym następcą. Ścisłym partnerem GRPP jest Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych (GROP), będąca jednostką reprezentującą organizacje pozarządowe, zarejestrowane lub działające na terenie Gdańska. W jej skład wchodzi 16 przedstawicieli lokalnego środowiska pozarządowego.

Rada Pożytku Publicznego jest organem doradczo-opiniującym Prezydenta Miasta Gdańska oraz inicjatywnym w zakresie działalności pożytku publicznego. Kadencja Rady trwa dwa lata, zaś w skład jej wchodzi przedstawiciele Rady Miasta Gdańska, Prezydenta Miasta Gdańska, Urzędu Miejskiego w Gdańsku, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdańsku oraz Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych. Z grona członków Rady wybieranych jest dwóch współprzewodniczących. Podobnie jak przy określaniu całego składu tak i w tym przypadku, obowiązuje zasada parytetu sektorowego – jeden ze współprzewodniczących jest reprezentantem samorządu, drugi organizacji pozarządowych. Posiedzenia Rady odbywają się w Urzędzie Miejskim w Gdańsku, nierzadko przy udziale prezydenta miasta.

Zadania GRPP koncentrują się w szczególności na opiniowaniu aktów prawa lokalnego i działań dotyczących organizacji pozarządowych, w tym: sprawozdań z realizacji programów współpracy Gdańska z organizacjami pozarządowymi, występowaniu do Prezydenta i Rady Miasta Gdańska z propozycjami rozwiązań prawnych i działań w sferze pożytku publicznego, opracowywaniu i przedstawianiu prezydentowi rocznego programu współpracy Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok następny oraz rekomendowaniu wypracowanych standardów usług społecznych.

Do najważniejszych wydarzeń, które były efektem działania GRPP, należy zaliczyć:

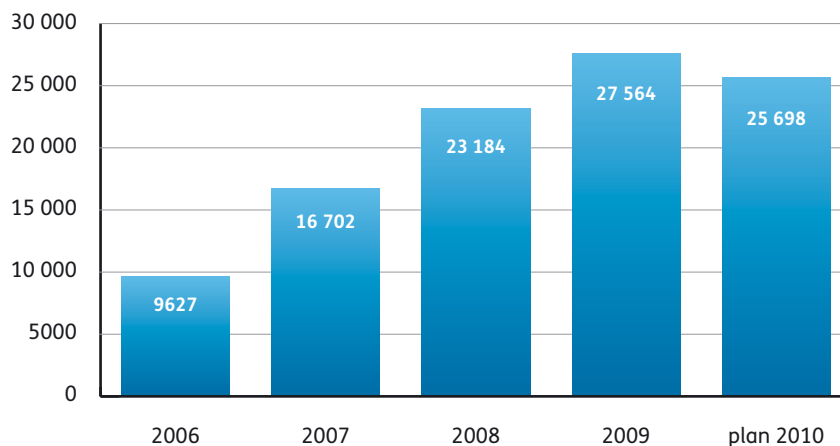
- utworzenie w 2007 roku, w ramach Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego, Referatu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi;
- ustanowienie ramowego kalendarza konkursów grantowych dla organizacji pozarządowych w Urzędzie Miejskim;
- wprowadzenie na stałe corocznej ewaluacji Programu Współpracy Miasta Gdańska z Organizacjami Pozarządowymi;
- wpisanie do Programu Współpracy Miasta Gdańska z Organizacjami Pozarządowymi na 2009 rok zapisu o współkształtowaniu ładu przestrzennego i udziału mieszkańców w podejmowaniu decyzji dot. rozwoju miasta i polityki społecznej;
- wydanie i upowszechnienie publikacji dotyczących szczegółowych warunków udzielania dotacji dla organizacji pozarządowych z budżetu Gdańska.

Współpraca finansowa z trzecim sektorem

Władze Gdańska co roku przekazują środki finansowe z budżetu na realizację zadań przez podmioty pozarządowe. W obszarze działań objętych wsparciem znajdują się takie dziedziny jak: pomoc społeczna, edukacja, kultura, sport, wolontariat, wspieranie rozwoju społeczności lokalnych, demokracja i prawa człowieka, wypoczynek dzieci i młodzieży, zapobieganie alkoholizmowi i narkomanii, ochrona środowiska czy rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy.

W latach minionej kadencji wydatki z tego tytułu rosły średnio o prawie 28% rocznie. Łącznie w latach 2006–2010 na realizację tych zadań przez organizacje pozarządowe miasto przeznaczyło prawie 103 mln zł.

Wydatki na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe w Gdańsku w latach 2006–2010 (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

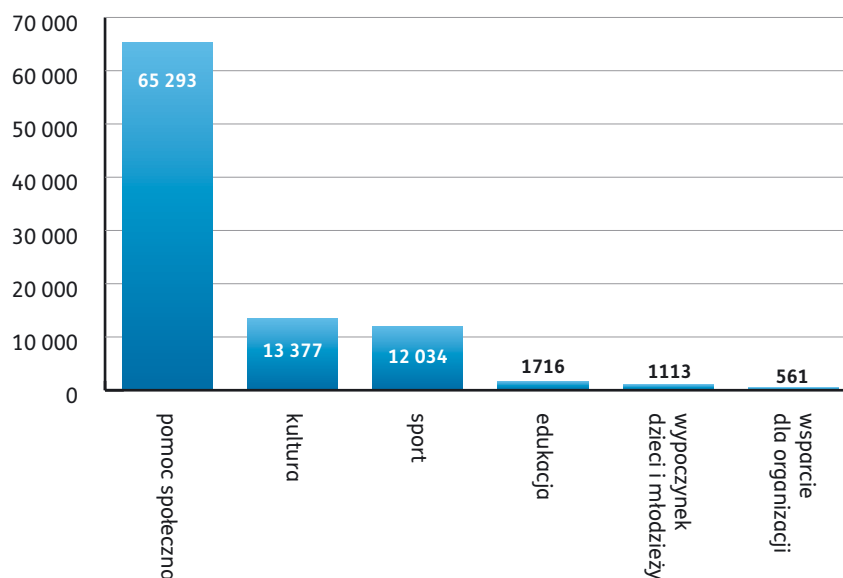
W okresie od 2006 do 2010 roku zdecydowanie największa część dotacji została przekazana na działania w obszarze pomocy społecznej – od niecałych 5 mln w 2006 roku do niespełna 17 mln w roku 2009, co przełożyło się na średnioroczny wzrost na poziomie prawie 38%. Drugą co do wielkości dziedziną dotowaną z funduszy przekazanych na realizację zadań z organizacjami pozarządowymi była kultura – na ten cel miasto przekazywało rocznie od ok. 2,2 mln do 3,7 mln zł. W roku 2009 nastąpił znaczący wzrost wydatków na projekty okołosportowe, w związku z organizacją Mistrzostw Świata w Koszykówce EuroBasket 2009. Na realizację projektu prowadzonego przez Polski Związek Koszykówki, związanego z rozgrywaniami w Gdańsku meczów grupowych mistrzostw, przeznaczono kwotę 2,5 mln zł.

Wydatki na zadania realizowane w Gdańsku przez organizacje pozarządowe według wybranych obszarów działania w latach 2006–2009 (w tys. zł)

Obszar działania	2006	2007	2008	2009	plan 2010
Pomoc społeczna	4 808	10 781	15 644	16 897	17 164
Kultura	2 412	2 572	2 184	2 547	3 662
Sport	1 250	1 255	1 876	4 454	3 199
Edukacja	322	439	480	154	321
Wypoczynek dzieci i młodzieży	184	220	267	242	200
Wsparcie organizacji pozarządowych oraz wolontariat	50	99	147	144	121

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych.

Suma wydatków na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe w Gdańsku w latach 2006–2009 (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych.

Ważne inicjatywy i wydarzenia

Od roku 2007 w strukturze organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku funkcjonuje Referat Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. W celu wzmocnienia funkcji koordynacyjnej Referatu przygotowano i przyjęto do realizacji Zarządzenie Prezydenta Miasta Gdańska w sprawie ujednoczenia procedur w zakresie koordynacji i bieżącej współpracy Gdańska z organizacjami pozarządowymi. Wprowadza ono obowiązek informowania Referatu o wszelkich działaniach których potencjalnym odbiorcą mogłyby być organizacje pozarządowe oraz wspólny dla wszystkich wydziałów i jednostek miejskich wzór sprawozdawczości z realizacji zadań publicznych, zleconych organizacjom pozarządowym.

W roku 2009 Gmina Miasta Gdańska zrealizowała dwa projekty dofinansowane ze środków Unii Europejskiej. Pierwszym był rozpoczęty w 2008 roku projekt „My Generation”, realizowany w ramach programu URBACT II i finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Jego podstawowym celem była promocja pozytywnego potencjału młodego pokolenia oraz wypracowanie polityki młodzieżowej miasta. Drugim był projekt o nazwie „Skuteczne Partnerstwo Lokalne” (finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego), którego głównym celem było wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, jego aktywizacji zawodowej i społecznej. Projekt stanowił przedsięwzięcie istotne dla rozwoju współpracy miasta i jego jednostek z organizacjami pozarządowymi, a także pomiędzy tymi organizacjami, a sektorem przedsiębiorczości i biznesu.

Pod koniec kwietnia 2009 roku nastąpiło ważne wydarzenie w obszarze współpracy międzysektorowej – podpisanie Porozumienia o Ponadlokalnej Współpracy Partnerskiej, zawartego w ramach Gdańskiej Sieci Partnerstw Lokalnych między przedstawicielami podmiotów działających na rzecz integracji społecznej a miastem. Sygnatariusze porozumienia zobowiązali się do podejmowania działań ukierunkowanych na tworzenie płaszczyzny współpracy lokalnej i ponadlokalnej, na kształtowanie postaw obywatelskich i budowanie więzi międzysąsiedzkich, będących podstawą silnej wspólnoty lokalnej i odpowiedzialności za najbliższe otoczenie.

Gdańska Sieć Partnerstw Lokalnych to powstały w 2007 roku ruch społeczny zorientowany na współdziałanie wielu podmiotów. Jego celem jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego w Gdańsku. Sieć tworzą organizacje zaangażowane w rozwój lokalny, działające w dzielnicach: Dolne Miasto, Orunia, Stogi, Wrzeszcz, Nowy Port, Stare Przedmieście, Oliwa, Morena, Ujeścisko, a także Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych, Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej oraz przedstawiciele władz Gdańska.

Doceniając zaangażowanie organizacji pozarządowych w życie społeczne miasta i promując ich działania, prezydent Gdańska przyznaje co roku dwie nagrody: Gdańskiego Darczyńcy Roku oraz Nagrodę im. Lecha Bądkowskiego dla najlepszej organizacji pozarządowej. W 2009 roku nagrodę im. Lecha Bądkowskiego przyznano gdańskiemu kołu Towarzystwa im. Fryderyka Chopina. Organizacja ta została nagrodzona za wybitne działania na rzecz rozwoju kulturalnego Gdańska oraz integracji sektora pozarządowego. Oprócz honorowego tytułu laureat prestiżowej nagrody otrzymał 20 tys. zł. W tym samym roku tytułem Gdańskiego Darczyńcy Roku uhonorowano Piotra Dzika, gdańskiego radnego, który od lat wspiera najuboższych mieszkańców Gdańska oraz angażuje się w akcje społeczne o charakterze dobroczynnym.

Prezydent Miasta Gdańska co roku honoruje największych gdańskich społeczników nagrodą im. Lecha Bądkowskiego.
Fot. Jerzy Pinkas

Laureaci nagród im. Lecha Bądkowskiego oraz Gdańskiego Darczyńcy Roku w latach 2006–2009

Rok	Laureaci nagród	
	Nagroda im. Lecha Bądkowskiego	Gdański Darczyńca Roku
2006	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – koło w Gdańsku	Bogumiła Rydlewska
2007	Fundacja Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych	Henryk Janikowski
2008	Stowarzyszenie Stara Oliwa	nie wyłoniono
2009	Towarzystwo im. Fryderyka Chopina – koło w Gdańsku	Piotr Dzik

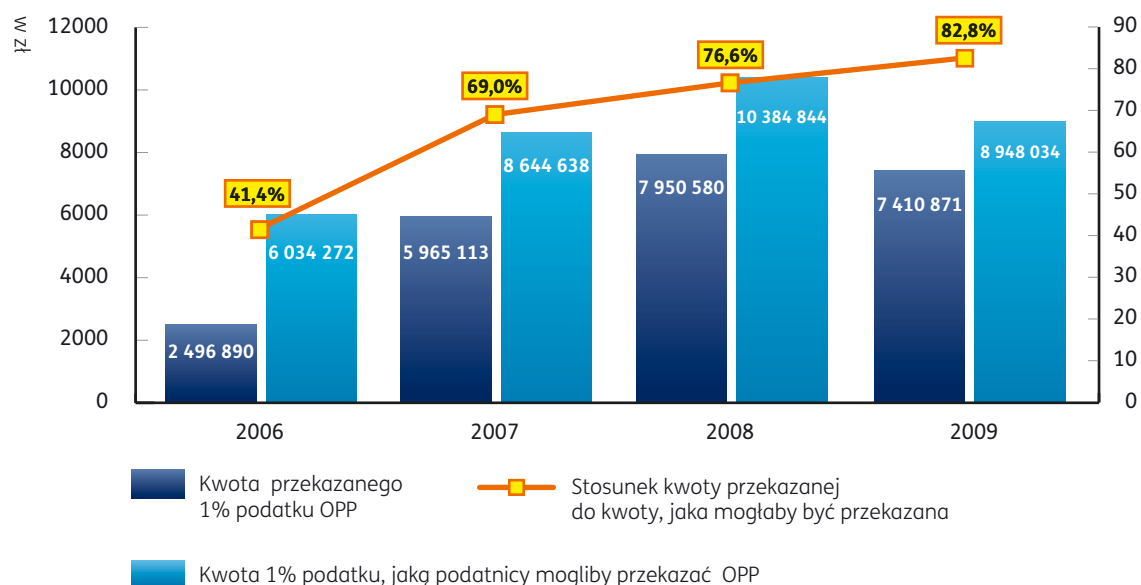
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych.

Wsparcie gdańszczan dla organizacji pożytku publicznego

Od 2004 roku podatnicy mogą przekazywać 1% swojego podatku dochodowego na rzecz organizacji pożytku publicznego (OPP). Z takiej możliwości co roku korzysta coraz większa liczba uprawnionych do tego gdańszczan – w roku 2006 zrobiło to nieco ponad 26 tysięcy osób (10,8% podatników), zaś w 2009 było ich już prawie 108 tysięcy (42,9% podatników).

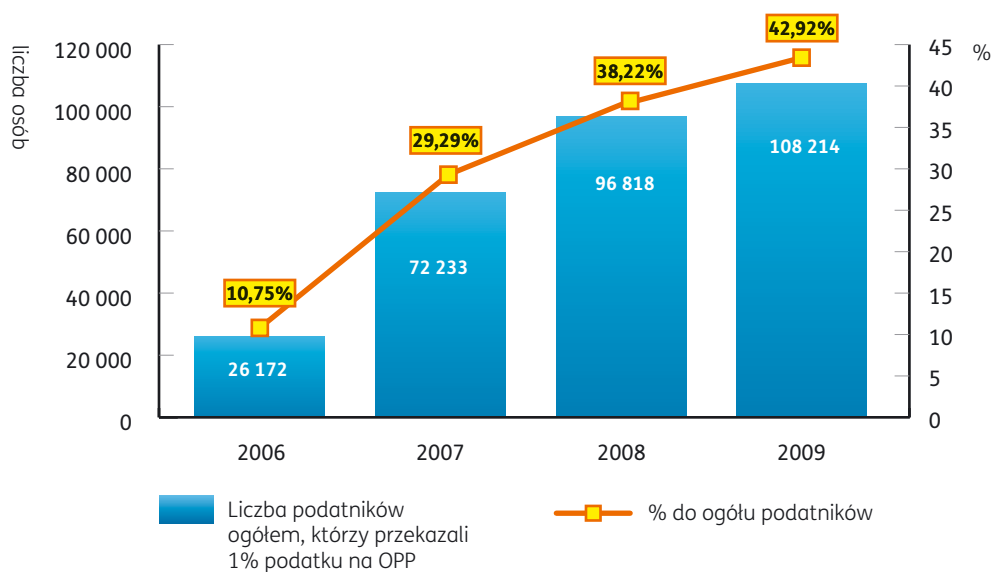
Władze miasta aktywnie zachęcają gdańskich podatników do przekazywania 1% na rzecz OPP, oferując w zamian za taki gest wejściówki na koncerty i inne wydarzenia kulturalne.

Kwota przekazanego 1% podatku przez podatników z terenu Gdańska oraz kwota, jaką mogliby przekazać podatnicy na rzecz OPP w latach 2006–2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Izby Skarbowej w Gdańsku.

Liczba podatników z terenu Gdańska, którzy w latach 2006–2008 przekazali 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Izby Skarbowej w Gdańsku.

Miasto i jego władze angażują się bezpośrednio w wiele inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe, wśród nich także Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.
Fot. Jerzy Pinkas

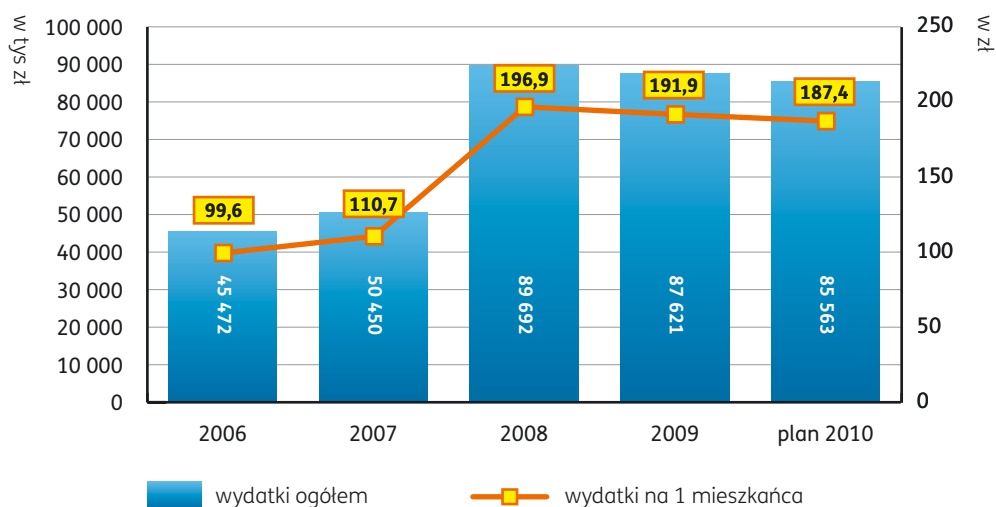
Europejskie centrum kultury

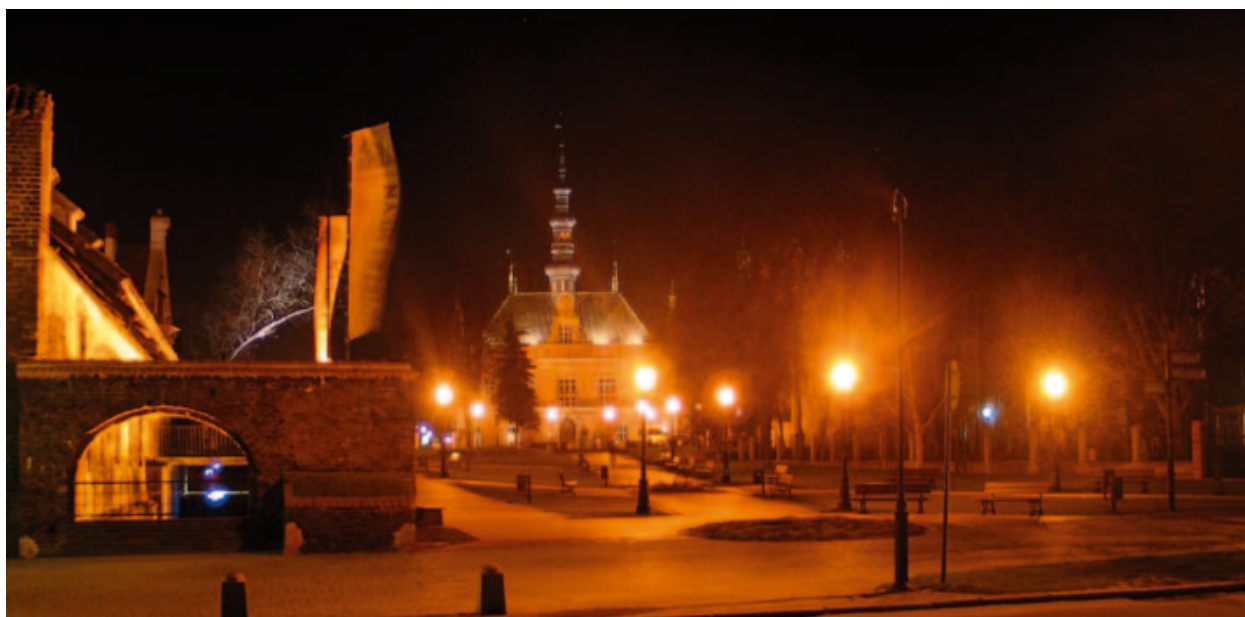
Ze względu na wyjątkowość swojego położenia geograficznego Gdańsk przez wieki był miejscem rozkwitu różnorodnej kultury duchowej i materialnej. Tysiącletnie miasto przybyszom z całej Europy zawdzięcza dzisiaj niepowtarzalną architekturę, różnorodne tradycje oraz bogatą historię, którą kształtował duch tolerancji i wolności.

Świadome tego władze miasta dokładają wielu starań, aby Gdańsk stał się istotnym punktem na kulturalnej mapie Polski i Europy. Prezydent Gdańska obejmuje mecenatem wiele imprez i inicjatyw kulturalnych, pomaga utalentowanym artystom, wspiera działalność istniejących i powstawanie nowych instytucji kultury, a także przekazuje środki na pielęgnację zabytków. W sumie w latach mijającej kadencji na finansowanie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego władze miasta przeznaczyły około 360 mln zł.

Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w latach 2006–2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

W wieczornych światłach najlepiej poczuć ducha wolności wielokulturowego miasta.
Fot. ZDiZ

Gdańskie instytucje kultury

Muzeum Historyczne Miasta Gdańska (MHMG)

To największy w Polsce kompleks muzealny, którego właścicielem jest samorząd terytorialny. Wystawy stałe i czasowe można oglądać w kilku zabytkowych obiektach należących do muzeum: w Ratuszu Głównego Miasta, Dworze Artusa, Domu Uphagena, kompleksie Wieży Więziennej i Katowni (tu mieści się powstałe w 2006 roku Muzeum Bursztynu), Muzeum Zegarów Wieżowych w kościele św. Katarzyny, Twierdzy Wisłoujście, Wartowni nr 1 na Westerplatte oraz Muzeum Poczty Polskiej. Muzeum Historyczne Miasta Gdańska jest inspiratorem i organizatorem wielu unikatowych wystaw oraz wydarzeń kulturalnych. Muzeum aktywnie uczestniczy w akcji Europejska Noc Muzeów, organizuje liczne przedsięwzięcia związane z prezentacją bursztynu i wyrobów bursztynowych w kraju i za granicą.

Teatr Miejski „Miniatura” mieszczący się we Wrzeszczu to utrzymywany w pełni z budżetu miejskiego teatr, którego repertuar jest skierowany przede wszystkim do najmłodszego pokolenia widzów. Placówka dysponująca profesjonalną sceną, oświetleniem, nagłośnieniem oraz mieszczącą 237 widzów widownią stanowi doskonałe zaplecze dla przedstawień teatralnych. Udostępnia ona również swoje podwoje innym teatrom oraz instytucjom na organizację koncertów, konferencji, sympozjów i spotkań.

W 2007 roku teatr obchodził 60-lecie działalności. W marcu 2010 roku dyrektor „Miniatury” Konrad Szachnowski za wybitne osiągnięcia artystyczne został uhonorowany srebrnym medalem „Gloria Artis”, przyznawanym przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego. „Gloria Artis” jest najbardziej prestiżowym odznaczeniem państwowym za działalność na polu kultury.

Zespół Muzyki Dawnej Cappella Gedanensis

Nawiązując do bogatej twórczości muzycznej dawnego Gdańska zespół kontynuuje tradycje założonej w XVI wieku Kapeli Rajców Miejskich. Wykonuje opracowane i wydane drukiem arcydzieła muzyki gdańskiej. W latach 2006–2010 zespół dał ponad 300 koncertów, których wysłuchało przeszło 131 tys. osób.

Polski Chór Kameralny Schola Cantorum Gedanensis – zaliczany do elity zawodowych zespołów wokalnych w Europie

rocznie daje kilkadziesiąt koncertów. Zainteresowania tego wszechstronnego zespołu, skupiającego doskonałych solistów – śpiewaków i instrumentalistów – koncentrują się głównie na muzyce a cappella. Z równym powodzeniem wykonują oni zarówno utwory doby romantyzmu, jak i współczesne. Nie dziwi więc, iż wielu kompozytorów światowej sławy dedykuje zespołowi swoje kompozycje. W roku 2008 chór obchodził trzydziestolecie swojego istnienia.

Centrum Sztuki Współczesnej „Łażnia”

CSW „Łażnia” z siedzibą przy ul. Jaskółczej jest miejscem prezentacji najnowszej sztuki polskiej i zagranicznej, w której można odnaleźć zmienność, energię i śmiałość. Jest najlepiej rozpoznawalną instytucją wystawienniczą w Trójmieście. Oferta „Łażni” jest bardzo szeroka i obejmuje organizację wystaw i koncertów, prezentacje filmowe, spotkania, panele dyskusyjne, warsztaty plastyczne i muzyczne. Centrum Sztuki Współczesnej kieruje swe działania także do najmłodszych, angażując się w edukację kulturalną w zakresie sztuki współczesnej. Pierwsze wystawy w pustym budynku dawnej Łażni Miejskiej zostały zorganizowane w roku 1992 z inicjatywy studentów ASP oraz artystów skupionych wokół

Galerii Wyspa. Jednocześnie artyści podjęli starania o utworzenie w tym miejscu stałej instytucji służącej sztuce najnowszej. Instytucja taka została powołana w roku 1998 pod dzisiejszą nazwą. Planowane jest także zaadaptowanie na potrzeby Centrum budynku dawnej łaźni przy ul. Strajku Dokerów w Nowym Porcie. Znanym i rozpoznawalnym przedsięwzięciem CSW jest „Galeria Zewnętrzna Miasta Gdańska” – międzynarodowy konkurs na stworzenie kolekcji trwałych dzieł sztuki w przestrzeni miejskiej.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna (WiMBP) im. Josepha Conrada-Korzeniowskiego.

Jest to instytucja utrzymywana wspólnie przez władze Gdańska i samorząd województwa pomorskiego. Poza gromadzeniem i udostępnianiem zbiorów biblioteka angażuje się w działania o charakterze edukacyjnym i promocyjnym. W skład instytucji oprócz Biblioteki Głównej wchodzi 31 filii, w tym nowa, otwarta w 2009 roku filia nr 63 w gdańskiej dzielnicy Stogi. Ważnymi wydarzeniami w życiu biblioteki było m.in. utworzenie w 2006 roku unikatowej w skali regionu Pracowni Komiksowej, a także otwarcie amerykańskiego Centrum Kultury i Informacji „American Corner” w roku 2008.

Klub Żak

Klub Żak to wielkomiejskie centrum kultury, nowoczesny arthouse, w którym pod jednym dachem organizowane są przeglądy filmowe, koncerty, imprezy muzyczne, przedstawienia, warsztaty teatralne, taneczne, wystawy i liczne projekty, które zachęcają nie tylko młodych ludzi do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym Trójmiasta. W 2007 roku Klub Żak, będący spadkobiercą tradycji Klubu Studentów Wybrzeża Żak, obchodził swoje 50. urodziny. Do najpopularniejszych i najbardziej znanych imprez, których organizatorem jest Żak, należy festiwal „Jazz Jantar”, w którym biorą udział wielkie gwiazdy polskiej i międzynarodowej sceny jazzowej.

Gdański Archipelag Kultury (GAK)

Gdański Archipelag Kultury jest działającą od 1967 roku samorządową instytucją kultury, skupiającą obecnie w swojej strukturze oddziały umiejscowione w różnych dzielnicach miasta, a wśród nich „Dom Sztuki”, „Dworek Artura”, „Winę”, „Gagę”, „Cebulkę”, „Plamę”, „Keję”, „Promocyjny Klub Muzyczny”, „Wyspę Skarbów”, „Scenę Muzyczną”. Posiada też zespoły twórcze: „Lustra Strona Druga” oraz „Zespół Pieśni i Tańca”. Dysponujący bogatym zapleczem sprzętowym GAK prowadzi bardzo szeroką działalność artystyczną i edukacyjną, organizuje wiele koncertów, spektakli teatralnych, wystaw, warsztatów artystycznych i różnorodnych zajęć edukacyjnych. Współpracując z artystami ze środowiska gdańskiego, z Polski i zagranicy GAK oferuje mieszkańcom Gdańska i regionu wiele ciekawych imprez skierowanych do wszystkich grup wiekowych i społecznych. GAK jest organizatorem odbywającego się od 1997 roku Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA.

Centrum Hewelianum

Hewelanium jest nowoczesnym centrum edukacyjno-rekreacyjnym. Ośrodki tego typu cieszą się dużą popularnością m.in. w krajach zachodniej Europy. Zgodnie ze swoim mottem „Poznaję, wypoczywam, uczę się” Centrum proponuje nowatorską i szeroką ofertę łączącą naukę poprzez zabawę, samodzielne eksperymentowanie oraz miłe spędzanie wolnego czasu. Wyjątkowości gdańskiemu ośrodkowi dodaje to, iż jest położony na terenie historycznych obiektów fortyfikacji. Więcej informacji na temat działalności Centrum Hewelianum znajduje się w rozdziale poświęconym edukacji.

Gdańska Galeria Miejska

Gdańska Galeria Miejska to otwarta w 2009 roku sieć znajdujących się w samym centrum miasta dwóch oddziałów: Gdańska Galeria Miejska 1/ggm1 przy ul. Piwnej oraz Gdańska Galeria Güntera Grassa/4g przy na rogu ul. Szerokiej i Grobla I. W programie działalności Gdańskiej Galerii Miejskiej znajdują się liczne wydarzenia z zakresu sztuk plastycznych, m.in. cykl wystaw pt. „dialogi”, ukazujący twórczość artystów lokalnych w zestawieniu z przedstawicielami sztuki międzynarodowej, przyczyniający się do popularyzacji aktualnych nurtów zagranicznych w Polsce oraz promocji sztuki artystów gdańskich poza krajem. W założenia galerii wpisuje się także międzynarodowy festiwal sztuk „Grassomania”, w ramach którego są organizowane wystawy, odczyty, przedstawienia teatralne oraz koncerty poświęcone twórczości Güntera Grassa. W 2011 roku przy ul. Powroźniczej planuje się otwarcie Gdańskiej Galerii Miejskiej 2/ggm². Jej metraż umożliwi ekspozycję zarówno obszernych wystaw monograficznych, jak i zbiorowych wystaw artystów polskich i zagranicznych.

Europejskie Centrum Solidarności

W 2007 roku w Gdańsku podpisano umowę o utworzeniu nowej instytucji kultury – Europejskiego Centrum Solidarności. Przedmiotem działalności ECS jest zachowanie pamięci o moralnym przestąpieniu „Solidarności” i twórcze przekazanie jej dziedzictwa potomnym, wskazując jego aktualność i uniwersalizm. Bardzo ważnym celem Centrum jest edukacja i ten cel jest realizowany już dziś poprzez organizację warsztatów, seminariów wykładów i dyskusji dla młodzieży z całej Europy oraz szkoleń skierowanych do nauczycieli i liderów samorządowych. Jako instytucja kultury Europejskie Centrum Solidarności współtworzy różnego rodzaju wydarzenia i inspirowane twórczością, których tematyka dotyczy szeroko rozumianej idei solidarności. Organizuje też koncerty i festiwale – w listopadzie 2007 zainaugurowało przegląd filmowy „All About Freedom”, będący prezentacją różnorodnych form filmowych poruszających problematykę wolności we współczesnym świecie.

Tak wyglądać będzie wnętrze siedziby Europejskiego Centrum Solidarności.
 Rys. pracownia FORT / archiwum ECS

Europejskie Centrum Solidarności to także ośrodek naukowo-badawczy, zajmujący się zagadnieniami wolności i dzielący się dorobkiem pokojowej walki „Solidarności” o sprawiedliwość, demokrację i prawa człowieka z tymi, którzy są ich pozbawieni. Wspierając młodych naukowców, funduje też nagrody za najlepszą pracę magisterską i doktorską obejmującą tematykę związaną z historią „Solidarności”. ECS to również miejsce debaty publicznej nie tylko o historii, lecz także o zadaniach na dziś. A tymi zadaniami są m.in. społeczeństwo obywatelskie, zintegrowana Europa i pokój.

W tym samym okresie 2007 roku, w którym zdecydowano o powstaniu Europejskiego Centrum Solidarności, podjęto też decyzję o budowie siedziby tej instytucji. Gmach, który stanie tuż za Pomnikiem Poległych Stoczniovców, będzie znakiem rozpoznawczym zarówno przyszłej dzielnicy Nowe Miasto, jak i całego Gdańska. Budynek, za którego projekt odpowiadają architekci z gdańskiej Pracowni FORT, swą bryłą będzie nawiązywał do sylwetki statku, co spowoduje, że idealnie wpasuje się w postoczniowy krajobraz oraz kontekst historyczny tego miejsca. Na prawie 20 tys. m², które będą stanowiły powierzchnię użytkową Europejskiego Centrum Solidarności, znajdą m.in. stała ekspozycja poświęcona „Solidarności”, biblioteka z czytelnią przewidziana na 100 tys. woluminów, mediateka, sala wielofunkcyjna na 430 słuchaczy, magazyn zbiorów bibliotecznych, archiwum przeznaczone do przechowania 40 tys. akt z czytelnią zbiorów specjalnych, ośrodek badawczo-naukowy oraz edukacyjno-szkoleniowy, warsztaty pracy twórczej – pracownie o profilu filmowym, fotograficznym i muzycznym, ogród zimowy, restauracja, kawiarnia oraz specjalistyczne księgarnie. Obiekt swoją formą i wpisanymi w nią funkcjami będzie unikatowym w skali światowej miejscem prezentacji idei Solidarności, które są dziś nieco zapomniane i traktowane przez współczesnego odbiorcę raczej jako dziedzictwo historii, niż rzeczywisty fundament systemu wartości. Dzięki ECS wartości, które towarzyszyły „Solidarności”, będą miały szansę na nowo zaistnieć w świadomości gdańszczan, Polaków i Europejczyków.

Budowa gmachu, która rozpocznie się w listopadzie 2010 roku, będzie kosztowała prawie 293 mln zł, z czego 140 mln zł pokryje Unia Europejska w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zakończenie prac budowlanych zaplanowane jest na koniec 2013 roku.

Gdański Teatr Szekspirowski

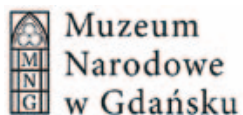
To instytucja kultury, założona wspólnie przez władze samorządowe Gdańska i województwa pomorskiego oraz Fundację Theatrum Gedanense. GTS prowadzi szeroko zakrojoną działalność artystyczną i edukacyjną. Głównym

jej celem jest kreacja działań artystycznych oraz tworzenie, prezentacja i upowszechnianie kultury teatralnej. Kolejnym, nie mniej ważnym elementem działalności Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego jest promocja młodych artystów, wspieranie rozwoju twórczości i talentów teatralnych oraz edukacja teatralna dzieci, młodzieży i nauczycieli. Gdański Teatr Szekspirowski kontynuuje działalność edukacyjną zapoczątkowaną przez Fundację Theatrum Gedanense. Od lat są organizowane różnorodne warsztaty teatralne, prowadzone przez artystów polskich i zagranicznych uczestniczących w festiwalach szekspirowskich, odbywają się także wykłady, spotkania z artystami, konkursy i wystawy. Obecnie, dzięki wsparciu m.in. władz miasta, oferta edukacyjna tej instytucji jest istotnie rozbudowywana. W 2009 roku ruszył specjalny program edukacyjny doskonalący nauczycieli w zakresie pedagogiki teatralnej. Zostali nim objęci zarówno nauczyciele z Trójmiasta, jak i z innych miast regionu województwa pomorskiego. Ponadto, dla młodzieży szkolnej i akademickiej z regionu powstaje kompleksowy program artystyczno-edukacyjny „Ucz się Szekspira”. Największym współorganizowanym przez instytucję międzynarodowym wydarzeniem teatralnym jest Festiwal Szekspirowski w Gdańsku, którego historia sięga 1993 roku. Festiwal opisano szerzej w dalszej części tego rozdziału.

14 września 2009 roku w obecności premiera RP Donalda Tuska, ministra kultury i dziedzictwa narodowego Bogdana Zdrojewskiego, prezydenta Pawła Adamowicza, reżysera Andrzeja Wajdy oraz profesora Jerzego Limona wmurowano kamień węgielny pod Gdański Teatr Szekspirowski. Inwestycja ta nawiązuje do XVII-wiecznej Szkoły Fechtunku, w której obok ćwiczeń i zawodów szermierczych odbywały

się również przedstawienia teatralne. Nowo powstały Gdański Teatr Szekspirowski będzie działającym przez cały rok teatrem impresaryjnym, wszechstronną instytucją kulturalną i prężnym ośrodkiem edukacyjnym i konferencyjnym. Stanie się centrum międzynarodowej wymiany kulturalnej i edukacyjnej, a także miejscem artystycznej rozrywki na najwyższym poziomie. Jako wyjątkowy przykład architektury opowiadającej o dziejach teatru i miasta będzie również niewątpliwą atrakcją turystyczną, co w dużej mierze jest zasługą profesora Renato Rizziego z Wenecji, który opracował koncepcję architektoniczną tego gmachu. Architekt dokonał nie lada sztuki, proponując umieszczenie delikatnego drewnianego wnętrza elżbietańskiego w ciężkiej, ceglanej bryle. Konstrukcja będzie miała przy tym otwierany dach („wiewiór”), co umożliwi organizowanie spektakli przy świetle dziennym. Tak więc z zewnątrz architektura teatru będzie nawiązywała do tradycji architektury Gdańska, natomiast wewnątrz pozostanie typowo elżbietańskie. Renato Rizzi zaprojektował też unikatowe w skali światowej połączenie dwóch typów scen: elżbietańskiej i włoskiej. Kiedy będzie to konieczne, scena elżbietańska, wysunięta w głąb widowni, zostanie „wpuszczona” w podłogę, a jej miejsce zajmą fotele dla widzów; charakterystyczna fasada elżbietańskiej sceny zostanie usunięta, odsłaniając przestrzeń gotową do inscenizacji z użyciem scenografii. W miarę potrzeby nawet widownia na parterze może się stać sceną, którą widzowie będą mogli oglądać ze wszystkich stron.

Całkowity koszt inwestycji jest szacowany na ponad 81 mln zł, w tym 50 mln zł będzie pochodziło z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zakończenie budowy planuje się na trzeci kwartał 2012 roku.

Muzeum
Narodowe
w Gdańsku

Muzeum Narodowe w Gdańsku

Muzeum Narodowe w Gdańsku dziedziczy zbiory i tradycje dwóch instytucji – Muzeum Miejskiego (1870) i Muzeum Rzemiosł Artystycznych (1881) i należy do najstarszych tego typu placówek w Polsce. Organizatorami tej instytucji są minister kultury i dziedzictwa narodowego i Samorząd Województwa Pomorskiego.

Muzeum Narodowe w Gdańsku, w którego głównym gmachu mieści się Oddział Sztuki Dawnej, posiada jeszcze sześć oddziałów. W Oliwie, w Pałacu Opatów, znajduje się Oddział Sztuki Nowoczesnej, a w Spichlerzu Opackim Oddział Etnografii. Zielona Brama jest miejscem wystaw czasowych, zbiory fotograficzne prezentuje Gdańska Galeria Fotografii na Głównym Mieście w Gdańsku. W dworku Józefa Wybickiego, w Będominie koło Kościerzyny, jest zlokalizowane Muzeum Hymnu Narodowego, a w Waławce Wielkiej funkcjonuje Muzeum Tradycji Szlacheckiej.

Muzeum II Wojny Światowej

Muzeum II Wojny Światowej

Pomysł utworzenia placówki muzealnej, która będzie przedstawiała tragiczne losy Polski w okresie 1939–1945 na szerokim tle europejskim, zaprezentował prezes Rady Ministrów w grudniu 2007 roku. Równolegle rozwijano koncepcję muzeum pola bitwy na Westerplatte, które w przyszłości stanie się częścią Muzeum II Wojny Światowej. Warto podkreślić, że Gdańsk nieprzypadkowo został wybrany na siedzibę tej instytucji. Właśnie tutaj 1 września 1939 roku salwami pancernika „Schleswig-Holstein” rozpoczął się konflikt zakończony cierpieniem i śmiercią milionów ludzi.

Przyszła siedziba muzeum będzie się mieściła przy nabrzeżu kanału Raduni, w bezpośrednim sąsiedztwie dawnego placu Heweliusza (obecnie plac Obrońców Poczty Polskiej), przy którym znajduje się budynek Muzeum Poczty Polskiej. Teren pod budowę przyszłej siedziby Muzeum II Wojny Światowej został zaproponowany przez władze Gdańska, które dostrzegają walory tej lokalizacji nie tylko ze względów historycznych. Nowoczesny budynek muzeum, który powstanie jako rezultat rozstrzygnięcia międzynarodowego konkursu architektonicznego, będzie zlokalizowany w dzielnicy atrakcyjnej krajobrazowo, ale położonej nieco na uboczu w stosunku do głównych szlaków turystycznych. Jego budowa przyczyni się niewątpliwie do ożywienia tej części miasta, dając impuls do rewitalizacji jego bezpośredniego otoczenia.

Gdańsk Europejska Stolica Kultury 2016

Idea Europejskiej Stolicy Kultury sięga 1985 roku, kiedy to po raz pierwszy zaprezentowano ją na posiedzeniu Rady Europejskiej. Celem projektu jest integracja narodów kontynentu poprzez prezentację bogactwa dziedzictwa kulturalnego Europy.

Konfrontacja różnorodności idei, sztuki i światopoglądów ma umożliwić poznanie, dialog i przenikanie się wpływów kulturalnych różnych krajów. Poza organizacją wysokiej rangi imprez artystycznych, program wydarzeń w Europejskiej Stolicy Kultury ma również generować zaangażowanie i współpracę obywateli. Projekt ESK jest niezwykle prestiżowym przedsięwzięciem, a zdobycie tytułu stanowi istotny impuls dla społeczności lokalnej. Przyznanie tytułu jest szansą na rozwój, promocję własnych dokonań twórczych, nawiązanie międzynarodowej współpracy w dziedzinie kultury. To również okazja do prezentacji miasta i regionu, która w niedługiej perspektywie może się przyczynić do rozwoju turystyki i zwiększenia rozpoznawalności w Europie. Poza tym miano Europejskiej Stolicy Kultury oznacza przyznanie zwycięskiemu miastu pomocy finansowej na realizację proponowanego programu.

Obecnie na każdy kolejny rok wybierane są dwie stolice. Tytuł otrzymuje jedno miasto ze „starej” i jedno z „nowej” Unii Europejskiej. W 2016 roku tytuł otrzymają reprezentanci Hiszpanii i Polski.

Myślą przewodnią gdańskiej kandydatury jest hasło „Wolność kultury. Kultura wolności”. Na całym świecie Gdańsk jest kojarzony z narodzinami wielkiego ruchu wolnościowego, jakim była „Solidarność”. Ale nie tylko historia najnowsza stanowi podłoże wolnościowych tradycji tego miejsca – także tradycja otwartego, hanzeatyckiego miasta decydują o jego tożsamości. Nie oznacza to jednak, że ideą gdańskiej kandydatury jest koncentrowanie działań wokół wydarzeń przeszłości. Bezspornie Gdańsk to nie tylko pomnik historii, to przede wszystkim żyjący w nim ludzie. Dlatego też wraz z mieszkańcami Gdańska i metropolii oraz środowiskami twórców, jest budowany program oparty na tematach związanych ze współczesnym wymiarem wolności. Przestrzeń publiczna jako dobro wspólne, demokratyzacja tej przestrzeni poprzez sztukę, aktywne uczestnictwo w kulturze, wolnościowy potencjał mediów cyfrowych, rola debaty w życiu społeczeństw, swobodny dostęp do dóbr kultury, solidarność na co dzień – sąsiedzka i między pokoleniami, pytania o to, jaką kulturę tworzymy, kiedy jesteśmy wolni – to tematy, które tworzą obraz gdańskiej kandydatury do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Idea kandydatury wyrasta z doświadczenia miasta, ale jest aktualna i istotna dla każdego mieszkańca Gdańska i metropolii, Polski, każdego obywatela Europy. Korzysta z bogactwa powstającej w Gdańsku sztuki, która przełamwała i przełamuje bariery i która przetwarza dziedzictwo historyczne dla przyszłości.

Niepowtarzalność gdańskiej kandydatury polega także na otwartości tego projektu. Po pierwsze jest on otwarty na pomysły i idee płynące ze wszystkich środowisk – praktycznie każdy może podzielić się swoimi przemyśleniami na temat tego projektu, korzystając z internetowego banku pomysłów lub kontaktując się bezpośrednio z Biurem Gdańsk i Metropolia Europejska Stolica Kultury 2016. Aktywnie zaangażowani są również przedstawiciele młodego pokolenia, zasiadający w wyłonionej w drodze konkursu Radzie Młodych, w której powstają projekty odpowiadające potrzebom tej grupy społecznej. Idea otwartości realizuje się też w metropolitalnym charakterze kandydatury – powstały wspólne dla Gdańska Sopotu i Gdyni inicjatywy kulturalne, takie jak Kalendarium Kulturalne „Włącz się!” czy Noc Muzeów, współtworzona przez ponad 40 instytucji kultury z Gdańska, Gdyni, Sopotu, Tczewa, Pruszcza Gdańskiego oraz Wejherowa. Projekt gdańskiej kandydatury jest też otwarty na współpracę międzynarodową, co przynosi efekty w postaci organizowanych od 2008 roku szeroko zakrojonych konsultacji i powstającej sieci współpracy z miastami hiszpańskimi, kandydującymi do zdobycia tytułu Europejskiej Stolicy Kultury. Dzięki staraniom Gdańska o uzyskanie tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2016 zainicjowano wiele projektów kulturalnych. Wśród nich znalazły się, między innymi, Europejski Festiwal Malarstwa Monumentalnego Monumental Art, Gdańska Szkoła Muralu, festiwal Narracje – Instalacje i Interwencje

Ubiegając się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016 miasto znacznie poszerzyło ofertę kulturalną dla mieszkańców i turystów.
Fot. archiwum ECS

w Przestrzeni Publicznej. W aspiracje Gdańska i metropolii do zdobycia tego zaszczytnego tytułu wpisują się również festiwal Solidarity of Arts, nagroda i festiwal Europejski Poeta Wolności, akcja miejska Streetwaves, All About Freedom Festival i liczne przedsięwzięcia, o różnym charakterze i skali. Gdańską kandydaturę wzbogaca też działający od sierpnia 2010 roku przy ul. Długi Targ, nieopodal fontanny Neptuna, Punkt Informacji Kulturalnej. Można w nim uzyskać informacje o wszelkich inicjatywach kulturalnych odbywających się w Gdańsku i całej metropolii, otrzymać różnorodne materiały promujące wydarzenia, poczytać książkę, a nawet zwyczajnie zrelaksować się na wygodnych pufach. Inicjatywa skierowana jest nie tylko do mieszkańców i turystów pragnących poznać ofertę kulturalną Gdańska, lecz także samych instytucji kultury zainteresowanych współpracą. Pracownicy punktu udzielają informacji w językach polskim, angielskim i hiszpańskim.

Kalendarium wyłaniania Europejskiej Stolicy Kultury 2016

Rok	Wydarzenie
2010	1. Termin składania wniosków aplikacyjnych – do 31 sierpnia 2010 rok
	2. Posiedzenie panelu ekspertów – etap preselekcji – czwarty kwartał 2010 rok (w skład panelu wchodzi 13 ekspertów, reprezentujących instytucje europejskie oraz polski świat kultury)
	3. Decyzja o tzw. krótkiej liście miast (od 2 do 4), które przechodzą do następnego etapu konkursu – czwarty kwartał 2010 rok
2011	4. Posiedzenie panelu ekspertów – ostateczna selekcja – trzeci kwartał 2011 rok
	5. Polska zgłasza instytucjom europejskim wybrane miasto do tytułu – czwarty kwartał 2011 rok
2012	6. Parlament Europejski opiniuje kandydaturę – pierwszy kwartał 2012 rok
	7. Oficjalna nominacja miasta na Europejską Stolicę Kultury – drugi kwartał 2012 rok

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Gdańsk i Metropolia Europejska Stolica Kultury 2016.

Miasto pełne kultury

Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA powstał w 1997 roku jako jednorazowe przedsięwzięcie, mające uczcić hucznie obchodzone tysiąclecie Gdańska. Na siedem dni miasto zmieniło się nie do poznania – kilkadziesiąt teatrów z całego świata nie tylko bawiło i prowokowało, lecz także wzruszało mieszkańców Gdańska i przybyłych turystów. Teatr uliczny, pełen uroku i magii, wychodzący do widzów i czyniący z nich aktorów, zauroczył mieszkańców Gdańska i media. Festiwal okazał się na tyle udanym eksperymentem, iż na stałe wszedł do gdańskiego kalendarza imprez kulturalnych.

W 2010 roku odbyła się już czternasta edycja festiwalu. Teatry gościły w odkrytej na nowo dla Gdańska, niezwykle malowniczej i nieodległej od zabytkowej części miasta dzielnicy Stare Przedmieście. FETA – wydarzenie na skalę Trójmiasta wyjątkowe – każdego roku ukazuje miasto w innym świetle, tym razem jako naturalną scenografię przedstawień ulicznych z całego świata. W scenerii Opływu Motławy i bastionów swoje spektakle prezentowały teatry z Francji, Hiszpanii, Portugalii, Holandii, Włoch, Rosji, Polski oraz Niemiec. Motywem przewodnim czternastej odsłony festiwalu FETA były mity, legendy i historie prawdziwe, związane m.in. ze Starym Przedmieściem. Festiwal był wielokrotnie nagradzany, m.in. w plebiscycie „Skrzydła Trójmiasta”, w którym FETA zdobyła drugą nagrodę w kategorii „Kulturalne Trójmiasto”.

Festiwal Szekspirowski jest cykliczną, międzynarodową imprezą teatralną organizowaną co roku w pierwszym tygodniu sierpnia na terenie Gdańska oraz całego Trójmiasta. Historia festiwalu sięga roku 1993, kiedy to zorganizowane zostały pierwsze Gdańskie Dni Szekspirowskie, następnie w roku 1997 z okazji obchodów milenium Gdańska przekształcone w Festiwal Szekspirowski. Celem tego cieszącego się międzynarodowym uznaniem wydarzenia jest prezentacja i popularyzacja dorobku wielkiego brytyjskiego dramaturga. Organizatorzy dokładają wszelkich starań, by zaprezentować najciekawsze spektakle szekspirowskie z kraju i ze świata. W odbywającej się w 2010 roku XIV edycji festiwalu oprócz polskich zaprezentowali się też artyści wywodzący się z krajów pochodzących z różnych kręgów kulturowych, w tym z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Litwy, Rumunii, Węgier, Armenii, Korei Południowej i Zimbabwe.

Od 7 sierpnia 2006 roku działa w Gdańsku Europejska Sieć Festiwali Szekspirowskich (European Shakespeare Festivals Network, w skrócie: ESN), która powstała podczas X Festiwalu Szekspirowskiego. Jest to międzynarodowa organizacja non-profit, stawiająca sobie za cel inspirowanie wszechstronnej współpracy artystycznej, technicznej i finansowej, a także organizację wymiany informacji oraz projektów związanych z twórczością Williama Szekspira. ESN pracuje nad stworzeniem sieci festiwali szekspirowskich w Europie, rozwija wspólne projekty, a także wspiera przedsięwzięcia podejmowane przez swoich członków indywidualnie. Ideą założycielską ESN jest hasło: „Szekspir jako pomost”. Ważną częścią działalności zrzeszenia będą projekty edukacyjne: warsztaty, wykłady, spotkania i dyskusje. Młodzież będzie mogła brać udział w międzynarodowych wymianach w partnerskich krajach i poznawać artystów. W projektach festiwalowych będą również uczestniczyli artyści niezależni i amatorzy z różnych krajów. Jednym z założycieli organizacji jest Fundacja Theatrum Gedanense, kierowana przez prof. Jerzego Limona.

Jarmark Świętego Dominika, łączący handlowy kiermasz z bogatym programem imprez kulturalnych i sportowych, jest atrakcją dla turystów i mieszkańców. Kalendarz wydarzeń obejmuje szeroki wachlarz takich imprez jak festyny, koncerty i konkursy. Przez trzy sierpniowe tygodnie gdańskie ulice roją się od kupieckich straganów i ulicznych artystów. Tradycja Jarmarku Świętego Dominika sięga XIII wieku. W ostatnią sobotę lipca ściągały do Gdańska liczne rzesze kupców niemieckich, francuskich,

angielskich, a nawet hiszpańskich i portugalskich. Do portu zawijało ponad czterysta okrętów z francuskim i hiszpańskim winem, jedwabiem, konfiturami, portugalskimi przyprawami korzennymi, cyną i angielskim sukniem. Do miasta przybywali też cyrkowcy, akrobaci, kuglarze i trupy aktorskie. W 2010 roku Jarmark Świętego Dominika obchodził swoje 750. urodziny, co wiązało się z przygotowaniem szczególnie bogatego programu kulturalnego i rozrywkowego, w którym pojawiły się m.in. tradycyjna parada, koncert na największym bębnie świata, koncert na ścianie Ratusza Głównego Miasta oraz projekty muzyczne związane z obchodami dwusetnej rocznicy urodzin Fryderyka Chopina.

Otwarcie Jarmarku Świętego Dominika – jednej z największych imprez kulturalnych i handlowych w Europie.
Fot. Maciej Blachowski

Festiwal Dobrego Humoru jest od 2000 roku organizowany w okresie wakacyjnym. Celem imprezy jest prezentacja polskiej twórczości filmowej, telewizyjnej, rysunkowej oraz fotograficznej o charakterze artystycznym, rozrywkowym i satyrycznym, a także wyłonienie i nagrodzenie najcenniejszych utworów z tych dziedzin. Festiwal wpisał się już na stałe w mapę najważniejszych ogólnopolskich imprez kulturalnych, a poprzez swą wyrazistą obecność w mediach gwarantuje dotarcie do szerokich grup odbiorców. W czerwcu 2010 roku odbył się jedenasty już Finał Festiwalu Dobrego Humoru.

Rok Chopinowski w Gdańsku

W 2010 roku cały świat świętuje dwusetną rocznicę urodzin najwybitniejszego polskiego kompozytora – Fryderyka Chopina. Z tej właśnie okazji w Gdańsku postanowiono zorganizować cały szereg wydarzeń kulturalnych poświęconych jego twórczości. W samej tylko Polskiej Filharmonii Bałtyckiej zaplanowano ponad 20 różnego rodzaju imprez, w tym recitale światowych gwiazd fortepianu, takich jak Alberto Nosé, Garrick Ohlsson, czy też koncert Orchestra of the 18th Century pod kierownictwem Fransa Brüggena. Szanse zaprezentowania swoich interpretacji dzieł Chopina dostali także artyści polscy i gdańscy. Miłośnicy muzyki poważnej mieli okazję uczestniczenia w plenerowym festiwalu „**Chopin w Gdańsku**”, podczas którego mogli wysłuchać zarówno tradycyjnych, jak i nowoczesnych aranżacji utworów kompozytora, a także podziwiać poświęcone mu występy teatralne. Do młodzieży skierowano projekt „**Gdańsk Cool-Tour Chopin**”, którego uwieńczeniem był koncert gwiazd polskiej sceny rockowej,

jazzowej, elektronicznej i hiphopowej, nawiązujących w swych występach do spuścizny Fryderyka Chopina. Z muzyką Chopina można było obcować także w trakcie trwania imprez takich jak „**Ulice Chopina**” czy „**Chopin nad wodami Motławy**”, kiedy to na ulicach starówki oraz w gmachu Filharmonii Bałtyckiej uczniowie, studenci oraz profesorowie trójmiejskich szkół muzycznych grali w kameralnych warunkach utwory kompozytora.

Gdański Festiwal Muzyczny jest wydarzeniem poświęconym muzyce poważnej. Powstał z potrzeby promocji wielowiekowych tradycji muzycznych Gdańska oraz ogromnego potencjału twórczego gdańskich muzyków. Z założenia jest to przedsięwzięcie otwarte, łączące ze sobą muzykę klasyczną oraz nowoczesne odmiany tej dziedziny sztuki. Dobór artystów jest natomiast ukierunkowany, zarówno na występy gwiazd światowego formatu, jak i na promocję młodych. W 2010 roku odbyła się już trzecia edycja festiwalu, która z uwagi na szczególną datę, w dużej mierze była poświęcona muzyce Fryderyka Chopina, choć w programie znalazły się także utwory Wolfganga Amadeusza Mozarta oraz Roberta Schumana.

Gdański Festiwal Tańca jest jednym z najważniejszych wydarzeń w sferze tańca współczesnego w Polsce. Jego początki sięgają 2002 roku, kiedy to po raz pierwszy zorganizowano tę imprezę, wtedy jeszcze pod nazwą Festiwal Gdańska Korporacja Tańca. Wydarzenie ma charakter podsumowujący całoroczne działania artystyczne tancerzy zrzeszonych w Gdańskiej Korporacji Tańca. Oprócz spektakli są także organizowane spotkania artystów z publicznością. W 2010 roku hasłem przewodnim festiwalu było „corragio”, czyli z włoskiego odwaga, która powinna towarzyszyć artystom zarówno w ich pracy twórczej, jak i w kontaktach z widzami. W programie znalazły się występy polskich i zagranicznych teatrów tańca, warsztaty taneczne, projekty twórcze i społeczne, koncerty oraz konkursy dla tancerzy.

Festiwal MTV „Gdańsk dźwiga muzę” po raz pierwszy został zorganizowany w 2008 roku, choć wtedy jego partnerem nie była MTV Networks Polska, właściciel popularnego kanału telewizyjnego. Jest to dwudniowe święto fanów muzyki, w którym publiczności prezentują się gwiazdy światowego formatu. W 2010 roku nieco odmieniono formułę festiwalu, poświęcając ją w całości tańcowi. Występom znanych DJ'ów oraz innych przedstawicieli muzyki tanecznej i klubowej towarzyszyły warsztaty prowadzone przez światowej sławy choreografów z całego globu.

Festiwal Solidarity of Arts w 2010 roku odbył się już po raz drugi. Jego głównym założeniem jest promowanie idei wolności przez organizację wydarzeń kulturalnych najwyższej jakości, w tym przez symfonie napisane specjalnie na potrzeby festiwalu z okazji 30. rocznicy powstania „Solidarności” oraz przedstawienia teatralne nawiązujące do wydarzeń z najnowszej historii Polski. W 2010 roku w jednym tylko projekcie Moździer+ można było obok niego obejrzeć i usłyszeć największych muzyków jazzowych świata, przy czym niektórzy z nich dodatkowo poprowadzili autorskie warsztaty gry na swoich instrumentach. Od 2009 roku w ramach Solidarity of Arts odbywają się też koncerty gwiazd światowej muzyki, wcześniej organizowane pod nazwą „Przestrzeń Wolności”, w których w minionych latach wystąpiły takie sławy jak David Gilmour, Jean-Michel Jarre czy Rod Stewart.

Wikimania 2010

W lipcu 2010 roku Gdańsk był światowym centrum wolnej kultury, a to za sprawą Wikimanii – światowej konferencji, w której spotykają się ludzie związani z projektami typu Wiki, w tym z największym projektem tego typu – otwartą encyklopedią Wikipedia. Podczas konferencji, w której uczestniczyli ludzie nauki, biznesu, studenci, a także eksperci w dziedzinie Internetu, poruszano tematy związane z wolnym dostępem do wiedzy i kultury w Internecie. Warto dodać, iż przyznanie Gdańskowi organizacji tego prestiżowego wydarzenia było zasługą determinacji i entuzjazmu trójmiejskich miłośników otwartej kultury, a w wyścigu o organizację Wikimanii pokonał takie miasta jak Oxford czy Amsterdam.

Światowa Stolica Bursztynu

Bursztyn to swoista „wizytówka” Gdańska. Wynika to z wielowiekowych tradycji sztuki bursztyniarskiej, która jest tu kultywowana do dziś. Nasze miasto jest ośrodkiem, w którym skupia się produkcja i sprzedaż wyrobów z bursztynu. W Gdańsku jest też zlokalizowanych wiele instytucji kulturalnych i gospodarczych, które zajmują się tematyką „bałtyckiego złota Północy”, jak choćby Krajowa Izba Gospodarcza Bursztynu czy Międzynarodowe Stowarzyszenie Bursztynników. Co roku organizowane są prestiżowe i największe na świecie targi bursztynu „Amberif” oraz „Ambermart”. Władze miasta inspirować i wprowadzać w życie mnóstwo przedsięwzięć, mających na celu umocnienie obrazu Gdańska jako światowego centrum jantaru.

Pod koniec czerwca 2006 roku w odrestaurowanych pomieszczeniach Przedbramia otwarto **Muzeum Bursztynu**. Znajdujące się w nim ekspozycje obrazują historię rzemiosła bursztynowego od czasów najdawniejszych do współczesności. Bursztyn przedstawiony został w różnych aspektach: geologicznym, fizycznym, chemicznym i przyrodniczym. Można tu zobaczyć pokłady surowca, jego wydobycie, historię szlaków handlowych, tradycję bursztynu jako środka leczniczego, kamienia magicznego oraz materiału badawczego i artystycznego. Kolekcja jest opracowywana metodami tradycyjnymi oraz multimedialnie, z przeznaczeniem dla informatycznej bazy danych i w celach edukacyjnych. Kolekcjonowanie eksponatów odbywa się poprzez kontakty ze środowiskami rzemieślniczymi, artystycznymi oraz osobami prywatnymi, a także przez poszukiwania na rynkach antykwarycznych, w muzeach i galeriach.

Niemal w tym samym czasie z inicjatywy prezydenta Pawła Adamowicza powołano do życia **Światową Radę Bursztynu**, która zajmuje się zagadnieniami związanymi z szeroko pojętym obrotem surowcem oraz wyrobami jubilerskimi ozdobionymi tym kamieniem oraz promowaniem naturalnego piękna i właściwości bursztynu. Rada składa się obecnie z 14 autorytetów naukowych, pochodzących z Polski, Niemiec, Ukrainy, Rosji i Kanady. Do zadań Rady należy m.in. opiniowanie projektów, strategii rozwoju projektu „Gdańsk Światową Stolicą Bursztynu”, przygotowywanie opracowań oraz opiniowanie działań naukowych, kulturalnych, edukacyjnych i gospodarczych dotyczących bursztynu i bursztynnictwa.

Monika Richardson – nowa ambasador bursztynu.
Fot. Maciej Nicgorski

Sam projekt „Gdańsk Światową Stolicą Bursztynu” zakłada wiele szeroko zakrojonych i długofalowych działań, mających doprowadzić miasto do pozycji lidera w świecie bursztynu. Przy współpracy władz miasta i innych instytucji samorządowych ma powstać m.in. kopalnia bursztynu zlokalizowana niedaleko Gdańska. Wśród innych zadań znalazły się też powołanie międzynarodowej giełdy bursztynu, zbudowanie systemu oznaczania bursztynu bałtyckiego i surowego reżimu certyfikacji, doprowadzenie do stworzenia marki „Gdański Bursztyn”, promującej gdański warsztat i wzornictwo jako synonim najwyższej jakości, wspieranie naukowych badań i publikacji na temat bursztynu czy też dokończenie imponującego Bursztynowego Ołtarza, który znajduje się w kościele św. Brygidy w Gdańsku.

W celu podkreślenia wartości bursztynu oraz pełniejszego ukazania jego piękna prezydent Paweł Adamowicz w 2007 roku zainicjował powoływanie **ambasadora bursztynu**. Jako pierwsza ten tytuł otrzymała modelka oraz fotograf Lidia Popiel, do której w późniejszym czasie dołączyła Monika Richardson. Rola ambasadora bursztynu polega na promowaniu bursztynowej biżuterii, uczestnictwie w wybranych imprezach organizowanych przez miasto, informowaniu o marce gdańskiego bursztynu i wiodących firmach na rynku wyrobów z bursztynem oraz wspomaganie ich w kampaniach promocyjnych.

Aby wyjść naprzeciw oczekiwaniom przedstawicieli branży bursztynniczej, w maju 2008 roku został powołany **Zespół Konsultacyjny przy Prezydencie Miasta Gdańska**, składający się z przedsiębiorców zrzeszonych w Kłastrze Gdańska Delta Bursztynu. Zadaniem zespołu jest konsultowanie bieżących działań administracji samorządowej oraz wytyczanie priorytetowych zadań i kierunków działania, wspomagających ten ważny dla miasta i regionu sektor gospodarki.

W maju 2009 roku po raz pierwszy odbył się w Gdańsku **Bursztynowy Tydzień**. Poza warsztatami bursztynniczymi dla zagranicznych projektantów biżuterii odbyły się także I Forum Miast Szlaku Bursztynowego oraz posiedzenie Światowej Rady Bursztynu. Rok później imprezę powtórzono. W jej ramach zorganizowano warsztaty z udziałem hiszpańskich projektantów biżuterii, wernisaże, a nawet przedstawienia teatralne. Po raz drugi odbyło się II Forum Miast Szlaku Bursztynowego, na które przybyli przedstawiciele miast ukraińskich, Bremy, Stuttgartu i Wilna, a także Kalisza, Wrocławia i Zabrza. Zgromadzeni z okazji II Bursztynowego Tygodnia goście uczestniczyli też w zorganizowanej na ulicach miasta Bursztynowej Paradzie.

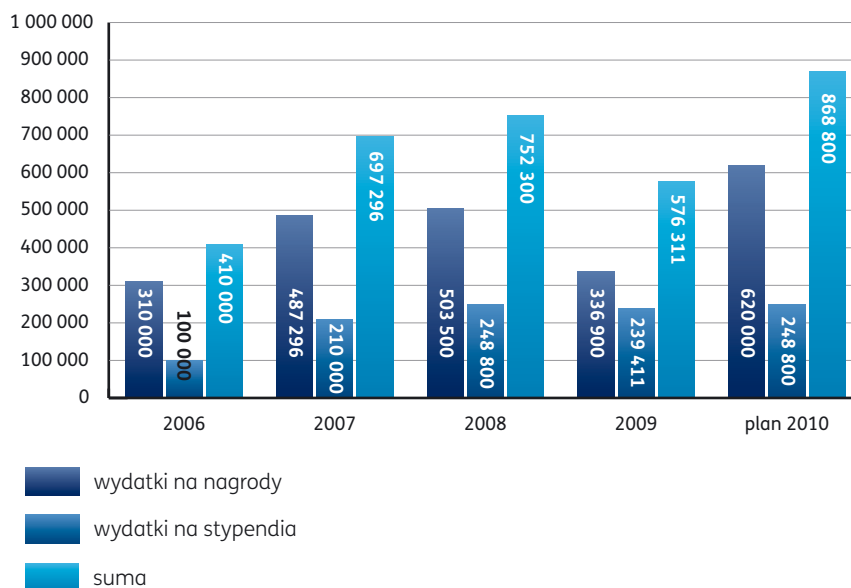

Geolodzy z całej Polski uczestniczą w prowadzonych na terenach miejskich legalnych poszukiwaniach złóż bursztynu.
Fot. Robert Pytlos

Nagrody w dziedzinie kultury

Doceniając dorobek gdańskich ludzi kultury i sztuki, władze miasta nagradzają ich działalność. W latach mijającej kadencji na nagrody i stypendia w dziedzinie kultury i sztuki przeznaczono ponad 3,3 mln zł.

Wydatki na nagrody i stypendia w dziedzinie kultury i sztuki w latach 2006–2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

Co roku przyznawane są Nagrody Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury „Splendor Gedanensis”. Tradycja nagradzania twórców gdańskiej kultury sięga początku lat siedemdziesiątych, a po raz pierwszy wyróżnienie to przyznano w 1973 roku. Nagroda jest przyznawana raz do roku, a swoją obecną nazwę nosi od roku 2004. Do dzisiaj nagrodą uhonorowano ponad 170 osób, które wniosły swój nieopowtarzalny wkład w rozwój i upowszechnienie gdańskiej kultury. Od 1998 roku łącznie z nagrodą jest przyznawany tytuł Mecenasa Gdańskiej Kultury, do którego nominowani są ludzie, instytucje i firmy szczególnie zasłużone dla gdańskiego środowiska kultury i sztuki.

Innymi formami nagradzania przez miasto osób wybitnych w dziedzinie kultury i sztuki są:

- Nagrody Miasta Gdańska dla Młodych Twórców w Dziedzinie Kultury – przyznawane już od 11 lat, trafiają do kreatywnych i aktywnych twórczo młodych gdańszczan;
- Konkurs Literacki Miasta Gdańska im. Bolesława Faca – swoim zakresem obejmuje poezję, prozę i esej; tematyka zgłaszanych utworów może być dowolna, a w konkursie mogą uczestniczyć zarówno członkowie literackich stowarzyszeń twórczych, jak i autorzy niezrzeszeni; nagrodą w konkursie jest wydanie zwycięskiej pracy;
- Nagrody Prezydenta Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury – są przyznawane na wniosek instytucji kulturalnych, najczęściej za całokształt pracy twórczej; prezydent przyznaje też nagrody osobom wyróżnionym w dużej rangi konkursach artystycznych;
- Stypendia Kulturalne Miasta Gdańska – przyznawane co roku w trzech edycjach osobom, zajmującym

się działalnością artystyczną oraz upowszechnianiem i ochroną dóbr kultury. Ich przyznanie ma motywować twórców do podejmowania nowych, oryginalnych i ciekawych przedsięwzięć, które rozszerzają i wzbogacają ofertę kulturalną Gdańska.

Laureaci nagród „Splendor Gedanensis” za rok 2009.
Fot. Jerzy Pinkas

Laureaci Nagrody Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury „Splendor Gedanensis” oraz tytułu Mecenasa Gdańskiej Kultury

Nagroda	2006	2007	2008	2009
„Splendor Gedanensis”	Tadeusz Dąbrowski – poeta Konrad Mielnik – dziennikarz Ks. Krzysztof Niedałtowski – duszpasterz środowisk twórczych Ks. Witold Bock – duszpasterz dziennikarzy	Maria Janion – krytyk literacki, Paweł Huelle – pisarz Marek Podhajski – pedagog i kompozytor	Jacek Dehnel – pisarz i poeta Wojciech Mazolewski – muzyk Jan Łukaszewski – dyrektor Polskiego Chóru Kameralnego	Hugon Lasecki – malarz Lawrence Okey Ugwu – dyrektor NCK Anna Podhajska – pedagog
Mecenas Gdańskiej Kultury	Saur Neptun Gdańsk	Andrzej Stelmasiewicz	Elektrociepłownia Wybrzeże SA	Energa SA

Miasto sportu i rekreacji

Działania Gdańska na rzecz sportu wiążą się głównie z promowaniem zdrowego stylu życia. Zadania związane z upowszechnianiem kultury fizycznej, w tym szkolenie dzieci i młodzieży oraz organizacja imprez sportowych są realizowane przez gdańskie stowarzyszenia i kluby sportowe. Organizacje te otrzymują dofinansowanie z budżetu miasta i są rozliczane zgodnie z wymogami konkursów. Kolejne obszary działań miasta to rozbudowa istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej oraz tworzenie nowych obiektów sportowych. Ważne jest również wspieranie rozwoju sportu amatorskiego, kwalifikowanego oraz rekreacji.

Nowe obiekty sportowo-rekreacyjne

Gotowy szkielet stadionu PGE Arena Gdańsk czeka na montaż „bursztynowych” paneli zewnętrznych.
Fot. Artur Ryś / Bieg 2012

Stadion PGE Arena Gdańsk – decyzją Unii Europejskich Związków Piłkarskich (UEFA) z dnia 18 kwietnia 2007 roku Polska i Ukraina zostały wybrane na gospodarzy Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej, które będą się odbywały w czerwcu i lipcu 2012 roku. Gdańsk, od początku aktywnie uczestniczący w staraniach o organizację tej niezwykle prestiżowej imprezy, został jednym z ośmiu gospodarzy Euro 2012. Przyznanie tej funkcji pociągnęło za sobą szereg decyzji inwestycyjnych, w tym kluczową dla całego przedsięwzięcia decyzję o budowie nowego stadionu piłkarskiego, na którym zostaną rozegrane trzy mecze fazy grupowej i jeden mecz ćwierćfinałowy. Zlokalizowany w gdańskiej dzielnicy Letnica stadion PGE Arena

Gdańsk został zaprojektowany zgodnie z wszelkimi wymogami UEFA. Pomieści 44 tysiące widzów. Przeszło 2000 m² przeznaczono dla specjalnych gości i na ponad 40 łóż VIP. Podziw budzi fasada obiektu, która zostanie pokryta płytkami w różnych odcieniach brązu, przypominającymi bursztyn. O walorach estetycznych gdańskiego stadionu może świadczyć fakt, iż był on wielokrotnie nagradzany w konkursach na najładniejszy stadion Euro 2012. Na kibiców oprócz dobrze zaplanowanych i wygodnych trybun będą czekać też punkty handlowo-usługowe, takie jak: bary, restauracje, puby, sklepy kibica a także wysokiej jakości zaplecze socjalne. Z pewnością zarówno wizualne, jak i funkcjonalne zalety PGE Arena Gdańsk sprawia, iż będzie ona stadionem rozpoznawanym nie tylko w Polsce, lecz także w Europie i na świecie. Stadion już od samego początku budził wielkie zainteresowanie. Podczas dni otwartych plac budowy odwiedziło ponad 42 tys. osób, a w ramach internetowego głosowania na najładniejszy stadion Euro 2012 Gdańsk wygrywał wielokrotnie.

Całkowity koszt inwestycji wyniesie ok. 645 mln zł, a trwająca od grudnia 2008 roku budowa zakończy się na początku 2011 roku. W II kwartale 2011 roku planowane jest rozegranie pierwszego meczu, podczas którego Lechia Gdańsk najprawdopodobniej zmierzy się z Juventusem Turyn.

Wielofunkcyjna Hala Sportowo-Widowiskowa Ergo Arena – jest to wspólne zadanie inwestycyjne Gdańska i Sopotu, które wpisuje się zarówno w Strategię Rozwoju Miasta Gdańska, jak i Plan Strategiczny Miasta Sopotu. Oprócz obiektu samej hali oraz niezbędnej infrastruktury towarzyszącej zadania realizacyjne objęły też utworzenie sześciu stałych i tymczasowych parkingów dla samochodów osobowych, autokarów i wozów transmisyjnych oraz parkingu rowerowego i motocyklowego. Wielofunkcyjna Hala Sportowo-Widowiskowa ma służyć szeroko pojętej rekreacji i rozrywce mieszkańców Trójmiasta, regionu a nawet całego kraju, jako że jej wielkość, uniwersalność i możliwość organizowania imprez rangi

*Dzień Otwarty Ergo Areny zachęcił do odwiedzin ponad 20 tys. mieszkańców Gdańska i regionu.
Fot. Jerzy Pinkas*

światowej jest unikatowa w skali kraju. Będą się w niej odbywały imprezy kulturalne i sportowe najwyższej rangi. Do celów treningowych oraz do organizowania zawodów o randze lokalnej przewidziano wykorzystanie sali sportowej, przylegającej od wschodu do głównego budynku hali. Ponadto przestrzeń hali może być wynajmowana na potrzeby kongresów, sympozjów, bankietów oraz targów i wystaw. Do dyspozycji osób chcących miło spędzić czas będą dostępne czynne codziennie lokale gastronomiczne, puby, kluby kibica oraz restauracje. Budynek i towarzysząca mu infrastruktura została też dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Hala zajmuje całkowitą powierzchnię 53,3 tys. m² i może pomieścić (w zależności od wykorzystania miejsc siedzących i stojących) od 5,1 tys. do 15 tys. widzów.

Całkowity koszt przedsięwzięcia wyniósł 466,7 mln zł. Inwestycja została dofinansowana środkami w wysokości 40 mln zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz kwotą 61 mln zł pochodzącą z Ministerstwa Sportu i Turystyki. 30 lipca 2010 roku wydane zostało pozwolenie na użytkowanie hali, zaś 18 sierpnia 2010 roku odbyło się jej uroczyste otwarcie, uświetnione towarzyskim meczem siatkarki, w którym Polska zmierzyła się z Brazylią. Zaplanowano w niej występy takich gwiazd jak Jean-Michel Jarre czy Lady GaGa.

Boiska Junior 2012 – w związku z współorganizacją mistrzostw Europy w piłce nożnej Euro 2012 Polska – Ukraina, miasto Gdańsk postawiło na budowę boisk wielofunkcyjnych przy gdańskich szkołach. Obiekty te są realizowane w formie partnerstwa publiczno-prywatnego przy współudziale gdańskich firm. Blisko dwie trzecie kosztów budowy każdego z boisk pokrywają funkcjonujący na pomorskim rynku przedsiębiorcy, którzy postanowili wspomóc finansowo ten projekt. Wśród sponsorów znaleźli się: GPEC, Hydrobudowa, Saur Neptun Gdańsk, Stocznia Remontowa, Bank Nordea, Hossa, Energa, Grupa Lotos, Doraco, Navimor, Stocznia Wisła, Vitania, Polnord, Łączpol, Erbud, Przembud, Budimex oraz Robyg. W ramach projektu „Junior 2012” powstało dotychczas dziesięć z planowanych dwudziestu przyszkolonych boisk, a do końca roku 2010 ma zostać oddanych jeszcze sześć.

Orlik 2012 – w ramach projektu rządowego powstały dotychczas cztery boiska, a do końca roku 2010 mają zostać oddane jeszcze dwa.

Pas nadmorski – na plażach utworzono nowe miejsca do gry w siatkówkę plażową oraz piłkę nożną plażową. Powstał Park Nadmorski im. Prezydenta R. Reagana, a w nim system ścieżek spacerowo-rowerowych. W pasach nadmorskich stworzono miejsca do gry w bule. Istotne zmiany nastąpiły także w gdańskich kąpieliskach. W 2006 roku w kąpielisku na Stogach zbudowano stały budynek dla służb ratowniczych z punktem medycznym, hangarami na łodzi i magazynem na sprzęt ratowniczy oraz prysznicami na zewnątrz. W tym samym roku jury międzynarodowe przyznało znak błękitnej flagi Marinie Gdańsk oraz kąpielisku Molo Gdańsk-Brzeźno. W 2007 roku do grona odznaczonych dołączyło kąpielisko Gdańsk-Stogi.

Długość linii brzegowej i ratownicy medyczni kąpielisk morskich w Gdańsku w 2009 roku

Wyszczególnienie	Długość linii brzegowej (mb)	Ratownicy i pracownicy medyczni	Ratownicy społeczni
Molo Gdańsk-Brzeźno	600	34	31
Gdańsk-Stogi	400	22	24
Gdańsk-Sobieszewo ul. Falowa	200	22	4
Gdańsk-Sobieszewo Orle	100		
Gdańsk-Jelitkowo	200	15	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Gdańsku.

Gdańska Szkoła Floretu – jedna z największych sportowych inwestycji w mieście została oddana do użytku we wrześniu 2009 roku. Dziś szkoła posiada profesjonalną halę, boisko oraz internat dla adeptów szkoły, którzy mogą w najlepszych warunkach trenować ten sport. Szermierka to dyscyplina z której Gdańsk może być dumny, gdyż gdańscy floreciści i florecistki zdobywają medale na wielu imprezach międzynarodowych.

Ścieżki rowerowe – Gdańsk ma najbardziej rozbudowaną sieć ścieżek rowerowych w Polsce. W latach 2006–2010 wybudowano 22 km ścieżek rowerowych. Łączna ich długość wynosi 83 km.

Skateparki – wybudowano trzy skateparki w dzielnicach: Dolne Miasto, Suchanino, Chełm. Jest to dopiero początek budowy takich miejsc, gdzie młodzież może rozwijać swoje umiejętności w sportach ekstremalnych.

Gdańskie skateparki przyciągają rzesze miłośników sportów ekstremalnych.
Fot. Jerzy Pinkas

Najważniejsze imprezy sportowe

- Mistrzostwa Europy w koszykówce mężczyzn **EuroBasket 2009 Poland** – największa impreza sportowa, którą współorganizował Gdańsk. Koszykarskie mistrzostwa były transmitowane do ponad 30 krajów. Brało w nich udział szesnaście drużyn, m.in. reprezentacje Francji, Łotwy, Niemiec i Rosji. Przyjechało ponad 2 tysiące kibiców z zagranicy i ok. 100 dziennikarzy.
- **Puchar Świata we florecie kobiet** – impreza, która wydaje się nierozłączna z miastem. Światowa federacja rokrocznie współorganizuje w Gdańsku turniej z tego cyklu.
- **Przystanek Euro 2012** – impreza promująca mistrzostwa piłkarskie Euro 2012. W turniejach biorą udział dzieci reprezentujące 20 powiatów województwa pomorskiego. Organizatorami zawodów są: Prezydent Miasta Gdańska Paweł Adamowicz, Marszałek Województwa Pomorskiego, Pomorski Związek Piłki Nożnej oraz Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.
- **Mistrzostwa Polski w Beach Soccer** – odbywają się od 2009 roku na specjalnie do tego celu wybudowanym stadionie z trybunami dla widzów w Gdańsku. Jest to najbardziej prestiżowa impreza polskiego Beach Soccer-a.
- **Międzynarodowy Złot Żaglowców Baltic Sail** – odbywa się od 14 lat. Dzisiaj Baltic Sail skupia już dziewięć miast: Gävle, Kłajpedę, Gdańsk, Rostock, Karlskronę, Halmstad, Fahrhafen – Sassnitz, Lubekę – Travemünde i Świnoujście. Gdańsk, który posiada wielowiekową tradycję morską, jest doskonałym miejscem dla tego typu imprez. Wszystkie jachty cumują w marinie w samym centrum miasta, przy ul. Szafarnia.

Kalendarium wydarzeń związanych z budową stadionu PGE Arena Gdańsk

	Data	Wydarzenie
2007	18 kwietnia	W Cardiff Michel Platini ogłasza decyzję o wyborze kandydatury polsko-ukraińskiej.
	23 października	Podpisanie aktu założycielskiego spółki BIEG 2012 Sp. z o.o. odpowiedzialnej za budowę stadionu w Gdańsku.
	22 listopada	Podpisanie umowy z konsultantem – firmą Ernst&Young.
	30 listopada	Na terenie ogródków działkowych w Letnicy doszło do podpisania aktu notarialnego pomiędzy miastem Gdańsk a Polskim Związkiem Działkowców. Akt oficjalnie zakończył umowę użytkownika wieczystego terenu w Letnicy przez PZD i ustanowił je na Krakowcu.
2008	31 stycznia	Wybrane zostało konsorcjum, które rozpoczęło prace przy projektowaniu stadionu. Zwycięskie firmy to RKW Niemcy, RKW Polska oraz HPP Niemcy. Rohde Kellermann Wawrowsky (RKW) to firma, która w lutym 2006 roku sporządziła koncepcję gdańskiego stadionu, co znacznie ułatwiło i przyspieszyło prace projektowe.
	2 kwietnia	Rozpoczęcie prac porządkowych terenu pod budowę stadionu.
	12 maja	Wojewoda pomorski przekazał prezydentowi Pawłowi Adamowiczowi decyzję lokalizacyjną dla nowego stadionu.
	9 lipca	Uzyskano decyzję środowiskową dla gdańskiego stadionu.
	26 września	Prezydent Paweł Adamowicz odebrał z rąk wojewody pozwolenie na budowę stadionu w Gdańsku.
	2 grudnia	Podpisanie umowy z wykonawcą pierwszego etapu budowy stadionu w Letnicy – firmą Wakoz.
	17 grudnia	Rozpoczęcie prac budowlanych w Letnicy.
2009	19 stycznia	Stadion w Letnicy po raz kolejny wygrywa internetowe głosowanie na najładniejszy stadion Euro 2012. Tym razem na oficjalnej stronie spółki PL.2012.
	27 marca	Konsorcjum Hydrobudowa SA i Alpine Bau GmbH zostaje zwycięzcą w przetargu na realizację budowy stadionu.
	10 kwietnia	Gdańsk jako pierwsze miasto w Polsce podpisuje umowę z generalnym wykonawcą stadionu.
	15 lipca	Wmurowanie kamienia węgielnego na placu budowy. W uroczystościach wzięli udział m.in. Lech Wałęsa i minister sportu i turystyki.
	27 września	Pierwszy dzień otwarty stadionu w Letnicy. Na plac budowy przybyło 5 tys. osób.
	8 października	Wybór koloru krzesełek na stadionie – odcienie zielonego bursztynu.
2010	2 kwietnia	Instalacja pierwszego elementu stalowego dachu stadionu.
	25 kwietnia	Drugi dzień otwarty – ogromne zainteresowanie – 25 tys. odwiedzających.
	25 maja	Podpisanie umowy z PGE na sponsoring tytułarny stadionu. Na jej mocy od 31 maja 2010 roku nosi on nazwę PGE Arena Gdańsk. Umowę podpisano na 5 lat, zaś jej wartość opiewa na 35 mln zł.
	24 lipca	Trzeci dzień otwarty – zawieszenie wiechy na dachu stadionu – 12 tys. odwiedzających.
2011	20 stycznia	Zakończenie budowy.
	II kwartał	Rozegranie pierwszego meczu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Prezydenta ds. Sportu i Euro 2012.

Obok imprez o randze międzynarodowej miasto stawia na popularyzację aktywnego rodzinnego wypoczynku i zachęca do udziału m.in. w takich imprezach jak Bieg Gdańszczan.
Fot. Jerzy Pinkas

Wybrane imprezy sportowo-rekreacyjne zorganizowane w latach 2006–2010

1.	Baltic Games – sporty ekstremalne
2.	Bieg Gdańszczan
3.	Dwór Artus Grand Prix Pucharu Świata we florecie kobiet
4.	Eliminacje do Mistrzostw Europy w motocrossie 125cc
5.	Lotos Cup – rajdy samochodowe
6.	Maraton Solidarności
7.	Memoriał lekkoatletyczny im. T. Żylewicza
8.	Międzynarodowe Mistrzostwa Sztafet Pływackich
9.	Mistrzostwa Europy w koszykówce mężczyzn EuroBasket 2009 Poland
10.	Mistrzostwa Polski Beach Soccer
11.	Mistrzostwa Polski skuterów wodnych
12.	POLYACHT – 13. Gdańskie Targi Sportów Wodnych
13.	Streetball – koszykówka uliczna (I turniej) – Multikino
14.	Wyścigi smoczych łodzi na Motławie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Prezydenta ds. Sportu i Euro 2012.

Inwestujemy w sport

Wydatki miasta na kulturę fizyczną i sport w latach 2006–2010 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	Plan 2010	Udział poszczególnych wydatków w ogólnej kwocie w 2009 roku
Wydatki bieżące ogółem	7 174,05	9 344,46	15 053,25	65 530,33	21 089,34	11,75%
Wydatki majątkowe ogółem	6 415,67	39 936,65	117 965,11	180 567,05	158 371,70	88,25%
Obiekty sportowe	5 097,19	36 527,65	115 695,97	177 270,23	157 441,70	87,73%
Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	1 303,15	2 955,58	2 192,73	3 296,82	930,00	0,52%
Pozostała działalność	15,34	453,42	76,40	–	–	–
Ogółem wydatki Gdańska na kulturę fizyczną i sport	13 589,71	49 281,11	133 018,36	246 097,38	179 461,04	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańska za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańska na 2010 rok”.

W latach 2006–2010 wydatki na kulturę fizyczną i sport wyniosły blisko 621,5 mln zł. Wiązało się to z rozpoczęciem realizacji zadań związanych z:

- przygotowaniem terenu i budową stadionu piłkarskiego PGE Arena Gdańsk;
- budową wielofunkcyjnej hali sportowo-widowiskowej na granicy Gdańska i Sopotu wraz z uzbrojeniem i zagospodarowaniem terenu;
- budową i modernizacją boisk w ramach projektu „Moje boisko – Orlik 2012”;
- rozbudową stadionu piłkarskiego przy ul. Traugutta 29;
- budową hali sportowej, boiska oraz internatu Gdańskiej Szkoły Floretu;
- modernizacją hali widowiskowo-sportowej „Olivia”;
- modernizacją stadionu żużlowego przy ul. Zawodników 1;
- budową centrum sportu młodzieżowego Gdańskiego Ośrodka Kultury Fizycznej;
- budową bazy dla ratowników WOPR, służącą także jako baza socjalna dla gdańskich Morsów.
- budową zaplecza socjalno-sanitarnego dla żeglarzy przy marinie jachtowej;
- przebudową mostu stałego na most otwierany w Gdańsku Przegalinie;
- budową przystanków tramwaju wodnego oraz przystani dla jednostek pływających;
- budową zaplecza biurowo-technicznego dla potrzeb MOSiR przy ul. Zielonogórskiej;
- modernizacją jachtu „Generał Zaruski” – w ramach projektu poza odbudową tradycyjnej jednostki realizowany jest program edukacji morskiej i ekologicznej młodzieży.

Nawiązaniem do wiekowych tradycji morskich Gdańska jest realizowany od 2010 roku Program Edukacji Morskiej w Gdańsku, którego pomysłodawcą jest Mateusz Kusznerewicz, ambasador Gdańska do spraw morskich.
Fot. Jerzy Pinkas

Wspierane inwestycje sportowe, realizowane w Gdańsku latach 2006–2009

1.	Budowa stadionu w Letnicy (PGE Arena Gdańsk)
2.	Budowa hali widowiskowo-sportowej na granicy Gdańska i Sopotu
3.	Modernizacja piłkarskiego stadionu miejskiego przy ulicy Traugutta 29
4.	Modernizacja żużlowego stadionu miejskiego przy ulicy Zawodników 1
5.	Budowa Gdańskiej Szkoły Floretu
6.	Budowa boisk w ramach projektu „Junior 2012”
7.	Budowa boisk w ramach projektu „Orlik 2012”
8.	Remont hali Olivia
9.	Modernizacja miejskiej hali sportowej przy ulicy Kołobrzeskiej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Prezidenta ds. Sportu i Euro 2012.

Doceniamy wybitnych sportowców

Miasto wspiera inicjatywy sportowe poprzez przyznawanie dotacji, współpracę z organizacjami pozarządowymi, umowy promocyjne, stypendia sportowe Prezydenta Miasta Gdańska oraz nagrody za wybitne osiągnięcia sportowe.

W 2008 roku prezydent Paweł Adamowicz przyznał stypendia, które miały pomóc w zdobyciu minimum olimpijskiego, a następnie w wyjeździe na Igrzyska Olimpijskie Pekin 2008. Udało się to ponad piętnastu zawodnikom, a dwaj z nich, Adam Korol i Leszek Blanik, przywieźli złote medale olimpijskie. Od roku 2009 przyznawane są stypendia sportowe Prezydenta Miasta Gdańska za wybitne osiągnięcia sportowe. W 2010 roku otrzymało je 27 osób w takich dyscyplinach, jak: szermierka, judo, gimnastyka, pływanie, wioślarstwo, kajakarstwo, tenis stołowy i lekkoatletyka.

Miasto Gdańsk współpracuje z klubami, związkami i stowarzyszeniami sportowymi. Współpraca jest wielotorowa i skupia się głównie na zlecaniu zadań z zakresu upowszechnienia kultury fizycznej, a w szczególności promocji sportu. Co roku są organizowane konkursy, w których biorą udział gdańskie organizacje sportowe. Na ten cel są przekazywane rokrocznie 3 mln zł. Miasto pomaga przy organizacji imprez sportowych, sportowo-kulturalnych oraz wspiera wiele oddolnych inicjatyw społecznych.

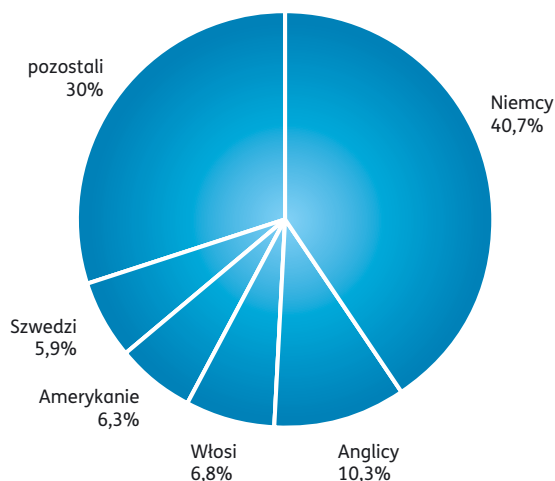
W latach 2006–2009 odbyły się Gdańskie Gale Sportu, na których nagradzano najlepszych sportowców danego roku, trenerów, działaczy oraz mecenasów gdańskiego sportu. Laury otrzymali m.in. sportowcy Leszek Blanik, Adam Korol, Kamila Chudzik, Sylwia Gruchała, Małgorzata Wojtkowiak, Radosław Głonek, Natalia Partyka; trenerzy Tomasz Kafarski, Longin Szmit i Leszek Walczak; kluby, np. Rugby Club Lechia Gdańsk oraz organizatorzy imprez: EuroBasket 2009 Poland oraz Grand Prix Pucharu Świata we florecie kobiet. Ponadto odbyły się także Gdańskie Gale Sportu Młodzieżowego, podczas których młodzi gdańscy sportowcy osiągający sukcesy w Polsce i na świecie zostali nagrodzeni przez prezydenta Gdańska. Miasto honoruje również najlepsze gdańskie kluby w klasyfikacji systemu sportu młodzieżowego oraz trenerów, którzy pracują z młodymi zawodnikami.

Gdańsk – raj dla turystów

Gdańsk to największe w Polsce północnej centrum turystyczne i kulturalne z niezwykle atrakcyjnymi zabytkami i z licznymi miejscami historycznymi znanymi w kraju i poza jego granicami. Największą grupę turystów zagranicznych odwiedzających Gdańsk w 2009 roku stanowili Niemcy (40,7%). Kolejne grupy to Anglicy (10,3%), Włosi (6,8%), Amerykanie (6,3%) oraz Szwedzi (5,9%).

Struktura turystów odwiedzających Gdańsk w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2009 roku”.

Gdańsk co roku przyciąga setki tysięcy turystów z Polski i zagranicy.
Fot. Przemysław Rot

Przyjazdy i wyjazdy na przejściach granicznych w portach morskich i porcie lotniczym w Gdańsku w latach 2006–2009

Rok	Nazwa przejścia	Obywatele RP		Cudzoziemcy		Razem
		przyjazdy	wyjazdy	przyjazdy	wyjazdy	
2006	Gdańsk-Górki Zachodnie	10 579	10 336	188	254	21 357
	Gdańsk-Nowy Port	80 357	87 305	51 358	52 318	271 338
	Gdańsk-Port Północny	805	915	8 080	8 184	17 984
	Gdańsk-Rębiechowo	334 053	352 954	201 014	198 648	1 086 669
2007	Gdańsk-Górki Zachodnie	915	1 239	10	34	2 198
	Gdańsk-Nowy Port	85 132	84 979	54 694	54 031	278 836
	Gdańsk-Port Północny	655	762	6 801	7 287	15 505
	Gdańsk-Rębiechowo	508 533	527 921	211 476	202 091	1 450 021
2008	Gdańsk-Górki Zachodnie	83	122	4	19	228
	Gdańsk-Nowy Port	5 991	6 927	25 991	28 475	67 384
	Gdańsk-Port Północny	407	516	4 570	5 189	10 682
	Gdańsk-Rębiechowo	425 054	438 373	65 825	64 281	993 533
2009	Gdańsk-Górki Zachodnie	107	91	71	75	344
	Gdańsk-Port*	4 475	5 056	24 727	28 196	62 454
	Gdańsk-Rębiechowo	322 909	332 553	29 506	31 577	716 545

Ewidencjonowany jest tylko ruch zagraniczny pasażerów.

Od grudnia 2007 roku w portach morskich oraz od marca 2008 roku w Porcie Lotniczym Gdańsk im. Lecha Wałęsy są zliczane tylko osoby spoza strefy Schengen.

* Zmiana nazw przejść granicznych jest związana z reorganizacją Straży Granicznej. W lipcu 2008 roku rozformowano przejście graniczne Gdańsk-Nowy Port i Gdańsk-Port Północny, a w ich miejsce utworzono przejście graniczne Gdańsk-Port.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Granicznej za lata 2006–2009.

Rozwój bazy turystycznej

Stworzenie przez Gdańsk atrakcyjnej oferty inwestycyjnej oraz aktywne działania marketingowe wśród potencjalnych klientów znacznie ułatwiło inwestorom podjęcie decyzji o lokowaniu nowych projektów inwestycyjnych związanych z infrastrukturą turystyczną. Efektem tych starań są nowe obiekty noclegowe (hotele i inne obiekty noclegowe), bez których nie może się rozwijać rynek turystyczny.

Wybrane nowe hotele, powstałe w latach 2006–2010

Hotel Hilton – otwarty w 2010 roku; Gdańsk jest drugim miastem w Polsce i pierwszym na Pomorzu, w którym powstał pięciogwiazdkowy hotel znanej ogólnosiwiatowej sieci Hilton. Jest on zlokalizowany na Targu Rybnym, tuż nad brzegiem Motławy. Został zaprojektowany tak, aby współgrać z architekturą otaczającej go zabudowy. Oferuje 150 pokoi gościnnych i 700 m² powierzchni rekreacyjnej.

Hotel Amber – otwarty w 2010 roku hotel oferuje zakwaterowanie w standardzie trzygwiazdkowym dla osób podróżujących biznesowo oraz turystycznie. Obiekt posiada 44 pokoje.

Liczba miejsc noclegowych oraz liczba osób korzystających z noclegów w Gdańsku w latach 2006–2009

Wyszczególnienie	Miejsca noclegowe				Dynamika 2009/2008	Turyści korzystający z noclegów				Dynamika 2009/2008
	2006	2007	2008	2009		2006	2007	2008	2009	
Hotele	2 477	2 542	2 664	3 483	130,7	190 852	195 621	194 515	234 032	120,3
Pensjonaty	141	164	164	202	123,2	5 763	9 773	13 847	13 869	100,2
Inne obiekty hotelowe (nieskatogoryzowane)	708	829	954	1 226	128,5	24 734	30 687	32 013	40 529	126,6
Domy wycieczkowe	149	161	160	179	111,9	7 147	6 869	6 604	4 373	66,2
Ośrodki wczasowe	713	594	642	510	79,4	10 269	15 366	14 834	11 453	77,2
Schroniska młodzieżowe	435	361	361	361	100,0	38 287	32 969	31 390	36 915	117,6
Ośrodki wypoczynkowo-szkoleniowe	919	990	965	1 296	134,3	29 355	31 463	31 760	37 037	116,6
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	361	513	475	548	115,4	2 304	4 645	2 736	2 363	86,4
Kempingi	262	262	250	150	60,0	4 050	3 355	3 389	3 494	103,1
Pozostałe obiekty (internaty, hotele robotnicze, domy studenckie latem)	3 624	3 826	4 178	3 655	87,5	59 801	63 902	56 241	46 473	82,6
Ogółem:	9 789	10 242	10 813	11 610	107,4	372 562	394 650	387 329	430 538	111,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006–2009”.

Hotel Radisson SAS – otwarty w 2009 roku pięciogwiazdkowy hotel, który znajduje się przy Długim Targu, w miejscu dawnego Hotelu Jantar, wkomponowuje się architektonicznie w historyczną zabudowę Głównego Miasta. Do dyspozycji gości oddano 137 wysokiej klasy pokoi, w tym 7 luksusowych apartamentów, oraz restaurację.

Qubus Hotel – to stylowy, czterogwiazdkowy obiekt znajdujący się w bezpośrednim sąsiedztwie Głównego Miasta i najważniejszych miejskich instytucji, który funkcjonuje od 2009 roku. Swoim gościom oferuje bogato wyposażone pokoje. W hotelu znajdują się również cztery sale konferencyjne.

Hotel Impresja – obiekt wybudowany w 2009 roku, w standardzie trzech gwiazdek. Swoim gościom oferuje 29 pokoi. Hotel znajduje się w cichej i spokojnej części Wrzeszcza.

Hotel Gdańsk – otwarty w 2008 roku czterogwiazdkowy obiekt zlokalizowany tuż przy gdańskiej marinie, w XVIII-wiecznym spichlerzu; oferuje 48 pokoi. Znajduje się tu jedyny jak dotąd w Trójmieście minibrowar.

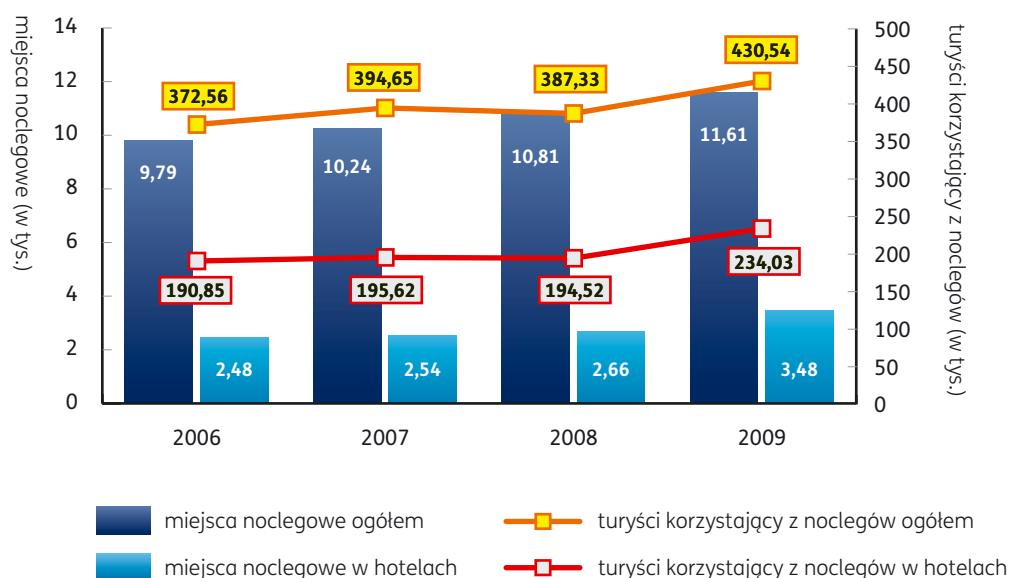
Hotel Bonum (d. Aureus) – oddany do użytku w 2007 roku trzygwiazdkowy obiekt zlokalizowany na Starym Mieście, w XVIII-wiecznych kamieniczkach; oferuje 32 pokoje i salę konferencyjną na 90 osób.

Hotele i miejsca noclegowe w Gdańsku w latach 2006–2009

Lata	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych
2006	16	2 477
2007	17	2 542
2008	18	2 664
2009	23	3 483

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zasobów informacyjnych Banku Danych Regionalnych GUS.

Miejsca noclegowe i liczba osób korzystająca z noclegów w Gdańsku w latach 2006–2009

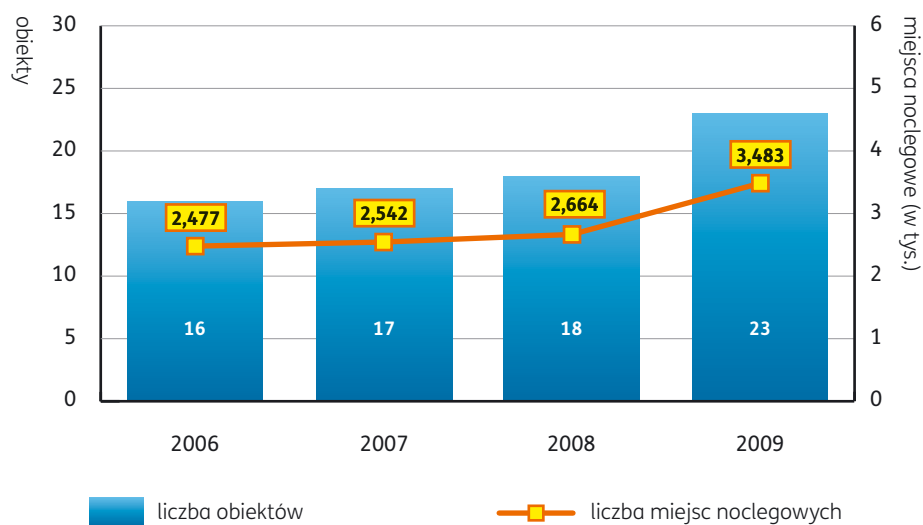
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za lata 2006–2009”.

Liczba obiektów hotelowych, a wraz z nią liczba miejsc noclegowych w Gdańsku systematycznie rosną. Tylko od 2000 roku liczba hoteli powiększyła się o czternaście obiektów, przy czym od 2006 roku liczba ta wzrosła o siedem obiektów. Stanowi to wzrost o półtora tysiąca nowych miejsc noclegowych od 2000 roku i ponad tysiąc od 2006 roku.

W 2009 roku w Polsce odnotowano wzrost liczby miejsc noclegowych rzędu 6,3% przy czym w tym samym okresie w Gdańsku wyniósł on 7,4%. Liczba hoteli w Polsce wzrosła o niecałe 10%, zaś w Gdańsku o prawie 30%. W Polsce w hotelach odnotowano 3,9-proc. spadek turystów korzystających z noclegów, zaś w Gdańsku przeszło 10-proc. wzrost. Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że rynek hotelowy w Gdańsku wykazuje tendencje wzrostowe. Organizacja w Gdańsku Euro 2012 sprawia, że inwestycje branży hotelarskiej-apartamentowej ciągle rosną i rozpoczęte są kolejne tego typu przedsięwzięcia. Hotelarstwo to biznes długookresowy, a jakiegokolwiek spadki w jego obrębie trzeba traktować jako trudności przejściowe*.

* Na podstawie raportu „Rynek hotelowy w Polsce 2010” Instytutu Turystyki.

Hotele i miejsca noclegowe w Gdańsku w latach 2006–2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zasobów informacyjnych Banku Danych Regionalnych GUS.

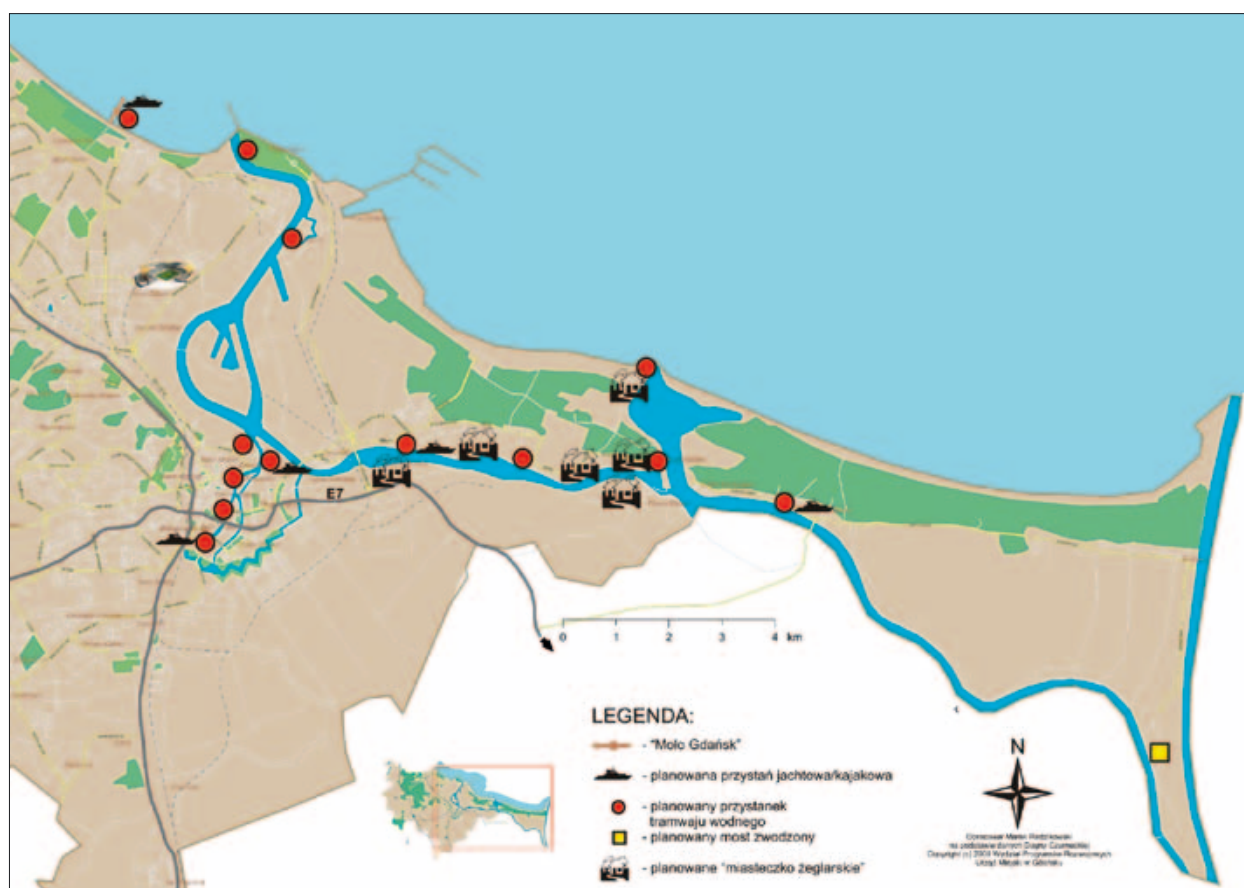
Gdański Hilton jest drugim w Polsce i pierwszym na Pomorzu pięciogwiazdkowym hotelem tej renomowanej sieci.
Fot. Przemysław Rot

Gdańsk bliżej wody

Gdańsk posiada 109 km szlaków wodnych. Należą do nich między innymi Martwa Wisła, Wisła Śmiała, Motława i jej dopływy (Motława Stara i Nowa) oraz Optyw Motławy. Dzięki aktywizacji tych dróg wodnych miasto stanie się jednym z ważniejszych punktów na międzynarodowej drodze wodnej. Gdańsk przygotowuje projekty pozwalające w przyszłości na przyjęcie turystów-wodniaków, m.in.: „Program ożywienia dróg wodnych w Gdańsku” oraz „Pętla Żuławska – rozwój turystyki wodnej”.

2 sierpnia 2010 roku prezydent Gdańska podpisał umowę o unijne dofinansowanie „Programu ożywienia dróg wodnych w Gdańsku”. W ramach pierwszego etapu, który jest związany z projektem „Pętla Żuławska – rozwój turystyki wodnej” Gdańsk pozyska trzy obiekty przystani wodnych, 34 pomosty pływające do cumowania, dwie wiaty przystankowe, możliwość wodowania i wyciągania jednostek pływających dzięki budowie czterech pochylni, a także 64 miejsca parkingowe dla samochodów osobowych. Projekt zakłada również budowę i odbudowę nabrzeży, utworzenie zaplecza sanitarnego dla jednostek pływających, możliwość prowadzenia usług szkodniczych i serwisowych sprzętu pływającego oraz dostosowanie powstałej infrastruktury dla osób niepełnosprawnych. Całkowity koszt projektu wyniesie 37 mln zł, a kwota dofinansowania z UE to ponad 17 mln zł. Jest to o tyle istotne, że w latach mijającej kadencji zaobserwowano wzrost rocznej liczby jachtów cumujących w gdańskiej marinie. W latach 2006–2009 zwiększyła się ona o ponad 400 jednostek. Widoczny jest też znaczący wzrost liczby jachtów zagranicznych zawijających do Gdańska, która się podwoiła w wyżej wymienionym okresie.

Aktywizacja dróg wodnych w Gdańsku

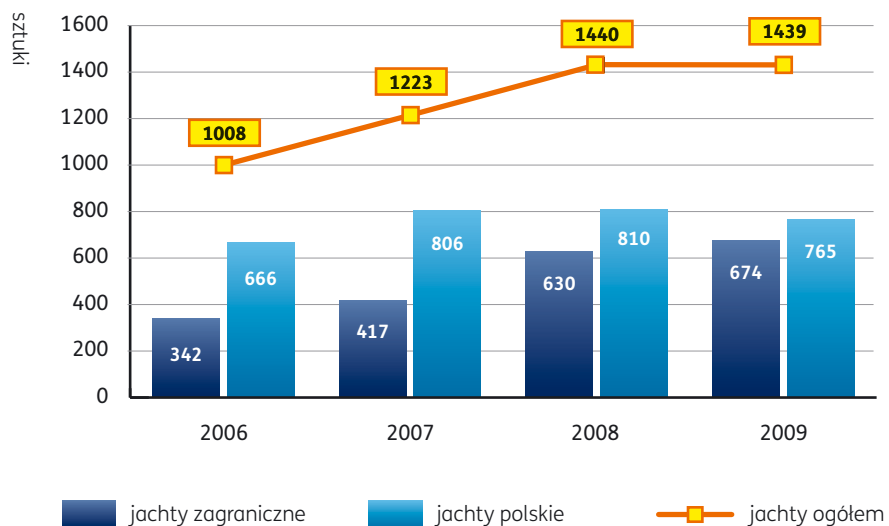

Źródło: Wydział Programów Rozwojowych.

Tak na tle spichlerzy nabrzeża Wiślanego będzie się prezentował przystanek tramwaju wodnego Twierdza Wisłoujście.
Rys. Ako Architekci

Liczba jachtów w przystani jachtowej Marina Gdańsk w latach 2006–2009

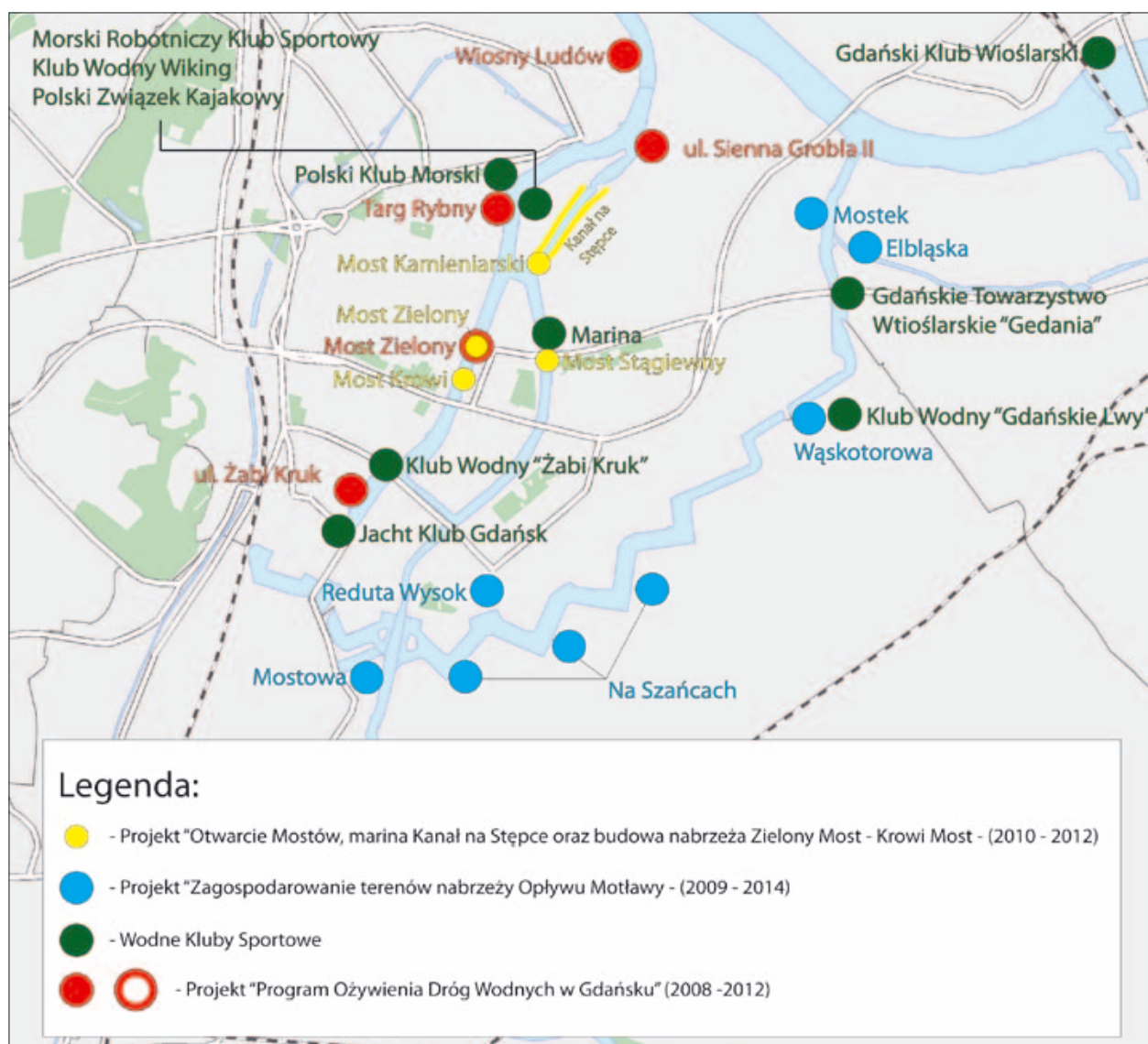

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Gdańsku.

Program ożywienia dróg wodnych w Gdańsku

Projekt jest realizowany przez miasto od 2007 roku, a partnerem w projekcie jest Muzeum Historyczne Miasta Gdańska. W ramach projektu są realizowane zadania, które obejmują budowę: przystani Żabi Kruk dla małych jednostek pływających, przystani żeglarskiej Sienna Grobla II, przystani żeglarskiej Tamka oraz dziesięciu przystanków tramwaju wodnego. W latach 2008–2009 opracowano koncepcję programową i przestrzenną oraz studium wykonalności i wnioszek aplikacyjny Programu ożywienia dróg wodnych w Gdańsku. Projekt został złożony do Polskiej Organizacji Turystycznej w ramach programu operacyjnego „Innowacyjna gospodarka” w 2009 roku. W tym samym roku rozpoczęto procedurę realizacji projektów budowlanych i wykonawczych poszczególnych zadań projektu. W maju 2010 roku wyłoniono wykonawcę robót budowlanych sześciu przystanków tramwaju wodnego. We wrześniu został ogłoszony przetarg na wykonawcę pozostałych zadań (trzy przystanie wodne i przystanek tramwaju wodnego), wyłonienie wykonawcy nastąpi w listopadzie 2010 roku.

Projekty wodne oraz wodne kluby sportowe w Śródmieściu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Programów Rozwojowych.

Pętla Żuławska – rozwój turystyki wodnej

Obszar objęty projektem to teren Żuław i Zalewu Wiślanego wraz z Mierzeją Wiślaną. W projekcie bierze w udział 18 partnerów z dwóch województw: pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. W ramach przedsięwzięcia przewidziano stworzenie portów i przystani żeglarskich oraz pomostów cumowniczych służących zarówno aktywnemu uprawianiu sportów wodnych, jak i innym formom turystyki i rekreacji. W ramach projektu miasto Gdańsk zaproponowało realizację przystani rekreacyjnej w Gdańsku-Sobieszewie oraz budowę mostu zwodzonego w Gdańsku-Przegalinie. Budowa mostu otworzy trasę Międzynarodowej Drogi Wodnej E-70 od Amsterdamu do Kłajpedy. Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego złożył w czerwcu 2010 roku wniosek do Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Decyzja o dofinansowaniu zapadnie do końca roku.

*Tak będzie wyglądał nowy most zwodzony w Przegalinie.
Fot. Biuro Prasowe*

Więcej atrakcji dla turystów

Tramwaj wodny

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców oraz odwiedzających nasz region turystów, w 2006 roku władze Gdańska, Sopotu i Helu podjęły decyzję o uruchomieniu połączeń drogą wodną między tymi miastami. Argumenty przemawiające za uruchomieniem tego rodzaju przewozów były następujące: zmniejszenie ruchu kołowego na drogach prowadzących na Półwysep Helski, skrócenie czasu podróży, podniesienie atrakcyjności turystycznej i transportowej regionu, ochrona środowiska naturalnego oraz edukacja ekologiczna i morska.

Tramwaje wodne na Zatoce Gdańskiej i Puckiej stały się prawdziwym hitem. W 2008 roku zostały uhonorowane nagrodą „Skrzydła Trójmiasta” w kategorii „Przyjazne Trójmiasto”.

W 2009 roku zlikwidowano przystanek w Sopocie, ale w zamian utworzono nowe połączenie Gdańsk – Sobieszewo. W okresie od 1 maja do 31 sierpnia 2009 roku przewieziono 192 452 pasażerów na trzech trasach: Gdańsk – Hel, Sopot – Hel oraz Gdańsk – Sobieszewo.

Liczba pasażerów i rowerów przewiezionych tramwajami wodnymi w latach 2006–2009

Trasa	Liczba przewiezionych osób				Liczba przewiezionych rowerów			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
F1: Gdańsk – Hel	96 154	123 980	122 959	121 569	*	2 989	3 617	3 661
F2: Sopot – Hel	44 474	51 094	52 655	45 837		990	962	1 005
F3: Gdańsk – Sopot	48 440	56 326	33 089	–		183	168	–
F4: Gdańsk – Sobieszewo	–	–	–	25 046		–	–	1 038

(-) nie pływał

* nie przewoził rowerów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Komunikacji Miejskiej w Gdańsku oraz Wydziału Polityki Gospodarczej.

W 2009 roku na pytanie „Jak Pan/Pani ocenia podróż tramwajem wodnym?” – zarówno wśród turystów polskich, jak i zagranicznych przeważały odpowiedzi pozytywne, w tym oceny „bardzo dobre” i „dobre” przyznało 88,3% turystów, oceny „średnio” 1,5%, a oceny „źle” – 0,5%. Adekwatnie w roku 2007: oceny „bardzo dobre” i „dobre” przyznało 85,4%, a oceny „średnio” 4,9%. Turyści, którzy przyznali ocenę „średnio” w roku 2007 i 2009, zostali poproszeni o podanie, co trzeba ich zdaniem poprawić w funkcjonowaniu tramwaju wodnego. Uwagi głównie dotyczyły zbyt wysokich cen biletów oraz tłoku na statku**.

** Na podstawie: „Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2007 i 2009”.

Taki zabytkowy tramwaj przewozi turystów w sezonie letnim.
Fot. Zakład Komunikacji Miejskiej w Gdańsku

Historyczny tramwaj Konstal N z 1952 roku kursował w soboty i niedziele od 27 czerwca do 31 sierpnia 2009 roku i obsługiwał takie trasy, jak: Centrum Gdańska – Oliwa oraz Centrum Gdańska – Latarnia Morska, Nowy Port. Łączna liczba pasażerów w 2009 roku wyniosła ponad 1200 osób. W sezonie 2010 roku uatrakcyjniono kursowanie zabytkowego tramwaju na trasie Centrum – Oliwa, wprowadzając w każdą sobotę przejazd z przewodnikiem turystycznym.

Kompleksowe zagospodarowanie pasa nadmorskiego

Pas nadmorski to niezwykle atrakcyjny obszar pod inwestycje turystyczne i rekreacyjne, które w znacznym stopniu przyczynią się do poprawy infrastrukturalnej miasta oraz wzbogacą ofertę zagospodarowania czasu wolnego i rozwiną możliwości uprawiania różnych form turystyki aktywnej. W latach 2005–2009 odwodniono teren, wybudowano stawy, uporządkowano i urządzono zieleń. Powstał też Nadmorski Park im. Prezydenta R. Reagana wraz z siecią ścieżek pieszo-rowerowych. Towarzystwo Urbanistów Polskich w II edycji konkursu na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w Polsce doceniło park w kategorii najlepsza przestrzeń zielona w kraju.

Szlaki i trasy turystyczne

Znakowane szlaki turystyki pieszej na terenie Gdańska mają łączną długość ponad 100 km, co stanowi prawie 4% całkowitej długości szlaków województwa pomorskiego. Na 10 km² powierzchni miasta przypada około 3,5 km szlaków, co jest jednym z wyższych wskaźników w regionie, świadczącym o dużej atrakcyjności Gdańska dla turystyki pieszej. Miasto posiada też 109 km szlaków wodnych. Sieć kanałów i rzek przecinających Gdańsk umożliwia dotarcie wodą aż do serca miasta oraz podziwianie jego architektury z niecodziennej strony. Na turystów czeka ponad 80 km ścieżek rowerowych. Dzięki nim można dojechać m.in. wzdłuż morskiego brzegu do Sopotu i Gdyni czy też na krańce Wyspy Sobieszewskiej. Usługę zwiedzania Gdańska szlakami turystycznymi świadczą licencjonowani przewodnicy gdańskiego oddziału PTTK.

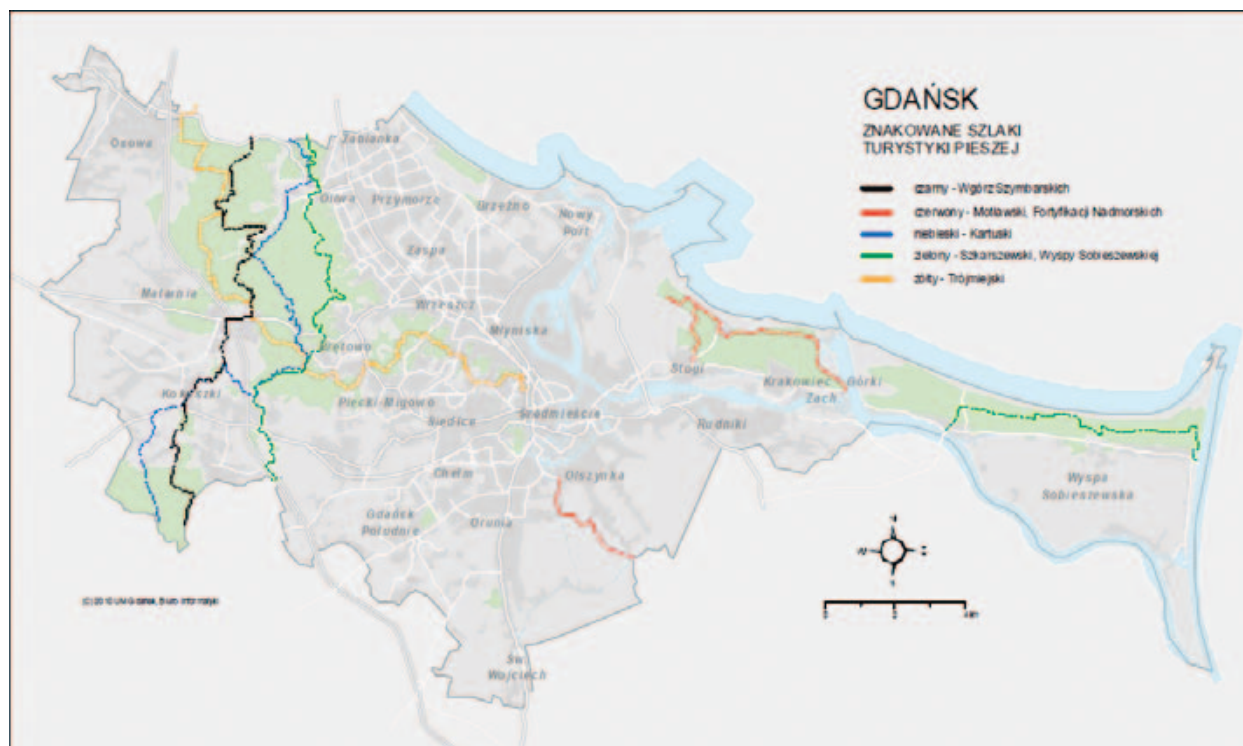
Wybrane szlaki turystyczne:

- Szlak bursztynowy – gdański odcinek obejmuje m.in.: Muzeum Bursztynu, Bazylikę św. Brygidy (Bursztynowy Ołtarz), Bursztynową Piątą Aleję (ul. Mariacka, Długie Pobrzeże), Muzeum Archeologiczne oraz Muzeum Inkluzji w Bursztynie (Uniwersytet Gdański).
- Szlak latarni morskich – obejmuje latarnie znajdujące się w strefie wybrzeża Bałtyku. Kolejno od zachodu zwiedzać można w regionie pomorskim latarnie w Uście, Czołpinie, Stilo, Rozewiu, Helu, Sopocie, Gdańsku-Nowym Porcie i Krynicy Morskiej. Gdańska latarnia jest repliką latarni z Cleveland (Ohio, USA), zbudowaną w 1893 roku. Ma wysokość 31,3 metra i obecnie nie pełni funkcji nawigacyjnych.
- Szlak zabytków hydrotechniki – w skład szlaku wchodzi szereg zróżnicowanych do funkcji i historii obiektów które łączy wspólny cel, jakim jest ujarznienie wody i wykorzystanie jej siły dla potrzeb człowieka. Trasa prowadzi przez: kanał Raduni, Kamienną Śluzę i Optyw Motławy, Wielki i Mały Młyn, Kuźnię Wodną na Potoku Oliwskim, Przekop Wisły oraz śluzę w Przegalinie.
- Szlak Cysterski – szlak turystyczny wiodący przez klasztory zakonu cystersów; ukazuje europejskie dziedzictwo kulturowe związane z zakonem.
- Śladami Jana Heweliusza – szlak turystyczny wiodący przez miejsca, w których mieszkał, żył i pracował wielki astronom oraz miejsca związane z jego osobą: Ratusz Staromiejski, pomnik Jana Heweliusza, ulicę Korzenną, kościół św. Katarzyny, Bibliotekę Gdańską PAN, róg ulic Grobla IV i Straganiarskiej, kościół św. Jana, Ratusz Głównego Miasta oraz Centrum Hewelianum.
- Śladami Güntera Grassa – wycieczka śladami jednego z największych pisarzy gdańskich, podczas której można odwiedzić miejsce zamieszkania artysty, dowiedzieć się, gdzie się uczył oraz zobaczyć najważniejsze miejsca z powieści pisarza.
- Szlak „Solidarności” – turystyczna podróż w czasie śladami „Solidarności”. W trakcie wycieczki możemy odwiedzić takie miejsca, jak: plac Solidarności, pomnik Poległych Stoczniowców, historyczną bramę nr 2, budynek Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, wystawę „Drogi do Wolności”, dworzec PKP, budynek dawnego Komitetu Wojewódzkiego PZPR oraz kościół św. Brygidy – kaplicę „Solidarności”.
- Szlak gotyku ceglanego – trasa obejmująca gdańskie zabytki cegły gotyckiej, tj. Żuraw, Dwór Artusa, Ratusz Głównego Miasta, Wielki Młyn, Katedrę Oliwską i inne.

Trakt Królewski to jedno z najpopularniejszych i najchętniej odwiedzanych przez turystów miejsc w Gdańsku.
Fot. Jerzy Pinkas

- Śladami nowożytnych fortyfikacji miejskich – wycieczka po gdańskich fortyfikacjach, m.in.: Grodzisku, Biskupiej Górze, Twierdzy Wisłoujście, Kamiennej Śluzie, bramach, bastionach.
- Inny smak Gdańska – Oliwa – wycieczka po dzielnicy z wieloma atrakcjami i zabytkami. Trasa przebiega m.in. przez Kuźnię Wodną, ogród zoologiczny, Park Oliwski oraz wzgórze Pachotek.
- Szlak Westerplatte – rozpoczyna swój przebieg w miejscu przystani pasażerskiej dla statków „białej floty” przy nabrzeżu Obrońców Westerplatte, a kończy się na kopcu u stóp pomnika Obrońców Wybrzeża.
- Trasa zakochanych w Gdańsku – znane postaci i miłosne historie z nimi związane. Trasa pozwala na odkrycie romantycznych zakątków Głównego i Starego Miasta Gdańska.
- Śladami bohaterów Porozumień Sierpniowych („Subiektywna linia autobusowa”) – projekt, w którym dawni pracownicy Stoczni Gdańskiej oprowadzają po swoim miejscu pracy. Za każdym razem 33 pasażerów rusza w podróż historycznym autobusem. Trasa wiedzie przez: bramę nr 2, dawną salę BHP, budynek dyrekcji, Stocznnię Cesarską, halę U-bootów, warsztat Lecha Wałęsy oraz Instytut Sztuki „Wyspa”.
- Szlak fortyfikacji nadmorskich – trasa koncentruje się na odcinku wybrzeża – mierzei, która znajduje się między Stogami a Górkami Zachodnimi. Jest tutaj wiele historycznych pozostałości – głównie obiekty budownictwa fortyfikacyjnego.
- Pieszko-rowerowy szlak turystyczny „Śladami menonitów po Żuławach Wiślanych” – trasa o długości 34 km prowadzi sprzed Urzędu Wojewódzkiego przez Kamienną Śluzę, wzdłuż Motławy, dalej przez Olszynkę, Krępiec, Mokry Dwór do Wiśliny. Następnie wiedzie przez Łędowo, Wróblewo, Wocławy, Miłocin do Trutnow, a stamtąd przez Cedry Wielkie do Leszków i Kiezmarka.
- Szlak Wyspy Sobieszewskiej – jego trasa biegnie równoległe do brzegu morskiego począwszy od Sobieszewa przez Orlinki do Świbna. Po drodze oprócz krótkich fragmentów o charakterze miejskim występują partie leśne, wydmy i przyplażowe.

Szlaki turystyki pieszej przebiegające przez Gdańsk.
Rys. Biuro Informatyki

Pomorski klaster turystyczny

W celu integracji podmiotów działających w branży turystycznej w 2002 roku powstała Gdańska Organizacja Turystyczna (GOT), której głównym zadaniem jest wspieranie przedsięwzięć zmierzających do rozwoju i promocji turystyki Gdańska i regionu. Liczba członków GOT (restauratorów, hotelarzy, biur turystycznych i innych usługodawców z tej branży) stale wzrasta. W roku 2009 wynosiła 103. Stan na 31 lipca 2010 roku to 107.

Stoisko Gdańsk Convention Bureau podczas targów Turystyki Biznesowej EMIF – Bruksela 17–18 marca 2010 roku.
Fot. Gdańska Organizacja Turystyczna

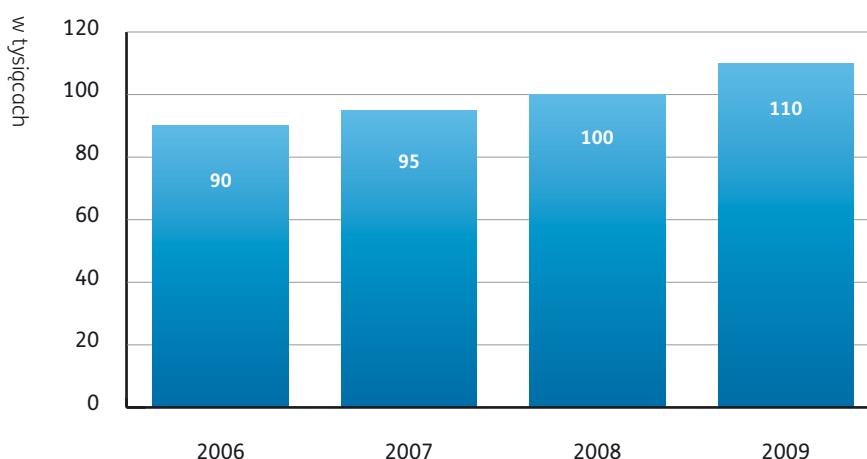
Zintegrowany System Informacji Turystycznej Województwa Pomorskiego

Celem poprawy wizerunku oraz identyfikacji miasta i regionu rozpoczęła się realizacja projektu partnerskiego pn. „Zintegrowany System Informacji Turystycznej Województwa Pomorskiego” (ZSIT WP). Podpisanie porozumienia w sprawie przystąpienia do projektu nastąpiło 6 marca 2009 roku pomiędzy Samorządem Województwa Pomorskiego oraz Samorządem Miasta Gdańska. Spójny i ujednoczony system informacji turystycznej jest niezbędnym elementem zapewniającym skuteczny przepływ informacji o atrakcjach, usługach turystycznych oraz wydarzeniach kulturalno – rozrywkowych w Mieście i regionie. Projekt jest realizowany w latach 2009–2012. W 2010 roku rozpoczęła się adaptacja Bramy Wyżynnej w Gdańsku, w której będzie zlokalizowane Regionalne Centrum Informacji Turystycznej Województwa Pomorskiego. W latach 2011–2012 zostanie również zamontowanych na terenie miasta 10 infomatów (multimedialnych ogólnodostępnych urządzeń zawierających niezbędne informacje turystyczne dotyczące Gdańska i województwa pomorskiego).

Miejska informacja turystyczna

Obecnie na terenie miasta działają cztery stałe punkty IT. W lipcu 2009 roku Gdańska Organizacja Turystyczna otworzyła Gdańskie Centrum Informacji Turystycznej (ul. Długi Targ 28/29, w zabytkowej kamienicy w samym centrum Gdańska). Turysta w punktach IT otrzyma niezbędne informacje o Trójmieście, bezpłatne materiały dotyczące miasta, może wypożyczyć audioguide'a Gdańsk, nabyć Kartę Turysty „Gdańsk – Sopot – Gdynia – Plus” oraz bezpłatnie skorzystać z Internetu. W sezonie letnim funkcjonuje również mobilna informacja turystyczna (rowerowa i piesza).

Liczba osób obsłużonych w punktach informacji turystycznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gdańskiej Organizacji Turystycznej.

Letni punkt informacji turystycznej w Gdańsku.
Fot. Gdańska Organizacja Turystyczna

Gdańsk Convention Bureau – wsparcie dla organizacji konferencji i kongresów

W regionie, w strukturach GOT, prężnie działa Gdańsk Convention Bureau (GCB), jako miejskie biuro kongresów i konferencji. Jest podmiotem odpowiedzialnym za rozwój i promocję turystyki biznesowej w województwie pomorskim. Od 2007 roku GCB jest pełnoprawnym członkiem ICCA (International Congress & Convention Association), a także MPI (Meeting Professionals International). GCB oferuje organizatorom konferencji merytoryczną pomoc, wsparcie i doradztwo. Dostarcza informacji o profesjonalnych organizatorach konferencji, lokalnych dostawcach usług, centrach konferencyjnych i bazie hotelowej. W regionie organizowane są wizyty „site inspection” w hotelach i miejscach konferencyjnych. Ponadto GCB pomaga organizatorom w dokonywaniu wstępnych rezerwacji miejsc hotelowych i konferencyjnych, pomaga również w nawiązywaniu bezpośrednich kontaktów z lokalną branżą turystyczną, władzami miasta i regionu. Dostarcza wszelkich materiałów promocyjnych o Gdańsku i regionie (kontakt: convention@gdanskconvention.pl). Przy organizacji dużych konferencji GCB zapewnia także pomoc dobrze przeszkolonych wolontariuszy w ramach projektu „Gdańscy Akcjonariusze”. Aktualnie w bazie zarejestrowanych i stale współpracujących z GCB jest ponad 200 osób.

Liczba i czas trwania imprez biznesowych w Gdańsku w 2009 roku

Rodzaj imprez	Liczba imprez biznesowych*		Czas trwania imprezy (liczba dni)**	
	Krajowe	Międzynarodowe	Krajowe	Międzynarodowe
Kongresy	7	2	5	2
Konferencje	179	30	94	27
Spotkania motywacyjne	118	1	26	0
Targi i wystawy	128	5	255	5
Szkolenia	471	1	297	3
Inne	199	20	80	20
Ogółem	1 102	59	757	57

* Liczba imprez w obiektach konferencyjnych, które zobowiązały się do rejestrowania tego typu zdarzeń; 18 obiektów, co stanowi 28% obiektów konferencyjnych znajdujących się na terenie Gdańska.

** 8 godzin = 1 dzień; spotkania trwające poniżej 4 godzin nie były liczone, zaś spotkania trwające 4 godziny i więcej były odnotowywane jako 1 dzień

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gdańsk Convention Bureau.

Program wspierania produktów turystycznych

W 2009 roku odbyła się pierwsza edycja konkursu, „Gdański Produkt Turystyczny” organizowanego przez Gdańską Organizację Turystyczną i Urząd Miejski w Gdańsku. Jego cele to: kreowanie innowacyjnych produktów turystycznych w dziedzinie turystyki miejskiej, kulturowej, aktywnej i kwalifikowanej; aktywizacja turystyki przyjazdowej; stworzenie wizerunku Gdańska jako wielosezonowego centrum turystycznego, oferującego zróżnicowane i całoroczne atrakcje; wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz integracja metropolii.

W 2009 roku jury wybrało dwa najciekawsze produkty związane z turystyką kulturową. Pierwszym z nich była oferta firmy JOYTRIP.PL z Gdańska, zatytułowana „Władcy bursztynu”. Jest to rodzaj gry miejskiej – czyli gry, której „planszą” jest przestrzeń miejska a „pionkami” stają się sami uczestnicy. Oferta jest adresowana zarówno do dzieci, jak i dorosłych. Turyści mogą się wcielać w średniowiecznych kupców. Ich zadaniem będzie odebranie drogiego kamienia – bursztynu, a następnie dostarczenie go na umówione miejsce o umówionej godzinie rosyjskim kupcom, podróżującym Bursztynowym Szlakiem. Aby dotrzeć do miejsca wymiany, uczestnicy gry będą musieli rozwiązywać zagadki i zadania, a także odnajdywać łączników, którzy będą posiadać drogie informacje. Kolejnym laureatem okazała się firma ATA wraz z projektem „Śladami Napoleona”. Jest to oferta fakultatywna dla gości hotelowych goszczących w trójmiejskich hotelach. Produkt prezentuje w szerszy sposób miejsca związane z legendami napoleońskimi w Gdańsku takimi jak Park Kulturowy Fortyfikacji Miejskich Twierdza Gdańsk czy Trakt Królewski. Zwycięzcą II edycji konkursu na Gdański Produkt Turystyczny 2010 zostało biuro podróży Teja Tur wraz z projektem „Śladami Solidarności”. Jest to miejska gra kierowana do grup osób, które chcą zwiedzać aktywnie miasto oraz poznać jego historię.

Karta Turysty

W roku 2009 Gdańska Organizacja Turystyczna wprowadziła na rynek Kartę Turysty „Gdańsk – Sopot – Gdynia – Plus”. Jest ona kartą rabatową obowiązującą u wybranych partnerów na terenie województwa pomorskiego. W 2009 roku do karty przystąpiło 130 partnerów w kategoriach: muzea, kultura i nauka, noclegi, rekreacja i uroda, restauracje, a w 2010 roku liczba partnerów wzrosła do 172. Integralną częścią Karty Turysty jest 24- lub 72-godzinny bilet w formie elektronicznej na komunikację miejską w Trójmieście (autobusy, trolejbusy i tramwaje) oraz Szybka Kolej Miejską od Pruszcza Gdańskiego do Wejherowa.

Dzięki Karcie Turysty można korzystać z wielu atrakcji oraz taniej poruszać się po metropolii.
Rys. Gdańska Organizacja Turystyczna

Karta jest dostępna w kilku wariantach: ulgowym, normalnym, rodzinnym i grupowym. Program jest skierowany do turystów odwiedzających miasto, jak również do samych mieszkańców, pragnących aktywnie spędzić czas wolny we własnym mieście.

www.audioguide.com.pl

Gdańsk audioguide

Wrz z otwarciem Gdańskiego Centrum Informacji Turystycznej, z końcem lipca 2009 roku, został również udostępniony innowacyjny system zwiedzania audioguide oferujący 24 audycje. Do urządzenia jest dołączona mapka miejsc, w których uruchamia się audycja o danej atrakcji turystycznej. Pozwala on zwiedzać miasto i jego zabytki oraz wysłuchać historii w kilku wersjach językowych. W 2010 roku system został rozbudowany o 10 kolejnych audycji.

Gdańsk – Światową Stolicą Bursztynu

Na terenie Gdańska skupia się produkcja i sprzedaż wyrobów z bursztynu. Co roku w marcu Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A. organizują prestiżowe i największe na świecie targi bursztynu „Amberif”, a we wrześniu otwarte dla publiczności targi „Ambermart”. W roku 2006 rozpoczęło działalność Muzeum Bursztynu oraz powołano Światową Radę Bursztynu, organizację społeczną zajmującą się zagadnieniami związanymi z szeroko pojętym doradztwem w zakresie tematyki związanej z rozwojem sztuki i rzemiosła bursztyenniczego. W kwietniu 2009 roku odbyło się pierwsze Forum Miast Szlaku Bursztynowego, w którym wzięło udział około 80 przedstawicieli samorządów gmin z całej Polski. W trakcie opracowania jest również system certyfikacji tego surowca. Więcej na temat bursztynu w rozdziale poświęconym kulturze.

Gdańsk & Love

Produkt adresowany jest do par przyjeżdżających do Gdańska w maju i oferuje zniżki m.in. w hotelach, restauracjach, klubach, muzeach. Pierwsza edycja odbyła się w 2009 roku. Celem projektu jest wydłużenie sezonu turystycznego oraz zachęcenie do przyjazdu i udział w imprezach kulturalno-rozrywkowych; specjalnie na tę okazję został opracowany szlak po romantycznych zakątkach Gdańska. W 2010 roku projekt był kontynuowany.

Budowa wizerunku i promocja miasta

Kreowanie wizerunku i promocja miasta w kraju i za granicą realizowana jest wielopłaszczyznowo, zgodnie z rekomendacjami Strategii Marki Gdańsk do roku 2013.

Wizerunek Gdańska budowany jest wokół pojęcia wolności, w ujęciu znacznie szerszym, emocjonalnie pozytywnym i ciepłym, co pozwala pozycjonować Gdańsk jako miasto nowoczesne, ciekawe, otwarte, odważne, buntownicze, idące z duchem czasu, kreujące myśl, przełom, forum aktywnej i twórczej debaty na temat wyzwań XXI wieku.

Takie jest również przesłanie Gdańska w staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016: „Wolność kultury, kultura wolności”. Miasto jest przedstawiane jako miejsce, które inspiruje, w którym rzeczy niemożliwe stają się możliwe.

Taki wizerunek Gdańska konsekwentnie promowały duże ogólnopolskie i zagraniczne kampanie reklamowe miasta: „Gdańsk. Odważ się. Zobacz sam” (2007), „Gdańsk. We make things happen” (2008, 2009), „Gdańsk. Dotknij wolności” (2010).

Działania promocyjne i public relations popularyzujące Gdańsk jako atrakcyjną destynację turystyczną obejmują stałą obecność na najważniejszych międzynarodowych targach turystycznych umożliwiających dotarcie do organizatorów turystyki oraz dziennikarzy prasy branżowej, przygotowanie i dystrybucję szerokiej gamy folderów i przewodników po mieście, publikację reklam w popularnych krajowych i zagranicznych opiniotwórczych i turystycznych wydawnictwach prasowych oraz organizację wizyt studyjnych zagranicznych dziennikarzy i tour-operatorów przynoszących ogromne efekty przy stosunkowo niskich kosztach. Zapraszani są dziennikarze prasy branżowej, dużych prestiżowych magazynów, dzienników i tygodników, ekipy telewizyjne i radiowe. Postudyjne artykuły redakcyjne, audycje radiowe, filmy stanowią bardziej wiarygodne źródło informacji niż klasyczna reklama. W efekcie takich działań ukazały się m.in. cenne publikacje Adriana Bridge’a w „Daily Telegraph” czy Patricka Lyncha w „National Geographic”.

Skuteczność prowadzonej polityki promocyjnej odzwierciedlają wyniki badań atrakcyjności turystycznej. Według raportu On Board PR – Ecco Network „Marki 10 największych miast polskich” (opinia Polaków na temat marek polskich miast), opracowanego w oparciu o badania opinii społecznej, przeprowadzone w 2009 roku przez PBS DGA, Gdańsk znajduje się na drugim miejscu po Krakowie w kategorii atrakcyjności turystycznej. Marka Gdańsk cechuje się także wysoką rozpoznawalnością na strategicznych dla miasta rynkach zagranicznych: w Wielkiej Brytanii, Niemczech i Skandynawii. Gdańsk to drugie

po Warszawie polskie miasto na trasie wycieczkowej Niemców, trzecie po Warszawie i Krakowie wśród Brytyjczyków i Szwedów. W uznaniu turystycznych walorów Gdańska miasto, obok Buenos Aires, Waszyngtonu czy Wiednia, znalazło się na opublikowanej na łamach „The Times” liście Top 10 najbardziej atrakcyjnych miast 2009 roku.

GDAŃSK
ODWAŻ SIĘ
ZOBACZ SAŃ

Może nic wielkiego się nie stanie,
może stąd wyjedziesz w planowanym terminie,
może z jakichś przyczyn zostaniesz tu na dłużej, może...

W Gdańsku jest morze możliwości

www.gdansk.pl

Plakat towarzyszący międzynarodowej kampanii wizerunkowej Gdańska w 2007 roku.
Fot. Archiwum UMG

Turyści w Gdańsku

Jak turyści spędzali czas w Gdańsku w 2006 i 2009 roku (w %)

Sposoby spędzania przez turystów czasu w Gdańsku	2006	2009
Zwiedzanie	75,0	66,9
Spacery	64,3	63,0
Plaża	27,4	49,6
Pub/kawiarnia	31,0	47,8
Zakupy	29,0	40,9
Imprezy	19,6	29,5
Pływanie na sprzęcie wodnym	2,8	16,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2006 i 2009”.

W 2009 roku najczęstsze formy wypoczynku turystów odwiedzających Gdańsk to zwiedzanie oraz spacer (67% i 63%). Podobnie sytuacja wyglądała w 2006 roku (75% i 64%). W następnej kolejności jako formę spędzania czasu wolnego turyści wymieniali: plażę, kawiarnię, zakupy, imprezy i pływanie na sprzęcie wodnym, a ich udział w stosunku do roku 2006 znacznie się zwiększył.

Z badań, które przeprowadzono wśród turystów odwiedzających Gdańsk, wynika, iż są oni bardzo zadowoleni z pobytu w naszym mieście. W 2006 roku osoby zadowolone stanowiły 98,6%, zaś w 2009 roku 98,9% turystów.

Porównując rok 2006 z rokiem 2009, możemy zauważyć, iż coraz większa rzesza turystów zagranicznych kojarzy Gdańsk z możliwością aktywnego wypoczynku, pięknem przyrody oraz kulturą, a nie tylko z zabytkami.
Fot. Maciej Blachowski

Wydatki turystów podczas pobytu w Gdańsku w latach 2006–2009 (w zł)

Turyści	2006			2007			2008			2009		
	Min.	Śr.	Maks.	Min.	Śr.	Maks.	Min.	Śr.	Maks.	Min.	Śr.	Maks.
Zagraniczni*	100	1254	50 000	60	1282	31 400	90	1370	35 000	34	1214	11 000
Krajowi*	30	668	10 000	20	638	8 000	30	699	9 000	10	601	5 000

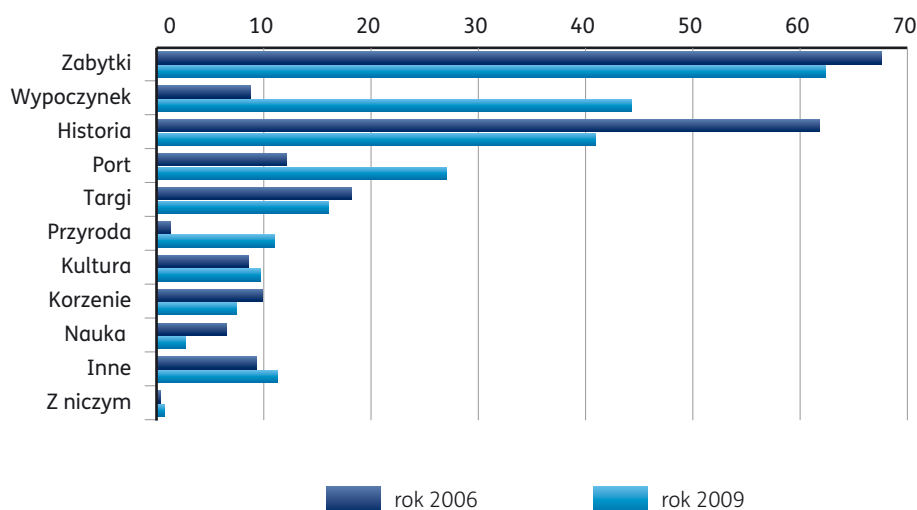
Min. – minimum; Śr. – średnia podczas pobytu; Maks. – maksimum.

* Wydatki ogółem w przeliczeniu na osobę.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2006, 2007, 2008 i 2009”.

Turyści w 2006 roku zatrzymywali się w Gdańsku średnio na około 6,4 dnia, zaś w 2009 roku na 5,3 dnia.

Z czym turystom zagranicznym kojarzy się Gdańsk?

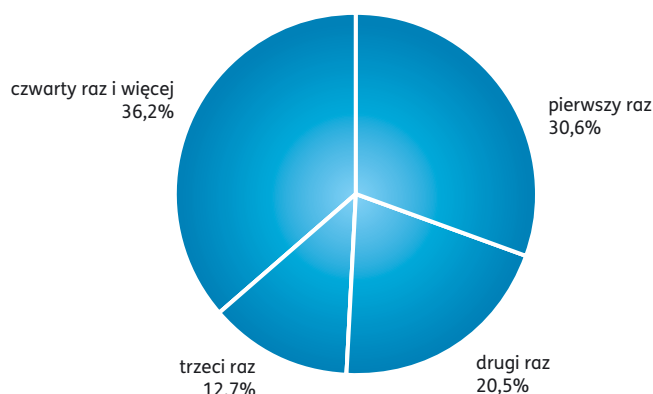
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2006 i 2009 roku”.

Struktura wiekowa turystów odwiedzających Gdańsk w 2009 roku (w %)

Wiek	Z zagranicy	Z Polski
15–18 lat	1,3	2,5
19–24 lat	10,1	22,0
25–39 lat	38,2	33,7
40–55 lat	35,0	28,9
55–65 lat	11,0	9,4
66 lat i więcej	4,4	3,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2009 roku”.

Rozkład odpowiedzi na pytanie „Który raz jest Pan/Pani w Gdańsku?” w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2009 roku”.

Blisko 70% turystów odwiedzających Gdańsk to osoby, które zdecydowały się po raz kolejny zobaczyć nasze miasto. Świadczyć to może zarówno o tym, że turyści byli zadowoleni z pobytu w Gdańsku, jak i o popularności miasta. Zdecydowana większość ankietowanych turystów, tj. prawie 80%, zadeklarowała, że przyjechała do Gdańska w celu zwiedzania i wypoczyniania. Na imprezy kulturalne, rozrywkowe i sportowe przybyło 33,5% ankietowanych, zaś w celu odwiedzin rodziny czy znajomych przyjechało ponad 30% turystów.

Ocena infrastruktury turystycznej Gdańska w 2009 roku – opinia turystów korzystających z oferty turystycznej

Wyszczególnienie	Ocena			
	b. dobrze	dobrze	średnio	źle
Ocena jakości usług gastronomicznych	21,11	73,35	5,54	0,00
Ocena czystości plaż/nabrzeży i akwenów wodnych	11,22	72,94	12,54	3,30
Ogólna ocena czystości i stanu sanitarnego	10,54	85,24	4,12	0,10
Poczucie bezpieczeństwa turystów	12,15	85,04	2,81	0,00
Korzystanie w Gdańsku z noclegów płatnych	36,97	58,19	4,20	0,63
Możliwość parkowania	0,00	38,16	28,95	32,89
Ocena informacji turystycznej	27,76	63,29	7,29	1,65
Ocena sprawności komunikacji miejskiej	7,00	67,10	18,40	7,50
Ocena życzliwości mieszkańców	22,44	61,12	15,84	0,61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska w sezonie letnim 2009 roku”.

Zielony Gdańsk

Na terenie Gdańska występują obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, które znajdują się pod ochroną prawną. Obejmują one 37% powierzchni miasta. Występuje tu 150 pomników przyrody: 112 pojedynczych sztuk drzew, 26 grup drzew, jedna aleja, dziewięć głazów narzutowych oraz dwa pomniki powierzchniowe. Wśród drzew pomnikowych przeważają buki i dęby.

Formami chronionej przyrody w Gdańsku są: obszary chronionego krajobrazu, rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz użytki ekologiczne, w tym trzy użytki utworzone w 2006 roku na podstawie uchwały Rady Miasta Gdańska o objęciu ochroną prawną w formie użytków ekologicznych trzech wartościowych przyrodniczo obszarów:

- „Migowska Bielawa” o powierzchni 0,51 ha, zlokalizowany pomiędzy ul. Myśliwską i osiedlem Jasień;
- „Dolina Czystej Wody” o powierzchni 2,73 ha, zlokalizowany w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym;
- „Łozy w Kiełpinie” o powierzchni 6,29 ha, zlokalizowany w okolicy Kiełpina Górnego.

Tereny chronione w Gdańsku

Nazwa obszaru przyrodniczego	Powierzchnia (w ha)
Obszary chronionego krajobrazu	
Trójmiejski Park Krajobrazowy w granicach Gdańska	2 341,80
Otulina Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego	2 570,70
Obszar Chronionego Krajobrazu Wyspy Sobieszewskiej	1 228,00
Otomiński Obszar Chronionego Krajobrazu	1 762,00
Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich	1 051,00
Rezerwat przyrody	
Ptasi Raj	188,80
Dolina Strzyży	38,52
Mewia Łacha	35,40
Źródłiska Ewy	11,08
Wąwóz Huzarów	2,80
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy	
Dolina Strzyży	375,45
Dolina Potoku Oruńskiego	79,37
Użytek ekologiczny	
Łozy w Kiełpinie	6,29
Murawy kserotermiczne w Dolinie Potoku Oruńskiego	2,88
Dolina Czystej Wody	2,73
Luneta z Pasikonikiem	0,81
Prochownia pod Kasztanami	0,53
Migowska Bielawa	0,51
Fort Nocek	0,11
Oliwskie Nocki	0,07

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych Wydziału Środowiska.

Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Świadczeniem usług i prowadzeniem działalności eksploatacyjnej w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków, zajmuje się Saur Neptun Gdańsk S.A. (SNG). Z dniem 31 grudnia 2004 roku infrastruktura wodno-kanalizacyjna, stanowiąca dotąd majątek miasta, została przekazana aportem spółce Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna (GIWK), która odpowiada za jej kompleksową modernizację.

Wodociąg centralny jest zaopatrywany z pięciu gdańskich ujęć podziemnych, jednego ujęcia powierzchniowego „Straszyn”, jednego ujęcia drenażowego w Pręgowie, a także z dwóch ujęć podziemnych Sopotu, które zaopatrują mieszkańców osiedli Żabianka i Gospódka. Mieszkańcy dzielnic Gdańska położonych na jego obrzeżach otrzymywali wodę z czternastu nie posiadających połączenia z wodociągiem centralnym, podziemnych ujęć lokalnych.

W 2009 roku 86% wody wtłoczonej do sieci spełniało wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia. Woda uzdatniona podawana ze stacji: Zaspą Wodną, Czarny Dwór, Lipce, Straszyn, Klukowo, Jasień, Łostowice, Smęgorzyno, Kiełpinek, Żłota Karczma, Kalina, Bitwy pod Płowcami, Nowe Sarnie Wzgórze w 100% spełniała wymagania rozporządzenia; woda ze stacji Dolina Radości i Rębiewo, z uwagi na okresowe zakłócenia w uzdatnianiu związków manganu, spełniała wymagania odpowiednio w 94% i 87%, a ze stacji Matarnia w 95%. We wrześniu 2009 roku wyłączono do modernizacji w ramach Gdańskiego Projektu Wodno-Ściekowego stację Dolina Radości.

Od 2006 roku podłączono ponad 106 km sieci rozdzielczej i 11 km przyłączy wodociągowych przy jednoczesnym odłączeniu blisko 25 km sieci rozdzielczej i 0,07 km przyłączy wodociągowych. Zużycie wody w Gdańsku w 2009 roku wyniosło 25 731 tys. m³, i było wyższe o 0,5% niż w 2006 roku.

Gdański system kanalizacji sanitarnej w 2009 roku składał się z jednej oczyszczalni mechaniczno-biologicznej, 1078,4 km sieci kanalizacyjnej oraz 93 przepompowni ścieków. Ilość ścieków dopływających do oczyszczalni wzrosła o 300 tys. m³, co stanowi wzrost rzędu 0,9% w porównaniu z rokiem 2008. Eksploatowano dwa punkty zlewne: „Wschód” i „Bysewo”.

Do gdańskiego systemu kanalizacyjnego przyjmowane są ścieki z Gdańska, Sopotu, Pruszcza Gdańskiego, Straszyna, Żukowa, Kolbud i Gdyni-Wysokiej. Łącznie w 2009 roku oczyszczono 34,4 mln m³ ścieków. Ścieki przyjmowane z sąsiednich gmin i miast stanowiły 18,54% całkowitej ilości ścieków odprowadzanych do gdańskiej oczyszczalni, co stanowiło wzrost blisko 2% w stosunku do 2008 roku.

Opłaty za wodę i ścieki (ceny netto) obowiązujące gospodarstwa domowe oraz przemysł i pozostałych odbiorców na terenie Gdańska w latach 2006–2010 (w zł/m³)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Woda	2,38	2,46	2,91	3,08	3,42
Ścieki	3,09	3,14	3,53	4,13	4,65
Razem	5,47	5,60	6,44	7,21	8,07

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej.

Spółka GIWK przeprowadziła w latach mijającej kadencji szereg modernizacji oraz inwestycji w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie Gdańska.

Spółka GIWK jest nie tylko właścicielem sieci wodociągowych i kanalizacyjnych – przede wszystkim realizuje od 2006 roku wielki projekt rozbudowy miejskiej sieci wodnej i kanalizacyjnej, który jest podzielony na dwa etapy.

Etap I składa się z 28 zadań i zakłada między innymi likwidację nieefektywnej oczyszczalni „Zaspa” oraz rozbudowę oczyszczalni „Gdańsk-Wschód”. W ramach projektu zostanie wybudowanych m.in. 86 km sieci kanalizacji sanitarnej, 40 km magistrali i sieci wodociągowej, 24 przepompownie ścieków oraz 4 przepompownie wody. Pod koniec 2010 roku zostanie zakończona budowa systemu opomiarowania i monitoringu jakości dostarczanej wody. Wartość projektu wynosi 822 mln zł, zaś udział współfinansowania Funduszu Spójności stanowi 75% wartości projektu. Termin realizacji tego etapu wyznaczony jest na koniec 2010 roku.

Etap II projektu przewiduje wybudowanie kolejnych 27 km sieci kanalizacji sanitarnej, przebudowę 4 km sieci kanalizacji sanitarnej, wybudowanie około 12 km sieci wodociągowej oraz modernizację gospodarki osadowej w oczyszczalni „Gdańsk-Wschód”. Wartość projektu wynosi 293 mln zł, a wielkość dofinansowania z Funduszu Spójności stanowi 56% wartości projektu.

Poza zadaniami przewidzianymi w Gdańskim Projekcie Wodno-Ściekowym GIWK na bieżąco modernizuje infrastrukturę. W latach 2006–2009 na działania inwestycyjne wydatkowano łącznie kwotę 24,82 mln zł.

Zarówno modernizacje, jak i nowe inwestycje służą dostosowaniu gospodarki wodno-ściekowej miasta do wymagań środowiskowych Polski i Unii Europejskiej oraz poprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia.

Dzięki Gdańskiemu Projektowi Wodno-Ściekowemu wszystkie ścieki z Gdańska i okolicznych gmin trafią do nowoczesnej oczyszczalni „Gdańsk-Wschód”.

Fot. GIWK

Nowe zbiorniki retencyjne oraz umocnienia brzegów rzek i strumieni służą nie tylko poprawie bezpieczeństwa powodziowego, lecz także są miejscami rekreacji i wypoczynku.
Fot. DRMG

Poprawa bezpieczeństwa powodziowego

Wraz z postępującymi zmianami klimatycznymi i pojawiającymi się coraz częściej anomaliami pogodowymi Polska staje się krajem coraz bardziej narażonym na ryzyko wystąpienia powodzi. Władze Gdańska, rozumiejąc to zagrożenie i mając w pamięci powódź z 2001 roku, przeprowadzą gruntowną modernizację kluczowego dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego miasta kanału Raduni. Dzięki realizacji projektu powstaną nowe umocnienia na lewym i prawym brzegu, zostanie też przebudowany wał kanału na odcinku o długości 7 km. Na koronie wału zostanie zbudowana droga eksploatacyjna, zaś na okalającym go terenie zostaną na nowo zagospodarowane tereny zielone, kładki dla pieszych i pozostała infrastruktura miejska. Po zakończeniu budowy znacznie poprawi się bezpieczeństwo przeciwpowodziowe miasta oraz zwiększy się atrakcyjność obszarów znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie kanału Raduni, które do tej pory, głównie ze względu na zagrożenie powodzią, podlegały procesowi peryferyzacji społeczno-gospodarczej. Koszt realizacji projektu jest szacowany na ok. 190 mln zł, zaś przewidywane dofinansowanie z europejskiego Funduszu Spójności wyniesie ponad 161 mln zł. Zakończenie prac jest planowane na 2014 rok.

Gdańsk wspólnie z Pruszczem Gdańskim realizuje też inny projekt, którego jednym z celów jest poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w obu miastach. Inwestycja ta, oprócz wspomnianego aspektu zabezpieczającego przed ewentualnymi skutkami powodzi, ma na celu także poprawę stanu bezpieczeństwa sanitarnego wód przybrzeżnych Zatoki Gdańskiej. W jej ramach planowana jest realizacja 19 zadań, które obejmą modernizację i rozbudowę kanalizacji deszczowej, budowę i renowację zbiorników retencyjnych i kolektorów w okolicach rzek Raduni i Strzelenki, a także potoków: Oliwskiego, Siedlickiego, Oruńskiego i Strżyży. W efekcie tych działań zanieczyszczenia ropopochodne w wodach Zatoki Gdańskiej zostaną zredukowane nawet o 85%, co przełoży się na polepszenie jakości życia i zdrowia mieszkańców terenów, które znajdują się w obszarze oddziaływania projektu – ok. 35 tys. osób. Wartość projektu szacuje się na 109 mln zł, zaś dofinansowanie z unijnego Funduszu Spójności wyniesie prawie 81 mln zł. Zakończenie prac jest planowane na 2012 rok.

Gospodarka odpadami

Unieszkodliwianiem i gromadzeniem odpadów komunalnych oraz produkcją energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych zajmuje się Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. (ZUT) w Gdańsku.

Od kwietnia 2008 roku do maja 2011 roku spółka realizuje projekt inwestycyjny „Modernizacja gospodarki odpadami komunalnymi w Gdańsku”. W ramach tej inwestycji na terenach składowiska w Szadółkach powstają m.in. sortownia odpadów, kompostownia, nowe kwatery do składowania odpadów komunalnych i azbestu, sprzętu RTV i AGD, odpadów niebezpiecznych oraz kruszenia odpadów budowlanych. Całkowity koszt realizacji projektu wynosi 407,3 mln zł. Aż 85% kosztów kwalifikowanych, czyli 200,6 mln zł, zostanie dofinansowanych z unijnego Funduszu Spójności.

Począwszy od 2008 roku, w związku z selektywną zbiórką odpadów, Zakład Utylizacyjny odbiera odpady z pojemników ustawionych na terenie Gdańska. W najbliższych latach planowane jest zakończenie wdrażania segregacji odpadów „u źródła”. Odzysk odpadów organicznych będzie oparty o selektywną zbiórkę odpadów roślinnych i żywnościowych z handlu, usług i gospodarstw domowych oraz selektywną zbiórkę odpadów roślinnych z parków i skwerów.

Równolegle do powyższych projektów ZUT prowadzi prace nad rozszerzeniem systemu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych oraz eliminacją z budynków na terenie gminy materiałów i odpadów zawierających azbest.

Nowoczesny kompleks Zakładu Utylizacyjnego w Gdańsku umożliwi rozwiązanie problemu składowania, segregacji i recyklingu odpadów komunalnych z terenu miasta i okolic przez najbliższych 30 lat.
Rys. ZUT

W latach 2006–2009 odnotowano zmniejszenie ilości odpadów przyjętych przez Zakład Utylizacyjny. Największy spadek odnotowano w grupie „odpady budowlane”, co mogło się wiązać z powstałym w 2005 roku Wirtualnym Bankiem Mas Ziemnych oraz końcem prac ziemnych i betonarskich towarzyszących budowie Stadionu PGE Arena Gdańsk.

Odpady przyjęte przez Zakład Utylizacyjny w Gdańsku w latach 2006–2009 (w tonach)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009
Ogółem, w tym:	480 642	400 773	364 920	239 328
odpady komunalne	209 242	204 777	215 932	191 478
odpady budowlane	265 952	187 701	139 217	39 040
niebezpieczne	5	13	14	6
pozostałe	5 444	8 281	9 756	8 804
Ogółem, w tym:	480 642	400 773	364 920	239 328
składowane	198 101	216 914	220 009	196 597
kompostowane	8 080	6 404	7 740	6 241
wykorzystane jako materiał technologiczny	271 720	175 516	134 179	32 373
zmagazynowane – przekazane do odzysku firmom zewnętrznym	2 742	1 939	2 992	4 118

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej.

Surowce wtórne odzyskane w Gdańsku w latach 2006–2009 (w tonach)

Rodzaj surowca	2006	2007	2008	2009
Papier	262,74	667,00	1214,37	1389,42
Szkło	274,55	788,36	1166,63	1258,12
Tworzywa sztuczne	112,02	274,58	494,60	569,29
Suma	649,31	1729,94	2875,60	3216,83

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej.

Nielegalne wysypiska w Gdańsku w latach 2006–2009

Rok	Odpady (w tonach)	Liczba wysypisk
2006	1 266	86
2007	998	58
2008	799	69
2009	699	48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Środowiska.

Miasto stawia na popularyzację segregacji odpadów i zbiórki surowców wtórnych. Mają to ułatwić system dualny oraz coraz liczniejsze pojemniki na papier, szkło i tworzywa sztuczne, które trafiają potem do zakładu utylizacyjnego w specjalnie oznakowanych kontenerach.

Fot. Przemysław Rot

W 2005 roku został uruchomiony Wirtualny Bank Mas Ziemnych. Służy on sprawniejszemu przepływowi informacji pomiędzy inwestorami w zakresie możliwości wykorzystania czystej ziemi z wykopów pod inwestycje, zmniejszenia kosztów zakupu i transportu oraz ograniczenia ilości składowanych na wysypisku materiałów nadających się do ponownego wykorzystania (np. piasku, żwiru, gliny, torfu itp.).

Ochrona powietrza

Za badanie jakości powietrza odpowiedzialna jest Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej (ARMAAG), będącą pierwszą w Polsce samorządową siecią monitoringu powietrza. Badane parametry, stanowiące kryterium oceny jakości powietrza, to: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, suma tlenków azotu, pył zawieszony PM_{10} , tlenek węgla, benzen, ozon, benzopiren i metale oznaczone w pyłe zawieszonym PM_{10} (ołów, kadm, nikiel, arsen). Zakresem pomiarów objęte są również: substancje smołowe i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, benzen, toluen, ksylen i fluor.

Gdańsk, jako pierwsze miasto w Polsce, od 2006 roku realizuje ogólnodostępny serwis informacyjny o jakości powietrza. Pierwszy panel informacyjny przekazujący bieżącą informację za stacji pomiarowych, prognozę pogody i prognozę stanu jakości powietrza w danej dobie zamontowano pod koniec 2006 roku w Urzędzie Miejskim. W 2009 roku w miejscach publicznych zainstalowano dodatkowo pięć paneli informacyjnych. Już w przyszłym roku przekazywane będą komunikaty o potencjalnej możliwości wystąpienia sytuacji smogowej i przewidywanych dla niej działaniach prewencyjnych w grupach wrażliwych (dzieci, seniorzy).

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych oraz zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w Gdańsku w latach 2006–2009 (w tonach/rok)

Rok	Zanieczyszczenia				Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń (w %)	
	Pyłowe		Gazowe		pyłowe	gazowe
	ogółem	ze spalania paliw	ogółem	dwutlenek siarki		
2006	1 020	861	19 008	12 843	99,0	66,5
2007	1 082	946	19 042	12 606	99,0	66,8
2008	907	805	15 818	10 602	99,0	72,5
2009	656	583	14 127	9 215	99,1	72,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Środowiska oraz Banku Danych Regionalnych GUS.

Jakość wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe położone w granicach miasta są objęte monitoringiem lokalnym nieprzerwanie od 1992 roku. Głównym celem badań jest bieżąca ocena jakości wód, uzyskanie danych pozwalających śledzić zmiany zachodzące w środowisku wodnym, określenie przydatności wód do kąpieli i rekreacji oraz ustalenie ładunku zanieczyszczeń, które poprzez potoki wnoszone są do Zatoki Gdańskiej. Na 42 stanowiskach badana jest jakość morskich wód przybrzeżnych, rzek i potoków oraz jezior. Ocena jest wystawiana na podstawie następujących wskaźników zanieczyszczeń: fizycznych, tlenowych, biogennych, chemicznych, biologicznych, mikrobiologicznych i zasolenia – przy czym nie we wszystkich akwenach badano cały zestaw wskaźników.

W latach 2006–2009 można było korzystać z kąpieli wzdłuż całego gdańskiego wybrzeża, za wyjątkiem Westerplatte. Zakaz kąpieli wynikał z podwyższonych wartości zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Dobrym stanem mikrobiologicznym wyraźnie wyróżniały się kąpieliska lub miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli położone wzdłuż Wyspy Sobieszowskiej oraz kąpielisko w Jelitkowie, na pograniczu z Soportem. Gorsze wyniki jakości wód występowały w rejonie ujścia Potoku Oliwskiego. Przyczyną był wpływ zanieczyszczonych wód potoku na wody przybrzeżne, szczególnie po opadach deszczu.

Jeziora Jasień, Wysockie i Osowskie są zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli przez okolicznych mieszkańców. Z tego powodu kontynuowano monitoring i rokrocznie dokonywano oceny przydatności wód do kąpieli. W badanym okresie poziom zanieczyszczeń mikrobiologicznych był niski, przy czym średnie wyniki badań w roku 2009 były korzystniejsze niż w latach 2006–2008. Kilka razy stwierdzono natomiast obniżony stopień nasycenia tlenem oraz kilkanaście razy obecność glonów i zmniejszoną przejrzystość wody, spowodowaną zakwitem sinic.

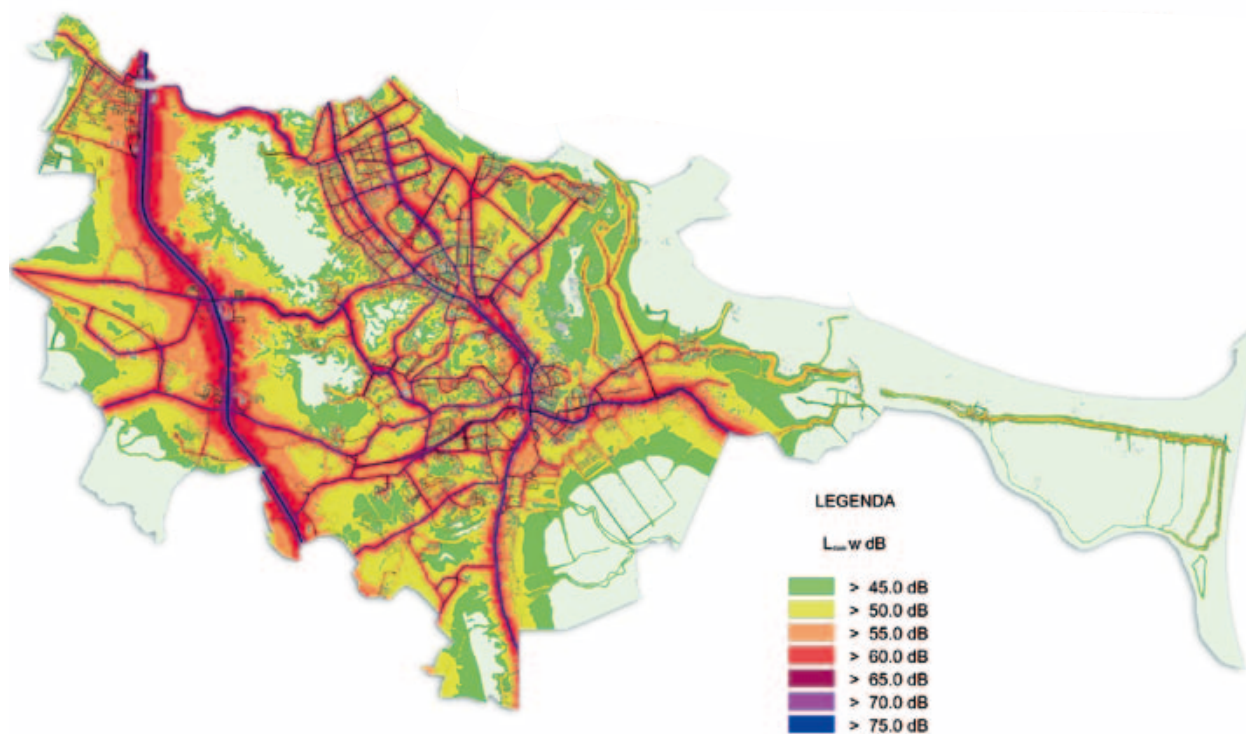
Stan ekologiczny określony na podstawie wskaźnika biologicznego, uznano za bardzo dobry w dwunastu ciekach: Strzyży, kanale Raduni, Martwej Wiśle, Rozwójce, Raduni, Czarnej Łasze, Potoku Siedlickim, Potoku Rynarzewskim, Potoku Jelitkowskim, kolektorze „Kołobrzaska”, kanale deszczowym w Brzeźnie, potoku Strzelniczka. Adekwatnie jako dobry, umiarkowany, słaby i zły uznano stan ekologiczny Optywu Motławy, Motławy, Potoku Oruńskiego oraz rowu w pasie nadmorskim.

Stan ekologiczny po uwzględnieniu wskaźników fizykochemicznych określono jako umiarkowany w czternastu ciekach: Strzyży, kanale Raduni, Martwej Wiśle, Rozwójce, Motławie, Raduni, Czarnej Łasze, Potoku Siedlickim, Potoku Rynarzewskim, Potoku Jelitkowskim, kolektorze „Kołobrzaska”, Optywie Motławy, kanale deszczowym w Brzeźnie oraz potoku Strzelniczka; a jako słaby – w jednym cieku: Potoku Oruńskim.

Monitoring natężenia hałasu w mieście

Gdańsk jako pierwsza aglomeracja w Polsce o ilości mieszkańców powyżej 250 tysięcy w 2007 roku spełnił nałożony prawem polskim i unijnym obowiązek posiadania akustycznej mapy miasta. Opracowana mapa diagnozuje poziom emisji hałasu pochodzącego od pojazdów samochodowych, tramwajów, pociągów, samolotów, oraz zakładów przemysłowych i centrów handlowych. W 2008 roku prowadzono prace nad wdrożeniem systemu monitoringu hałasu na terenie miasta, a w 2009 roku został zakończony pierwszy etap instalacji przestrzennego systemu monitoringu hałasu na terenie miasta Gdańska. W chwili obecnej system składa się z 40 stacji monitorujących, rozmieszczonych na obszarze blisko połowy miasta oraz z dwóch świetlnych tablic informacyjnych. W przyszłości istnieje możliwość rozbudowy systemu o kolejne komponenty, tj.: nowe stacje pomiaru hałasu, natężenia ruchu pojazdów, opadów atmosferycznych czy poziomu stanu wód w ciekach wodnych.

Mapa akustyczna Gdańska – hałas drogowy

Długookresowy, średni poziom dźwięku A określony dla wszystkich dni, wieczorów i nocy w roku, L_{DWN} (w dB)
Źródło: Wydział Środowiska.

W latach 2006–2010 na utrzymanie zieleni w Gdańsku wydatkowano ponad 35,5 mln zł. Środki finansowe przeznaczono m.in. na montaż ławek, koszy na śmieci, tablic porządkowych, zakup kwiatów sezonowych, rabatowych i choinek.

Wydatki na utrzymanie zieleni w Gdańsku w latach 2006–2010 (w tys. zł)

Lata	2006	2007	2008	2009	Plan 2010	Ogółem
Wydatki	8 197,5	8 544,8	6 712,5	6 728,8	5 398,1	35 581,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z wykonania budżetu miasta Gdańsk za lata 2006–2009” i „Projektu budżetu miasta Gdańsk na 2010 rok”.

Rewitalizacja terenów zielonych

Miasto przywiązuje szczególne znaczenie do utrzymania i rozwoju zieleni miejskiej a zwłaszcza parków miejskich. W latach mijającej kadencji podjęto w tym celu wiele inicjatyw.

- Park Nadmorski im. Prezydenta Ronalda Reagana – w latach 2005–2009 wybudowano stawy, zadbane o istniejący drzewostan oraz wyposażono place wypoczynkowe w meble parkowe przy ścieżce pieszo-rowerowej na przedłużeniu ul. Kołobrzeskiej.
- Park nad Strzyżą – zbudowano altany, wygradzenia, place zabaw, tablice informacyjne. Postawiono kosze i ławki parkowe oraz przeprowadzono odnowienie i pielęgnację zieleni w parku.
- Budowa zieleńca wypoczynkowego przy ul. Chirona i ul. Biwakowej – na terenie dzielnicy Gdańsk-Osowa powstał pierwszy zieleńiec wypoczynkowy o powierzchni 3 ha. W nowym parku wykonano pogłębienie, regulację i umocnienie linii brzegowej stawu oraz koryto z płyt żelbetowych. Wykonano również nowe nasadzenia i prace ogrodnicze. Powstały nowe alejki spacerowe i drogi. Teren zieleńca został oświetlony i zaopatrzony w obiekty małej architektury.
- W 2006 roku zaprojektowano, a następnie wykonano na Zaspie Zielony Pomnik upamiętniający pontyfikat Jana Pawła II.
- W latach 2006–2008 powstał zieleńiec wypoczynkowy przy ul. Michny w Gdańsku-Letnicy – ogólnodostępne miejsce wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców dzielnicy.

W 2009 roku poprzez udzielanie dotacji z funduszy środowiska dla spółdzielni i wspólnot urządzono zieleń na terenach osiedlowych we współpracy z zarządcami terenów i społecznością lokalną. Z Gminnego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przekazano dotację dla wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych na zakupy sadzonek drzew i krzewów, nasion traw, nawozów, podłoża, kory, ziemi urodzajnej, środków ochrony roślin.

Ochrona środowiska oraz edukacja ekologiczna

Miasto Gdańsk prowadzi działania w kierunku zwiększenia zaangażowania społecznego na polu ochrony środowiska oraz aktywizacji społeczeństwa.

Jednym z tego typu programów jest organizowana od 2006 roku akcja pod nazwą „Domki dla kotów”, której celem jest wprowadzanie na osiedla mieszkaniowe domków dla kotów, stanowiących schronienie

*Zielone festyny oraz konkursy mają się przyczynić do popularyzacji postaw proekologicznych wśród mieszkańców Gdańska.
Fot. Jerzy Pinkas*

dla zwierząt w czasie zimy. Kolejnym programem funkcjonującym od 2006 roku jest „Dokarmianie dzikich ptaków zimą”. W ramach programu corocznie jest zakupowana karma dla ptaków, następnie przekazywana do placówek oświatowych. W ramach tego programu zakupiono również karmniki dla ptaków.

W 2009 roku uruchomiono program „Wyginaj śmiało ciało”, zawierający m.in. zajęcia gimnastyki oraz rekreacji ruchowej. Pierwsza edycja odbyła się w Parku Nadmorskim, zaś rok później, można było ćwiczyć już w siedmiu punktach miasta: w Letnicy, na Oruni, Chełmie, w pasie nadmorskim, na Dolnym Mieście, Morenie i w Śródmieściu. W tym samym roku wykonano 3,5 km ścieżki dydaktycznej „Przyroda Pasa Nadmorskiego”, wzdłuż której zainstalowano sześć tablic z mapami i dziewięć tablic opisujących szczególne walory przyrodnicze. Ponadto przeprowadzono akcję „Posadź drzewo”, podczas której posadzono ok. pięciuset drzew na terenach leśnych w pasie nadmorskim.

Edukacja ekologiczna jest ważnym elementem w procesie wychowania i kształcenia odpowiednich postaw u młodzieży, uczenia jej szacunku wobec przyrody i zwiększania świadomości ekologicznej. Gdańsk od lat propaguje konkretne zachowania korzystne dla środowiska naturalnego oraz upowszechnia wiedzę o przyrodzie.

W czasie mijającej kadencji Gmina Miasta Gdańsk przyczyniła się do realizacji i organizacji m.in.:

- programu edukacji ekologicznej w 30 gdańskich przedszkolach;
- wycieczek młodzieży gdańskich szkół do oczyszczalni ścieków „Wschód” w celu zapoznania ze sposobem funkcjonowania oraz przybliżenia problematyki związanej z zagospodarowaniem osadów ściekowych;
- corocznego święta Dzień Ziemi, w ramach którego gdańskie szkoły są zapraszane do wspólnych wiosennych porządków;
- corocznego konkursu na najpiękniej zazieleniony i ukwiecony balkon (w 2009 roku wpłynęło 32 zgłoszeń i przyznano 3 pierwsze miejsca oraz 6 wyróżnień);
- prowadzonej od 2005 roku akcji edukacyjnej „Psia toaleta”, w ramach której ustawiono 30 zestawów składających się z automatu do sprzedaży jednorazowych torebek oraz kosza na nieczystości;

Od kilku lat Wydział Środowiska prowadzi w sezonie wiosennym akcję rozdawania nasion popularnych kwiatów ogrodowych.
Fot. Jerzy Pinkas

- festynu „Zielony Weekend”, poświęconego prezentacji stanu jakości środowiska w mieście;
 - akcji „Dzień bez foliówek”, w czasie której w Urzędzie Miejskim rozdawano gdańszczanom torby ekologiczne oraz materiały promocyjne zachęcające do zaprzestania używania toreb foliowych;
 - licznych konkursów dla mieszkańców Gdańska, poświęconych tematyce ekologicznej i edukacji;
 - ogólnopolskiej konferencji nt. doświadczeń w zakresie edukacji ekologicznej, w której wzięło udział ponad 60 przedstawicieli urzędów miast, centrów edukacji ekologicznej oraz nadleśnictw z całej Polski.
- Miasto Gdańsk wydaje także co roku raport „Ocena stanu środowiska w gminie Gdańsk” oraz zleca wykonanie materiałów promocyjnych służących popularyzacji tematyki ekologicznej i edukacji.

Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Realizacja zadań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w latach 2006–2009, była wspomagana środkami z Gminnego oraz Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW i PFOŚiGW). Przychody funduszu stanowiły wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska oraz kary pieniężne. Środki uzyskane z przychodów przeznaczane były na m.in.: edukację ekologiczną, propagowanie działań proekologicznych, wspomaganie systemów pomiarowych oraz badania stanu środowiska.

Przychody i wydatki z Gminnego oraz Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w latach 2006–2009 (w zł)

Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009
GFOŚiGW	Przychody	5 408 856	8 535 828	12 816 465	12 501 087
	Wydatki	5 400 683	5 563 351	6 546 983	10 057 628
PFOŚiGW	Przychody	1 800 420	1 883 532	2 417 791	2 930 832
	Wydatki	2 001 275	1 494 961	1 012 348	1 665 811

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Środowiska.

Liczba wniosków o finansowanie zadań ze środków funduszy ochrony środowiska w Gdańsku w latach 2006–2009

2006	2007	2008	2009	Ogółem
370	282	396	608	1 656

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Środowiska.

W 2009 roku ze środków GFOŚiGW i PFOŚiGW finansowano 232 zadania. W związku ze zmianą przepisów prawnych z dniem 1 stycznia 2010 roku fundusze ochrony środowiska zostały zlikwidowane. Wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska stanowią obecnie dochody budżetu gminy.

Gdańskie zoo

W latach 2006–2009 Miejski Ogród Zoologiczny Wybrzeża odwiedziło blisko 1,5 mln osób. Średnio w tym okresie co roku liczba odwiedzających rosła o 16,85%. Tylko w 2009 roku gdańskie ZOO odwiedziło 442,8 tys. osób. Rosnąca liczba gości to efekt coraz ciekawszej oferty edukacyjnej i rekreacyjnej ogrodu zoologicznego.

W ideę Zielonego Gdańska wpisuje się także popularne wśród mieszkańców i turystów gdańskie zoo.
Fot. Miejski Ogród Zoologiczny Wybrzeża

Nowo sprowadzone gatunki zwierząt w latach 2006–2009

2006	2007	2008	2009
47	104	48	56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ogrodu Zoologicznego Wybrzeża.

Liczebność zwierząt w Miejskim Ogrodzie Zoologicznym Wybrzeża (stan na dzień 31.XII.2009 roku)

Grupa	Liczba gatunków	Liczba osobników
Ssaki	76	395
Ptaki	88	517
Gady	34	109
Płazy	7	92
Bezkręgowce	2	2
Ogółem	207	1 115

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ogrodu Zoologicznego Wybrzeża.

W latach mijającej kadencji wybudowano pawilon dla żyraf, zmodernizowano woliery dla tygrysów, zbudowano pawilon i wybieg dla gepardów, woliery dla żbików i rebusów oraz woliery dla kondorów i ostronosów. Systematycznie sprowadzono nowe gatunki zwierząt, m.in. żyrafy, wilki grzywiaste, kangury, surykatki, tamaryny cesarskie i gerezy. W 2009 roku ogród posiadał 1115 zwierząt zaliczanych do 207 gatunków. W latach 2006–2009 przeprowadzono 780 zajęć lekcyjnych i warsztatów, w których uczestniczyło ok. 10 tys. uczniów z trójmiejskich szkół podstawowych, gimnazjów i liceów.

Gdańsk w Europie i na świecie

25-lecie przyznania Lechowi Wałęsie pokojowej Nagrody Nobla

Jesienią 1983 roku świat usłyszał o kolejnym laureacie pokojowej Nagrody Nobla – Polaku, przywódcy „Solidarności” – Lechu Wałęsie. Doceniono w ten sposób jego działalność na rzecz wolności i demokracji w naszym kraju.

Główna część projektu „Nobel 25”, przygotowanego przy współpracy z Europejskim Centrum Solidarności, odbyła się w dniach 5–6 grudnia 2008 roku.

Pierwszego dnia odbyło się spotkanie laureatów Nagrody Nobla z młodymi ludźmi w ramach Światowego Forum Młodych. Było to zwieńczenie tygodniowej podróży po miejscach ważnych dla polskiej historii. Specjalnie oznakowanym pociągiem pokonali oni trasę z Krakowa do Gdańska, odwiedzając po drodze obóz koncentracyjny Auschwitz-Birkenau, Muzeum Powstania Warszawskiego, Stocznnię Gdańską, Westerplatte. Młodzież wzięła także udział w dyskusjach, warsztatach i wykładach na temat głównego przesłania „Solidarności”.

6 grudnia odbyła się Międzynarodowa Konferencja „Solidarność dla Przyszłości” z udziałem Lecha Wałęsy, Dalajlamy XIV, Nicolasa Sarkozy’ego i wielu innych gości. Przyznano też pierwszą w historii Nagrodę Lecha Wałęsy jako symboliczne wsparcie dla tych, którzy mają odwagę walczyć z przemocą metodami pokojowymi. Przypadła ona Jego Królewskiej Mości, Strażnikowi Dwóch Świętych Meczetów, Królowi Abdullahowi bin Abdulazizowi Al Saudowi – w uznaniu osobistych zasług na rzecz dialogu międzyreligijnego, promocji tolerancji i wzajemnego zrozumienia kultur i cywilizacji, a także pokoju i współpracy międzynarodowej oraz szeroko zakrojonej działalności dobroczynnej.

Obchody 70-lecia wybuchu II wojny światowej

We wrześniu 2009 roku na Westerplatte obchodzono 70-lecie wybuchu II wojny światowej. Władze Gdańska przygotowały wspaniałą uroczystość, na którą zaproszono znakomitych gości z wielu krajów. Obchody rozpoczęły się o godzinie 4.45 przy pomniku Obrońców Wybrzeża. Wtedy też otwarto wystawę „Westerplatte: kurort – bastion – symbol”, zorganizowaną przez Muzeum II Wojny Światowej.

Kolejnym punktem uroczystości była Międzynarodowa Konferencja Burmistrzów Miast – Symboli II Wojny Światowej z udziałem przedstawicieli Światowego Zjazdu Kombatantów oraz uczniów zrzeszonych w Klubie Szkół Westerplatte. Odbyła się ona w Dworze Artusa. Na Długim Targu otwarto wystawę plenerową poświęconą miastom, które zajęły szczególne miejsce w historii wojennej.

Centralne uroczystości rocznicowe rozpoczęły się o godzinie 15.00. Wzięło w nich udział wielu przywódców, między innymi prezydent Lech Kaczyński, premier Donald Tusk, Jerzy Buzek, Angela Merkel i Władimir Putin.

III Światowy Zjazd Gdańszczan

Po raz pierwszy Zjazd Gdańszczan odbył się w 2002 roku, kolejne w latach 2006 i 2010. Dni 21, 22 i 23 maja 2010 roku można nazwać prawdziwym świętem gdańszczan, nie tylko tych obecnie mieszkających na terenie miasta, ale też tych, których łączy z nim przeszłość lub sentyment. III Światowy Zjazd Gdańszczan zgromadził kilkanaście tysięcy uczestników – ponad 1500 przybyło z różnych zakątków świata. Można było spotkać Niemców, Brytyjczyków, Amerykanów, a nawet Australijczyków i Nowozelandczyków. Pierwszym punktem obchodów była uroczysta gala w Teatrze Wybrzeże, chwilę później Traktem

*Rodzinne zdjęcie uczestników III Światowego Zjazdu Gdańszczan.
Fot. Maciej Kosycarz / KFP*

Królewskim przeszła parada gdańszczan, a na zakończenie odbył się Bursztynowy Koncert na Targu Węglowym, uświetniony występami gwiazd polskiej sceny muzycznej. W sobotę odbył się Rodzinny Bieg Gdańszczan. Na linii startu stały się kilkuletnie dzieci w towarzystwie nie tylko rodziców, lecz także dziadków. Wszyscy biegacze zostali nagrodzeni pamiątkowymi medalami. Drugi dzień III Światowego Zjazdu Gdańszczan to również dzień oficjalnego otwarcia sezonu żeglarskiego 2010. Parada jachtów na Motławie cieszyła się dużym zainteresowaniem obserwatorów zgromadzonych na pobrzeżach.

Nie zabrakło także wystaw i debat, w których główny temat stanowił Gdańsk i jego mieszkańcy. Atrakcją dla kibiców sportowych był mecz piłkarski rozegrany przez byłych reprezentantów Polski i Niemiec, który zakończył się wygraną Polaków 4:1.

Kulminacyjnym punktem całego zjazdu była wspólna fotografia jego uczestników. Tradycyjnie zgromadzono na Długim Targu wszystkich chcących pozować do Rodzinnego Zdjęcia Gdańszczan, które następnego dnia opublikowano w lokalnej prasie.

Ważnym elementem obchodów była uroczysta modlitwa za gdańszczan na Cmentarzu Nieistniejących Cmentarzy przy ulicy 3 Maja.

Obchody zakończyło rozstrzygnięcie plebiscytu na Gdańszczanina Roku. Ten zaszczytny tytuł otrzymał fotoreporter Maciej Kosycarz. Uroczystość odbyła się w Filharmonii Bałtyckiej na Ołowiance w trakcie Gali Święta Miasta.

Międzynarodowy Zlot Gwiazdzisty Policji w Gdańsku

21 lipca 2009 roku w Gdańsku odbył się 63. Międzynarodowy Motorowy Zlot Gwiazdzisty Policji, na który przyjechało 1500 policjantów, celników, funkcjonariuszy więziennictwa oraz ochrony granic z 16 krajów europejskich. Impreza organizowana jest od 1930 roku, za każdym razem w innym kraju.

Celem spotkania jest wzajemna integracja, dzielenie się doświadczeniami, propagowanie turystyki i współzawodnictwa sportowego. Uczestnicy przyjechali oznakowanymi pojazdami i w mundurach, co stanowiło dużą atrakcję dla gdańszczan i odwiedzających miasto turystów.

Współpraca międzynarodowa Gdańska

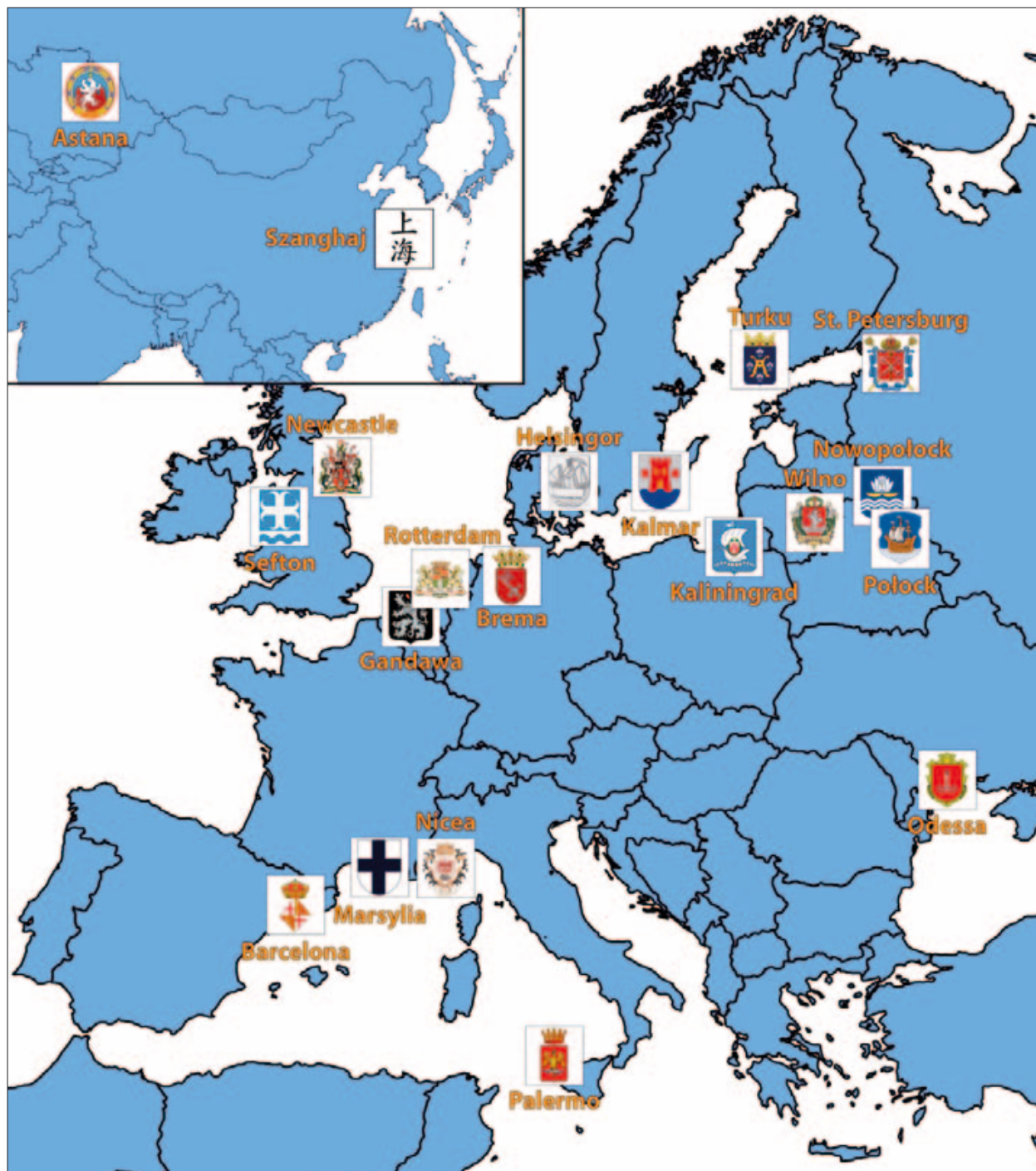
Gdańsk przy wyborze kierunków współpracy międzynarodowej ma na uwadze strategię rozwoju miasta oraz koegzystencję i koordynację działań w tym zakresie z władzami województwa pomorskiego.

Gdańska delegacja podczas parady miast hanzeatyckich w Lippstadt.
Fot. Przemysław Rot

Determinantami miejskiej współpracy międzynarodowej są: położenie geograficzne, uwarunkowania związane z dziedzictwem kulturowym i historycznym, czynniki natury społecznej i ekonomicznej, jak również potencjał naukowy i kulturotwórczy miasta. Główne cele współpracy to: dążenie do nadania miastu roli istotnego ośrodka polityczno-gospodarczego oraz centrum kultury, nauki i turystyki w regionie Morza Bałtyckiego, tworzenie warunków sprzyjających wymianie gospodarczej, inicjowanie i popieranie działań zmierzających do rozbudowy i modernizacji infrastruktury.

Miasta partnerskie Gdańska

Źródło: Opracowanie własne.

Gdańsk należy do wielu organizacji międzynarodowych, np. Eurocities, Związku Miast Bałtyckich, Cities for Cyclist czy Balic Tourism Commision.

Gdańsk jest miastem znanym na arenie międzynarodowej. Potwierdzają to liczne wizyty ważnych zagranicznych gości. Są to nie tylko spotkania o znaczeniu polityczno-gospodarczym, lecz także wizyty kurtuazyjne, które korzystnie wpływają na stosunki między miastami, a nawet między państwami.

Wybrane wydarzenia i wizyty ważnych osobistości w Gdańsku w latach 2006–2009

Termin	Wydarzenia	Cel wizyty
28.04.2006	Wizyta Nebojša Koharovića – ambasadora Chorwacji w Polsce	Wizyta związana z udziałem w otwarciu wystawy "Wyzwanie krawata. Krawat jako chorwacki wkład do kultury światowej"
1.07.2006	Wizyta Ashota Galoyana – ambasadora Armenii w Polsce	Spotkanie z władzami Gdańska na pokładzie repliki XIII-wiecznego ormiańskiego statku handlowego „Cilicia”
28.08.2006	Wizyta Antsa Froscha – ambasadora Estonii w Polsce	Wizyta kurtuazyjna
15.11.2006	Wizyta Alberta II – Jego Wysokości Księcia Monako	Wizyta z okazji uroczystego otwarcia Instytutu Wspomagania Rozwoju Dziecka w Gdańsku
15–23.01.2007	Delegacja ministrów z Gruzji na czele z Pavle Kublashvili – przewodniczącym Parlamentarnej Komisji ds. Samorządu Terytorialnego, Polityki Regionalnej i Regionów Wysokogórskich	Wizyta studyjna – spotkanie z władzami miasta i regionu
5.02.2007	Wizyta Przemysława Sobotki – przewodniczącego Senatu Republiki Czeskiej	Spotkanie z władzami miasta
16.03.2007	Wizyta Hansa Paschmeyera – konsula honorowego RP w Niemczech oraz Rainera Nalazka	Rozmowy na temat realizacji porozumienia o współpracy w dziedzinie zdrowia i spraw społecznych
23.03.2007	Wizyta Rusłana Jesina – konsula generalnego Republiki Białorusi	Wizyta kurtuazyjna
9–10.05.2007	Wizyta żon attaché wojskowych krajów NATO	Spotkanie z przedstawicielami władz miasta
19–20.07.2007	Wizyta księcia Firasa Raada Zaida Al.-Husseina, bratanka króla Jordanii wraz z małżonką	Wizyta związana z wdrażaniem i finansowaniem ogólnopolskiego programu badań przesiewowych słuchu u noworodków.
21.07.2007	Wizyta François Barry'ego Delongchamps – ambasadora Francji w Polsce	Otwarcie wystawy „Napoleon i Gdańsk – I Wolne Miasto 1807–1814”
27.09.2007	Wizyta Zevy Barana – konsula honorowego RP w Izraelu	Wizyta konsula oraz inwestora izraelskiego
4–06.10.2007	Wizyta Güntera Grassa – Obywatela Honorowego Miasta Gdańska, laureata literackiej Nagrody Nobla	Jubileusz 80-lecia urodzin pisarza
21–24.11.2007	Międzynarodowa Konferencja AGM Eurocities	Wizyta burmistrzów i prezydentów metropolii europejskich
13.12.2007	Wizyta Roberta Kissa – ambasadora Węgier	Wizyta kurtuazyjna
22–25.01.2008	Wizyta delegacji z Wolnego Hanzeatycznego Miasta Bremy	Wizyta dotyczyła ubiegania się Gdańska o miano Europejskiej Stolicy Kultury 2016

11–15.03.2008	Wizyta gości z 40 krajów świata	XV Międzynarodowe Targi Bursztynu, Biżuterii i Kamieni Jubilerskich „Amberif”
1–2.04.2008	Wizyta delegacji oficjalnej z Turku w Finlandii	Otwarcie bezpośredniego połączenia lotniczego Gdańsk – Turku
18.04.2008	Spotkanie przedstawicieli kręgów gospodarczych i politycznych z Polski, Niemiec, Ukrainy, Białorusi, Rumunii i Serbii (ok. 100 osób)	Międzynarodowa konferencja „Społeczna Gospodarka Rynkowa w Europie Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej”
29–31.05.2008	Wizyta międzynarodowych specjalistów z zakresu planowania przestrzennego i architektury	Międzynarodowa konferencja INTA
18–21.06.2008	Wizyta JKW Księżniczki Królestwa Tajlandii prof. dr Chulabhorn Mahidol, najmłodszej córki króla Ramy IX	Spotkanie z władzami miasta
20–22.10.2008	Wizyta konsulów honorowych RP	I Światowy Zjazd Konsulów Honorowych RP w Gdańsku
23–24.10.2008	Spotkanie przedstawicieli polskiego i litewskiego świata biznesu	Litewskie Forum Gospodarcze
5–6.12.2008	Wizyta Jego Świątobliwości Dalajlamy, Valdasą Adamusa – prezydenta Litwy, Bernarda Kouchnera – ministra spraw zagranicznych Francji, Władysława Bartoszewskiego, Jerzego Buzka, Andrzeja Olechowskiego, Ole D. Mjosa – przewodniczącego Norweskiego Komitetu Noblowskiego, Nicolasa Sarkozy’ego – prezydenta Francji	Jubileusz 25-lecia przyznania Lechowi Wałęsie pokojowej Nagrody Nobla
17.03.2009	Wizyta byłych premierów i prezydentów Słowacji, Słowenii, Bułgarii, Czech, Wielkiej Brytanii oraz Polski	Konferencja „Solidarność i upadek komunizmu” związana z 20-leciem I Wolnych Wyborów w Polsce
14–15.05.2009	Wizyta przedstawicieli państw hanzeatyckich	VI Międzynarodowy Dzień Hanzy
22.05.2009	Wizyta specjalistów ds. gemmologii bursztynu z całego świata	I Forum Szlaku Bursztynowego
1.09.2009	Wizyta przedstawicieli Rosji, Niemiec, Parlamentu UE, Szwecji, Finlandii, Słowacji, Czech i wielu innych ważnych osobistości	Obchody 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej
7.10.2009	Wizyta Güntera Grassa – laureata literackiej Nagrody Nobla	50-lecie adaptacji książki „Błaszany bębenek”
8–10.09.2009	Wizyta delegacji z Gandawy w Belgii	Podpisanie listu intencyjnego o wzajemnej współpracy
22.10.2009	Wizyta przedstawicieli miast ukraińskich: Połocka, Mińska i Nowopołocka	III Pomorsko-Białoruskie Forum Gospodarcze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Kancelarii Prezydenta.

Samorząd Gdańska bierze aktywny udział w konkursach, rankingach i akcjach promocyjnych. Poza tym sam też organizuje różnego typu imprezy na skalę lokalną, krajową bądź światową. Zostało to docenione przyznaniem licznych nagród i wyróżnień.

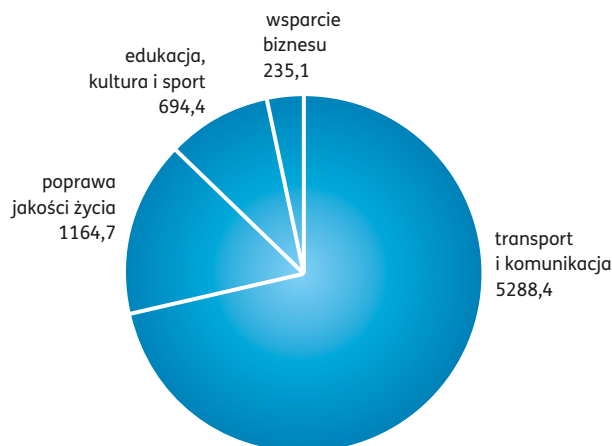
Wybrane nagrody przyznane miastu Gdańsk w latach 2006–2010

	Data	Nagroda
2006	23 lutego	Sztorm Roku – nagroda „Gazety Wyborczej” dla Zespołu Muzyki Dawnej Cappella Gedanensis.
	25 października	Wyróżnienie Polskiej Organizacji Turystycznej „Turystycznym Produktem Roku 2006” za otwarcie Muzeum Bursztynu.
2007	7 marca	Prezydent Gdańska Paweł Adamowicz został Europejczykiem Roku w plebiscycie miesięcznika „Monitor Unii Europejskiej”.
	13 czerwca	I nagroda w kategorii „Przestrzeń Zielona” – rewitalizacja zabytkowych fortyfikacji miejskich ciągu południowego nad Optywem Motławy – gdańskie Planty.
2008	11 września	Park Nadmorski im. Prezydenta Ronalda Reagana w Gdańsku został uznany za najlepszą przestrzeń zieloną w kraju. Nagrodę przyznało Towarzystwo Urbanistów Polskich w II edycji konkursu na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w Polsce za „stworzenie atrakcyjnej, zróżnicowanej funkcjonalnie przestrzeni rekreacyjnej o znaczeniu metropolitalnym”.
	27 listopada	W II edycji konkursu samorządowego Innowator Dni Samorządu 2008 laureatem w kategorii Najbardziej Podziwiany Prezydent Miasta INNOWATOR został prezydent Gdańska Paweł Adamowicz.
	grudzień	Stadion Piłkarski został uznany przez internautów za najpiękniejszy stadion roku 2008 w sondzie przeprowadzanej co roku przez spółkę PL 2012 odpowiedzialną za Mistrzostwa Euro 2012 w Polsce.
	2008–2012	Nagroda Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii dla jednego z najlepszych programów przeciwdziałania narkomanii w Polsce (nagrodzony został projekt programu na lata 2008–2012)
2009	17–19 kwietnia	Miasto Gdańsk oraz Europejskie Centrum Solidarności otrzymały Główną Nagrodę w kategorii „Wydarzenie roku” w konkursie „Najlepsza promocja turystyki województwa pomorskiego 2008” za przygotowanie obchodów 25. rocznicy przyznania Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie.
	25 kwietnia	Gdańsk znalazł się na drugim miejscu w rankingu polskich miast starających się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016, przygotowanego przez tygodnik „Polityka” (nr 17/2009).
	24 czerwca	Gdańsk za stronę internetową www.gdansk.pl otrzymał główną nagrodę Złotą @ w kategorii Samorządowy Lider Elektronicznej Administracji w kategorii duże gminy miejskie.
	22 października	Muzeum Bursztynu zostało uznane przez Polską Organizację Turystyczną za Najlepszy Produkt Turystyczny Roku 2009.
	29 grudnia	Spółka Saur Neptun Gdańsk otrzymała tytuł Mecenasas Sportu podczas VII Gali Gdańskiego Sportu.
2010	marzec	„Puls Biznesu” przyznał nagrodę „Gazele Biznesu” Zakładowi Utylizacyjnemu w Gdańsku za dynamiczny rozwój firmy w kategorii firma średniej wielkości; nagroda została przyznana także za dobrą reputację, uczciwość wobec kontrahentów i pracowników oraz skarbu państwa.
	7–9 maja	Nagroda Specjalna za uroczyste obchody 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej, przyznana podczas 13 edycji Gdańskich Targów Turystycznych.
	24 czerwca	Certyfikat BYPAD (Bicycle Policy Audit) otrzymany podczas Światowego Kongresu Rowerowego Velo-city Global w Kopenhadze.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Kancelarii Prezydenta.

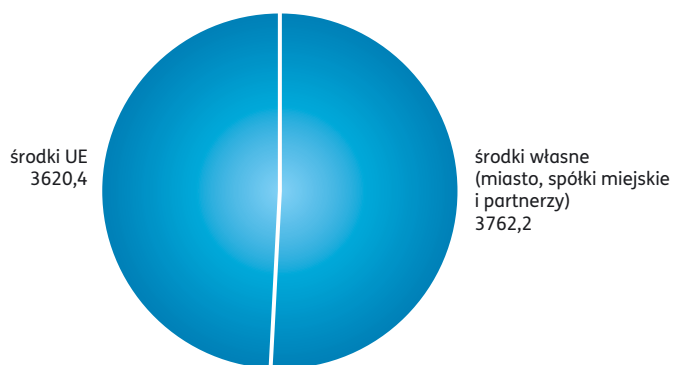
Gdańsk – miasto projektów unijnych

Szacunkowa wartość kluczowych projektów unijnych, przeznaczonych do realizacji w latach 2007–2013, w które zaangażowane jest miasto Gdańsk oraz spółki miejskie* (w mln zł)

*Środki przypadające także na partnerów wspólnych projektów

Udział dofinansowania z UE w ogólnej wartości kluczowych projektów przeznaczonych do realizacji w latach 2007–2013, w które zaangażowane jest miasto Gdańsk oraz spółki miejskie* (w mln zł)

*Środki przypadające także na partnerów wspólnych projektów

16 119 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca Gdańska wynosi szacunkowa wartość projektów unijnych na lata 2007–2013, w które zaangażowane jest miasto Gdańsk i spółki miejskie.

7905 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca Gdańska wynosi szacunkowa wartość unijnych dotacji do projektów inwestycyjnych na lata 2007–2013, w które zaangażowane jest miasto Gdańsk i spółki miejskie.

